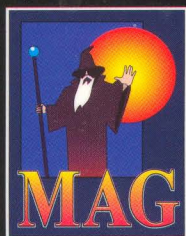

DO GRY
ZEW
C'THULHU
1920

Podręcznik

Badacza Tajemnic

KOMPENDIUM WIEDZY GRACZA

Keith Herber

oraz Crowe, Faig, Geier, Hynes, Leman, McConnell, Merritt,
O'Connell, Ross, Rucka, Snyder, Szachnowski i Workman

Podręcznik Badacza Tajemnic lata 1920.

H. P. Lovecraft
1890-1937

Podręcznik Badacza Tajemnic lata 1920.

Keith Herber

**oraz John Crowe, Kenneth Faig Jr., Justin Hynes, Andrew Leman, Paul McConnell,
Anne Merritt, Gary O'Connell, Kevin Ross, Gregory Rucka, Lucya Szachnowski
i William A. Workman**

WERSJA ORYGINALNA

Ilustracja na okładce: John T. Snyder

Ilustracje między rozdziałami: Paul Carrick

Dodatkowe ilustracje: Earl Geier

Projekt i redakcja: Shannon Appel

Redaktor wydania: Keith Herber

Opracowanie graficzne: Shannon Appel

Korekta: Sharon Herber

WERSJA POLSKA

Przekład: Piotr Idzik

Redakcja: Miłosz Brzeziński, Rafał Nowocień

Korekta: Elżbieta Szelest

Opracowanie grafiki: Jarosław Musiał

Skład komputerowy: Tomasz Fruń

CHAOSIUM INC.

Autorzy

Niniejsza książka jest pracą zbiorową i ukazała się po raz pierwszy w dwóch częściach pod tym samym tytułem. Większa część paragrafu dotyczącego patologii sądowej i tabelka z cenami pojawiły się pierwotnie w piątej edycji **Zew Cthulhu** (czyli również w polskim wydaniu – przyp. tłum.).

Autorem *Podręcznika Badacza Tajemnic* jest w znacznej mierze Keith Herber. Dokonał on także redakcji pierwszego wydania. Wkład w powstanie tego dodatku wnieśli ponadto: John Crowe – większość materiału o samochodach, samolotach i broni palnej; Kenneth Faig Jr. – wartościowe informacje o archiwach publicznych; Justin Hynes – dodatkowe uwagi o gazetach i agencjach prasowych; Andrew Leman – informacje o walucie tamtych czasów; Paul McConnell – uwagi o ekwipunku i wycinkach prasowych, Anne Merritt – informacje o modzie lat 20.; Kevin Ross – krótkie biografie znanych osobistości; Lucya Szachnowski – informacje o archiwach publicznych, Lloydzie, Interpolu i niemal cała wiedza o muzeach i bibliotekach; William A. Workman – większa część tekstu o patologii sądowej; Gregory Rucka – paragraf o detektywie profesjonalistcie i fragmenty artykułu o patologii sądowej, które pierwotnie pojawiły się w innym opracowaniu, oraz Gary O'Connell – porady od profesjonalisty.

Spis treści

Część pierwsza: Szalone lata dwudzieste	5	Transport i podróże	80
Spojrzenie na erę jazzu.	6	Ekwipunek i broń.	95
Chronologia lat 1920.	13	Przykładowe wyposażenie i jego ceny w latach 1920.	98
Część druga: Odgrywanie roli Badacza	15	Pistolety i rewolwery	104
Odgrywanie roli Badacza	16	Tabele broni palnej.	112
Zawody w latach 1920.	18	Część czwarta: Trochę wiedzy	115
Tworzenie Badacza żyjącego w latach 1920.	20	Detektyw profesjonalista	116
Umiejętności w latach 1920	60	Porady od profesjonalisty	119
Część trzecia: Narzędzia do wykonywania zawodu	69	Patologia sądowa w latach 1920.	120
Badania i źródła informacji	70	Indeks zawodów	126
Gazety z całego świata	72	Karta Badacza (strona przednia)	127
Konsultanci	77	Karta Badacza (strona tylna)	128

The 1920s Investigator's Companion is published by Chaosium Inc.

Wydanie polskie: Wydawnictwo MAG

The 1920s Investigator's Companion is copyright © 1993, 1994, 1997, 1998 by Chaosium Inc.; all rights reserved.

Text of Polish translation is copyright © 1998 by Wydawnictwo MAG.

Call of Cthulhu is registered trademark of Chaosium Inc., Wydawnictwo MAG is an authorized user.

Polish edition of **Call of Cthulhu** Role Playing Game is licensed from Chaosium Inc.

Polskie wydanie gry **Zew Cthulhu** na podstawie licencji firmy Chaosium Inc.

Ta książka w całości ani w żadnej części nie może być kopiowana lub powielana w jakikolwiek sposób mechanicznie, chemicznie lub elektronicznie bez zgody wydawcy. Wszystkie postaci, opisane w tej książce, są fikcyjne. Jakiegokolwiek podobieństwo do osób żyjących lub zmarłych jest całkowicie przypadkowe.

Wydawca: Wydawnictwo MAG, ul. Cypryjska 54, 02-761 Warszawa,

tel./fax (0-22) 642-45-45, 642-82-85

e-mail: mag@mag.com.pl

ISBN 83-86572-98-1

Szalone lata dwudzieste

Spojrzenie na erę jazzu.....6
Chronologia lat 1920.13

SPOJRZENIE NA ERĘ JAZZU

Rzut oka na szalone lata dwudzieste.

Czas prosperity, niepokoju społecznych, prohibicji i gangsterów; popularne rozrywki i moda z tamtych lat

Niektórzy określają je mianem ery jazzu, inni epoką tworzyw sztucznych. Getruda Stein nazywała je czasami „płomiennej młodości straconego pokolenia”. F. Scott Fitzgerald pisał wówczas o Wielkim Gatsby, Henry Ford spełniał swój sen o samochodzie dla człowieka pracy, Josephine Baker szokowała swym tańcem widownie po obu stronach Atlantyku, zaś bracia Marx i Mae West oczarowywali ją na Broadwayu. Szmuglujący alkohol gangsterzy tacy jak Al Capone i Dutch Schultz urządzali strzelaniny z J. Edgarem Hooverem i Eliotem Nessem. „Normalizacja” prezydenta Warrena G. Hardinga ustępowała „pomyślnej koniunkturze Coolidge’a”. Rynek papierów wartościowych zwyciężał i każdy marzył, by stać się milionerem.

Choć w 1920 roku płeć piękna zyskała prawo wyborcze (w USA – red.), symbolem owych czasów został „podłotek” – młoda kobieta zainteresowana bardziej wolnością osobistą niż działalnością polityczną. Podlotki odrzuciły biustonosze i gorsety na korzyść lekkich sukienek, włosów obciętych „na pazia”, zwijanych pończoch i papierosów. W stosunku do obyczajów panujących przed wojną niewątpliwie było to szokujące. Symbolem ery, mimo wszystko, pozostała jednak dziewczyna z przyjęcia (określana też mianem „dziecka jazzu”), która używała rózu oraz szminki i jeździła na tylnym siedzeniu wozu, razem ze swym chłopcem (noszącym w slangu miano szejka), popijając z pękatej flaszki (zwanej „shebą”).

Za sprawą Cotton Clubu, położonego w nowojorskim Harlemie, czarna i biała Ameryka przynajmniej w części znalazły wspólny język. Aktualnymi gwiazdami byli Louis Armstrong i Bessie Smith. Szał nastolatków na punkcie tanga ustępował miejsca fascynacjom takimi tańcami jak charleston, the shimmy czy black bottom, od początku popularnymi wśród podlotków, potępianymi zaś przez konserwatywną część społeczeństwa. Dziwactwa w stylu mah-jong tylko na krótko zyskiwały popularność. Wypierały je krzyżówki czy maratony tańca. Byli piloci wojskowi i pocztowi objeżdżali kraj z cyrkiem powietrznym Jennys. Wykonywali akrobacje lotnicze i zabierali na przejażdżki w otwartych kokpitach swych maszyn przerażonych pasażerów-nowicjuszy. Hollywood zaczynał kręcić setki filmów rocznie, czyniąc gwiazdy z Bustera Keatona, Lillian Gish, Douglasa Fairbanka, Charlie Chaplina i Clary Bow.

Rozwój motoryzacji przyniósł niesłychaną swobodę młodej Ameryce. Mając zarejestrowanych do końca dekady ponad dwadzieścia trzy miliony samochodów, rząd zaangażował się w największy program budowy autostrad w historii. Kontynent pokryła sieć betonowych dróg. Błyskawicznie rosnąca liczba użytkowników odbiorników radiowych rozpoczęła nową erę łączności i mass mediów.

Ostatnim krzykiem mody stały się telefony z tarczą. Ich wprowadzenie doprowadziło do zmniejszenia liczby połą-

czeń realizowanych przez telefonistki z centrali. Co krok pojawiały się nowe urządzenia elektryczne, jak pralki, tostery, żelazka, maszyny do prażenia kukurydzy, a nawet suszarki do włosów. W ścianach domów nie było jeszcze przewodów elektrycznych zakończonych gniazdkami. Większość urządzeń miała wmontowane wtyczki pasujące do standardowych opravek od żarówek. Jednak sytuacja szybko uległa zmianie i lodówki rychło wyparły sędziwe skrzynki z lodem.

Chociaż w latach dwudziestych doszło do kilku załamań gospodarczych (jednego w 1921 i drugiego, mniejszego, w 1924 roku), to zasadniczo był to dla Ameryki okres szybkiego rozwoju i pomyślnej koniunktury.

Czas prosperity

Podczas gdy Europa przeżywała ciężkie dni po zakończeniu wojny, Stany Zjednoczone stawały się najpomyślniej rozwijającym się i najpotężniejszym mocarstwem na Ziemi. Ameryka wielce skorzystała na mobilizacji przemysłu w obliczu wojny oraz na polityce rozwoju i ekonomicznej ekspansji prowadzonej przez rząd, sama niemal nie odczuwając bezpośrednich skutków działań zbrojnych. Nowy Jork stał się finansową stolicą świata, zaś jego giełda sercem lokat kapitałowych. W 1920 roku miejsce na giełdzie kosztowało 60 000 dolarów. W 1929 roku cena podskoczyła do pół miliona dolarów, a potem przekroczyła tę granicę. Nazwiska licznych milionerów – Mellon, Rockefeller czy Dupont stały się znane na całym świecie, a tacy ludzie jak Henry Ford byli żywym dowodem na to, że niewielkim wysiłkiem nawet najbardziej pospolity człowiek może wznieść się na szczyty. Pod koniec dekady wydawało się, że każdy – od gospodyni domowej poczynając, na szoferze kończąc – posiada jakieś lokaty kapitałowe.

W 1925 roku wraz z wybuchem boomu na kupno ziemi na Florydzie spekulacja gruntami osiągnęła apogeum. Gdy rzesze przybyszów z północy kraju zaczęły zjeżdżać tu po Dixie Highway, chcąc nabyć wymarzony domek na okres emerytury, w ciągu kilku miesięcy cena podzielonych ostatnio parceli wzrosła dwu-, trzy-, a nawet pięciokrotnie. Miami, liczące w 1910 roku 5741 mieszkańców, z cichego, spokojnego miejsca przeistoczyło się pod koniec dekady w gwarne stuśsześćdziesiąt tysięcy miasto. Mania nabywania ziemi przypuszczalnie osiągnęła szczyt, gdy jeden z handlarzy nieruchomości wynajął słynnego krasomówcę z Nowej Anglii – Williama Jenningsa Bryana – i namówił go, by wsiadł na tratwę w lagunie Florydy i publicznie wychwalał zalety tamtejszego klimatu.

Piękny sen rozwiązał się na początku 1926 roku, gdy cały system nie wiążącej sprzedaży zaczął walić się w gruzy. Inwestorzy, którzy złorzeczyli na siebie za sprzedaż działki po 12 dolarów, gdy jej cena wzrosła wkrótce do stu lub więcej, odkrywali z przerażeniem, że ta sama własność wracała do nich poprzez cały łańcuch pośredników posiadających umowy spekulacyjne. Nie dość, że taki inwestor nigdy nie otrzymywał swych 12 dolarów, to jeszcze nierzadko musiał płacić należne podatki oraz inne opłaty za parcelę, która obecnie nie miała prawie żadnej wartości. Na dodatek pod koniec 1926 roku „Złote Wybrzeże” Florydy nawiedził straszliwy huragan, wbijając ostatni gwóźdź do trumny tamtejszego boomu na zakup ziemi.

Rozwój gospodarczy odczuwalny był wszędzie. Symbolem czasów zostały drapacze chmur. Architekci, inwestorzy, a nawet ojcowie miast rozpoczęli rywalizację o przywilej wybudowania najwyższych budynków i prawdziwie amerykańska architektura – niska zabudowa miast z początków wieku – zaczęła ustępować iglicom i wieżyczkom kapitalizmu, które wznoszono wszędzie: od Nowego Jorku po Detroit i Chicago. Osiągnęła ona szczyt, kiedy wytyczono teren pod Empire State Building. Mający 102 piętra i mierzący 381 m wieżowiec był przez dziesiątki lat najwyższym budynkiem na świecie, stając się jednocześnie symbolem całej ery. Jeszcze przed jego otwarciem, które nastąpiło w 1931 roku, na pobliskiej ulicy sprzedawano jabłka.

Niepokoje społeczne

Nie każdy jednak wierzył w piękny sen, a wielu ludzi czuło się wykluczonymi z gry, bądź nie zgadzało z jej regułami. Pracownicy fabryk i odlewni, górnicy, motorniczowie tramwajów, policjanci i telefonistki wyrażali niezadowolenie ze swoich zarobków w obliczu rosnącej inflacji. Przemysłowcy i właściciele przedsiębiorstw natomiast starali się utrzymać płace na jak najniższym poziomie. Zaczęto tworzyć związki zawodowe. Powstała organizacja pod nazwą The International Workers of the World (zwana także „Wobblies” lub „One Big Union”). Wielu osobom związki kojarzyły się jednak z anarchistami, socjalistami i rzecznikami zwiększenia wpływów zagranicznych w USA.

Nowi bolszewicki przywódcy Rosji nawoływali do ogólnosiwiatowej rewolucji proletariackiej. Liczni obywatele traktowali związki zawodowe ludzi pracy na równi z komunistami i próbą rewolucyjnego obalenia ustroju. W tej sytuacji Prokurator Generalny A. Mitchell Palmer, znany też pod

przydomkiem Fighting Quaker (Wojujący Kwakier), zarządził nalot na biura kilku socjalistycznych i komunistycznych organizacji, aresztując ich przywódców i deportując wielu do Rosji.

Na pierwsze lata dekady przypadły liczne strajki, demonstracje, a nawet morderstwa. Anarchiści wysyłali pocztą bomby, a gangi „patriotów” zawzięcie atakowały uczestników pierwszomajowych pochodów. W 1920 roku, za kradzież opancerzonego samochodu i zabójstwo pilnujących go strażników, aresztowano robotników włoskiego pochodzenia – Sacco i Vanzettiego. Po długim procesie i apelacjach, przy dużym krajowym i międzynarodowym rozgłosie oraz głośnych protestach, parę tę skazano na karę śmierci i ostatecznie stracono 22 sierpnia 1927.

KU-KLUX-KLAN

Wzrastała nietolerancja. W 1915 roku na amerykańskiej scenie pojawił się ponownie Ku-Klux-Klan, inspirowany klasycznym już filmem D.W. Griffitha *Narodziny narodu*. Ta z początku nieliczna organizacja rozpoczęła w latach dwudziestych sprzedaż członkostw. Część opłat wracała do sprzedającego i osób w hierarchii wyżej postawionych, tworząc klasyczną „piramidkę”. W 1924 roku liczebność ugrupowania szacowano na 4,5 miliona członków. Marsze organizacji odbywały się w Waszyngtonie oraz innych miastach. Poprzezbierani w białe szaty członkowie Ku-Klux-Klanu,

Piosenki z lat 1920.

- 1920:** „I’ll Be With You in Apple Blossom Time”, „Look for the Silver Lining” Jerome’a Kerna, „When My Baby Smiles at Me”.
- 1921:** „Sheik of Araby”, „I’m Just Wild About Harry”, „Ain’t We Got Fun”.
- 1922:** „Chicago (That Toddlin’ Town)”, „Toot, Toot, Tootsie, Goodbye”, „Way Down Yonder in New Orleans”, „I Wish I Could Shimmy Like Sister Kate”, „Carolina in the Morning”.
- 1923:** „Yes! We Have No Bananas!”, „Who’s Sorry Now?”, „That Old Gang of Mine”. Bessie Smith nagrywa „Down-Hearted Blues”.
- 1924:** „Indian Love Call”, „Fascinatin’ Rhythm” Gershwin, „It Had To Be You”, „Tea for Two”, „California Here I Come”.
- 1925:** „I’m Sittin’ On Top of the World”, „Alabamy Bound”, „If You Knew Susie Like I Know Susie”, „Sweet Georgia Brown”, „Yes Sir, That’s My Baby” oraz „Squeeze Me” Fatsa Wallera.
- 1926:** „Are You Lonesome Tonight”, „Bye, Bye, Blackbird”, „When the Red, Red Robin Comes Bob, Bob, Bobbin’ Along”, „Tip Toe Through the Tulips”.
- 1927:** „Lucky Lindy”, „My Blue Heaven”, „Swonderful”, „Side by Side”, „Ain’t She Sweet”, „Me and My Shadow”.
- 1928:** „I Can’t Give You Anything But Love”, „You’re the Cream in My Coffee”, „Makin’ Whoopee”. „I Wanna Be Loved by You” to narodziny sławy Betty Boop.
- 1929:** „Puttin’ On the Ritz”, „Ain’t Misbehavin’”, „Star Dust”, „Singin’ in the Rain” (słynna Deszczowa Piosenka – przyp. tłum.), „With a Song in My Heart”, „Those Wedding Bells are Breaking Up that Old Gang of Mine”.
- 1930:** „I Got Rhythm”, „Embraceable You”, „Sunny Side of the Street”.

ukrywający swą tożsamość pod wysokimi, szpiczastymi czapkami, poniżali czarnych, Żydów i katolików, oskarżając ich o napady i morderstwa.

Prohibicja i gangsterstwo

W latach dwudziestych, na skutek bezprecedensowego posunięcia władz, kraj zaczął „wysychać”. Wykorzystując prawo wojenne, wprowadzono 18. poprawkę do konstytucji (pierwszą, która ograniczała swobody osobiste), zabraniającą picia alkoholu. Kongres nie przeciwstawił się powyższym restrykcjom, mimo że referenda przeprowadzone w takich miejscach jak Chicago wykazały sprzeciw społeczeństwa wobec zakazu większością głosów, nawet trzy do jednego. Niebawem jednak poprawka została ratyfikowana przez dwie trzecie Stanów. Ustawa *Volstead Act* uchwalona latem 1919 roku zapewniła narzędzie do walki z prohibicją, zezwalając na aresztowanie i prześladowanie naruszających prawo.

Formalne zakazy nie mogły jednak odnieść większego skutku, jeśli ludzie nadal pragnęli kosztować alkoholu. Niezależnością było ustrzec tysiące kilometrów granic USA. Przemycany alkohol napływał z Kanady, Karaibów i Meksyku, zaś nielegalne destylarnie powstawały w całym kraju. W większości dużych miast, szczególnie na północy

i wschodzie, niewiele robiono, by kontrolować jego napływ. Przeważająca część władz i policji wołała ignorować czy nawet aktywnie uczestniczyć w nielegalnej produkcji i dystrybucji alkoholu. Rzekomo tajne bary, w których klienci mogli się napić, były często całkiem dobrze znane. W Nowym Jorku najsłynniejszym takim miejscem był bez wątpienia „Jack and Charlie’s” (znany wówczas i obecnie jako „21.”), leżący na rogu 21 Zachodniej i 52 Ulicy. W 1925 roku czasopismo *Variety* oszacowało, że w samym Harlemie znajdowało się 11 wysokiej klasy nocnych klubów dla białej klienteli oraz przynajmniej 500 mniejszych podłych, ukrytych spelunek.

Dostarczanie nielegalnego alkoholu spragnionym obywatelom stało się więc wielkim interesem i przyczyniło między innymi do rozwoju gangsterstwa. Rosnąca sprzedaż trunków, znajdujących początkowo zbyt na popijawach, które organizowali drobni rzeźmieszkowie, doprowadziła wkrótce do powstania prężnego czarnego rynku, dającego możliwość czerpania olbrzymich korzyści finansowych. Zyski z przemytu alkoholu szacowano na dwa miliardy dolarów rocznie. Przemysł ten zatrudniał pół miliona pracowników. Zdobyte w ten sposób dochody wykorzystywano m.in. do przekupywania policjantów, sędziów oraz dla zapewnienia ochrony. Toczyła się zażarta rywalizacja, a zabójstwa w świecie zorganizowanej przestępczości powszechne były w całym kraju.

Filmy z lat 1920.

1919: Theda Bara – „Wamp” odtwarza główną rolę w *Salome*. D.W. Griffith reżyseruje *Broken Blossoms*.

1920: Lon Chaney gra główną rolę w *The Penalty*, Lillian Gish w *Orphans of the Storm*, John Barrymore w *Dr Jekyll i Mr Hide*, Mary Pickford w filmie *Pollyanna*, a Douglas Fairbanks (Sr.) w *The Mark of Zorro* (Znaku Zorro). Legendarny reżyser i producent filmowy D.W. Griffith oraz Charlie Chaplin, Mary Pickford i Douglas Fairbanks zakładają wytwórnię filmową United Artists.

1921: Rudolph Valentino z dnia na dzień staje się gwiazdą po występach w *The Sheik* (Szejku) i *The Four Horseman of the Apocalypse* (Czterech jeźdźcach Apokalipsy). Mack Sennett tworzy film *A Small Town Idol*, Charlie Chaplin występuje w *The Kid* (Brzdącu), zaś Douglas Fairbanks w *The Three Musketeers* (Trzech muszkieterach).

1922: Henry Hull i Carol Dempster odtwarzają główne role w *One Exciting Night*, a Douglas Fairbanks w *Robin Hoodzie*. F.W. Murnau reżyseruje w Niemczech *Nosferatu*. *Nannook of the North* amerykańskiego badacza Roberta Flaherty'ego precyzuje pojęcie filmu dokumentalnego.

1923: Lon Chaney gra główną rolę w *The Hunchback of Notre Dame* (Dzwonniku z Notre Dame), a Cecil B. DeMille kręci *The Ten Commandments* (Dziesięcioro przykazań). William S. Hart występuje w filmie *Wild Bill Hickock*, zaś Harold Lloyd wzbudza podziw w *Safety Last* (Jeszcze wyżej). Komediowy reżyser Mack Sennett tworzy pastisz *The Shriek of Araby*.

1924: Harold Lloyd odtwarza główną rolę w *Girl Shy*, Buster Keaton w *The Navigator* (Nawigatorze), a Douglas Fairbanks w *The Thief of Baghdad* (Złodzieju z Bagdadu). John Ford reżyseruje film *The Iron Horse*.

1925: Lon Chaney występuje w filmie *The Phantom of the Opera* (Upiór w operze), William S. Hart w *Tumbleweeds*, Harold Lloyd w *The Freshman* (Niech żyje sport!), Adolphe Menjou w *The Sorrows of Satan*, Buster Keaton w *Seven Chances*, zaś

Charlie Chaplin w *The Gold Rush* (Gorączce złota). Willis O'Brien wskrzesza na ekranie prehistoryczne potwory w filmie *The Lost World* (Zaginiony świat).

1926: Joan Crawford debiutuje w *Pretty Ladies*, Greta Garbo gra główną rolę w *The Torrent*, zaś Fritz Lang reżyseruje *Metropolis*, które przejdzie do klasyki kina. John Barrymore występuje w pierwszym niemuzycznym filmie dźwiękowym *Don Juan*, Buster Keaton odtwarza głównego bohatera w *The General* (Generale), zaś Francis X. Bushman w *Ben-Hurze*. Pogrzeb Rudolpha Valentino wywołuje na Manhattanie histerię tłumów. Poszukiwacze pamiątek ogolają salon pogrzebowy.

1927: Lon Chaney występuje w *London After Midnight*, Cecil B. DeMille tworzy film *King of Kings*, zaś Greta Garbo pojawia się w *Flesh and the Devil* oraz (z Johnem Gilbertem) w *Love*. Al Jolson zostaje gwiazdą pierwszego pełnometrażowego filmu dźwiękowego pt. *The Jazz Singer* (Śpiewak jazzowy). William Fox prezentuje Movietone Newsreels. Clara Bow staje się „It girl” – kwintesencją podłotka – gdy występuje w *It*.

1928: Joan Crawford odtwarza główną rolę w *Our Dancing Daughters*, Charlie Chaplin w *The Circus* (Cyрку), Victor McGlaglen w *A Girl in Every Port*, Myszka Miki w *Steamboat Willie*, zaś Clara Bow w *Red Hair*, *Three Weekends* i *The Fleet's In*. Howard Hughes tworzy *Two Arabian Nights*.

1929: Gary Cooper występuje w filmie *The Virginian*, Greta Garbo w *Wild Orchids*, bracia Marx w *The Cocoanuts*, Ronald Coleman w *Bulldog Drummond*, Douglas Fairbanks w *The Man in the Iron Mask* (Człowieku w żelaznej masce), zaś Alfred Hitchcock reżyseruje *Blackmail* (Szantaż).

1930: Greta Garbo gra główną bohaterkę w filmie *Anna Christie*, Eugene'a O'Neill'a, a bracia Marx występują w *Animal Crackers*. Josef Steinberg reżyseruje *The Blue Angel* (Błękitnego anioła) z Marleną Dietrich w roli głównej, zaś Howard Hughes tworzy *Hell's Angels*. Walter Huston odtwarza rolę *Abrahama Lincolna*, a John Barrymore postać Ahaba w *Moby Dicku*.

Różne opryski toczyły między sobą walki o przejęcie kontroli nad lokalnymi interesami. W Nowym Jorku Dutch Schultz i Legs Diamond walczyli z Myerem Lansky i Lucy Luciano. Purple Gang (Purpurowy Gang) przejął nadzór nad sprzedażą alkoholu w Detroit i Cleveland. Również Filadelfia, Boston i Baltimore dostały się pod kontrolę zamożnych i coraz lepiej zorganizowanych gangsterów. Problem jednak najbardziej uwidocznił się w Chicago.

AL CAPONE

Alphonse Capone przybył do Chicago w 1920 roku, będąc uprzednio członkiem nowojorskiego gangu Five Points (Pięć Punktów). Do wietrznego miasta zaprosił go stary przyjaciel, Johnny Torrio. Capone okazał się wartościowym porucznikiem. Zawarł przymierze z Sycylijczykami – braćmi Genna – i doprowadził do rozejmu z gangiem North Side (Północnej Dzielnicy), kierowanym przez Irlandczyka Diona O'Baniona. Zawieszenie broni okazało się nietrwałe. Niedługo potem nieznani bandyci zastrzelili O'Baniona w jego własnej kwiaciarni. Wojna wybuchła wkrótce za sprawą Hymie Weiss, który próbował przejąć wpływy O'Baniona i zaatakował przed domem Johnny'ego Torrio, ciężko go przy tym raniąc. Zanim Weiss dał się w końcu zastrzelić na ulicy, śmierć spotkała jeszcze trzech spośród sześciu braci Genna. Capone przejął wówczas cały interes, gdyż ogarnięty strachem Torrio zdecydował się wycofać. Wojny mafijne osiągnęły apogeum w 1929 roku, kiedy w Dzień Świętego Walentego ośmiu członków gangu North Side kierowanego teraz przez George'a „Bugs” Morana ustawiono pod ścianą garażu i rozstrzelano.

Publiczna sympatia dla gangsterów zmalała, gdy walki nasiliły się, a w sam środek krzyżowego ognia wpadali coraz częściej niewinni obywatele. Pod koniec dekady rząd federalny podjął wreszcie działania, by położyć kres mafijnym porachunkom. Do zaprowadzenia porządku wyznaczono takich agentów jak Eliot Ness. Prohibicję zniesiono ostatecznie w 1933 roku, ale zorganizowana przestępczość miała już wówczas solidne oparcie, którego nigdy nie straciła.

KORUPCJA WE WŁADZACH

Gwałtownie rosta korupcja w sferach rządowych. Przedwczesna śmierć prezydenta Warrena G. Hardinga w 1923 roku (krążyły nawet pogłoski, że został otruty przez własną żonę) przyczyniła się do wykrycia gniazda defraudacji i demaskacji przypadków nadużywania stanowisk. Skandal zyskał miano afery Teapot Dome. Pracownicy detektywi odkryli także nieprawidłowości w Veteran's Bureau oraz Alien Property Custody Department i ujawnili tuziny machinacji łapówkarskich związanych z prohibicją. Przez całą dekadę ciągnęły się śledztwa, przesłuchania i procesy.

Popularne rozrywki

Kiedy ludziom znudziły się już informacje o wyczynach gangsterów, skorumpowanych policjantów i staraniach Clarence'a Darrowa, broniącego ewolucji w Tennessee, sięgali często po artykuły o ekscesach swoich ulubionych gwiazd filmowych. Kroniki takie prowadziły magazyny *Variety* i *True Screen*. Kinematografia miała ogromne wzięcie, szczególnie po roku 1927, kiedy to upowszechniły się filmy

Sport w latach 1920.

Baseball: Na skutek skandalu związanego z zakładami przy World Series sędzia Kenesaw Mountain Landis zostaje pierwszym komisarzem baseballu (1920). Bezdyskusyjną gwiazdą dekady jest Babe Ruth, którego zarobki w swoim czasie przewyższają dochody prezydenta USA (Ruth „miał lepszy rok”). Inni faworyci to Ty Cobb, Rogers Hornsby, Branch Rickey, George Sisler i Grover Cleveland Alexander. W baseballu odgrywają też rolę tak barwne postacie jak manager New York Giants John McGraw i manager Philadelphia Athletics Connie Mack.

Koszykówka: W tamtych czasach istnieją już znane dziś zespoły jak Boston Celtics czy New York Knickerbockers. Jednak niewielu pamięta obecnie Cleveland Rosenblums. Największą gwiazdą jest center Joseph Lapchick. W latach dwudziestych kosze wciąż mają dna.

Boks: Boks zawodowy zostaje prawnie usankcjonowany i rośnie jego popularność. Przez większą część dekady Jack Dempsey jest mistrzem wagi ciężkiej, ale w 1926 roku traci tytuł na rzecz Gene'a Tunneya. W 1927 amerykański dziennikarz sportowy Paul Gallico organizuje pierwsze zawody amatorów Golden Gloves (O Złote Rękawice).

Futbol amerykański: Futbol uczelniany cieszy się większą popularnością niż rozgrywki zawodowców. Zmienia się to jednak, gdy gwiazda college'u Red Grange opuszcza szkołę na ostatnim roku, przechodząc najpierw do Chicago Bears, a później do New York Giants. Dobrze znanymi trenerami drużyn akademickich są wówczas Knute Rockne z Notre Dame; Pop Warner, który w 1924 roku opuszcza Uniwersytet stanu Pensylwania i przenosi się na kalifornijski uniwersytet Stanford, oraz John Heisman z Pensylwania i Rice.

Golf: Najpopularniejszymi zawodowymi golfistami dekady są: Walter Hagen, Gene Sarazen i Chick Evans. Coraz groźniejszym ich rywalem staje się młody Bobby Jones.

Polo: Były as lotnictwa, Tommy Hitchcock Jr., dominuje na boiskach polo i jest powszechnie uważany za najlepszego gracza wszechczasów.

Tenis: Największą gwiazdą tenisa jest Bill Tilden, ale Puchar Davisa w latach 1927-1932 zdobywa jednak Francuz Jacques Brugnon.

dźwiękowe. Fani w całym kraju znali najdrobniejsze szczegóły z życia gwiazd kina. Tysiące osób zachęconych rozwojem przemysłu filmowego przybywało do Kalifornii. Dzięki temu liczba mieszkańców Los Angeles podskoczyła z 319 000 w roku 1910 do 1 336 000 pod koniec lat 1920.

Rosła także popularność domowych gramofonów. Modele wysokiej klasy (choć wciąż napędzane korbą), mogące się poszczycić najwyższą jakością odtwarzanego dźwięku, kosztowały często ponad 150 dolarów. W środku dekady sprzedaż płyt osiągała milionowe nakłady. Honor i sława spadały jednak raczej na twórców piosenek niż na wykonawców. Później, gdy popularność zdobyło wreszcie radio, sprzedaż płyt drastycznie spadła.

SPORTY

Ponieważ wydarzenia sportowe zyskiwały coraz większą popularność, rozpoczęto regularną budowę stadionów, mogących pomieścić ponad siedemdziesiąt tysięcy widzów. Wtedy to kibice baseballu tłumnie oglądali grę słynnego

Babe Ruth, który regularnie ustanawiał nowe rekordy. Odbijając odpowiednio piłkę, umożliwiał swej drużynie 59 jednorazowych obiegów wszystkich baz w roku 1921 i 60 obiegów w roku 1927.

Red Grange przerywa naukę w college'u, by zostać zawodowym futbolistą. Przed końcem roku prezydent zaprasza go na spotkanie do Białego Domu. Najpopularniejszym bokserem wagi ciężkiej w całej dekadzie jest Jack Dempsey. Szacuje się, że w 1927 roku około czterdziestu milionów ludzi słuchało transmisji radiowej z jego przegranej walki z Tunneyem o odzyskanie tytułu, a kiedy traci koronę po dyskusyjnym liczeniu, pięciu radiosłuchaczy umiera na atak serca. Miliony ludzi śledzą rozgrywki w golfa lub uprawiają tę dyscyplinę. W całym kraju powstają korty tenisowe. Rozwija się moda na stroje do tenisa.

Książki lat 1920.

1920: Agata Christie wydaje swą pierwszą powieść o Herkulesie Poirot pt. *The Mysterious Affair at Styles*. Zane Grey publikuje *The Man of the Forest*, a F. Scott Fitzgerald *This Side of Paradise*.

1921: Ukazują się: *Outline of History* H.G. Wellsa, *Mainstreet* Sinclaira Lewisa, *The Mysterious Rider* Zane Grey, *The Age of Innocence* Edith Wharton i *The Sheik* Edith Hull.

1922: Ukazuje się *Babbitt* Sinclaira Lewisa. Książka *Diet and Health* zaznacza namas z liczeniem kalorii i pozostaje bestsellerem przez pięć lat. Ukazują się: *The Story of Mankind* Van Loofa, *Showboat* Edny Ferber, *The Outline of Science* J. Arthura Thomsona i *Ulysses* Jamesa Joyce'a.

1923: *Self-Mastery Through Conscious Autosuggestion* Emila Coue nakłania do zwrócenia większej uwagi na własne zdrowie psychiczne oraz na samodoskonalenie się. Zostaje opublikowana książka Emily Post pt. *Etiquette: The Blue Book of Social Usage*.

1924: Zane Grey wydaje *Call of the Canyon*.

1925: Ukazują się: *Arrowsmith* Sinclaira Lewisa, *Wielki Gatsby* F. Scotta Fitzgeralda, *Mrs. Dalloway* Virginii Woolf i *An American Tragedy* Theodore'a Dreisera. Postać Charlie Chana debiutuje w książce Earla Biggera *House Without a Key*.

1926: Agata Christie zdobywa sławę powieścią *The Murder of Roger Ackroyd*. *The Story of Philosophy* Willa Duranta sprzedaje się w liczbie dwóch milionów egzemplarzy. Ernest Hemingway pisze *Słońce też wschodzi*, a Anita Loos *Gentlemen Prefer Blondes*.

1927: Sinclair Lewis wydaje książkę *Elmer Gantry*, zaś Virginia Woolf *To the Lighthouse*.

1928: Ukazuje się *Point Counter Point* Aldousa Huxleya. *Kochanek Lady Chatterley* D.H. Lawrence'a zostaje szeroko potępiony przez opinię publiczną. *The Bridge of San Luis Rey* Thorntona Wildera zdobywa Nagrodę Pulitzera.

1929: Pojawia się angielskie tłumaczenie książki *Steppenwolf* (1927) Hermana Hessa. Ukazują się: *Dodsworth* Sinclaira Lewisa i *Pożegnanie z bronią* Hemingwaya. Thomas Wolfe pisze *Look Homeward Angel*. Erich Maria Remarque przywołuje wspomnienie pierwszej wojny światowej w *All Quiet on the Western Front*. Zostają wydane: *The Sound and the Fury* Henry'ego Faulknera, *The Dain Curse* Dashiella Hammetta i *Believe It, or Not!* Roberta Ripleya.

SAMOCHÓD

Przejażdżki samochodem stają się rozrywką, która najszybciej zyskuje popularność. Auto Henry'ego Forda, czyli „samochód na każdą kieszeń” oraz rozrastająca się sieć autostrad przynoszą jeszcze więcej swobody młodemu państwu. Przeciętny Amerykanin może teraz załadować swój samochód i zwiedzać kraj za dużo mniejszą sumę pieniędzy niż dotychczas. Wraz z rozwojem motoryzacji powstaje cała związana z nią infrastruktura – garaże, stacje benzynowe, niedrogie przydrożne bary i campingi samochodowe, które mają zaspokoić potrzeby nowych pokoleń kierowców i na zawsze zmienić oblicze Ameryki. Namioty oraz inny sprzęt kempingowy pozwalają automobilistom spać przy drodze i zaoszczędzić wydatków na hotele czy restauracje. Do końca dekady ponad piętnaście milionów pojazdów rocznie odwiedza rozmaite parki narodowe i lasy. Szybko rozwijający się przemysł samochodowy skupiony w Detroit daje początek nowym rzeszom milionerów.

WALUTA

Waluta amerykańska z lat 1920. różniła się nieco od dzisiejszej. Papierowe pieniądze były w przybliżeniu o pół cala (ok. 1,27 cm – red.) dłuższe i szersze. Banknoty występowały w następujących nominatach: \$1, \$2, \$5, \$10, \$20, \$50, \$100, \$500, \$1000, \$5000 i \$10000. Wiele było faktycznymi certyfikatami złota i srebra, a nie jedynie Banknotami Rezerw Federalnych.

Używano następujących monet: jednocentowej miedzianej pensówki z Lincolnem, niklowej pięciocentówki z bizosem, srebrnej dziesięciocentówki Liberty, srebrnej dwudziestopięciocentówki (ćwierćdolarówki) Liberty, półdolarówki Liberty i „srebrnych dolarów”. W obiegu znajdowały się także złote monety. Były to cały eagle (eagle czyt. [igł] – red.) o wartości \$10.00 oraz ćwierć-eagle, pół-eagle i podwójny eagle warte odpowiednio \$2.50, \$5.00, \$20.00.

Październik roku 1929

Koniec prosperity nadszedł w październiku 1929 roku, kiedy notowania na giełdzie papierów wartościowych sięgnęły dna. Krążyły pogłoski o rychłej poprawie sytuacji, lecz okazało się, że były to ponne nadzieje. Wielu milionerów straciło swoje fortuny. Niektórzy woleli popełnić samobójstwo, niż stawić czoło niepewnej przyszłości. Zwalniano pracowników, a wśród zatrudnionych zapanowała atmosfera niepokoju. Kryzys ekonomiczny ogarnął cały świat. Bohater mas – „Samotny orzeł” Charles Lindberg – stracił swego małego syna, którego porwano i zamordowano. Wszystkie powyższe wydarzenia w pewien sposób zaznaczyły koniec ery.

Odzież lat 1920

Chociaż istniało wiele dziwactw związanych z ubiorem, od płaszczy z szopa poczynając, kończąc zaś na spodniach z dzwonołymi nogawkami, jakie nosiły podlotki, większość Amerykanów ubierała się bardziej konserwatywnie. Podczas spotkań w interesach czy w czasie

pracy nie było miejsca na „słoniowate” spodnie z ponad siedemdziesięciocentymetrowymi mankietami. Takie stroje pasowały raczej młodym.

Przestrzeganie pewnych form nadal było widoczne, choć już w znacznie mniejszym stopniu niż dotychczas. Zarówno mężczyźni, jak i kobiety zakładali kapelusze i rękawiczki wychodząc po zakupy czy do kościoła, noszono płócienne chusteczki, koszule krochmalono i prasowano. Tylko robotnicy i kowboje chodzili w drelichowych dżinsach. Wszyscy dobrze wychowani ludzie znali zasady należytego ubierania się. W miarę jak rosła zamożność klasy średniej, coraz trudniej było określić wyłącznie po stroju, z jakiego środowiska społecznego dana osoba pochodzi.

Moda męska

Największe zmiany w ubiorze nastąpiły na przełomie wieków, gdy współczesny garnitur stał się standardowym strojem pracującego dżentelmena. Odpowiednio ubrany mężczyzna zakłada teraz garnitur, białą koszulę, krawat, ciemne buty i skarpetki. Spodnie nosi na szelkach, a końce kołnierzyka przypina szpilkami do koszuli. Na spacerach podpira się laską. Prawdziwy dżentelmen nosi zawsze kapelusz i rękawiczki. Wieczorami można ubrać się już mniej formalnie i założyć strój prywatny. Chodzono w smokingu, nie wykrochmalonej koszuli przepasanej szarfą lub bawełnianym, pikowanym serdaku. Strojem formalnym był frak, wykrochmalona koszula i kamizelka.

Spory wpływ na modę wywiera także rosnące zainteresowanie sportem. Męskie ubrania z lat 1920. są luźniejsze i ułatwiają poruszanie się. Podkoszulki i szorty zaczynają szybko wypierać stare fasony. Zegarki na rękę zastępują zegarki kieszonkowe i te noszone na łańcuszku. Krótkie włosy i gładko ogolona twarz stają się regułą – uwagę zwracają nawet małe wąsiki.

Męskie koszule wciąż mają wymienne kołnierzyki i mankiety (choć kołnierzyki z lat 1920. są miękkie w porównaniu do ich sztywnych poprzedników). Trwa to aż do początku następnej dekady, gdy pojawia się sztuczny jedwab, który jest bardziej wytrzymały.

Lata 1920. stają się świadkiem wprowadzenia do męskiego ubioru tkanin o jaśniejszych kolorach. Rośnie popularność odzieży na letnią pogodę: białych lnianych smokingów czy flanelowych spodni o podobnym odcieniu. Słomiane nakrycia głowy oraz kapelusze typu panama są teraz powszechnie akceptowane przy wielu okazjach.

PŁASZCZ I KAPELUSZ

Nosi się długie, luźne płaszcze. Popularne palta z szopa, wprowadzone z myślą o jeździe samochodem czy zimowych wyprawach na stadion, ustępują miejsca wygodniejszym okryciom z wielbłądziej wełny. W ciągu dnia do garnituru zakłada się pilśniowe kapelusze bądź meloniki. Uczęszczającym na zawody sportowe wystarcza miękka czapeczka. Cylindry towarzyszą zazwyczaj formalnym strojom wieczorowym.

Moda kobieca

Moda kobieca przeszła najpoważniejsze zmiany. Biustonosze zastąpiły gorsety. Modna stała się naturalna sylwetka. Długie kostiumy z krótkimi spódnicami i jeszcze krótsza fryzura stanowią poważny kontrast z fasonem z poprzednich dekad, według którego niewiasta musiała być wyprostowana, ściśle opięta w talii, mieć wysoko upięte długie włosy, sztywny kołnierzyk i suknię nieomal do ziemi. Współczesna kobieta poruszała się zbyt szybko, by ubranie mogło krępować jej ruchy.

Pierwsza wojna światowa dała wielu niewiastom sposobność do pracy poza domem i szybko uświadomiła im, że wysokie kołnierzyki, obszerne rękawy i gorsety są niewygodne, a długie włosy mogą wkręcić się w maszynę. Po wojnie wiele kobiet powróciło do swoich dawnych zajęć, lecz tylko nieliczne do noszenia gorsetów.

POPULARNE TRENDY

Największą rewolucję przeszła damska bielizna. Miejsce gorsetów zajęły biustonosze i majtki, damskie koszule i reformy (majtki po kolana) z krepdeszynu oraz jedwabne,

trykotowe koszulki. Prosta, z początku nie zdobioną odzież, wzbogaciły szybko koronki, hafty i naszywki. W razie konieczności noszono też halki wykonane z tych samych materiałów. Według informacji jednej z gazet, przeciętna pracująca dziewczyna wydawała prawie 40% swych zarobków na bieliznę.

Modna jest szczupła, gibka sylwetka. W ciągu dekady obowiązują suknie następującej długości: najpierw poniżej kolan, następnie do kostek, później z powrotem do kolan. Do roku 1930 długość ta ustabilizowała się na wysokości pół łydki i pozostała w zwyczaju aż do rozpoczęcia drugiej wojny światowej. Krótsze spódniczki były szczególnie popularne wśród podlotków, chociaż większa część społeczeństwa uważała je nieomal za gorszące. Zmiany obyczajowe pozwoliły kobietom na więcej swobody. Płeć piękna mogła publicznie palić papierosy i pić alkohol, mieć makijaż, mieć krótko obcięte włosy, a wieczorami chodzić z gołymi ramionami.

Fryzury „na pazia” stają się ostatnim krzykiem mody. Aby zapobiec opadaniu włosów na oczy oraz uzyskać na czole pożądaną lok, wchodzi do użytku szpilki do włosów. Przy długich włosach popularny jest kok z tyłu głowy. Makijaż, którym uprzednio pogardzały wszystkie kobiety oprócz prostytutek i aktorek, zaczyna być powszechnie używany przez panie z wszystkich klas społecznych.

Na scenach Broadwayu w latach 1920.

1920: W Ziegfield Follies Fanny Brice odtwarza główną rolę w *Rose of Washington Square*.

1921: W dzielnicy teatrów na Manhattanie zostaje otwarta restauracja Sardi's. Fanny Brice wykorzystuje swój zeszłoroczny przebój, kontynuując występy w *Second Hand Rose*.

1922: Sam Harris prezentuje *Rain*.

1923: Josephine Baker występuje w *Shuffle Along*. Rewia *Harlem* pojawia się na Broadwayu. David Belasco prezentuje *Laugh, Clown, Laugh*.

1924: Premiera *The Vortex* Noela Cowarda. Bracia Marx pojawiają się na scenie w *I'll Say She Is*. Czarnoskóry aktor Paul Robertson występuje w sztuce *Emperor Jones* Eugene'a O'Neill'a. Josephine Baker pojawia się w *Chocolate Dandies* i opuszcza Amerykę, przenosząc się do Paryża.

1925: Noel Coward pisze *Hay Fever*. Sam Harris przedstawia *Śpiewaka jazzowego* z udziałem George'a Jessela. Bracia Marx występują w *The Cocoanuts*.

1926: Mae West szokuje widownię w *Seksie*. David Belasco przedstawia *Lu Lu Belle*.

1927: *Showboat* rozpoczyna okres bicia rekordów liczbą ponad 500 przedstawień. Teatry Broadwayu osiągają szczyty, wystawiając tego roku 268 premierowych sztuk.

1928: Dziennikarz Ben Hecht osiąga wielki sukces dzięki *The Front Page*. Bracia Marx występują w *Animal Crackers*. Mae West pojawia się w *Diamond Lil*, a Bert Lahr w *Hold Everything*.

1929: Noel Coward pisze musical *Bittersweet*. Billie Burke pojawia się w *Happy Husbands*.

1930: Ethel Merman odtwarza główną rolę w *Girl Crazy* Gertrude'a, a Fanny Brice w *Sweet and Low*.

KAPELUSZE I DODATKI

Z kilku typów popularnych kapeluszy wizytówką tych lat staje się obcisły, pozbawiony ozdób i zakrywający całą głowę pilśniowy *cloche*. Fason ten wprowadzony przez francuskiego projektanta Reboux szybko przyćmiewa beret, *big chapeau* i *tricorn*.

Większa ręczna torebka potrzebna do noszenia kosmetyków i papierosów uzupełnia dzienny strój złożony z sukienki, płaszcza, kapelusza i rękawiczek. Pantofelki z rozmaitymi zapięciami i obcasami zastępują buty.

STROJE WIECZOROWE

Dzienne ubranie jest zazwyczaj ciemne i stonowane, stroje wieczorowe zaś olśniewają i to nie tylko za sprawą krótszego kroju (do kolan), odrobinę większych dekoltyw z przodu i z tyłu czy gołych ramion. Suknie często posiadają treny oraz inne ozdoby. Z przodu sięgają zazwyczaj do kolan, zaś z tyłu opadają aż do ziemi. Wśród kolorów dominują różne odcienie różu, czerwieni, żółci, pomarańczy i purpury. Pojawiają się także stroje w całości białe. Na początku dekady powszechnie stosowane są krepe i koronki, a nowe tkaniny syntetyczne (szczególnie aksamit) stają się popularne dopiero później. Do ulubionych ozdób należą frędzle i paciorki. Sporą popularnością cieszą się również długie naszyjniki z pereł oraz złote i srebrne turbany.

Odzież sportowa

„Swoboda ruchu”, „Niewymuszony strój pasujący do szybkiego tempa naszego współczesnego życia” i „Odzież sportowa” to zwroty znane ze stron ówczesnych magazynów mody. Rosnąca popularność sportu wpływa na liczne innowacje wprowadzane do ubioru. Kombinezon bieliźniany ustępuje miejsca krótkim spodenkom i podkoszulkom bez rękawów. Wygodniejsze skórzane paski cieszą się większą popularnością niż szelki. Miękkie czapki zdobywają aprobatę amatorów gry w golfa i jazdy na rowerze. Pod dachem mężczyźni czują się najswobodniej w ubraniu domowym lub w klubowych marynarkach i w tego typu odzieży znajduje swój wyraz męskie upodobanie do kolorowych materiałów. Na plażach i basenach zaczyna się powszechnie akceptować jasne, prążkowane stroje i blezery. Danton i La Coste wprowadzają na rynek swetry z dekoltem w kształcie litery „V”, a także trykotowe, bawełniane koszule bez kołnierzyka. Krótkie spodnie pod kolana zyskują taką popularność, że pozostają w modzie również w latach trzydziestych.

Dla kobiet, do gry w tenisa i golfa, stosowne stają się swetry bez rękawów, do jazdy konnej – bryczesy, zaś do zjazdów na śniegu – spodnie narciarskie. Krótki sznur pereł kontrastuje z większością dziennych strojów. Wśród klas wyższych coraz popularniejsze są piżamy. Składają się one z bluzki i luźnych spodni, których rąbek zaznacza się zwykle paskiem innego, kontrastowego koloru. Do typowych należą jasnozielone piżamy z purpurową lamówką. Strój taki rozstawiają hollywoodzkie filmy z lat 1930. Jedynym miejscem, w którym kobiecie przystoi pokazać trochę więcej ciała niż wieczorami, jest plaża. Jednocześnieowy kostium kąpielowy szybko zastępuje niewygodne stroje z przeszłości.

CHRONOLOGIA WYDARZEŃ LAT DWUDZIESTYCH

poczynając od zawieszenia broni w roku 1918,
a kończąc na odkryciu Plutona w roku 1930

1918: 11 listopada: Podpisanie zawieszenia broni i koniec I wojny światowej.

1919: Uchwalenie ustawy *Volstead Act*, umożliwiającej prawne egzekwowanie poprawki do Konstytucji dotyczącej prohibicji. Sterowiec ZR-3 (później nazwany R-34 *Los Angeles*), pilotowany przez sławnego niemieckiego pilota Hugo Eckenera, odbywa swój pierwszy lot przez Atlantyk z Anglii do Long Island. Nowojorski hazardzista Arnold Rothstein wpływa na wyniki baseballoвого World Series przekupując zawodników Chicago White Sox, by przegrali mecz o mistrzostwo. Szacuje się, że do końca roku strajkuje od 1 do 2 milionów amerykańskich robotników. W wyniku obławy władz zorganizowanej przez 24-letniego J. Edgara Hoovera zostaje zatrzymanych setki osób podejrzanych o prowadzenie działalności komunistycznej. Wiele z nich deportowano do Rosji. Latem, po utopieniu czarnoskórego młodzieńca, który odważył się zapaść w pobliskie plaży „dla białych”, przez Chicago przechodzi fala zamieszek na tle rasowym. **28 kwietnia:** Dochodzi do pierwszego z serii zamachów bombowych, przeprowadzanych za pomocą przesyłek pocztowych, dostarczanych rządowym oficjelowi i przemysłowcom. Wydarzenia te wywołują pierwsze powojenne niepokoje społeczne znane pod nazwą Red Scare. **26 czerwca:** Pojawia się pierwsza gazeta brukowa – nowojorski *Daily News*. Później zaczyna wychodzić magazyn *True Stories*, korzystający z popytu wśród czytelników na seks i skandale. **1 lipca:** Wchodzi w życie War-time Prohibition Act (Ustawa o prohibicji). **9 września:** Strajk bostońskiej policji kończy się zamieszkami. Po nim dochodzi do ogólnokrajowego strajku hutników i górników. **19 listopada:** Kongres Stanów Zjednoczonych nie zgadza się na uczestnictwo USA w Lidze Narodów.

1920: Babe Ruth odbiera baseballovery tytuł Ty Cobbowi. Ku-Klux-Klan, przywrócony do życia w 1915 roku, rozpoczyna w całym kraju sprzedaż członkostw, powiększając w ten sposób swoje szeregi. Man o'War staje się koniem wyścigowym roku i przypuszczalnie całej dekady. Wchodzi na rynek lody Eskimo Pie. W konsekwencji skandalu związanego z rozgrywkami World Series sędzieja Kenesaw Mountain Landis zostaje pierwszym komisarzem baseballu. Sacco i Vanzetti zostają oskarżeni o kradzież pancernego samochodu i zabójstwo strażników. Al Capone przybywa z Nowego Jorku do Chicago na zaproszenie Johnny'ego Torrio. **8 sierpnia:** Kobiety zdobywają prawo głosu. **16 września:** Na Wall Street w Nowym Jorku eksploduje bomba, zabijając czterdzieści osób. **3 listopada:** Stacja radiowa KDKA podaje doniesienia o prezydenckiej elekcji. Harding pokonuje Coxa i wiosną przyszłego roku obejmuje urząd.

1921: W Atlantic City w stanie New Jersey odbywają się pierwsze wybory Miss America. Lionel sprzedaje milionowy

zestaw kolejki elektrycznej. Biali Amerykanie „odkrywają” Harlem i Cotton Club. W nowojorskiej dzielnicy teatrów otwiera swe podwoje restauracja Sardi's. Jack Dempsey pokonuje Francuza Carpentiera, zachowując tytuł mistrzowski w wadze ciężkiej. Babe Ruth pięćdziesiąt dziewięć razy wykonuje uderzenie, umożliwiając swej drużynie obiegnięcie wszystkich baz za jednym zamachem. Skandal związany ze śmiercią młodej aktorki w St. Francis Hotel w San Francisco rujnuje karierę gwiazdy filmowej Fatty'ego Arbuckle. **2 lipca:** Niemcy podpisują traktat pokojowy.

1922: Dochody ze sprzedaży odbiorników radiowych sięgają 60 milionów dolarów. Świat ma okazję ujrzeć skarby grobowca króla Tut. Wywołuje to zainteresowanie egipską sztuką i stylem, które trwa przez resztę dekady. **22 lutego:** W biurze prezydenta Hardinga zainstalowany zostaje odbiornik radiowy. Sprawę zabójstwa Halls-Mill, w którą zamieszani są pastor ze swoją żoną, prowadzącą w parafii chór, brukowce obwołują „morderstwem dekady”. Tysiące osób importują zestawy mah-jong. Niektóre osiągają nawet cenę 500 dolarów.

1923: W całym kraju szerzy się szal na punkcie charlestona, uważanego przez wielu za taniec niemoralny. Pod koniec roku po raz pierwszy pojawia się magazyn *American Mercury* H.L. Menckena. Zyskują popularność maratony tańca. Po nich przychodzi czas na maratony bujanych foteli i maratony mówienia (nazywane „Verb-and-Noun Derbies”). **2 sierpnia:** Będąc u władzy, umiera prezydent Warren G. Harding. Urząd obejmuje wiceprezydent Calvin Coolidge.

1924: Simon & Schuster publikują swoją pierwszą książkę z krzyżówkami, wywołując tym szaleństwo w całym kraju. Dramaturg Noel Coward popularyzuje swetry z golfem. W Aeolian Theatre w Nowym Jorku ma swoją premierę *Rhapsody in Blue* (*Błękitna rapsodia*) G. Gershwin,

W latach 1920. wiadomości rozpowszechniały się szybko

która zbiera różnorakie recenzje. Liczba członków Ku-Klux-Klanu osiąga szczyt i jest szacowana na 4,5 miliona. Clarence Darrow broni młodych ludzi: Leopolda i Loeba, którzy zostają oskarżeni o brutalne morderstwo czternastoletniego Bobby Franksa. Magazyn *Time* nagradza Leo Bakelanda – twórcę bakelitu. Pisz także o i innych wynalazkach z „epoki tworzyw sztucznych” takich jak: celofan czy winyl. Od Alvina „Shipwreck” Kelly’ego rozpoczyna się szal na punkcie maratonów prześladywania na słupach. Clarence Birdseye zakłada General Seafoods, Inc. i podejmuje produkcję mrożonek. Powstaje firma International Business Machines (IBM).

1925: W tzw. Małym Procesie (The Scopes Monkey), odbywającym się w Dayton w stanie Tennessee, stają na przeciw siebie Clarence Darrow i ewolucjonizm oraz William Jennings Bryan i kreacjonizm. Darrow przegrywa sprawę, ale jego obrona jest powszechnie uważana za zwycięstwo nauki i ewolucji. Wyczerpany Bryan umiera kilka dni później. Tragedię uwięzionego w jaskini mieszkańca Kentucky – Floyda Collinsa – śledzą uważnie miliony czytelników gazet i radiostuchaczy w całym kraju. Stanowi to wczesny przykład żywego zainteresowania mass mediami. Nieszczęsny Collins umiera po ośmiu dniach. Katastrofie ulega sterowiec U.S. Navy *Shenandoah*: giną wszystkie osoby, które znajdowały się na jego pokładzie. Boom na zakup ziemi na Florydzie osiąga szczyt. Golf staje się sportem-przemysłem, przynoszącym pół miliarda dolarów dochodów rocznie. Na ostatnim roku nauki Red Grange przerywa kształcenie w college’u, by jako zawodowy futbolista występować w Chicago Bears, a później w New York Giants. Gene Tunney pokonuje Jacka Dempseya w Filadelfii.

1926: Western Air Service (późniejsze TWA) zaczyna regularne przewozy pasażerów. Hollywood osiąga szczyty, produkując w tym roku ponad 750 filmów długometrażowych. W wyniku pęknięcia wyrostka robaczkowego umiera Rudolph Valentino. Jego pogrzeb doprowadza nieomal do rozruchów. Poszukiwacze pamiątek po zmarłym płądrują salon pogrzebowy. Brydż z zapisem międzynarodowym dociera do Ameryki i natychmiast staje się hitem. Richard Byrd dokonuje udanego przelotu nad biegunem północnym. Zniknięcie z plaży kalifornijskiej ewangelistki Aimee Semple McPherson wywołuje sensację. Zakonnica w cudowny sposób pojawia się jednak kilka dni później. Gigantyczny huragan pustoszy Złote Wybrzeże Florydy, zabijając 400 osób i kładąc kres świetnej koniunkturze na zakup tamtejszej ziemi. Hymie Weiss zajeżdża konwojem dziesięciu samochodów przed Hawthorne Hotel – kwatery główną Ala Capone – i obsypuje ją gradem ponad tysiąca kul z broni automatycznej. Capone nie zostaje nawet ranny.

1927: Charles Lindberg dokonuje samotnego przelotu przez Atlantyk, szczęśliwie lądując w Paryżu i po powrocie do domu zostaje okrzyknięty bohaterem. Dźwiękowy film Jolsona *The Jazz Singer* („Śpiewak jazzowy”) przynosi do kas wpływy 3,5 miliona dolarów brutto i staje się motorem zmian w hollywoodzkim przemyśle filmowym. Płyty sprzedają się w milionowych nakładach. Pomyślna koniunktura nowojorskich teatrów osiąga szczyt. 24 gazety zamieszczają sprawozdania z 268 tegorocznych pre-

mier. W sierpniu Sacco i Vanzetti zostają straceni na krześle elektrycznym. Schodzi z fabryk Ford model „A”, zastępując stary model „T”. Babe Ruth pobija swój rekord z 1921 roku, wykonując 60 uderzeń umożliwiających swej drużynie obiegnięcie wszystkich baz za jednym zamachem. Jack Dempsey traci szansę na odzyskanie tytułu mistrza wagi ciężkiej, ulegając w Chicago Gene’owi Tunneyowi. Szacuje się, że prawie czterdzieści milionów osób słuchało w radiu transmisji z walki. Aimee Semple McPherson otwiera w pobliżu Los Angeles The Church of the Foursquare Gospel (Kościół Ewangelii Czterech Głoszących Prawdę). David Samoff zakłada NBC (the National Broadcasting Corporation).

1928: Debiutuje Myszka Miki. Sir Alexander Fleming odkrywa penicylinę. NBC eksperymentuje z pierwszymi transmisjami telewizyjnymi. Johannes Geiger wynajduje licznik geigera. Mocno rozreklamowany Transcontinental Foot Race (Transkontynentalny Wyścig Pieszy), zwany także „The Bunion Derby”, okazuje się promocyjną i finansową klęską. Lynn Willis świętuje swoje dwudzieste pierwsze urodziny na szalonym całonocnym charlestone’owym party w Oregonie. **3 marca:** Notowania na giełdzie papierów wartościowych zaczynają zwyczajować, rozpoczynając okres zwany sensacyjnym. **18 czerwca:** Badacz polarny Roald Amundsen ginie w katastrofie lotniczej w Arktyce, próbując odnaleźć zaginiony sterowiec *Italia*. **Listopad:** Herbert Hoover zostaje prezydentem USA.

1929: Transcontinental Air Transport – „linia Lindbergha” – oferuje lotnicze połączenia pomiędzy wschodnim i zachodnim wybrzeżem USA. Hugo Eckener okrąża sterowcem świat. **14 lutego,** W Chicago, w masakrze w Dzień Świętego Walentego, giną ostatni rywale Capone’a. W historyjce obrazkowej *Thimble Theater* („Teatr Sztuczka”) po raz pierwszy pojawia się Popeye. Sprzedaż odbiorników radiowych przekracza 850 milionów dolarów dochodu. **29 października,** wielki krach na giełdzie papierów wartościowych.

1930: Podczas lotu z Chicago do San Francisco po raz pierwszy zatrudniono stewardesy do opieki nad pasażerami. Astronom Clyde Tombaugh odkrywa planetę Pluton.

ODGRYWANIE ROLI BADACZA

Życie Badacza, jego kariera i finanse, przyjaciele i rodzina, współpracownicy, emerytura, zbiory biblioteczne i kolekcje oraz testament.

Najczęściej wszystko zaczyna się od telefonu późną nocą, listu od przyjaciela w potrzebie czy tajemniczego nieznajomego, który zapuka do drzwi. Wówczas to zaintrygowani, prostoduszni początkujący Odkrywcy Tajemnic rozpoczynają działania, mające na zawsze zmienić ich egzystencję oraz życie ich przyjaciół i rodzin. Nienasycona ciekawość zbadania mrocznej strony egzystencji i zdobycia pewnych sekretów, których poznanie nie było ludzkości przeznaczone, wciąga śmiałków, mimo że grozi to obrażeniami ciała, szaleństwem lub śmiercią.

Poniżej przedstawiamy kilka informacji o Odkrywcach Tajemnic. Postaramy się w nich odpowiedzieć na następujące pytania: Jak badania wpływają na ich normalne życie? Jak Odkrywcy mogą wciągnąć innych do swego niezwykłego środowiska? W jaki sposób uciec ze Świata Mitów?

Kariera i finanse

Życie Badacza raz uwikłanego w tajemnice Mitów zmienia się diametralnie. Najpierw cierpią na tym kariera, praca, czy interesy – wszak często niezapowiedziane wyjazdy z miasta kończą się zwolnieniem z posady. Badacz, który posiada własną firmę, może pozostawić ją co prawda w rękach zaufanego partnera lub starszego stażem pracownika, ale zawsze wiąże się z tym jakieś ryzyko.

Miłośnicy-amatorzy są w najlepszej sytuacji. Mają wolny czas, a ich środki mogą znacznie przewyższać oszczędności nawet najciężej pracujących Badaczy, ciulających grosz do grosza. Jeśli Odkrywca sam nie jest miłośnikiem-amatorem, zawsze może się do któregoś przyłączyć.

Z drugiej strony, jeśli Badacz nieomal wyczerpał już oszczędności czy nawet sprzedał dobytek i nieruchomości, może potrzebować pożyczki. Banki chętnie pożyczają pieniądze nowym firmom – ostatecznie jest to era inwestycji i przedsiębiorców. Na odpowiednich warunkach instytucja finansowa może być zainteresowana wspieraniem np. sklepu z antykami czy laboratorium chemicznego należącego do któregoś z Badaczy.

Kolejnym wyjściem jest próba przyciągnięcia prywatnych inwestorów. W latach dwudziestych filantropów było pełno. Wiele rodzin, które zgromadziły fortuny, jest teraz gotowych wydać je na biblioteki, muzea, badania naukowe i archeologiczne czy antropologiczne ekspedycje. Nawet w małych miasteczkach można spotkać jednego czy dwóch bogatych osobników, skłonnych wspierać małe przedsięwzięcie ze względu na sławę i zaszczyty, które może ono przynieść. Biegłość w określonej dziedzinie, doświadczenie oraz umiejętności takie jak *wiarygodność* czy *perswazja* mogą się przydać.

Ostatnią deską ratunku dla Badacza rozpaczliwie potrzebującego pożyczki mogą być (no, może poza wizytą w lombardzie) jego bliscy przyjaciele i rodzina. Uzyskane pieniądze pozwolą kupić informacje, broń bądź bilet, by wydostać się szybko z miasta.

Przyjaciele i rodzina

Osoby blisko związane z Badaczem mogą zmartwić się jego nowym i nierzadko tajemniczym stylem życia. Kontakty z podejrzanymi postaciami, konflikty z władzami i okresy spędzone w więzieniu oraz zakładach psychiatrycznych są w stanie odstraszyć wszystkich, oprócz najbardziej oddanych członków rodziny. Większość ludzi po prostu nie chce zadawać się z dziwakami.

Natomiast jeśli sami Badacze narobią sobie więcej kłopotów niż przewidywali, mogą odizolować się od przyjaciół i rodziny na przykład z obawy przed czyjąś zemstą.

Jednakże najwierniejsi towarzysze i krewni zazwyczaj zostają przy Odkrywcach. Stary przyjaciel, który nie chce zapomnieć o długu wdzięczności, ulubiony wujek czy bliski kuzyn często sami wciągają się w przygody Badacza, stając się w końcu niezawodnymi kompanami.

Współpracownicy

Współpracownikiem może być ktokolwiek – ulubiony siostrzeniec bądź siostrzenica, były student, współnik w interesach czy nawet policyjny detektyw, który niegdyś aresztował Badacza. Ważne jest, by był to wierny i użyteczny przyjaciel.

Współpracownik pojawia się często po raz pierwszy, kiedy Badacz potrzebuje jakiejś ekspertyzy lub chciałby skorzystać z umiejętności, której żaden z jego obecnych partnerów nie posiada. To mogłaby być znajomość obsługi pewnych maszyn (np. Pilotowanie), wiedza fachowa jak Astrologia czy Geologia lub znajomość Języków Obcych, która pozwala współpracownikowi odczytać jakąś ważną księgę, ewentualnie dokument, podczas zbliżającej się zamorskiej podróży. Gdy taka osoba zostanie wtajemniczona w sekrety znane już Badaczowi, często sama zostaje Badaczem.

Współpracownicy są bardzo cenni również dlatego, że – przynajmniej z początku – są skłonni podejmować ryzyko, którego Odkrywca nie chce wziąć na siebie. Zazwyczaj jednak, gdy raz czy dwa o włos unikną nieszczęścia, uczy ich to respektu i ostrożności na przyszłość. Współpracowników można przygotować do tego, by kontynuowali badania Odkrywcy, jeśli nie czuje się on już dłużej na siłach aktywnie rozwiązywać tajemnice i chciałby przejść na emeryturę.

ODGRYWANIE ROLI BADACZA

Odgrywanie roli Badacza	16
Zawody w latach 1920.	18
Umiejętności w latach 1920.	60

Emerytura

Koszty prowadzenia badań są ogromne, zarówno jeśli chodzi o zdrowie fizyczne, jak i psychiczne Odkrywców. Wielu z nich nie dożywa emerytury. Nieliczni zaś, którym się to udaje, są wystarczająco inteligentni, by wiedzieć, kiedy się wycofać. Ciało co prawda można wyleczyć, lecz nieustanne narażenie na przerażające widoki i kontakt z wiedzą tajemną, nabywaną często podczas przygód, zbiera krwawe żniwo w umysłach Badaczy. Poza tym obłęd często pozostaje na stałe. Z tego też powodu wielu Odkrywców – zamiast ryzykować nieodwracalną chorobę psychiczną – woli wycofać się z aktywnego prowadzenia badań, działając dalej na potrzeby osób czynnie rozwiązujących tajemnice jako konsultanci lub naukowcy. I chociaż często przebywają tysiące kilometrów od miejsca, w którym toczy się aktualna przygoda, można się z nimi skonsultować i zlecić rozpatrzenie określonych kwestii. W prawdziwie krytycznej sytuacji można „ściągnąć z emerytury” doświadczonego Odkrywcę i dać mu do spełnienia ważną rolę podczas badań.

Do czasu przejścia w stan spoczynku większość Badaczy zdobędzie pewien zasób wiedzy w różnych dziedzinach. Można ją dalej uzupełniać korzystając ze zbiorów bibliotecznych, nagromadzonych podczas przygód. Jest bardzo prawdopodobne, że emerytowany Odkrywcę mógł skompletować również kolekcję magicznych przedmiotów, a egzemplarze z podręcznej biblioteczki z pewnością staną się przydatne w rozmaitych sytuacjach.

Zbiory biblioteczne i kolekcje

Z biegiem czasu większość Odkrywców wejdzie w posiadanie przynajmniej kilku książek o wiedzy tajemnej, a może nawet i kilku magicznych przedmiotów czy pamiątek z rozmaitych przygód. Nieodświadczeni Badacze (tacy, którzy niedawno „awansowali” ze współpracowników), we własnym interesie, nie powinni czytać tych pozycji. Emerytowany Odkrywcę powinien już posiadać odpowiednie informacje, a poza tym dalsze zagłębianie się w tekst danego dzieła nie odbija się już na jego zdrowiu psychicznym. Nieodświadczeni Badacze, czytający taki tom po raz pierwszy, muszą za to zapłacić normalną utratą poczytalności.

Ponadto zbiór książek i magicznych przedmiotów może się przydać na wypadek kłopotów finansowych. Z pewnością większość eksponatów jest rzadko spotykana, a niektóre mają dużą wartość. Spieniężenie takiej kolekcji zapewne pozwoli Badaczowi żyć na niezłym poziomie przez kilka lat, a nawet dłużej. Tego typu zbiory mogą stanowić również piękny dar dla muzeów i bibliotek. Badacze sporządzający swój testament powinni wziąć tę możliwość pod uwagę.

Ucz się w domu

Arytmetyka jest łatwa
Nowe poprawione wydanie zawierające pytania i odpowiedzi. „Arytmetyka jest łatwa” to świetne napisany podręcznik, wykorzystujący najnowszą metody nauczania stosowane w większości nowoczesnych szkół. Wszystkie przedstawione w nim zagadnienia, od tych najprostszych do najbardziej skomplikowanych, przedstawione są w sposób przystępny dla każdego. Ta książka stanowi będzie wartościowym nabytkiem dla rodziców i nauczycieli pomagających dzieciom zgłębić sekrety arytmetyki. 209 stron. W płóciennym oprawie. Wymiary: 13 x 19 cm. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7108.....600

Szybkie liczenie
Czy nie stwierdził się nigdy, że niektórzy ludzie potrafią się zdumiewająco szybko liczyć, wyznaczając obliczenia, rozwiązywać matematyczne zadania? Ta książka zdradzi Ci sekret, jak w prosty sposób nauczyć się szybko liczyć. Gdy wybrał Cię z opresji, okazało się bezczelnością. Sprawdzi, że również Twoje dzieci będą rachować o wiele sprawniej. 120 stron. W płóciennym oprawie. Wymiary: 13 x 19 cm. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7080.....600

SEK100-Za obie powyższe książki.....\$1.70

Samouczki francuskiego, hiszpańskiego i niemieckiego
Ta książka wprowadzi Cię w pierwsze kroki nauki języka francuskiego. Pod koniec – teksty dla samowyszukiwania. 106 stron. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7218.....600

Ta książka szybko i łatwo przekazuje Ci podstawy wiedzy użytkowej o języku hiszpańskim. 208 stron. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7214.....600

SEK0516 - Samouczek niemieckiego. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7215.....700

Jak łatwo napisać list urzędowy
Ta książka nauczy Cię pisać listy urzędowe wszelkiego rodzaju. 297 stron. W płóciennym oprawie. Wymiary: 13 x 19 cm. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK8556.....600

Stenografia jest łatwa
W tej książce poznasz najnowsze współczesne metody nauki stenografii. Ta twoja opuszcza się w wolnym czasie. Dzięki nim osiągniesz wysoki poziom w tej przyjemnej profesji. Podręcznik uszczelniony o pytania i bezkosztowe odpowiedzi. Wymiary: 14 x 19 cm. 184 strony. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7262.....600

Inne...

Kaligrafia jest łatwa
Nie wyrzucił się swoje go piśmi, ponieważ z pomocą tej książki łatwo je poprawić. 178 stron. Półcienna oprawa. Wymiary: 13 x 19 cm. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7098.....600

Księgowość jest łatwa
Niniejsza książka traktuje odtworzenie ten ważny temat i jest użyteczna dla początkujących, zaawansowanych, a także ekspertów. Zawiera zasady godowej księgowości i opisuje ich praktyczne zastosowanie. Półcienna oprawa. 193 strony. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK7010.....600

Jak rozwiązać swój osobisty
Dzięki nowej metodzie opisanej w tej książce szybko przekonasz się o wieloletnich korzyściach, jakie daje Ci odpowiednio rozwiązana osobowość. 142 strony. W płóciennym oprawie. Wymiary: 12,5 x 17,5 cm. Waga: przesyłki 0,5 kg.
SEK0602.....700

Sporządzenie testamentu

Zanim badania wciągną Odkrywców zbyt mocno, wszyscy oni powinni zastanowić się poważnie nad spisaniem testamentu. Pomimo że Badacz może zrobić to sam, doradza się raczej wynająć prawnika, który odpowiednio przygotuje dokument. Bez testamentu spory sądowe mogą ciągnąć się latami i gdy rozmaite grupy wszczną właśnie o warunki podziału majątku, stopniowo zacznie on niszczyć. By uniknąć takich problemów, bardzo przyda się profesjonalna pomoc. Sporządzenie testamentu nie powinno kosztować Badacza więcej niż 10-20 dolarów.

Odkrywcę może zostawić pieniądze i majątek członkom rodziny lub bliskim przyjaciołom. Gdy w grę wchodzi duże sumy, można utworzyć majątek powierniczy. Badacze pragnący przejść do pamięci potomności mogą podarować część swoich kolekcji lub zbiorów bibliotecznych instytucjom publicznym. Za ofiarowanie czy odkrycie takich przedmiotów, dobroczyńców wymienia się zazwyczaj z imienia i nazwiska.

Przy sporządzaniu ostatniej woli należy wziąć także pod uwagę przyszłe potrzeby współpracowników Odkrywcę. Spisujący testament może zostawić im środki finansowe oraz zbiory biblioteczne i dokumenty, mające służyć pomocą w przyszłych badaniach. Spadkodawca posiadający odpowiedni majątek może przeznaczyć fundusze na założenie fundacji swego imienia i przejść w ten sposób do pamięci potomnych.

ZAWODY W LATACH 1920.

Poszukiwacze przygód, atleci, biznesmeni, księża, przestępcy, dziennikarze, robotnicy, stróże prawa, prawnicy, lekarze, wojskowi, politycy, uczeni i inni.

Wybór zawodu Badacza jest przypuszczalnie jedną z najważniejszych decyzji, jaką gracz musi w ogóle podjąć. Profesja Odkrywczy ma bezpośredni wpływ na jego potencjalne dochody, status w społeczeństwie oraz posiadane umiejętności i cechy szczególne. Przedstawiona dalej lista może niekiedy wydawać się nadmiernie rozbudowana, więc pamiętaj, że gracz tworzący nową postać w trakcie przygody powinien mieć ograniczony wybór. Strażnicy Tajemnic mogą również czerpać inspiracje z podanych przykładów. Oprócz krótkich opisów każdego zawodu zamieszczamy stosowne informacje o dochodach, kontaktach i znajomościach oraz umiejętnościach wynikających z jego uprawiania. Czasami podajemy też cechy szczególne danych profesji.

Dochody

Zamiast wskazywać konkretne liczby, przedstawiamy ogólny poziom dochodów informujący o tym, na jaki styl życia dany Badacz może sobie pozwolić. Taki podział uważamy za standardowy. Z pewnością jednak można sobie wyobrazić nietypowe sytuacje wymagające zredukowania bądź zwiększenia dochodów. Po konsultacji z graczem decyzja w tej kwestii należy do Strażnika Tajemnic. Wielkość dochodów może ulegać zmianie na skutek podwyżek, awansów lub zwolnień z pracy. Oto ich klasyfikacja:

- **Ubóstwo (\$0-250 rocznie):** Ten poziom dochodów leży daleko poniżej granicy ubóstwa. Jest typowy dla włóczęgów, żebraków i biedoty. Postać o takich „dochodach” śpi na ulicy i żyje z jałmużny oraz śmietnikowych resztek, chyba że mieszka u rodziny.
- **Dochody klasy niższej (\$251-500 rocznie):** Takie dochody charakteryzują najniżej opłacaną dorywczą pomoc roboczą, na przykład wędrownych pracowników farm, dozorców na przychodnie i pomywaczy. Osoby te zazwyczaj śpią gdzieś kątem, korzystają z noclegowni YMCA (Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej) lub w najlepszym razie dzielą ciasny pokój w okropnej okolicy z jednym lub większą liczbą współlokatorów. Nierzadko żywią się zupkami z puszek gotowanymi na rozgrzanych blachach bez zgody właściciela lokalu.
- **Dochody górnych warstw klasy niższej (\$501-1500 rocznie):** Na skutek wyrzeczeń i skrupulatnego oszczędzania, postać o takich dochodach może pozwolić sobie na jedno- lub dwupokojowe mieszkanie z kuchnią, w zrujnowanej czynszowej kamienicy położonej w nieprzyjemnym sąsiedztwie. Łazienka i telefon są wspólne.

- **Dochody dolnych warstw klasy średniej (\$1501-2500 rocznie):** Ten poziom dochodów pozwala postaci na skromne mieszkanie z jedną lub dwiema sypialniami, położone w trochę lepszej okolicy niż najgorsza w danym mieście. Badacz może mieć swój własny telefon. Jeśli ostrożnie wydaje pieniądze, stać go nawet na psujący się, używany samochód.

- **Dochody klasy średniej (\$2500-6000 rocznie):** Ten poziom dochodów pozwala Odkrywczy mieć własny, skromny dom lub wynajmować eleganckie mieszkanie z dwiema, trzema sypialniami. Kupno niedrogiego samochodu leży także w granicach jego możliwości. Badacz posiada więcej niż jeden garnitur i stać go na to, by raz czy dwa razy w miesiącu zabawić się w przyzwoitej restauracji. Lodówka (nie skrzynka z lodem) i inne domowe urządzenia są w granicach jego możliwości finansowych.

- **Dochody górnych warstw klasy średniej (\$6000-25 000 rocznie):** Na tym poziomie dochodów Badacza stać na większy dom mający trzy, cztery sypialnie lub na wynajęcie obszernego apartamentu złożonego z sześciu, siedmiu pokoi. Wystarcza pieniędzy na dwa umiarkowanie drogie samochody, wysłanie dzieci do niedrogiej szkoły prywatnej i zatrudnienie pomocy domowej dwa, trzy razy w tygodniu. Nie zabraknie także kapitału na kilka bezpiecznych inwestycji.

- **Dochody klasy wyższej (\$25 000-75 000 rocznie):** Ten poziom dochodów pozwala na posiadanie imponującej rezydencji z basenem i kortami tenisowymi lub apartamentu zbudowanego na dachu dobrego hotelu. Normą jest zatrudnianie służby włącznie z szoferem nieodłącznej limuzyny. W zwyczaju bywa również jądanie we wspaniałych restauracjach i coroczne wakacje w Europie.

- **Bogactwo (powyżej \$75 000 rocznie):** Wyroki niebios są jedynym ograniczeniem. Jachty, prywatny samolot, liczne posiadłości i znaczne inwestycje rynkowe.

Kontakty i znajomości

Kontakty i znajomości to ogólnie rozumiana lista rozmaitych sfer społecznych i środowisk zawodowych, w których postać danego zawodu może posiadać specjalne wpływy dzięki osobistym koneksjom, uprzejmości zawodowej itp. Szczegóły i rozmiar korzyści, jakie Badacz może z nich czerpać, ocenia Strażnik Tajemnic.

Trzeba zaznaczyć, że nie każdy Odkrywcza musi wymieniać przed grą wszystkie możliwe koneksje. W rzeczywistości niektórych być może wolałby uniknąć. Na przykład liczne

koneksje wśród kryminalistów i w zorganizowanym świecie przestępczym mogą w wątpliwy sposób rzutować na postać prawnika. Z kolei kontakty prokuratora okręgowego z miejscowymi gangsterami ograniczają się zazwyczaj do spotkań w sądzie i to po przeciwnych stronach. Gracze i Strażnicy będą musieli określić takie związki, kiedy to konieczne.

Postacie wykonujące zawód reportera czy prywatnego detektywa powinny również wyrobić sobie kontakty innego rodzaju – kontakty osobiste. Mogą to być płatni informatorzy, ludzie poznawani podczas pracy, przyjaciele czy koledzy o tej samej profesji. Nadaj tym postaciom imiona, zawody i określ ich związki z twoim Badaczem. Pamiętaj jednak, że proces tworzenia takiego pomocnika nie musi w całości należeć do gracza. Strażnik może dodać pewne fakty lub powiązać bohatera z postacią, o której Badacz zapomniał. Motywem może być stary dług bądź przysługa, albo cokolwiek innego, co przyjdzie na myśl prowadzącemu grę. Wymyślone w ten sposób postacie mogą od czasu do czasu angażować się w przygodę jako współpracownicy, a z czasem nawet zająć miejsce Badacza, który ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi bądź przejdzie na emeryturę.

Umiejętności

Wymienione w tekście umiejętności są uważane za najbardziej odpowiednie dla danego zawodu. To z ich listy należy korzystać, wydając punkty WYK. Nie trzeba przeznaczać ich na wszystkie wymienione umiejętności, lecz tylko na te, które pasują graczowi do tworzonej postaci.

Cechy szczególne

Wiele opisanych zawodów posiada cechy szczególne. Chodzi o modyfikatory dodatnie lub ujemne dodawane do zdolności i umiejętności; ograniczoną utratę poczytalności lub jej brak w określonych sytuacjach; specjalne umiejętności, takie jak *gaszenie pożarów* czy *maszynopisanie*, które – chociaż nie zdefiniowane – powinny być zrozumiałe.

Wykonywanie niektórych zawodów może wywołać u Badacza jakąś małą, ale znaczącą utajoną fobie, powstałą w wyniku przeszłych wydarzeń. Co prawda może ją wybrać sam gracz, lecz sugeruje się, żeby to Strażnik dokonał wyboru i by cała sprawa wyszła na jaw dopiero w odpowiednio dramatycznym momencie.

Wykonywanie niektórych zawodów wywiera wpływ na cechy postaci i wymaga zastosowania modyfikatorów dodatnich bądź ujemnych do S, BC, WYK itd. W większości przypadków należy je zastosować przed obliczeniem odpowiednich wartości wyrażanych punktami (czyli Wytrzymałości, Punktów Magii, Punktów Poczytalności, punktów przeznaczanych na umiejętności „zawodowe” i punktów wynikających z hobby) i wybraniem umiejętności. Jedynym wyjątkiem od tej zasady są modyfikatory ujemne do WYK. W tym wypadku należy obliczyć punkty i nabyć umiejętności przed zredukowaniem tej cechy.

Trzeba pamiętać, że ostatnie słowo, co do akceptacji proponowanych cech szczególnych, należy zawsze do Strażnika Tajemnic.

Biznes

Lata dwudzieste w USA stają się okresem niesłychanego rozwoju i interesy rozkwitają przez większą część dekady. Poniższe opisy odnoszą się do warunków sprzed krachu na Wall Street w 1929 roku – po rozpoczęciu wielkiego kryzysu gospodarczego wiele rzeczy uległo zmianie.

W większości profesji wiążących się z prowadzeniem interesów na małą i średnią skalę istnieje jedynie niewielka szansa na zetknięcie się z niezwykłymi tajemnicami. Osoby związane z wielkim biznesem mają znacznie więcej możliwości, by zostać Odkrywcami. Może to nastąpić, gdy ktoś poprosi ich o pomoc w sfinansowaniu jakiejś ekspedycji lub badań, albo dzięki jakiemuś cennemu przedmiotowi, w którego posiadanie weszli.

Akwizytor

Akwizytorzy, stanowiący nierzadko integralną część wielu firm, mają małe biura w siedzibie organizacji, dla której pracują, sporo czasu natomiast spędzają w terenie na spotkaniach z klientami. Większość akwizytorów może bez wysiłku i ryzyka zmienić pracodawcę. Niektórzy sprzedają produkty, inni usługi albo ogłoszenia w gazetach, czasopiśmie czy radiu.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Właściwe dla odpowiedniej gałęzi przemysłu czy handlu, z którą akwizytor jest związany.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Wmawianie czy perswazja najczęściej nie odnoszą skutku na akwizytorach. Test psychologii zazwyczaj nie pozwala odkryć wiele więcej poza faktem, że osoba chce sprzedać swój produkt czy usługę. Gdy akwizytor jest lepiej znany przeprowadzającemu test, psychologia bywa bardziej skuteczna.

Członek władz organizacji/ dyrektor/kierownik

Są to wysoko opłacane posady w korporacjach o zasięgu krajowym czy nawet międzynarodowym. Najwyższym stanowiskiem jest zazwyczaj prezes zarządu, poniżej którego znajduje się jeden lub kilku prezesów oraz często niezliczona liczba wiceprezesów. Inni pracownicy pełniący ważne funkcje nazywani są dyrektorami i z niecierpliwością oczekują na swój awans.

Powyższe stanowiska można osiągnąć w wielu gałęziach przemysłu (jednym z największych jest przemysł samochodowy), w energetyce, bankowości, a nawet w mass mediach i przemyśle filmowym.

TWORZENIE BADACZA

1. Określ cechy postaci

Przygotuj sobie czystą kartę Badacza. Na jej boku napisz swe imię.

- Określ S, KON, MOC, ZR i WG za pomocą rzutów 3k6.
- Określ BC i INT za pomocą rzutów 2k6+6.
- Określ WYK za pomocą rzutu 3k6+6.
- P wynosi MOCx5

Te liczby stanowią szkielet twego Badacza. Staraj się wyjaśnić ich znaczenie, dopowiadając tym samym wiele szczegółów dotyczących bohatera. Jeśli wylosowane liczby nie odpowiadają ci, zetrzyj je i rzuć jeszcze raz.

6. Wykonaj dodatkowe czynności

- Określ płeć swego Badacza.
- Znaki szczególne i choroby psychiczne mogą naznaczyć postać dopiero w trakcie gry.
- Upewnij się, że twoje imię znajduje się po lewej stronie karty, a nie na górze – tam, gdzie powinno znajdować się imię twego Badacza.
- Minimalny wiek wynosi WYK + 6 lat. Za każde dziesięć lat, o które postarzysz swego Badacza, możesz zwiększyć jego WYK o jeden i otrzymać kolejne 20 punktów „zawodowych” na umiejętności. Dojrzałość ma jednak swą cenę: za każde dziesięć lat lub ich część powyżej wieku 40 odejmij punkt od S, KON, ZR lub WG.
- Ponadto możesz próbować zwiększyć swe WYK o jeden i tylko o jeden punkt. Zwiększ wiek Badacza o rok, który poświęca on na zdobywanie ogólnego wykształcenia. Przeprowadź test INTx5. Jeśli się powiedzie, oznacza to, że Badacz nauczył się czegoś – zwiększ jego WYK o 1 punkt. Otrzymujesz również 10 punktów na hobby i 20 na umiejętności „zawodowe”. Jeśli test się nie powiedzie – nic się nie dzieje.
- Wybierz kontakty lub powiązania oparte na zawodzie.

Informacje ogólne

Punkty oblędu

Umiejętności

Broń

5. Określ odpowiednie statystyki dotyczące broni

Nawet jeśli twój Badacz nie posiada żadnych broni, w ramce „broń do walki wręcz” znajdują się cztery ataki, które każdy może wykonać. Wpisz tam odpowiednie wartości umiejętności.

- Zapoznaj się z przedstawioną na stronach 97-114 listą broni oraz jej statystykami.
- Jeśli przypisujesz punkty umiejętności do określonych broni, dodaj je również do odpowiednich rodzajów broni. Na przykład, jeśli przeznaczysz 20 punktów na rewolwer kalibru .38, oznacza to, że Badacz będzie strzelał z tej broni z czterdziestoprocentową skutecznością. Oznacza to także, że umiejętność pistolet wzrasta do 40%.
- Jeśli dana broń ma niższą wartość początkową umiejętności niż wartość początkowa dla całej grupy broni, do której ona należy, to ta różnica zostaje zachowana nawet wtedy, gdy umiejętność posługiwania się takim typem broni wzrośnie.

ŻYJĄCEGO W LATACH 1920.

Cechy i testy

2. Określ wartości odpowiednich testów

- Pomysłowość to INT x5. Szczęście to MOC x5. Wiedza to WYK x5. Zapisz wyniki w odpowiednich miejscach.
- Dodaj do siebie S i BC, a potem znajdź w stosownej tabeli wartość modyfikatora obrazów. Zapisz ją w odpowiednim miejscu na karcie Badacza. Modyfikator może być dodatni lub ujemny; jeśli go nie ma, napisz „brak”.
- W rubryce 99 minus Mity Cthulhu wpisz liczbę 99. Gdy twój Badacz zdobędzie w tej umiejętności jakieś punkty Mitów, obniż tę wartość o ich liczbę.

Punkty Magii

Wytrzymałość

3. Określ Wytrzymałość oraz liczbę „Punktów Magii” i „Punktów Poczytalności”

- Zsumuj KON i ZR, a potem podziel wynik przez 2. Ułamki zaokrąglaj w górę. Zakreśl otrzymaną liczbę. Jest to maksymalna wartość Wytrzymałości, jaką twój Badacz może posiadać.
- W ramce „Punkty Magii” zakreśl liczbę równą twojej Mocy. Jest to maksymalna ilość Punktów Magii, jaką twój Badacz może posiadać.
- W ramce „Punkty Poczytalności” zakreśl liczbę równą twojej Poczytalności. Liczba Punktów Poczytalności twego Badacza może rosnąć lub maleć. Współczynnik Poczytalności nie zmienia się i informuje o tym, do jakiej wartości możesz odzyskać punkty poczytalności korzystając z umiejętności *psychoanalizy*.

Modyfikatory obrazów

S + BC	modyfikator	S + BC	modyfikator
02 do 12	-1k6	73 do 88	+4k6
13 do 16	-1k4	89 do 104	+5k6
17 do 24	nic	105 do 120	+6k6
25 do 32	+1k4	121 do 136	+7k6
33 do 40	+1k6	137 do 152	+8k6
41 do 56	+2k6	153 do 168	+9k6
57 do 72	+3k6	169 do 184	+10k6
Odtąd za każde rozpoczęte + 16 dodaj kolejne +1k6.			

4. Określ zawód i umiejętności

- Wybierz zawód swojego Badacza (patrz indeks na stronie 126).
- Wybierz poziom dochodów, które miałby osiągać twój Badacz, spośród poziomów wymienionych w tekście dla wybranego przez ciebie zawodu. Nowa postać rozpoczyna grę posiadając na starcie ekwiwalent rocznych dochodów w postaci mienia osobistego, oszczędności i gotówki.
- Zaznacz wszelkie korzyści, które przynosi twemu Badaczowi wykonywany zawód (jak np. ograniczona utrata Poczytalności). Zaznacz zmiany Cech twego Badacza (z wyjątkiem modyfikatorów ujemnych do WYK), wynikające z cech szczególnych wybranego przez ciebie zawodu. Pamiętaj o dostosowaniu Wytrzymałości oraz liczby punktów magii i punktów poczytalności zgodnie z tymi zmianami.
- By określić zawodowe umiejętności swego Badacza, pomnóż WYK przez 20. Rozdziel te punkty tylko pomiędzy umiejętności, które są wymienione w opisie wybranego przez ciebie zawodu. Następnie zastosuj wszelkie modyfikatory ujemne do WYK wynikające z cech szczególnych zawodu.
- Rozdziel pomiędzy umiejętności punkty wynikające z hobby. Ich liczba wynosi INT x10. Te punkty możesz przeznaczyć na dowolne umiejętności z wyjątkiem Mitów Cthulhu. Pełna lista umiejętności znajduje się na stronach 60-68.

Chociaż kawalerzy piastujący wysokie funkcje nie należą do rzadkości, większość wysoko postawionych osób ma własne rodziny. Często nawet takie są oczekiwania.

DOCHODY: Górnych warstw klasy średniej – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat biznesu i finansów, dawne kontakty z okresu studiów, masoni i inne organizacje o braterskim charakterze, władze lokalne i federalne. Budżet reklamowy może pozwolić na zdobycie wpływów w gazetach i czasopiśmie.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do wiarygodności (35 dla członka władz organizacji).

Fryzjer

Fryzjerzy muszą posiadać koncesję odpowiednich organów władz danego stanu. Datuje się to jeszcze z przeszłości, kiedy cyrulik pełnił także funkcję chirurga. W latach 1920. fryzjerzy energicznie protestują przeciw „salonom fryzjerskim” prowadzonym przez kobiety, które działają bez wymaganych koncesji.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Zależnie od indywidualnej klienteli.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia, brzytwa.

Księgowy

Chociaż przy prowadzeniu jakiejkolwiek działalności gospodarczej księgowość ma istotne znaczenie, pozostaje

Howard Hughes

Właściciel firmy, 1905-1976. Howard Hughes przeprowadził wiele udanych transakcji w tak różnych dziedzinach jak lotnictwo, produkcja filmów czy narzędzi. Urodził się w Houston, w stanie Teksas. Osierocony w wieku siedemnastu lat, przerwał szkołę, by przejąć przedsiębiorstwo ojca – Hughes Tool Company w Houston. We wczesnych latach 1930. Hughes zaczął produkować filmy m.in.: *Hell's Angels* (1930), *The Front Page* (1931) i *Scarface* (1932). W jego produkcjach po raz pierwszy na ekranie pojawiły się takie legendy kina jak: Jean Harlow, Paul Muni czy Jane Russell.

Hughes był zapalonym lotnikiem i ustanowił pod koniec lat 1930. kilka samolotowych rekordów prędkości oraz założył Hughes Aircraft Company w Culver City w stanie Kalifornia. W latach 1940. związał się z wytwórnią filmową RKO Pictures, wykupując początkowo kontrolny pakiet akcji, a później całe przedsiębiorstwo. Następnie sprzedał wytwórnię, potem odkupił i ostatecznie pozbył się jej w roku 1954, choć do 1957 roku pozostawał członkiem zarządu przedsiębiorstwa. Hughes, który był odludkiem, zniknął z oczu opinii publicznej w latach 1950. Po jego śmierci w roku 1976 wyszło na jaw, że od wielu lat miał ogromne kłopoty ze zdrowiem w wyniku złego odżywiania się oraz warunków życia, które sam sobie narzucił.

ona zazwyczaj poza głównym nurtem działań przedsiębiorstwa. Niewielu księgowych w firmie ma szansę zdobyć awans na wystarczająco znaczące stanowiska, by ich pozycja w wykraczała poza dział księgowości.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni księgowi.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, księgowość i jeszcze raz księgowość, wiarygodność.

Makler giełdowy

Maklerzy muszą posiadać państwową licencję zatwierdzoną przez giełdę. Mogą przeprowadzać transakcje z własnych biur lub z odpowiednio do tego wyznaczonych miejsc na giełdach: nowojorskiej, Chicago's Commodities Market (Giełdzie Towarowej w Chicago) oraz San Francisco's Pacific Stock Exchange (Giełdzie w San Francisco).

DOCHODY: Górnych warstw klasy średniej – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat biznesu i finansów, głodni inwestorzy.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 30 punktów do wiarygodności.

Sekretarka/Sekretarz

Ta kategoria obejmuje zarówno wysoko opłacanego asystenta pracownika na kierowniczym stanowisku, jak i zwykłą maszynistkę. Mężczyźni sprawują od czasu do czasu także wyższe funkcje, a posady niższej rangi zarezerwowane są niemal wyłącznie dla kobiet.

Henry Ford

Potentat w przemyśle samochodowym, 1863-1947. Henry Ford był pionierem amerykańskiego przemysłu. Urodził się na farmie w stanie Michigan. Pracując jako mechanik w Detroit, eksperymentował z silnikami i w 1896 roku ukończył budowę swego pierwszego niedoskonałego jeszcze automobilu. W 1903 roku założył Ford Motor Company, produkującą na początku powolne i zarazem drogie modele. Rozwój techniki produkcji masowej pozwolił Fordowi na obniżenie ceny samochodów. Dzięki temu do 1927 roku sprzedano ponad piętnaście milionów egzemplarzy modelu Ts.

Odnosząc sukces, Ford zaczął hojnie wynagradzać swoich pracowników i od 1914 roku dzielił się z nimi zyskami. Zmniejszył także liczbę godzin pracy oraz znacznie podniósł minimalne płace. Te i inne praktyki doprowadziły do konfliktu z akcjonariuszami przedsiębiorstwa, tak więc Ford wykupił w 1919 roku ich udziały, by jego rodzina mogła bez przeszkód kontrolować przedsiębiorstwo nawet po jego śmierci. Chociaż początkowo Ford sprzeciwiał się uczestnictwu USA w pierwszej wojnie światowej, później jego fabryki wspomogły wysiłek wojenny. Konstruktor udoskonalił silnik V-8 i zaangażował się w liczne filantropijne przedsięwzięcia, m.in. zakładając w 1936 roku Fundację Forda. Była ona wówczas największą charytatywną organizacją na świecie.

DOCHODY: Od dochodów na poziomie górnych warstw klasy niższej do dochodów klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni pracownicy biura.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Do specyficznych umiejętności związanych z tym zawodem, które mogą się przydać w określonych sytuacjach, należą: *maszynopisanie i stenografowanie.*

Telefonistka z centrali

W centralach telefonicznych pracują niemal wyłącznie kobiety. Systemy łącz są rozbudowane, a zamówioną rozmowę łączy się ręcznie. Używa się w tym celu krótkich kabli. Za zaletę w tym zawodzie uważany jest miły głos.

Choć kompanie telefoniczne nadal zatrudniają wiele telefonistek, instaluje się już centrale automatyczne, które obsługują większość rozmów miejscowych.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni pracownicy urzędu. Telefonistki mogą przysłuchiwać się rozmowom telefonicznym do woli. Zazwyczaj znają więcej intymnych szczegółów na temat korporacji czy biura niż ktokolwiek inny.

UMIEJĘTNOŚCI: *wiarygodność, język angielski, wmawianie, nasłuchiwanie, perswazja, psychologia.*

Urzędnik

Najniższe stanowisko wymagające białego kołnierzyka. Urzędnicy są zazwyczaj nisko opłacani, a ich praca to prawdziwa harówka. Większość żyje nadzieją, że pewnego dnia zdobędzie stanowisko kierownicze.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni pracownicy biura.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

Wędrowny sprzedawca

Ponieważ lata dwudzieste to dekada przedsiębiorców, wędrowni sprzedawcy stanowią integralną część codziennego życia. Niektórzy pracują bezpośrednio dla firm, inni biorą towary w komis, większość jednak żyje z prowizji. Część sprzedawców działa wyłącznie na określonych obszarach, reszta poszukuje potencjalnych klientów gdzie się tylko da. Szczotki, odkurzacze i encyklopedie to zaledwie nieliczne z przedmiotów sprzedawanych obecnie w systemie „od drzwi do drzwi”.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, prowadzenie samochodu, wmawianie, nawigacja, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON. Wędrowni sprzedawcy zwykle nie reagują na *wmawianie i perswazję*. Uzyskanie informacji w oparciu o test *psychologii* przeważnie nie odnosi skutku, chyba że osoba go wykonująca dobrze zna sprzedawcę.

Właściciel małej firmy

Małe firmy zatrudniają około tuzina lub więcej ludzi. Zazwyczaj właściciel tworzy je od podstaw. Może to być mały zakład produkcyjny, pracownia drukarska, sklep własnej wytwórni produkującej maszyny czy wyroby platerowane, firma projektowa itd. Chociaż zakład może nieźle prosperować i przynosić niemałe dochody, to zaplecze finansowe właściciela małego przedsiębiorstwa odpowiada w najlepszym razie przychodom klasy średniej.

Joseph Kennedy

Inwestor, 1888-1969. Joseph Patrick Kennedy był jednym z najbogatszych i najpotężniejszych biznesmenów Ameryki. Urodził się w Bostonie i ukończył Harvard. W 1913 roku, w wieku dwudziestu pięciu lat, przejął kontrolę nad bankiem bostońskim, stając się najmłodszym prezesem banku w kraju. Rok później ożenił się z Rose Fitzgerald – córką burmistrza swego rodzinnego miasta. Państwo Kennedy mieli czterech synów, spośród których jeden zginął podczas drugiej wojny światowej, zaś pozostali zrobili karierę polityczną (John Fitzgerald Kennedy został później prezydentem USA, zaś pozostali zasiadali w senacie.) Sam Joe Kennedy zaangażował się w politykę w roku 1934, kiedy to prezydent Franklin Delano Roosevelt mianował go członkiem Securities and Exchange Commission (Komisji Giełdy i Papierów Wartościowych). Później został prezesem tej organizacji, a także stał na czele U.S. Maritime Commission (Amerykańskiej Komisji Morskiej). W latach 1937-1940 pełnił funkcję ambasadora USA w Wielkiej Brytanii. Kennedy zbił większość swej fortuny dzięki trafnym inwestycjom, chociaż mówiło się także, że pomogły mu w tym nielegalne zyski z przemytu alkoholu.

Prawdopodobnie szef przedsięwzięcia potrafi lepiej wykonać większość prac niż jego podwładni.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Osoby związane z określonymi interesami oraz źródłami finansowania: bankierzy, dostawcy, klienci.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: + 20 punktów do wiarygodności. Na skutek szerokich doświadczeń w rozmaitych dziedzinach dodaj dodatkowo 30 punktów do wszelkich umiejętności, które są odpowiednie dla prowadzonego przez ciebie interesu.

Właściciel sklepu

Właściciel małego sklepu czy restauracji jest pracodawcą sam dla siebie. Może również zatrudniać kilku pracowników. Członkowie rodziny często biorą udział w takim gospodarczym przedsięwzięciu. Właściciele mieszkają zazwyczaj w mieszkaniach na zapleczu firmy. W latach 1920. wiele kobiet otwiera swoje własne zakłady fryzjerskie bądź butiki.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Lokalni mieszkańcy, miejscowa policja, lokalne władze.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do wiarygodności.

Duchowieństwo i kler

Duchowni stykają się z niezwykle tajemnicami o wiele częściej niż przedstawiciele innych zawodów. Kontakty z parafianami, spowiadającymi się z popełnionych przestępstw bądź grzechów, poszukującymi pomocy lub proszącymi o wyjaśnienie swych dziwnych snów, często prowadzą do sytuacji, w której kapłan staje się Odkrywcą. Mogą się do tego przyczynić także różnorakie anomalie, na które można się natknąć podczas badania starych ksiąg czy też wypraw na odległe krańce świata. Kraina tajemnic może wciągnąć niektórych, gdy zostaną wezwani do odprawienia egzorcyzmów lub uwolnienia domu bądź osoby od ciężającej na nich klątwy.

DOCHODY: Nie otrzymuje żadnych.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W hierarchii Kościoła, wśród parafian, w lokalnych kołach biznesu, wśród przywódców społeczności.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia plus umiejętności wynikające z pracy zawodowej.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do wiarygodności.

Ksiądz katolicki

Księża katolicycy muszą żyć w celibacie. Odpowiadają bezpośrednio przed członkami wyższej hierarchii Kościoła oraz papieżem. Kościół zazwyczaj przydziela księży do poszczególnych parafii lub wysyła ich w świat jako misjonarzy. Kapłani mogą awansować w hierarchii, stając się biskupami, arcybiskupami i kardynałami. Wielu z nich posiada szereg umiejętności zawodowych i działają jako lekarze, prawnicy czy uczeni.

Charyzmatyczny przywódca kultu

W Ameryce zawsze powstawało wiele nowych religii, poczynając od transcendentalistów z Nowej Anglii, na Świętych Dnia Ostatniego kończąc. W latach 1920. pojawili się liczni charyzmatyczni przywódcy kultów. Niektórzy byli zwolennikami pewnych odmian chrześcijaństwa, inni zaś włączyli do swych wierzeń wschodni mistycyzm i praktyki okultystyczne. Choć kultowe grupy religijne były najbardziej znane na zachodnim wybrzeżu Ameryki, to w praktyce w różnorodnych formach można je było spotkać na terenie całego kraju. Pochodzący z południa Bible Belt (Pas Biblii) wystawia wiele wędrownych pokazów, śpiewem i tańcem przedstawiających zmartwychwstanie.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Być może gwiazdy filmowe, bogate wdowy, inne.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG.

Diakon/Starszy

Diakon lub Starszy jest świeckim członkiem protestanckiego Kościoła, pełniącym urzędową funkcję przedstawiciela lub zarządzającego działalnością i sprawami tej religijnej organizacji.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W hierarchii Kościoła, wśród miejscowych parafian i przywódców społeczności. Księża są świadkami spowiedzi i chociaż nie wolno im wyjawić jej tajemnic, mogą działać zgodnie z posiadaną wiedzą.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, łacina, korzystanie z bibliotek, okultyzm, język obcy, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do *wiarygodności*.

Misjonarz

Misjonarzami zostają najczęściej katolicy księża bądź protestanccy pastory. Odwiedzają oni odległe krańce świata, by głosić słowo boże wśród zacofanych, nie cywilizowanych ludów. Również mormonów wzywa się do wypełniania posłannictw, lecz działają oni przede wszystkim na obszarach miejskich, m.in. w różnych częściach Stanów Zjednoczonych. Posłannictwo na dwuletnią misję do Los Angeles nie jest czymś niemożliwym.

Osoby świeckie także służą jako misjonarze. Często bywają to fachowcy np. lekarze.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody dolnych warstwy klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W hierarchii Kościoła, wśród urzędników zagranicznych.

UMIEJĘTNOŚCI: *antropologia, targowanie się, język angielski, okultyzm, język obcy, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON.

Protestancki pastor

Do tej kategorii możemy zaliczyć kapłanów Kościoła episkopalnego, unitarian oraz żarliwych protestanckich kaznodziejów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej. Niektórzy są opłacani w pełnym wymiarze godzin, inni służą bez wynagrodzenia.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W hierarchii poszczególnego Kościoła, wśród parafian, przywódców lokalnej społeczności.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do *wiarygodności*.

Rabin

Rabini są uczonymi i mędrkami, wychowanymi w żydowskiej wierze. Zazwyczaj praktykują w okolicy, w której dorastali.

DOCHODY: Od dochodów na poziomie klasy niższej, do dochodów górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Żydowscy uczeni, lokalna społeczność żydowska.

Aimee McPherson

Zakonnica, 1890-1944. Aimee Semple McPherson urodziła się w Kanadzie. Jej przeznaczeniem było stać się jedną z najpopularniejszych ewangelistek swoich czasów. Na początku kariery McPherson pracowała jako misjonarka w Hongkongu wspólnie z mężem – także ewangelistą – Robertem Semple. Po jego śmierci powróciła wraz z siostrą do USA i podróżowała po kraju, odpowiadając na teatralne nabożeństwa mające przywrócić zainteresowanie religią, w końcu stała się znana jako „siostra Aimee”. McPherson była osobą pełną życia. Odprawiała msze zarówno bezpośrednio, jak i przez radio, kładąc w nich nacisk na istotę zbawienia, drugie nadejście Chrystusa i boskie uzdrawianie. Wybudowała rozgłośnie radiową, redagowała czasopismo i założyła The International Church of Foursquare Gospel (Międzynarodowy Kościół Ewangelii Czterech Głoszących Prawdę) (1927) oraz The Lighthouse of International Foursquare Evangelism Bible College (Dom Kolegium Międzynarodowego Kościoła Ewangelii Czterech Głoszących Prawdę). W 1922 roku wzniosła w Los Angeles świątynię Angelus. W latach 1930. ewangelii Aimee McPherson, będącej wówczas u szczytu sławy, nauczano w ponad dwustu misjach w całym kraju. Siostra Aimee zmarła w 1944 roku na skutek przedawkowania barbituranów.

UMIEJĘTNOŚCI: *wiarygodność, język angielski, język hebrajski, historia, korzystanie z bibliotek, okultyzm, język obcy, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 30 punktów do *wiarygodności*.

Sprzedawca Biblii

Ci domokrażcy nie ograniczają się jedynie do sprzedaży Biblii, ale głoszą słowo boże, rozprawiając rozmaite traktaty, czasopisma itp.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wydawnictwa religijne.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON.

Wędrowny kaznodzieja

Zazwyczaj są to poubierani w łachmany, przemierzający kraj na piechotę ludzie, którzy głoszą słowo boże na rogu ulicy czy parkingu. Wielu ogłasza nadchodzący koniec świata.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Rozmawia z Bogiem.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, język angielski, wmawianie, ukrywanie się, perswazja, psychologia, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Do początkowej Poczytalności większości kaznodziejów należałoby zastosować ujemny modyfikator – 20 punktów. Jednak ponieważ wielu z nich jest już i tak na wpół obłąkanych, zazwyczaj nie odczuwają oni skutków obłądzenia czasowego, chociaż tracą punkty poczytalności w normalny sposób.

Dziennikarstwo

W latach 1920. dziennikarstwo zyskało nowy wymiar (m.in. dzięki takim postaciom jak William Randolph Hearst). Obejmuje ono teraz prasę, film i radio. Wielkie syndykaty posiadają w całym kraju własne sieci gazet codziennych, uzupełniane przez inne czasopisma oraz inwestycje w innych mediach. Badacze o profesjach dziennikarskich cechuje zarówno wrodzona, jak i zawodowa ciekawość, więc podążając tropem różnych historii, często stykają się ze starymi tajemnicami. Uwagę żurnalistów przyciągają morderstwa, oblawy na kultystów i dziwne zjawiska.

Fotoreporter

Fotoreporterzy to dziennikarze, którzy przy swojej pracy korzystają z aparatów fotograficznych i kamer. Od rasowego fotoreportera oczekuje się również, że napisze komentarz do swoich zdjęć.

W latach 1920. pojawiły się kroniki filmowe. Po całym świecie wleczono ciężki, niewygodny sprzęt do filmowania (na taśmie 35 mm) w poszukiwaniu nowych, ekscytujących historii, wydarzeń sportowych czy konkursów piękności. Z realizacją kronik filmowych związane są przede wszystkim dreszcz emocji i niebezpieczeństwo.

Zespoły kręjące kroniki liczą zazwyczaj po trzy osoby. Jedną z nich jest reporter, który pisze tekst, pozostałe dwie zaś obsługują kamerę, ustawiają oświetlenie itd. Narrację opracowuje się w macierzystym studiu w oparciu o napisany materiał.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W przemyśle związanym z przekazywaniem informacji, być może wśród producentów kamer i filmów.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, targowanie się, język angielski, wmawianie, skakanie, język obcy, perswazja, fotografowanie, psychologia.*

Korespondent zagraniczny

Korespondenci zagraniczni stanowią elitę reporterów. Pracują za pensję, podróżując po całym świecie i otrzymując zwrot wydatków. Praca często jest ekscytująca, choć bywa bardzo ryzykowna.

Richard Harding Davis

Korespondent, 1864-1916. Davis był śmiałym korespondentem wojennym, piszącym dla *New York Herald* i *London Times*. Urodził się w Filadelfii. Był synem powieściopisarki Rebecca Harding Davis i dziennikarza L. Clarka Davisa. Oprócz korespondencji frontowej z okresu pierwszej wojny światowej przygotowywał również reportaże z rewolucji na Kubie w roku 1895, wojen: hiszpańsko-amerykańskiej, grecko-tureckiej, rosyjsko-japońskiej oraz konfliktów afrykańskich. W czasach pokoju podróżował po świecie, opisując później swe wyprawy w rozmaitych czasopiśmie. Napisał także wiele krótkich opowiadań, sztuk i powieści. Jego reportaże były zarówno dramatyczne, jak i sensacyjne. Dla ich uatrakcyjnienia pozwalał sobie czasami na wyolbrzymianie faktów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Światowy przemysł związany z przepływem informacji, władze zagraniczne, wojsko, możliwe inne.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, ukrycie czegoś, wmawianie, ukrywanie się, język obcy, perswazja, psychologia, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Weterani-dziennikarze, którzy pisali reportaże ze strasznych wydarzeń, mogą uniknąć utraty Poczytalności, będąc świadkiem okaleczenia bądź ludzkiej śmierci. Dotyczy to także korespondentów wojennych. Strażnik Tajemnic musi ocenić wszystkie okoliczności zależnie od precyzyjnego opisu pochodzenia dziennikarza.

Prezenter radiowy

W latach 1920. nastąpił rozkwit radia, a ten nowy, magiczny środek przekazu szybko podbił wyobraźnię narodu. Osobistości radiowe właśnie zaczynają zdobywać popularność.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W przemyśle związanym z radiem i dziennikarstwem, być może w przemyśle filmowym oraz inne, w zależności od tematyki prowadzonego radiowego programu.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

Redaktor pisma

Redaktorzy pracują w biurze, przydzielając reporterom tematy, pisząc artykuły wstępne, rozwiązując problemy i stawiając czoło terminom. Od czasu do czasu także redagują. Duże gazety zatrudniają wielu redaktorów, między innymi takich, którzy specjalizują się raczej w zarządzaniu niż aktualnościach (tzw. *managing editors*). Pozostali zajmują

się tematyką gospodarczą, sportem czy innymi dziedzinami. W małych gazetach może pracować tylko jeden redaktor, będący najczęściej właścicielem pisma i jego jedynym pełnoetatowym pracownikiem.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W świecie dziennikarskim, w lokalnych władzach, inne.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

Redaktor rubryki

Redaktorzy rubryk to znakomitości w świecie dziennikarskim, są więc osobami dobrze znanymi swoim czytelnikom. Zostają nimi zazwyczaj byli reporterzy. Pracują w biurze lub w domu, pisząc jedną szpalę dziennie, pięć-sześć razy w tygodniu. Niektórzy zajmują się sportem, inni biznesem i finansami, część pisze rubryki towarzyskie lub opisuje plotki ze świata rozrywki. Istnieją kolumny udzielające porad porzucenym kochankom, a nawet przedstawiające horoskopy. Najbardziej doświadczeni i popularni autorzy drukują swe artykuły równocześnie w kilku gazetach na terenie całego kraju.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W środowisku dziennikarskim oraz inne – zależnie od rodzaju pisanej rubryki.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

Redaktor tekstu

Gazety często zatrudniają tych ludzi, by przekształcili nieskładne doniesienia w czytelną prozę. Niektórym z nich przydziela się także dodatkowe obowiązki, obarczając tytułem np. „redaktora od tematyki religijnej”.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

Walter Winchell

Autor rubryki, 1897-1972. Winchell zaczynał od grania w wodewilach, by stać się w końcu popularnym autorem rubryk gazetowych, a także komentatorem radiowym i telewizyjnym. Urodził się w Nowym Jorku i zanim trafił do wodewilu uczył się do szkół publicznych. W 1920 roku zaczął pisać artykuły dla *The Vodeville News*, a później także dla innych gazet.

Winchell jako pierwszy stał się autorem rubryk plotkarskich, które następnie zdobyły sobie stałe miejsce w rozmaitych dziennikach. Opisywane przez niego skandale przysporzyły mu wielu wrogów w kręgach politycznych i świecie rozrywki, jednak czytelnicy domagali się takiego materiału. Inni autorzy zaczęli naśladować jego rubrykę, która w 1929 roku – dzięki *New York Daily Mirror* – osiągnęła zasięg ogólnokrajowy. W artykułach Winchella pojawiała się spora liczba neologizmów, które autor wymyślał sam, jak np. „middle-aisled” (oznacza to dosłownie: ci, którzy przeszli pomiędzy ławami), jako określenie małżonków.

Melville Elijah Stone

Redaktor, 1848-1929. Melville Stone założył w 1876 roku *Chicago Daily News*, a w latach 1893-1921 pełnił funkcję dyrektora generalnego *Associated Press*. Pierwszym przydziałem urodzonego w Illinois Stone'a było *Chicago Tribune*. Miało to miejsce w 1875 roku. W roku 1881 roku kupił on wraz ze swoim partnerem *Chicago Morning News*, które przemianowano następnie na *Chicago Record*. Potem Stone przeniósł się na jakiś czas do Europy, a kiedy powrócił do Stanów w 1891, założył *Globe National Bank*. Był jego prezesem przez siedem następnych lat. Później, będąc dyrektorem *Associated Press*, pełnił funkcję mediatora w rozmowach pokojowych, które doprowadziły do zakończenia wojny rosyjsko-japońskiej w 1905 roku. Jego autobiografia *Fifty Years a Journalist* („Pięćdziesiąt lat dziennikarstwa”) ukazała się w roku 1921.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W miejscowym środowisku dziennikarskim, wśród reporterów i redaktorów w szczególności.

UMIEJĘTNOŚCI: *język angielski, wmawianie, nastuchowanie, perswazja, psychologia.*

Reporter

Zbierający materiały reporterzy przeważnie pracują w terenie. Niektórzy mają przydzielone stałe zajęcia, takie jak zbieranie informacji policyjnych czy sportowych. Inni opisują wydarzenia społeczne albo spotkania klubowe. Najbardziej doświadczeni otrzymują wolną rękę i mogą podążać tropem spraw, na które sami wpadną. Najczęściej dotyczą one korupcji we władzach, zorganizowanej przestępczości i innych nadużyć.

Reporterzy noszą legitymacje prasowe, lecz pozwalają one zidentyfikować posiadacza jedynie jako pracownika gazety. Ich praca przypomina trochę robotę prywatnego detektywa, dlatego też wykonujący ją dziennikarze, by zdobyć potrzebne informacje, często muszą uciekać się do podstępów.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przemysł związany z dziennikarstwem. Poza tym istnieją możliwości licznych kontaktów – na przykład: we władzach i wśród polityków, w świecie finansjery, wśród producentów, w świecie sportu, w departamencie policji, wśród zorganizowanej przestępczości, w świecie „ulicy”, w wyższych sferach. Zazwyczaj większość reporterów wybiera jedną dziedzinę, w której zdobywa informacje. Jest wielce nieprawdopodobne, by ktokolwiek mógł wyrobić sobie wszystkie wymienione kontakty.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, targowanie się, ukrycie czegoś, przebieganie się, język angielski, wmawianie, ukrywanie się, skakanie, nastuchowanie, perswazja, psychologia, skradanie się, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Zależnie od dziedziny, którą się reporter zajmuje, może on stać się niewrażliwy na przemoc i ludzkie cierpienia. Będąc świadkiem tych rzeczy, może nie tracić poczytalności lub tracić ją w ograniczonym stopniu.

Polityka

Politycy w Ameryce zatrudniają sporą liczbę ludzi. Wybory odbywają się regularnie, a kampanie wyborcze prowadzone przez rozmaitych oficjeli są prawie jak pełnoetatowa praca. Politycy mają zazwyczaj tyle zajęć, że niewielu z nich dostrzega jakieś osobliwości w życiu. Najprawdopodobniej najpierw muszą znaleźć się na tropie jakiejś tajemnicy, a dopiero później mogą stać się Badaczami.

Ambasador

Ambasadorowie uzyskują nominację na to stanowisko najczęściej w nagrodę za zasługi oddane podczas kampanii wyborczej. Pomimo tego czynione są starania, by do państw o większym znaczeniu politycznym wysłać wykwalifikowanych ambasadorów. Na nagrody rezerwuje się stanowiska w krajach mniej znaczących.

DOCHODY: Klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: We władzach federalnych, mass mediach oraz władzach innych krajów.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, język obcy, perswazja.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG. Dodaj 30 punktów do wiarygodności.

♀ Carrie Chapman Catt

Przywódczyni sufrażystek, 1859-1947. Catt prowadziła międzynarodową kampanię na rzecz kobiecego sufrażu. Urodziła się w stanie Wisconsin i uczęszczała do Iowa State College. Po jego ukończeniu została nauczycielką, a następnie pierwszą kobietą kuratorem szkół w Mason City w stanie Iowa. Carrie Chapman Catt rozpoczęła krucjatę na rzecz kobiecego prawa do głosu w roku 1887 i prowadziła wiele wykładów na ten temat. W latach 1900-1904 oraz 1915-1920 była przewodniczącą National American Woman Suffrage Association (Krajowego Związku Suфраżystek Amerykańskich). W latach 1904-1923 stała też na czele International Woman Suffrage Alliance (Międzynarodowego Sojuszu Suфраżystek). W 1919 roku Catt założyła National League of Women Voters (Krajową Ligę Kobiet Głosujących), mającą za zadanie zaznajamiać kobiety ze sprawami publicznymi, by mogły w odpowiedzialny sposób dokonać wyboru. W 1920 roku dwiętnasta poprawka do konstytucji nadała kobietom prawo głosu. W 1925 Catt została założycielką National Committee on the Cause and Cure of War (Krajowego Komitetu Na Rzecz Znaleźienia Przyczyn i Zapobiegania Wojnie) – organizacji, która później przekształciła się w Women's Action Committee for Victory and a Lasting Peace (Komitet Czynu Kobiecego Na Rzecz Zwycięstwa i Trwałego Pokoju).

Boss

Bossowie nigdy nie ubiegają się o urzędy i nie lubią przebywać w „świecie reflektorów”. Jest to typ ludzi, którzy zbierając się w zadymionych pokojach na zapleczu „pociągają za sznurki”, ustanawiając i niszcząc kandydatów.

DOCHODY: Górnych warstw klasy średniej – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W mass mediach, w świecie finansjery i wielkich interesów, wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do wiarygodności.

James Curley

Burmistrz, 1874-1958. Urodzony w Bostonie Curley był pośłem z ramienia Partii Demokratycznej, zasiadającym w parlamencie stanowym oraz w izbie reprezentantów Kongresu Stanów Zjednoczonych, a także gubernatorem stanu Massachusetts. W latach 1914-1918, 1922-1926, 1930-1934 oraz 1946-1950 sprawował urząd burmistrza miasta Boston. Nieustannie prowadzono przeciw niemu dochodzenia ze względu na oskarżenia o korupcję. W 1938 roku został uznany winnym oszustwa i skazany na zapłatę grzywny w wysokości 30 000 dolarów. Mieszkańcy Bostonu złożyli się jednak i spłacili powyższą kwotę. Pomimo afer Curley był kilkakrotnie wybierany na to stanowisko i cieszył się popularnością nawet wśród najbiedniejszych obywateli miasta. W 1947 roku został skazany na karę więzienia za oszustwa pocztowe, ale w 1950 roku wyrok uchylono na mocy amnestii prezydenta Harry'ego Trumana.

Komunista/Radykał

Radykałowie stojący po drugiej stronie politycznej sceny pracują na ulicach, sprzedając gazety, organizując zebrania i przemawiając do narodu. Ci z nich, którzy nie działają z poszanowaniem prawa, infiltrują związki zawodowe, wywołują zamieszki czy nawet angażują się w bombowe zamachy terrorystyczne.

DOCHODY: Generalnie nie jest to dochodowa profesja.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni radykałowie, artyści i pisarze, związki zawodowe.

UMIEJĘTNOŚCI: *pałka, wmawianie, uderzenie pięścią, chwyt, pistolet, cios głową, kopnięcie, język obcy, perswazja, psychologia.*

Urzędnik na stanowisku

Urzednicy cieszą się prestiżem proporcjonalnie do objętego stanowiska. Wpływy burmistrzów małych miast czy nadzorców niewielkich okręgów nie wykraczają zbytnio poza granice ich terenów. Praca, jaką wykonują, często nie ma pełnego wymiaru godzin, a otrzymywane wynagrodzenie jest niewielkie. Burmistrzowie wielkich miast są dobrze opłacani i rządzą nimi nieraz niczym małymi królestwami, posiadając większe wpływy i władzę niż gubernator niejednego stanu.

Członkowie izb reprezentantów oraz senatów parlamentów poszczególnych stanów cieszą się sporą dozą szacunku, szcze-

Huey Long

Gubernator, 1893-1935. Huey Long był gubernatorem i senatorem z Luizjany. Urodził się w miejscowości Winfield. W młodości studiował prawo na University of Oklahoma oraz Tulane. Po raz pierwszy został gubernatorem w roku 1928 i rozpoczął reformy instytucjonalne, które obiecywały dobrobyt. Jego zaangażowanie na niemal każdym poziomie życia politycznego Luizjany zdobyło mu przydomek Kingfish (Wódz). Dwukrotnie wnoszono przeciw niemu oskarżenia, lecz nie udało się niczego udowodnić. Jego niemal dyktatorskie rządy przyczyniły się do wprowadzenia programów robót publicznych i społecznego dobrobytu, które znacznie poprawiły sytuację w Luizjanie. W 1930 roku, nadal będąc gubernatorem, Long kandydował do amerykańskiego senatu. Po odniesieniu zwycięstwa nie chciał zrzec się piastowanego wcześniej urzędu, do czasu aż jeden z jego przyjaciół mógł przejąć stanowisko w roku 1932. Chociaż wiele osób aprobowало politykę „Wodza”, miał on także licznych przeciwników. Jego spory z prezydentem Franklinem Delano Rooseveltem niemalże podzieliły partię demokratów. Long zginął w 1935 roku w zamachu dokonanym w gmachu parlamentu Luizjany w Baton Rouge. W 1939 roku kilku członków jego administracji zostało skazanych za oszustwa. Rok po tym, jak gubernator Leche zrezygnował z urzędu gubernatorskiego w atmosferze skandalu, fotel przejął młodszy brat Longa i zarazem przeciwnik polityczny Hueya – Earl.

Eugene V. Debs

Socjalista, 1855-1926. Debs był ważnym przywódcą w amerykańskim ruchu robotniczym. Urodził się w stanie Indiana i już w wieku piętnastu lat rozpoczął swoją pierwszą pracę jako palacz parowozu. W latach 1880-1883 pełnił funkcję krajowego sekretarza oraz skarbnika Brotherhood of Locomotive Firemen (Bractwa Palaczy Parowozów). W latach 1885-1892 był posłem w parlamencie stanowym. W 1893 roku rozpoczął działalność w American Railway Union (Amerykańskim Związku Kolejarzy). Solidaryzując się ze strajkującymi pracownikami zakładów Pullmana, członkowie ARU odmówili ciągnięcia pullmanskich wagonów w prowadzonych przez siebie pociągach. W konsekwencji prezydent Grover Cleveland wysłał oddziały federalne, by stłumić strajk, a Debs znalazł się w więzieniu. Przebywając w nim stał się socjalistą i jako przedstawiciel tej orientacji politycznej kandydował na prezydenta w latach 1904, 1908, 1912 i 1920. W 1918 roku po ogłoszeniu przemówienia potępiającego wojnę, na mocy ustawy Espionage Act został ponownie uwięziony i skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności. Pomimo tego w 1920 roku ponownie ubiegał się o prezydenturę, zbierając prawie milion głosów. Będąc w więzieniu napisał książkę na temat warunków panujących w zakładach karnych, zatytułowaną Walls and Bars („Ściany i kraty”). W 1921 roku prezydent Warren J. Harding złagodził jego wyrok.

gólnie w kręgach biznesu. Odpowiedzialność za cały stan spoczywa na gubernatorach. Mają oni kontakty w całym kraju.

Urzędy federalne wiążą się z największymi wpływami. Poszczególne stany mają po kilku przedstawicieli w ponadczterystuosobowej izbie reprezentantów Kongresu, proporcjonalnie do liczby zamieszkującej je ludności. Kadencja trwa dwa lata. Poszczególne stany, bez względu na wielkość, wybierają także po dwóch senatorów do Senatu Stanów Zjednoczonych. Kadencja każdego trwa sześć lat. Senatorowie posiadają znacznie większe wpływy niż członkowie izby reprezentantów, a starsi z nich cieszą się niemal takim samym szacunkiem jak prezydent.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: We władzach, mass mediach, w świecie wielkich interesów, we władzach innych krajów, być może wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG. Dodaj trochę punktów do wiarygodności, zależnie od piastowanego urzędu: od 5 punktów (burmistrz małego miasteczka) do 50 (senior senator).

Praca poza miastem

Dotyczy wszelkich prac wykonywanych z dala od miasta i zazwyczaj na wolnym powietrzu. Pracownicy niektórych z opisanych niżej profesji mają własne związki zawodowe, inni nie. W związku ze specyfiką wykonywanej pracy, oprócz zarobków, oferta zatrudnienia może obejmować także mieszkanie i wyżywienie.

Drwal

Drwale pracują najczęściej w licznych kompaniach, działających w północnej części Stanów Zjednoczonych i w pół-

nocno-zachodniej Kanadzie. Wielu z nich pochodzi z francuskojęzycznych obszarów Kanady.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne.

UMIEJĘTNOŚCI: *siekiera, targowanie się, blok, wspina się, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, skanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S, +1 KON, -2 WYK. Możliwe dodatkowe 20 punktów do języka francuskiego.

Farmer/Pracownik farmy

Lata 1920. są pierwszą dekadą, w której populacja miejska przewyższa liczbę ludności mieszkającej na wsi. Niezależni farmerzy usiłują sprostać konkurencji ze strony farm kontrolowanych przez korporacje, a także wahaniom rynku artykułów żywnościowych.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejskowy bank i politycy, stanowy departament rolnictwa.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, siekiera, targowanie się, wspinanie się, rzemiosło, wiarygodność, prowadzenie samochodu/traktora, elektryka, pierwsza pomoc, skakanie, mechanika, medycyna (weterynaria), historia naturalna, obsługa ciężkiego sprzętu.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON oraz +1 S. Dodaj 20 punktów do *wiarygodności*, jeśli posiadasz własną farmę.

Górnik

Wyczerpująca praca, najprawdopodobniej w kopalniach węgla kamiennego Zachodniej Wirginii, Pensylwanii i ich okolic. Związki zawodowe walczą z właścicielami kopalń i panującym wyzyskiem. Zabójstwa i zamachy bombowe nie są czymś nie spotykanym.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Urzędnicy i aktywiści związkowi.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, geologia, skakanie, obsługa ciężkiego sprzętu, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S, +1 KON, -2 WYK. Ponieważ wzrok górnika jest przyzwyczajony do ciemności, dodaj 20 punktów do testu *spostrzegawczości*, jeżeli test wykonywany jest w mroku. Zasadniczo, górnicy nie cierpią na klaustrofobię i potrafią się szybciej czołgać. Specjalne umiejętności w tym zawodzie obejmują wiedzę na temat inżynierii górniczej, posługiwania się linami i klamrami oraz kopania tuneli i niezbędnego w tym celu ekwipunku.

Kowboj/Pracownik rancza

Kowboje wciąż pracują na pastwiskach i ranczach na zachodzie, a wielu z nich wynajmuje się wszędzie tam, gdzie tylko praca jest im oferowana. Niektórzy znajdują zatrudnienie w Hollywood, jako kaskaderzy i wykonawcy epizodycznych ról w westernach. Wyatt Earp pracuje jako doradca techniczny w przemyśle filmowym.

DOCHODY: Klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejskowy bank, miejscowi politycy, stanowy departament rolnictwa.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, rzemiosło, wiarygodność, prowadzenie samochodu, broń palna, pierwsza pomoc, skakanie, medycyna (weterynaria), historia naturalna, jeździectwo.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 KON. Dodaj 20 punktów do *wiarygodności*, jeśli posiadasz własną ziemię.

Praca w mieście

Pomimo sprzeciwu wielkiego biznesu, ruchy związkowe w czasie trwania całej dekady zdobywają znaczącą pozycję. Wśród wysoko postawionych biznesmenów budzą pogardę, uważane często za organizacje dające schronienie komunistom i anarchistom.

Aktywista związkowy

Aktywistami są najczęściej organizatorzy, przywódcy i fanteści, a niekiedy wojowniczy malkontenci. W tych burzliwych czasach działacze związkowi znajdują się nierzadko pomiędzy wielkim biznesem, chcącym ich zniszczyć, politykami, którzy na przemian starają się z nimi zaprzyjaźnić albo ostro ich potępiają, komunistami i socjalistami, próbującymi przeniknąć w ich szeregi, oraz grupami przestępczymi dążącymi do tego, by ich sobie podporządkować.

DOCHODY: Zazwyczaj spoza pracy.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni przywódcy robotniczy i aktywiści, być może socjaliści, komuniści i wyrotowcy, przestępczość zorganizowana.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, pałka, ukrycie czegoś, język angielski, wmawianie, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, prawo, obsługa ciężkiego sprzętu, perswazja, psychologia.*

Barman

Chociaż ustawa o prohibicji uczyniła tę profesję nielegalną, wiele osób pracuje w tym zawodzie w tajnych barach i innych spelunkach.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Klienci, być może zorganizowana przestępczość.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, pałka, wmawianie, uderzenie pięścią, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

Kelnerka z tajnego baru

Znowu profesja formalnie nielegalna. Istnieją liczne możliwości znalezienia pracy w tajnych barach, będących własnością przestępczości zorganizowanej.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Klienci, przestępczość zorganizowana.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG, -2 WYK.

Samuel Gompers

Aktywista związkowy, 1850-1924. Samuel Gompers urodził się w Londynie. W wieku trzynastu lat przeniósł się do Stanów Zjednoczonych. Rok później został zarejestrowany jako pierwszy członek Cigar-Makers' International Union (Międzynarodowy Związek Zawodowy Wytwórców Cygar). Organizacja ta stała się później jednym z najskuteczniej działających związków zawodowych. W 1886 roku Gompers został pierwszym przewodniczącym American Federation of Labor (Amerykańskiej Federacji Pracowników). Później corocznie wybierano go na to stanowisko, z wyjątkiem roku 1895. Gompers starał się zapobiec sprzymierzaniu się związków zawodowych z powstałymi partiami politycznymi. Zamiast tego nakłaniał je do targów z pracodawcami. Przeciwstawiał się nakazom pracy, które system prawny wykorzystywał do przerywania strajków, oraz walczył o klauzule do Clayton Antitrust Act (Ustawy Antytrustowej) z roku 1914. Domagał się także prawnego uregulowania kwestii związanych z liczbą godzin oraz warunkami pracy dla kobiet i dzieci. W 1913 roku działania Gompersa pomogły przeprowadzić reformę ministerstwa pracy.

Kierowca autobusu/ /Motorniczy tramwajowy

Chociaż początkowo to prywatne spółki zajmowały się utrzymywaniem komunikacji, do końca dekady większość transportu publicznego znalazła się w rękach poszczególnych miast bądź okręgów. Pracownicy transportu są zrzeszeni w związkach zawodowych. Zwiastuje to koniec paraliżujących strajków komunikacyjnych.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, prowadzenie samochodu/autobusu, elektryka, mechanika, nawigacja, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

Pracownik wykwalifikowany/ /Mechanik

Do tej kategorii zalicza się wszelkie profesje wymagające wyspecjalizowanego treningu, praktyki itp. Stolarze, kamieniarze, hydraulicy, elektrycy, konstruktorzy młynów, mechanicy – to wszystko zawody, do uprawiania których niezbędne są kwalifikacje. Wszelkie wyżej wymienione profesje mają swoje związki zawodowe – niemal cechy – dbające o interesy pracowników, prowadzące negocjacje z kontrahentami czy grupami pracodawców itd.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Związki zawodowe.

UMIEJĘTNOŚCI: wspinanie się, rzemiosło (stolarstwo, hydraulika itd.), elektryka, mechanika, obsługa ciężkiego sprzętu.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 do KON albo do S.

Robotnik

Do tej kategorii zalicza się pracowników fabryk, młynów, dokerów, ekipy drogowe, górników i jakichkolwiek pracowników niewykwalifikowanych. Nierzadko powyższe zawody posiadają swoje reprezentacje związkowe, jednak liczne gałęzie przemysłu itp. dalej bronią się przed uzwiązkowaniem.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne lub żadne.

UMIEJĘTNOŚCI: obsługa ciężkiego sprzętu.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 do KON lub S. -2 WYK.

Taksówkarz

Taksówkarze mogą pracować dla dużych lub małych kompanii. Mogą też posiadać własny samochód i odznakę. Przedsiębiorstwa taksówkowe są tak zorganizowane, że kierowca może wynajmować od nich wóz, co formalnie pozwala mu pracować na własną rękę. Szofer pobiera opłaty w zależności od liczby przejechanych kilometrów lub podczas postoju – od godziny. Od kierowców wymaga się często, by sami kupowali paliwo.

Na skutek olbrzymiej konkurencji, jaka panowała we wcześniejszych latach między taksówkarzami, często dochodziło do przypadków użycia przemocy czy strzelanin. Zdarzało się nawet, że samochody wyposażano w żelazne tarany oraz opancerzenie. Większość miast wiąże obecnie wszystkich taksówkarzy umowami, ograniczając nawet liczbę wydawanych odznak. Wszystkie taksówki muszą posiadać liczniki, sprawdzane okresowo przez zarząd taksówek miejskich. Od kierowców wymagana jest zazwyczaj specjalna licencja. Pragnącego ją uzyskać kandydata musi sprawdzić policja.

DOCHODY: Klasy niższej – górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W świecie „ulicy”, od czasu do czasu może jakiś sławny klient.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, prowadzenie samochodu, elektryka, wmawianie, mechanika, nawigacja, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

OGŁOSZENIE

Standardowy taśma miernikowa

40c

Ręcznikowa taśma miernikowa o szerokości 1,5 cm, oznaczona w metrach, centymetrach i milimetrach. W enklawowej stalowej kasie z mocnymi dodatkami i składną rękojmią.

OKD962 – Określona długość

Dł. (m)	Wg. (g)	Cena
7,5	90	40 c
15	120	55 c
30	210	90 c

Taśma Fulton umożliwiająca szybki odczyt

\$1.65

7,5 metra Stalowa taśma o szerokości 1 cm, w stalowej kasie pokrytej imitacją skóry. Otwiera się automatycznie. Oznaczona w metrach, centymetrach i milimetrach.

OKD969 – Określona długość

Dł. (m)	Wg. (g)	Cena
7,5	0,25	\$1,05
15	0,3	\$1,60
22,5	0,5	\$2,75
30	0,75	\$3,40

Stalowa taśma miernikowa Fulton

Łatwa do odczytania stalowa taśma miernikowa oznaczona w metrach, centymetrach i milimetrach. Skala dająca szybkie wskazania. Rzucająca się w oczy liczba metrów umieszczona przed każdą liczbą centymetrów. Szerokość 1 cm. Określona długość.

OKD968 – W mocnej niklowanej stalowej kasie.

Dł. (m)	Wg. (g)	Cena
150 m	375 g	\$2,70
225 m	500 g	\$3,60
300 m	750 g	\$4,60

Kieszonkowe taśma stalowe

Taśma miernikowa o szerokości 0,6 cm oznaczona odległościami w metrach, centymetrach i milimetrach. Niklowana stalowa kaseta, sprzężająca rzepa.

OKD965 – Określona długość

1 m długość waga - 50 g 50c
2 m długość waga - 90 g 90c
3 m długość waga - 90 g 90c

39c

Dł. (m)	Wg. (g)	Cena
150 m	375 g	\$2,70
225 m	500 g	\$3,60
300 m	750 g	\$4,60

Profesje medyczne

Ludzi wykonujących profesje medyczne często kusi, by zostać Badaczami, szczególnie gdy, dajmy na to, zobaczą coś niesamowitego w pogotowiu czy w sali porodowej. Może się do tego przyczynić także widok dziwnych obrazów, zniekształceń u martwych noworodków czy narośli niewiadomego pochodzenia.

Chirurg plastyczny

Chirurgia plastyczna jest nową dziedziną szczególnie popularną w Hollywood, ponieważ zbliżenia kamer z łatwością demaskują okrutne efekty starzenia na aktorskich obliczach. Liftingi twarzy są już popularne w środowisku filmowym. Gangsterzy oraz inni przestępcy także próbują korzystać ze zdobyczy tej nauki i zmienić swój wygląd, by uniknąć rozpoznania. Chirurgami plastycznymi są licencjonowani lekarze specjalizujący się w chirurgii kosmetycznej.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Związane z medycyną, w Hollywood, być może wśród kryminalistów.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, biologia, wiarygodność, pierwsza pomoc, łacina, korzystanie z bibliotek, medycyna, farmacja, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do wiarygodności.

Chirurg zakładu medycyny sądowej

Większość przedstawicieli tej profesji zatrudniają miasta, okręgi bądź stany w celu przeprowadzania autopsji, określania przyczyn śmierci i przesłania odpowiednich zaleceń do prokuratury. Często powołuje się ich jako biegłych sądowych podczas procesów.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W laboratoriach, wśród stróżów prawa oraz ludzi związanych z medycyną.

UMIEJĘTNOŚCI: biologia, wiarygodność, pierwsza pomoc, medycyna sądowa, korzystanie z bibliotek, medycyna, farmacja.

CECHA SZCZEGÓLNA: Nie traci Poczytalności na widok zakrzepłej krwi i/lub na skutek nieprzyjemnego zapachu. Dyplomowany lekarz otrzymuje dodatkowo 20 punktów do wiarygodności.

Dentysta

Licencje dentystów, podobnie do licencji lekarskich, wydają poszczególne stany. Najczęściej stomatolodzy otwierają małe gabinety, prowadząc własne praktyki.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Klientela.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, pierwsza pomoc, korzystanie z bibliotek, medycyna, perswazja, farmacja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do wiarygodności. Masz dostęp do specjalnych substancji znieczulających.

Farmaceuta

Może to się wydawać dość dziwne, ale przepisy dotyczące farmaceutów były od dawna staranniej uregulowane niż te, które odnoszą się do lekarzy. Licencje farmaceuty wydają poszczególne stany. W większości wymaga się ukończenia szkoły średniej oraz trzech lat nauki w szkole farmaceutycznej. Takich placówek w USA jest obecnie od 70 do 80. Farmaceuta może znaleźć zatrudnienie w szpitalu lub aptece, może też otworzyć własną aptekę.

William & Charles Mayo

Lekarze, William James Mayo (1861-1939) i Charles Horace Mayo (1865-1939). William i Charles byli synami Williama Worralla Mayo, jednego z wiodących lekarzy swoich czasów. Rodzina Mayo praktykowała w Minnesocie i również tam w roku 1889 – w mieście Rochester – założyła Klinikę Mayo (choć nazwano ją tak oficjalnie dopiero w roku 1903).

Starszy z braci – William Mayo Jr. – zasłynął z chirurgicznego leczenia nowotworów, kamieni żółciowych oraz jelit. Wywodził się ze szkoły medycznej Uniwersytetu Michigan, którą ukończył w 1883 roku. Podczas pierwszej wojny światowej zgłosił się na ochotnika do Army Medical Corps (Wojskowych Oddziałów Opieki Medycznej) i w 1921 roku otrzymał stopień generała brygady medycznej rezerwy.

Największym wkładem Charlesa Mayo w rozwój chirurgii była redukcja ryzyka związanego z operacyjnym leczeniem wola. Podczas pierwszej wojny światowej Charles służył razem ze swoim bratem Williamem i otrzymał podobne odznaczenia. Młodszy z braci chętnie dzielił się wiedzą medyczną z innymi, nauczając chirurgii w Fundacji Mayo (lata 1915-1936) oraz na Uniwersytecie Minnesota (w latach 1919-1936). W latach 1912-1937 pracował także jako lekarz urzędowy w Rochester.

Wraz z Kliniką Mayo bracia założyli także Mayo Foundation for Medical Education and Research (Fundację Kształcenia i Badań Medycznych im. Mayo) i zainwestowali miliony dolarów w ten projekt. Fundacja ta stała się jednym z najważniejszych centrów badań medycznych na świecie.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Dostęp do rozmaitych lekarstw, możliwa dobra pozycja wśród lokalnej społeczności. Miejscowi lekarze i szpitale.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, biologia, wiarygodność, język angielski, pierwsza pomoc, łacina, korzystanie z bibliotek, farmacja, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do *wiarygodności*.

Lekarz

Licencje lekarskie wydają poszczególne stany. Większość z nich wymaga świadectwa ukończenia dwuletniej szkoły medycznej. Przepisy te istnieją jednak od niedawna. Wielu starszych lekarzy zdobyło licencje dużo wcześniej, zanim powyższe regulacje nabrały mocy prawnej, i posiada je nadal, mimo że nie uczęszczali nigdy do szkół medycznych.

Na początku dwudziestego wieku w całych Stanach było około 160 placówek kształcących lekarzy, lecz nie istniała żadna rządowa agencja, która by nadzorowała ich działalność. Wiele szkół miało nieodpowiedni program, a niektóre były wręcz jawnym oszustwem. Nawet najlepsze placówki rzadko stawiały kandydatom wyższe wymagania niż ukończenie szkoły średniej. W 1904 roku American Medical Association (Amerykańskie Stowarzyszenie Lekarzy) rozpoczęło ocenę szkół medycznych i do 1923 roku ich liczba spadła do osiemdziesięciu. 74 z nich wymagały od kandydatów zaliczenia przynajmniej dwóch lat nauki w college'u.

W miarę jak młodzi lekarze kończyli szkoły, nowoczesny system przyznawania licencji dopiero powstawał. Starsi

doktorzy prowadzili praktyki lekarskie jeszcze przed jego wprowadzeniem, więc nie wszyscy mogli posiadać wiedzę o nowoczesnych metodach leczenia. Niektórzy nawet pamiętali czasy, kiedy lekarz był jednocześnie fryzjerem.

Absolwent kończący szkołę medyczną mógł zdecydować, gdzie chciałby praktykować. Na wsiach małe gabinety można było nabyć od lekarzy odchodzących na emeryturę. W miastach na absolwenta czekały duże szpitale, umożliwiając zdobycie specjalizacji w takich gałęziach medycyny jak: patologia, toksykologia, ortopedia, a nawet chirurgia mózgu. Lekarze mogli także w pełnym lub częściowym wymiarze czasu pracy przeprowadzać autopsje i wystawiać świadectwa zgonu dla miasta, okręgu bądź stanu.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wysoki status społeczny. Dyplomowany lekarz może uzyskać informacje z pominięciem wielu standardowych szpitalnych procedur, zdobywając dowody trudno dostępne dla innych.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, biologia, wiarygodność, pierwsza pomoc, łacina, korzystanie z bibliotek, medycyna, perswazja, farmacja, psychoanaliza, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 30 punktów do *wiarygodności*. Natura pracy sprawia, że w niektórych przypadkach lekarze mogą nie doznawać utraty Poczytalności, którą normalnie powodują obrażenia lub śmierć. Patolodzy sądowi są szczególnie odporni na takie widoki.

Pielęgniarka

Pielęgniarki to fachowa pomoc medyczna. Choć w tym zawodzie trafiają się również mężczyźni, wykonują go jednak przeważnie kobiety. Szkoły pielęgniarskie istnieją w całym kraju. Do przyznania odpowiedniej licencji, w większości stanów wymagane jest ukończenie kursu pielęgniarskiego, jednak wiele starszych pielęgniarek pracuje w tym zawodzie od czasów, gdy nie obowiązywały jeszcze powyższe przepisy.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Dostęp do lekarstw, sprzętu i rejestrów medycznych.

UMIEJĘTNOŚCI: *biologia, wiarygodność, pierwsza pomoc, medycyna, perswazja, farmacja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do *wiarygodności*. W niektórych przypadkach pielęgniarce nie tracą Poczytalności na widok śmierci lub obrażeń.

Sanitariusz

Typowy sanitariusz jest zobowiązany do usuwania szpitalnych nieczystości, czyszczenia sal, wożenia pacjentów oraz wykonywania innych prac, wymagających trochę więcej umiejętności niż posiada dozorca.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Szpital. Dostęp do lekarstw, rejestrów medycznych itp.

UMIEJĘTNOŚCI: *elektryka, wmawianie, pierwsza pomoc, ukrywanie się, mechanika, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

Technik medyczny

Technicy mogą pracować przy aparaturze rentgenowskiej, w laboratoriach patologicznych, a także w innych miejscach. Praca na stanowisku technika nie zawsze wymaga wyższego wykształcenia, chociaż pracodawcy często o nie pytają.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Dostęp do sprzętu medycznego, szpitalnych laboratoriów oraz lekarstw.

UMIEJĘTNOŚCI: *biologia, chemia, elektryka, korzystanie z bibliotek, mechanika, medycyna, farmacja, fotografowanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 10 punktów do *wiarygodności*.

Profesje prawnicze

Profesje prawnicze z lat 1920. oferowały podobne możliwości co dziś. Specjaliści prawa karnego specjalizują się w sprawach dotyczących zbrodni, zaś fachowcy od prawa cywilnego zajmują się roszczeniami i skargami. Banki i przedsiębiorstwa wynajmują prawników obeznanych w sprawach podatkowych. Zajęcie mogą znaleźć także specjaliści od postępowania rozwodowego oraz innych specyficznych dziedzin prawa. Niewielu prawników zostaje Badaczami Tajemnic, chyba że wciągną ich sprawy klienta. Może się to także zdarzyć, gdy oskarżają za przestępstwa np. miejscowego przywódcę kultu.

Oliver Wendell Holmes

Sędzia, 1841-1935. Holmes był sędzią Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych przez blisko 30 lat. Urodził się w Bostonie. Jego ojciec był słynnym pisarzem i lekarzem, a także człowiekiem bardzo przenikliwym i dowcipnym. Podczas wojny secesyjnej Holmes Jr. służył w armii Unii, został trzykrotnie ranny i przeszedł w stan spoczynku w stopniu podpułkownika. Po wojnie studiował prawo na Harvardzie i współredagował *American Law Review*. W 1881 roku napisał *The Common Law* („Prawo powszechne”), a rok później został profesorem prawa na swojej uczelni oraz sędzią Sądu Najwyższego w Massachusetts. W 1899 roku objął stanowisko przewodniczącego składu sędziowskiego, a w 1902 prezydent Teddy Roosevelt mianował go członkiem Trybunału Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych. Holmes wywarł trwałe piętno na kształt amerykańskiego systemu prawnego.

Dzięki licznym, odmiennym opiniom w różnych kwestiach zyskał przydomek „The Great Dissenter” (Wielki Odszczepieniec). Jego wiara w złagodzony system prawny, pasujący do zmian społecznych zachodzących w kraju, budziła najpierw sprzeciw, lecz wkrótce została zaakceptowana i trwa po dziś dzień. Holmes uważał, że poszczególne stany powinny mieć większą władzę nad własnym ustawodawstwem i decyzjami sądowymi. Postawa taka budziła sprzeciw innych członków Sądu Najwyższego. Pomimo tego Holmes był popularny wśród obywateli jako praktyczny i realistyczny jurysta.

Poręczyciel

Poręczyciele prowadzą własne firmy, których biura są zazwyczaj położone bardzo blisko okręgowych więzień czy innego typu aresztów. Dostarczają gotówkę, która pozwala oskarżonemu o przestępstwo wyjść na wolność za kaucją. Poręczyciele wymagają zazwyczaj, by oskarżony wniósł jakiś swój udział w gotówce – około 10-20% sumy – i zadysonował pisemnie na poręczyciela jakąś znaczącą własność, na wypadek gdyby uciekł w trakcie oczekiwania na proces lub wykonanie wyroku. Zabezpieczeniem są zazwyczaj nieruchomości, choć czasami można negocjować także w sprawie samochodów i innych wartościowych przedmiotów. Poręczyciele zatrudniają łowców nagród do tropienia przestępców, którzy wyszli na wolność za kaucją, a następnie zbiegli po jej wpłaceniu.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Policja, sądy, ulica, zorganizowana przestępczość, łowcy nagród.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, prawo, perswazja, psychologia.*

Prawnik

Licencję prawnika wydają poszczególne stany. Większość z nich wymaga, by kandydat posiadał przynajmniej wykształcenie średnie plus świadectwo ukończenia szkoły prawniczej, albo dwa-trzy lata praktyki u licencjonowanego prawnika. Wiedzę kandydata weryfikuje egzamin organizowany przez State Bar Association (Stanową Adwokaturę), która wydaje licencje. Porozumienie znane jako „comity” (przyjazne stosunki) pozwala prawnikom na prowadzenie kancelarii w innych stanach, bez względu na to, gdzie uzyskał licencję. Adwokaci mogą znaleźć zatrudnienie w dużych firmach prawniczych, bezpośrednio w korporacjach albo wywiesić własny szyld i mieć nadzieję, że przyciągnie klientów.

Harlan F. Stone

Prokurator generalny, 1872-1946. Stone był wybitnym prawnikiem i prokuratorem generalnym Stanów Zjednoczonych. Urodził się w Chesterfield w stanie New Hampshire. Jego rodzice byli farmerami. Uczył się najpierw w Amherst College, który ukończył w 1894 roku. Następnie studiował prawo na Uniwersytecie Columbia, gdzie później – w latach 1899-1905 – wykładał ten przedmiot. W latach 1910-1923 był dziekanem wydziału prawa na tej uczelni. Prowadził także praktykę adwokacką w Nowym Jorku. Specjalizował się w prawie korporacji.

W 1924 roku Stone został mianowany prokuratorem generalnym Stanów Zjednoczonych. Jako główny prawny przedstawiciel władz federalnych rozpoczął urzędowanie od porządków w departamencie sprawiedliwości, w którym pracował, oczyszczając go z korupcji itd.. W 1925 roku został członkiem Trybunału Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych, a w latach 1941-1946 był przewodniczącym składu sędziowskiego. Chociaż sam Stone należał do konserwatystów, czasami stawał po stronie Olivera Wendella Holmesa, szczególnie w sprawach dotyczących postępującego rozwarstwienia społecznego.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – dochodów klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Koneksje prawne, być może kryminalne – zależnie od klienteli.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, prawo, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Licencjonowani adwokaci dodają 20 punktów do *wiarygodności*.

Prokurator

Prokuratorów zatrudniają władze lokalne, stanowe bądź federalne w celu prowadzenia spraw, które przeciw firmom lub osobom prywatnym wnoszą państwo. Mogą oni zajmować różne stanowiska, np. prokuratora okręgowego. Mniejsze miejscowości nie utrzymują prokuratorów na etacie. Zamiast tego wynajmują miejscowych prawników, by w razie potrzeby prowadzili zaistniałe sprawy.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej, zależnie od okręgu, w którym się działa.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Koneksje prawne, być może wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, prawo, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Prokuratorzy dodają 30 punktów do *wiarygodności*.

Sędzia

Sędziowie są mianowani albo wybierani, czasami na określony okres, niekiedy dożywotnio. Bez względu na to, czy zasiadają w sądzie miasteczka, gdzieś na odległym zachodzie, czy też w ławach Federalnego Sądu Najwyższego, mogą to być tylko licencjonowani prawnicy.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Koneksje prawne, być może wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, prawo, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Sędziowie dodają 40 punktów do *wiarygodności*.

Przedstawiciele prawa

Do tej kategorii zaliczamy wielu funkcjonariuszy zarówno umundurowanych, jak i działających po cywilnemu, zatrudnianych przez władze lokalne, stanowe i federalne, a także prywatnych detektywów i innych przedstawicieli tego typu profesji.

Wielu stróżów prawa może stać się Badaczami Tajemnic, jeśli dokona interesujących odkryć na przykład podczas śledztwa w sprawie przerażających morderstw czy działalności dziwnych kultów.

Agenci federalni

Bardzo wielu rozmaitych agentów federalnych egzekwuje poszanowanie prawa. Niektórzy pracują w mundurach,

tak jak szeryfowie czy niektórzy agenci departamentu celnego. Przy tworzeniu takich postaci używaj opisów umundurowanych funkcjonariuszy policji. Inni – pracownicy Bureau of Investigation (Biura Śledczego) czy Secret Service (wywiadu) wykonują swe obowiązki po cywilnemu w sposób podobny do detektywów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Kontakty federalne, być może wśród przestępczości zorganizowanej.

UMIEJĘTNOŚCI: targowanie się, prowadzenie samochodu, wmawianie, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, prawo, perswazja, skradanie się, spostrzegawczość, tropienie.

CECHA SZCZEGÓLNA: Tak jak przedstawiciele wielu innych zawodów związanych z przestrzeganiem poszanowania prawa, również agenci federalni przywykli do narażania się na śmierć lub obrażenia, dlatego w niejednej sytuacji nie będą tracić Poczytalności, a jeśli, to tylko w ograniczonym stopniu.

Detektyw policyjny

Detektywi policyjni to funkcjonariusze pracujący po cywilnemu. Badają oni sceny zbrodni, zbierają dowody, prowadzą przesłuchania i starają się rozwiązać zagadki zabójstw, większych włamań oraz innych przestępstw. Pracują w terenie i współpracują często z patrolującymi ulicę „krawężnikami”. Mają inną hierarchię stopni niż funkcjonariusze mundurowi.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród stróżów prawa, w świecie „ulicy”, w biurze koronera, być może wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, prowadzenie samochodu, wmawianie, pistolet, prawo, nasłuchiwanie, perswazja, psychologia, spostrzegawczość, tropienie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Nie są narażeni na utratę Poczytalności na widok zwłok bądź obrażeń. Niewrażliwi na *wmawianie* i próby *perswazji*.

Detektyw prywatny

Prywatni detektywi pracują na własny rachunek, gdyż są posiadaczami swoich małych agencji. Stać ich na zatrudnienie pomocnika i sekretarki. Większość z nich ma za sobą przeszłość w dużych agencjach albo w policji. Do uprawiania zawodu prywatnego detektywa wymagana jest specjalna licencja.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Liczne kontakty wśród stróżów prawa i przestępców, w archiwach gazet, wśród telefonistek z centrali i sekretarek.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wspinalanie się, przebieranie się, prowadzenie samochodu, wmawianie, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, ukrywanie się, skakanie, prawo, korzystanie z bibliotek, perswazja, skradanie się, pływanie, tropienie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Zmniejszona utrata Poczytalności lub jej brak na widok ofiar zabójstw, obrażeń itp.

Detektyw z agencji

Istnieją liczne, dobrze znane agencje detektywistyczne – np. Pinkertona czy Burns. Duże firmy tego typu zatrudniają dwa rodzaje agentów: strażników i detektywów. Strażnikami są umundurowani agenci pełniący służbę patrolową. Wynajmują ich kompanie oraz osoby prywatne, w celu ochrony mienia oraz ludzi przed włamywaczami, płatnymi zabójcami i porywaczami. Tworząc postacie strażników korzystają z opisów umundurowanych funkcjonariuszy policji. Detektywi agencji pracują po cywilnemu. Otrzymują sprawy polegające na rozwiązywaniu tajemnic, zapobieganiu morderstwom itp.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejscowi stróże prawa, klienci.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wmawianie, uderzenie pięścią, chwyt, pistolet, ukrywanie się, prawo, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia, skaradanie się, tropienie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Nie tracą Poczytalności na widok zwłok, ran itp.

Łowca nagród

Łowcy nagród to pozostałość wcześniejszej ery, ale wciąż bywają przydatni, gdy trzeba wytropić i dostarczyć przestępcę ściganego przez wymiar sprawiedliwości (w USA specjalne szkoły uczą i przyznają licencję Łowcy Nagród do dziś – red.). Pracują bez stałej pensji, najczęściej znajdując zatrudnienie przy tropieniu oskarżonych, którzy po wyjściu za kaucją zbiegli, mimo że dokonano za nich poręczenia. W pościgu za ofiarą mogą swobodnie przekraczać granice stanów. Po złapaniu zdobyczy często okazują niewielkie poszanowanie dla jej praw oraz innych formalności. Włamania, wtargnięcia, nielegalne podsłuchy, groźby czy nadużycie przemocy fizycznej należą do arsenału niemal każdego łowcy nagród, który odnosi sukcesy. Chociaż

William John Burns

Detektyw, 1861-1932. Burns był jednym z najpopularniejszych ludzi prawa swoich czasów. Jako detektyw prokuratora generalnego za kadencji Teddy'ego Roosevelta zdemaskował kilku kongresmanów z Oregonu zamieszanych w oszustwa związane ze sprzedażą ziemi. W latach 1921-1924 był dyrektorem biura śledczego departamentu sprawiedliwości (FBI – red.) i poprzednikiem J. Edgara Hoovera na tym stanowisku. Kierował także wielce szanowaną agencją detektywistyczną William J. Burns International Detective Agency.

złapany zbieg może poskarżyć się władzom, że jego prawa zostały pogwałcone, wdzięczna policja nie kwapi się zbyt- nio, by zrobić użytek z tych oskarżeń.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Osobnicy udzielający poręczeń, lokalna policja.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wspinanie się, prowadzenie samochodu, elektryka, wmawianie, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, ukrywanie się, skakanie, kopnięcie, prawo, perswazja, psychologia, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 BC. Chociaż stosowanie przemocy fizycznej oraz stały kontakt z przestępcami są częścią pracy łowcy nagród, to jednak rzadko styka się on z morderstwami czy okaleczeniami i dlatego w większości przypadków normalnie traci Poczytalność.

Strażnik prawa na „Dzikim Zachodzie”

„Dziki Zachód” jest wciąż żywy w umysłach niektórych mieszkańców kraju. Chociaż rabusie pociągów i zawodowi rewowerowcy należą już raczej do przeszłości, wokół nadal można spotkać złodziei bydła, uzbrojonych bandytów czy innych nieprzyjemnych osobników. Do strażników prawa na „Dzikim Zachodzie” zalicza się szeryfów okręgowych oraz ich zastępców. Są odpowiedzialni za utrzymanie porządku na swoim terenie (zazwyczaj jest to duży obszar), który patrolują samochodem, ciężarówką lub konno.

Elliot Ness

Agent federalny, 1903-1957. W latach 20. i 30. Elliot Ness był agentem federalnym w Chicago. Wraz ze swoimi ludźmi zdobył sławę za wytrwałość w zwalczaniu przestępczej działalności przywódcy tamtejszego gangu – Ala Capone’a. Ness urodził się w Chicago, a potem ukończył tamtejszy uniwersytet. W wieku dwudziestu sześciu lat został agentem specjalnym amerykańskiego departamentu sprawiedliwości i mianowano go szefem biura do walki z łamaniem prohibicji w jego rodzinnym mieście. Jednak rzeczywiste zadanie miało polegać na rozbiciu przestępczej organizacji Capone’a. W tym celu Ness utworzył z ośmiu młodych i w – jego mniemaniu – nieprzekupnych agentów grupę tzw. „Nietykalnych”. Wraz ze swymi ludźmi dokonywał licznych obław na tajne bary, browary oraz inne obiekty przestępczej działalności Capone’a. Powstała wokół tego wrzawa przysporzyła sławy jednemu i drugiemu. Niestety, Ness nie był w stanie udowodnić Capone’owi przestępstw i stał się nawet przedmiotem drwin. Szczęście mafijnego bossa skończyło się jednak w 1931 roku, kiedy to z pomocą nieugiętego agenta skazano go za uchylanie się od płacenia podatków federalnych. W latach 1933-1935 Ness stał na czele Alcohol Tax Unit (Zespołu do Spraw Podatku od Alkoholu) amerykańskiego departamentu skarbu. W latach 1935-1941 pełnił funkcję szefa bezpieczeństwa publicznego w Cleveland. W czasie drugiej wojny światowej pracował nad sprawami bezpieczeństwa dla władz federalnych.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejscowi urzędnicy, mieszkańcy oraz przestępcy.

UMIEJĘTNOŚCI: *prowadzenie samochodu, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, prawo, perswazja, psychologia, jeździectwo, używanie liny, tropienie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Nie tracą Poczytalności na widok morderstwa, normalnych obrażeń czy używania przemocy. Dodaj 50 punktów do umiejętności *broń palna*.

Technik kryminalistyczny

Jest to raczej nowy zawód. Specjalista w tej dziedzinie zajmuje się zbieraniem i analizowaniem odcisków palców, próbek krwi i innych dowodów z zakresu techniki kryminalistycznej. Pracownicy tej branży najczęściej są tak zapracowani, że zazwyczaj pomijają się ich przy rozdzielaniu awansów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród stróżów prawa, w miejscowych laboratoriach i sklepach ze sprzętem oraz odczynnikami chemicznymi.

UMIEJĘTNOŚCI: *biologia, chemia, prawo, medycyna, farmacja, fotografowanie, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Nie traci poczytalności, patrząc na scenę zbrodni czy też obrażenia.

Umundurowany funkcjonariusz policji

Umundurowanych funkcjonariuszy policji zatrudniają miasta, biura szeryfa okręgowego, a także siły policji stanowej. Ich praca może polegać na patrolowaniu pieszym, wozem patrolowym lub nawet na siedzeniu za biurkiem. W miastach większość funkcjonariuszy obchodzi podległe rewiry pojedynczo albo parami. Hierarchia sił policyjnych jest zorganizowana na wzór wojskowy (istnieje w niej m.in. ranga sierżanta, porucznika, kapitana oraz dowódcy).

Przy obecnych płacach wielu funkcjonariuszy pracuje dorywczo jako umundurowani strażnicy bądź ochroniarze w cywilu. W obu przypadkach mają pozwolenie noszenia policyjnych uniformów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród stróżów prawa, miejscowych sklepikarzy, w świecie „ulicy”, być może wśród zorganizowanej przestępczości.

UMIEJĘTNOŚCI: *pałka, prowadzenie samochodu, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, kopnięcie, prawo, perswazja, tropienie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz BC. Dodaj 50 punktów do każdej umiejętności związanej z posługiwaniem się bronią i do każdej umiejętności walki wręcz. Funkcjonariusze pracujący w terenie są przyzwyczajeni do widoku przemocy, scen zbrodni czy dużych obrażeń i jest raczej nieprawdopodobne, by wywołało to u nich utratę Poczytalności.

Przestępcy

Prohibicja w USA doprowadziła do powstania zorganizowanej przestępczości. Etniczne gangi uliczne wykorzystywały fakt zakazu sprzedaży alkoholu, tworząc czarny rynek i walcząc pomiędzy sobą o zdobycie monopolu na handel napojami alkoholowymi oraz dostarczanie ich spragnionemu społeczeństwu. Od czasu, gdy zorganizowana przestępczość zdołała zdobyć sobie ustabilizowaną pozycję w Stanach Zjednoczonych, nie udało się jej już nigdy wykorzystać.

Bukmacher

To nielegalne zajęcie obejmuje obsługę zakładów dotyczących zawodów sportowych, wyborów, a w szczególności wyścigów konnych. Bukmacher działa często pod przykrywką prowadzenia restauracji czy innego legalnego interesu, posiadając na zapleczu wiele linii telefonicznych i tablicę totalizatora.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przestępczość zorganizowana, hazardziści, miejscowa policja, postacie ze świata sportu.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, ukrycie czegoś, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

Chuligan

Typowy młody chuligan z ulicy, który może szukać szansy przyłączenia się do prawdziwych gangsterów. Jego doświadczenie ogranicza się prawdopodobnie do kradzieży samochodów, włamań do sklepów, drobnych napadów itp.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Uliczni przestępcy, inni chuligani, miejscowi paserzy, być może jakiś miejscowy gangster, z pewnością lokalna policja.

UMIEJĘTNOŚCI: patka, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż, kieszonkostwo, rzucanie.

CECHA SZCZEGÓLNA: -6 WYK.

Fałszerz

Fałszerze – artystami świata przestępczego – specjalizują się w podrabianiu dokumentów urzędowych, przelewów oraz podpisów. Początkujący fabrykują fałszywe dowody tożsamości dla drobnych przestępców. Najlepsi grawerują matryce do podrabiania amerykańskiej waluty.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przestępczość zorganizowana, uliczni przestępcy, biznesmeni.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, sztuka, targowanie się, ukrycie czegoś, rzemiosło, spostrzegawczość, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Specjalne umiejętności – sztuka (rysowanie), sztuka (grawerowanie). Wiedza o farbach drukarskich, papierze, procesie druku itp.

Gangster

Gangsterstwo nabrało znaczenia w latach 1920. Okoliczne gangi etniczne, które dotychczas ograniczały swą działalność do lokalnej ochrony i drobnego hazardu, odkryły, że z przemysłu związanego z nielegalnym alkoholem można czerpać olbrzymie zyski. Niebawem kontrolowały już całe dzielnice miast, walcząc ze sobą na ulicach. Chociaż większość gangów była jednolita etnicznie (głównie irlandzkie, włoskie i żydowskie), to w ich szeregach można spotkać osoby prawie wszystkich narodowości.

Poza sprzedażą nielegalnego alkoholu, zorganizowana przestępczość zajmuje się także prostytucją, narkotykami, hazardem i korupcją.

Gangsterzy utrzymują luksusowe biura w bogatych dzielnicach miast. Chociaż niektórzy wolą unikać rozgłosu, wielu z nich to barwne osobistości spragnione uwagi opinii publicznej. Potrafią się zaprezentować publicznie i często są pełni uroku, choć prywatnie bywają bardzo niebezpieczni.

Gracz może być bossem całego miasta, dzielnicy lub podwładnym pracującym dla jakiegoś szefa. Na podrzędnych gangsterach wykonujących polecenia szefa spoczywa zazwyczaj odpowiedzialność za określone sprawy, jak np. nadzorowanie transportów alkoholu, ściąganie pieniędzy za ochronę itp.

DOCHODY: Klasy średniej – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Zorganizowana przestępczość, świat „ulicy”, policja, władze miejskie, politycy, sędziowie, prokuratorzy okręgowi, związki itp., a także wśród lokalnej społeczności i prawdopodobnie w miejscowym

Al Capone

Gangster, 1899-1947. Alphonse Capone urodził się w Naples, we Włoszech. Jako chłopiec przybył wraz z rodziną do Nowego Jorku i dopiero później przeniósł się do Chicago. Dzięki śladowi po walce na noże z młodych lat zyskał przydomek Scarface (Blizna). Capone i jego chicagowski gang przejęli kontrolę nad większością przemytu alkoholu, prostytucji i hazardu w mieście. Pozbyli się wielu przywódców rywalizujących gangów, dokonując w końcu niestawnej masakry w Dniu Świętego Walentego w 1929 roku. Zastrzelili wówczas siedem osób. Capone uniknął kary za wiele przestępstw m.in. na skutek strachu, jaki wzbudzał jego gang. Dopiero w 1931 roku otrzymał wyrok za uchylanie się przed płaceniem podatków federalnych i spędził osiem lat w więzieniu. Po wyjściu na wolność wycofał się z przestępczego procederu i przeniósł do Miami, gdzie później zmarł.

kościelne. Lojalni podwładni chronią gangstera przed powiązaniem z popełnianymi przestępstwami i są gotowi iść za niego do więzienia.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, patka, ukrycie czegoś, prowadzenie samochodu, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -6 WYK. Większość gangsterów nie traci poczytalności będąc świadkiem morderstwa, przemocy popełnionej na istocie ludzkiej czy widząc zwłoki. Dla wszystkich gangsterów stosuje się modyfikator ujemny $-(10+1k6)$ do ich początkowej Poczytalności. Jest to rezultat życia, jakie wiedli. Gangsterzy cierpią także na ukrytą fobię, która może objawić się wtedy, gdy najmniej się tego spodziewają. Wybiera ją Strażnik Tajemnic. Włoscy gangsterzy urodzeni w Ameryce zaczynają grę mając $1k20+20$ punktów w języku włoskim.

Hazardzista

Hazardziści to dandysi przestępczego świata. Potrafią się dobrze i elegancko ubrać. Mają w sobie pewien urok. Udzielają płatnych informacji o koniach wyścigowych, palą cygara, noszą kapelusze ze świńskiej skóry i krzykliwe, sportowe marynarki. Niektórzy chadzą do nielegalnych kasyn gry, którymi kieruje przestępczość zorganizowana. Inni w weekendy latają na Kubę, by móc legalnie oddać się hazardowi i napić alkoholu. Hazardziści to nierzadko zawodowi pokerzyści, którzy często angażują się w długie partie na wysokie stawki, czasem nawet przy wsparciu inwestorów z zewnątrz. Najbardziej pospolici uczęszczają do spelunek, by pograć obciążonymi kośćmi lub przepychają się w pomieszczeniach totalizatora.

DOCHODY: Klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Bukmacherzy, przestępczość zorganizowana, świat „ulicy”.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, ukrycie czegoś, wmawianie, nastuchiwanie, perswazja, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj +2 do Mocy, gdy obliczasz Szczęście.

Kieszonkowiec

Kieszonkowcy prowadzą potajemne, desperackie życie. Często znają się wzajemnie i od czasu do czasu łączą w grupy w celu wykonania jakichś bardziej skomplikowanych „numerów”: np. jeden z nich dokonuje faktycznej kradzieży, a następnie szybko wręcza łup przechodzącemu partnerowi, pozbywając się w ten sposób jakichkolwiek dowodów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W świecie „ulicy”, u kilku policjantów poznanych przy okazji wcześniejszych kradzieży. Kieszonkowcy często są informatorami policji, co w czasach gangsterów może być niebezpieczne.

UMIEJĘTNOŚCI: *ukrycie czegoś, wmawianie, ukrywanie się, nastuchiwanie, skradanie się, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -4 WYK.

Księgowy świata przestępczego/ /Prawnik świata przestępczego

Do prowadzenia swoich interesów zorganizowana przestępczość potrzebuje prawników, księgowych i innego personelu. Natura tej pracy sprawia, że wymienione osoby najczęściej pozostają z dala od popełnianych przestępstw, udając, iż nie wiedzą, czym naprawdę zajmują się ich pracodawcy. Pomimo tego, większość z nich to postaci dobrze znane policji, prasie i opinii publicznej.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przestępczość zorganizowana, świat finansów, prokuratorzy okręgowi i sędziowie.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, wmawianie, prawo, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dzięki swemu stanowisku nierzadko mają dostęp do dużych sum pieniędzy. Zdefraudowanie ich części jest jednak ryzykownym interesem.

Lichwiarz

Lichwiarze specjalizują się w pożyczaniu pieniędzy na wygórowany procent. Zazwyczaj mają na swoje usługi rzemieślników, ściągających dla nich spóźnione spłaty i dokonujących zemsty na niewypłacalnych dłużnikach.

DOCHODY: Klasy średniej – klasy wyższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przestępczość zorganizowana, hazardziści, policja, każdy dłużnik, który winien jest przysługę.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK.

Oszust

Oszuści są pewni siebie i potrafią się gładko wystawiać. Pracują samotnie lub w małych grupach, żerując na społeczeństwie i ograbiając obywateli z ciężko zarobionych pieniędzy czy oszczędności. Niektórzy stosują wyrafinowane

metody, np. wynajmują budynki na siedziby nie istniejących firm. Inni zadowolają się drobnymi transakcjami, do których wystarczy jeden oszust i nie więcej niż kilka minut.

DOCHODY: Klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni oszuści. Denver w stanie Kolorado słynie jako „bezpieczna przystań” tych rzezimieszków. Tutaj geniusz oszustwa, Lou Blonger, kontroluje całkowicie policję i władze, podporządkowując sobie także około 500 oszustów, od których pobiera procent.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, przebieranie się, wmawianie, nastuchiwanie, perswazja, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: *Wmawianie i perswazja* nie przynoszą rezultatów. Nawet test *psychologii* może być nieskuteczny, chyba że wykonujący go zna dobrze oszusta.

Paser

Paserzy są odbiorcami kradzionych dóbr. Gdy kupują, przechowują lub odsprzedają gorący towar, przynoszący go złodziej zarabia 10 centów za dolara. Dobrą przykrywką dla prowadzenia paserskiej działalności są lombardy. Niektórzy melinują swój towar w magazynach lub nawet we własnych domach.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej, zależnie od rodzaju kradzionych dóbr.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Uliczni przestępcy, przestępczość zorganizowana, policja, dostawcy i klienci z miejscowej społeczności.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, ukrycie czegoś, wiarygodność, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -4 WYK.

Płatny zabójca

Płatni zabójcy to mordercy należący do świata przestępczego, zabijający z zimną krwią. Zazwyczaj wynajmuje się zabójcę z innego miasta. Przyjmujący zlecenie przybywa, realizuje je, a następnie szybko znika. Płatni zabójcy są uważani za socjopatów nieprzystosowanych do życia w społeczeństwie. Pomimo tego wielu z nich żeni się, wychowuje dzieci i zachowuje jak wzorowi obywatele.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Niewiele, głównie w świecie przestępczym. Ludzie wolą nie znać ich zbyt dobrze.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, pałka, ukrycie czegoś, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż, skradanie się, ukrywanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -6 WYK. Nie tracą Poczytalności w kontakcie z przemocą popełnioną na istotach ludzkich. Płatni zabójcy zaczynają grę z Poczytalnością niższą o 20+1k6 punktów i cierpią na 1k2 ukryte fobie.

Prostytutka

W zależności od okoliczności, manier i pochodzenia prostytutka może być drogą call girl, dziwką z domu publicznego bądź uliczną.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W świecie „ulicy”, w policji oraz u osobistych klientów; niewykluczone, że również wśród przestępczości zorganizowanej.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, ukrycie czegoś, wmawianie, ukrywanie się, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG, -2 WYK.

Przemytnik

Kontrabanda zawsze była lukratywnym interesem. W latach 1920. większość przemytników angażowała się w handel alkoholem, a niektórzy zajmowali się także rozprowadzaniem morfiny czy przemytem broni.

Nielegalny alkohol napływa do kraju zarówno od strony zachodniego, jak i wschodniego wybrzeża. Duże statki kotwiczą z dala od brzegu, a transporty są rozładowywane i przewożone na ląd na niewielkich łodziach. Dodatkowe ilości alkoholu napływają z Kanady, przekraczając długą granicę w ciężarówkach lub na statkach żeglujących przez Wielkie Jeziora. Szybkie łodzie motorowe przewożą trunki wąską Detroit River z Windsoru do Detroit. W przypadku spotkania z jednostkami policji bądź Straży Wybrzeża, patrolującymi stale ten teren, przemytnicy liczą na dużą prędkość swoich motorówek. Kuba to kolejne ulubione miejsce, z którego samoloty i łodzie pełne kontrabandy kursują w stronę Florydy.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przestępczość zorganizowana, Straż Wybrzeża, urzędnicy celni.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, ukrycie czegoś, wmawianie, broń palna, nastuchiwanie, nawigacja, język obcy, perswazja, pilotowanie samolotu, pilotowanie łodzi, psychologia, spostrzegawczość.*

Przemytnik alkoholu/Bandyta

Są to żołnierze zorganizowanej przestępczości. Twardzi, nikiemni i lojalni wobec swoich szefów, przewożą transporty piwa, zastraszają wrogów, ściągają długi i napadają na ciężarówki konkurujących gangsterów. Oczekuje się od nich, że po aresztowaniu będą trzymać język za zębami. Zazwyczaj odbywają tylko krótkie kary więzienia, a gang wspiera ich rodziny w zamian za milczenie i lojalność. Po wyjściu na wolność powracają znowu na łono organizacji z pozycją umożliwiającą dalszy awans.

Niezależni bandyci dokonują napadów z bronią w rękę.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród zorganizowanej przestępczości, w świecie „ulicy”, wśród miejscowej policji i lokalnych społeczności.

UMIEJĘTNOŚCI: *pałka, ukrycie czegoś, prowadzenie samochodu, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -6 WYK. Jeśli jest świadkiem stosowania przemocy na ludziach, traci tylko połowę Poczytalności wynikającej z rzutu kośćmi. Zastosuj do ich początkowej Poczytalności modyfikator ujemny $-(10+1k6)$ punktów. Oni także cierpią na skutek ukrytej fobii.

Rabus banków

Rabusie banków to zazwyczaj niezależnie działający przestępcy. Ponieważ całe wschodnie wybrzeże i większa część zachodniego kontrolowana jest przez gangi miejskie, najczęściej można ich spotkać na środkowym zachodzie. Bonnie i Clyde, John Dillinger, Baby-Face (Dziecięca Buźka) Nelson i Pretty Boy (Śliczny Chłopiec) Floyd to tylko niektóre ich przykłady. Rabusie banków pracują w małych grupach, będących w ciągłym ruchu. Przemierzają kraj skradzionymi samochodami, rabując i mordując. By zdobyć broń palną i amunicję, pładrują czasem arsenały Gwardii Narodowej. Niekiedy mają reputację „Robin Hoodów”, bo rzekomo palą w bankach nie zarejestrowane zastawy hipoteczne. Rzadko popełniają przestępstwa przeciw klasie pracującej, za to częściej czerpią korzyści porywając biznesmenów i bankierów dla okupu.

DOCHODY: Zróżnicowane.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Członkowie gangu zwykle mają liczną rodzinę oraz przyjaciół rozrzuconych po całym kraju. Zwykli ludzie często będą im pomagać, na przykład: ukrywając w stodole, wprowadzając w błąd stróżów prawa itp.

UMIEJĘTNOŚCI: *pałka, ukrycie czegoś, prowadzenie samochodu, broń palna, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -6 WYK. Rabusie banków nie tracą Poczytalności będąc świadkiem stosowania przemocy na ludziach. Jednak zaczynają grę z Poczytalnością zmniejszoną o $10+1k6$ punktów. Każdy rabus bankowy ma jakąś ukrytą fobię znaną jedynie Strażnikowi Tajemnic.

Szpieg

Przed pierwszą wojną światową szpiedzy obcych państw byli rzadko spotykani w USA. Od tego czasu zaczęto jednak zwracać większą uwagę na Amerykę. Większość szpiegów pracuje co prawda dla wrogich rządów, ale nawet najwięksi sprzymierzeńcy próbują pilnować się wzajemnie.

Szpiegami są czasem ambasadorzy innych krajów lub pracownicy ambasad. Pozostali agenci działają w głębokiej konspiracji, udając zwykłych obywateli, podejmując normalną pracę, a nawet żeniąc się i wychowując dzieci.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Generalnie – tylko osoba, której szpieg składa meldunki, oraz jacykolwiek pomocnicy bądź wszelkie znajomości nabyte „pod przykrywką”. Po-szczególne kontakty zależą od celów agenta, choć najczęściej

dotyczą kręgów związanych z władzami federalnymi. Szpiedzy znają także położenie jednej czy dwóch kryjówek, w których mogą schronić się w razie ucieczki.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, charakteryzacja, wmawianie, broń palna, ukrywanie się, nóż, nastuchiwanie, język obcy, skradanie się, perswazja, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Generalnie *wmawianie, perswazja* czy psychologiczne triki nie skutkują użyte wobec szpiegów, chociaż mogą istnieć wyjątki od tej zasady.

Włamywacz

Włamywacze działają zazwyczaj jako niezależni przestępcy, chociaż czasem korzystają z pomocy partnerów. Stawiają się pozostawić jak najmniej śladów swojej obecności.

DOCHODY: Klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Paserzy, inni włamywacze. Większość stara się unikać rozgłosu.

UMIEJĘTNOŚCI: *ukrycie czegoś, wspinanie się, ukrywanie się, skakanie, nastuchiwanie, otwieranie zamków, skradanie się, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: -4 WYK. Dodatkowo 20 punktów do *spostrzegawczości*.

Bonnie & Clyde

Rabusie banków, Bonnie Parker (1911-1934) i Clyde Barrow (1909-1934). Bonnie i Clyde cieszyli się złą sławą nawet wśród innych złodziei. Taką reputację zdobyli dzięki morderstwom i niepotrzebnym rozlewom krwi, do których doprowadzali. Mieli skłonność do porzucania rannych bądź osaczonych członków gangu, i dlatego stali się najbardziej nienawidzonymi, a zarazem wzbudzającymi strach rabusiami banków w czasie kryzysu. Clyde Barrow urodził się na prowincji w Teksasie. Pochodził z biednej rodziny. Jego starszy brat Buck był także złodziejem i wprowadził Clyde'a w tajniki życia przestępczego, gdy ten był jeszcze nastolatkiem. Kiedy młody mężczyzna spotkał w 1930 roku szukającą mocnych wrażeń Bonnie, miał już reputację bandyty. Wkrótce potem został złapany i odsiedział w więzieniu prawie dwa lata.

Po warunkowym zwolnieniu w 1932 roku Bonnie przyłączyła się do niego i para ta dokonała szeregu napadów w Teksasie, Oklahomie, Missouri i Nowym Meksyku. Preferowali drobne skoki: stacje benzynowe, restauracje oraz banki i firmy w małych miasteczkach. Ich najbardziej intratny łup miał wartość jedynie 1500 dolarów. Pomimo że obiekty ich przestępczej działalności nie miały dużego znaczenia, zdawali się być rozmiłowani w bezsensownej przemocy. Clyde zabił niegdyś szeryfa i jego zastępcę podczas dansingu, a Bonnie zastrzeliła policjanta z drogowki bez żadnego wyraźnego powodu. Te zbrodnie wskazywały na to, jak beztroskie życie wiodli wraz ze swoim gangiem.

Do Bonnie i Clyde'a przyłączył się na jakiś czas jego brat Buck razem z żoną oraz inni pomniejsi bandyci. Cała banda żyła w drodze, obozując na odludziu lub wkraczając siłą na rodzinne farmy. W 1933 roku Clyde porzucił Bucka i jego żonę, gdy w Luizjanie zaskoczył ich oddział policji. W następnym roku Bonnie i Clyde zostali zdradzeni przez współnika i zginęli w strzelaninie z policją koło Gibsland, w stanie Luizjana.

Sportowcy i profesje związane ze sportem

Sport zyskiwał popularność w USA od końca XIX wieku. Amatorskie zawody od dawna cieszyły się popularnością wśród arystokracji, polityków i innych warstw społecznych. Niestety, w latach 1920. wiele amatorskich klubów sportowych przekształciło się w społeczne organizacje, które w rzeczywistości niewiele mają wspólnego ze sportem.

Sport zawodowy – traktowany dotychczas jako coś gorszego – wraz z rozwojem mass mediów staje się wielkim interesem. Do rangi narodowej rozrywki awansuje baseball. Istnieją dwie ligi i coroczne World Series. Babe Ruth zarabia więcej pieniędzy niż prezydent. Zawodowy futbol amerykański nie dorównuje jeszcze popularnością baseballowi, ale zaczyna przyciągać co najmniej tyle uwagi co rozgrywki uniwersyteckie. Ligi koszykarskie pojawiają się i znikają wraz z nieustannymi zmianami przepisów gry. Pasją Kanaadyków staje się hokej.

Dużą popularnością cieszą się boks oraz zawodowe zapasy. Zyskują uznanie zawodowy golf i tenis, będące zarazem dyscyplinami sportowymi, w których sukcesy mogą osiągać ludzie o przeciętnych warunkach fizycznych. Wśród przedstawicieli wyższych klas społecznych utrzymuje swą popularność polo.

Kenesaw Mountain Landis

Komisarz baseballu, sędzia, 1866-1944. Landis urodził się w Milville w stanie Ohio. Otrzymał wykształcenie prawnicze. Przez kilka lat był sędzią Sądu Okręgowego w północnym Illinois, zdobywając sobie znaczny szacunek. Jedną z jego najśłynniejszych spraw zakończyła się nałożeniem grzywny w wysokości ponad 29 milionów dolarów na Standard Oil Company. Swej uczciwości i nieprzekupności zawdzięczał mianowanie go na stanowisko komisarza zawodowego baseballu. Nastąpiło to w 1919 roku, po aferze „Black Sox” (finał World Series został „ustawiony” przez hazardzistów, co umożliwiło drużynie Cincinnati Reds pokonanie Chicago White Sox i zdobycie mistrzostwa). Landis zdołał uniknąć dalszych skandali związanych z rozgrywkami i w 1944 roku jego nazwisko znalazło się w Baseball Hall of Fame (Holu Sławy Baseballa).

Akrobata

Akrobatami mogą być atleci-amatorzy rywalizujący ze sobą podczas zawodów sportowych – może nawet igrzysk olimpijskich – albo profesjonalni artyści zatrudnieni w cyrkach i innego rodzaju wędrownych pokazach. Niektórzy zaczynają od amatorsztwa, przechodząc później na zawodostwo.

DOCHODY: Klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W kręgach sportowców amatorów, wśród dziennikarzy zajmujących się tematyką sportową, w cyrkach i wędrownych pokazach.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wspinarstwo, uniki, skakanie, język obcy, rzucanie* plus ewentualne umiejętności związane z pracą.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S i +1 ZR, albo +2 tylko do ZR.

Bokser/Zapaśnik

Rozwojem bokserów i zapaśników kierują trenerzy i promotorzy, pracujący w małych grupach bądź pojedynczo. Zawodnicy mogą otrzymywać również wsparcie z zewnątrz. W sferze zawodowej profesjonalni bokserzy i zapaśnicy zajmują się wyłącznie sportem. Zazwyczaj związani są kontraktami. Teren doświadczalny dla przyszłych zawodowców stanowią liczne amatorskie zawody bokserskie.

DOCHODY: Klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Promotorzy walk bokserskich, dziennikarze zajmujący się tematyką sportową, przepiękność zorganizowana.

UMIEJĘTNOŚCI: *uderzenie pięścią, chwyt, uniki, cios głową, kopnięcie, rzucanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +2 KON, +1 S. Odejmij 2 od WYK.

Golfista zawodowy

Zawodowi golfiści pochodzą często z okolic, w których panuje ciepły klimat, a tereny do gry są dostępne przez cały rok. Większość z nich dorastała nosząc kije za graczami, szukając zagubionych piłek i spędzając cały wolny czas na polu golfowym. Niektórzy bywali też dozorcami bądź opiekunami terenów do gry. Większość zawodowych golfistów znajduje stałą pracę nauczając gry w golfa na prywatnych kursach, udziela lekcji, spotyka się z członkami klubu itd.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni zawodowcy, autorzy zajmujący się tematyką sportową, bogaci i/lub wpływowi członkowie klubów (lekarze, prawnicy, sędziowie, biznesmeni itd.).

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, pałka (kij golfowy), wiarygodność, perswazja, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON, -2 WYK.

Lekkoatleta

Do tej grupy należą sportowcy uprawiający rozmaite biegi, skoki i rzuty. W tych dyscyplinach sportowych odbywa się na świecie niewiele zawodów, a większość ich uczestników to amatorzy.

DOCHODY: Ubóstwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat sportu amatorskiego, autorzy zajmujący się tematyką sportową.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, uniki, skakanie, język obcy, rzucanie* plus ewentualne umiejętności wynikające z pracy zawodowej.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj +1 do KON oraz +1 albo do S, albo do prędkości poruszania się.

Pływak/Nurek

Wielu obecnych pływaków za młodu miało możliwość częstego pływania w basenach czy jeziorach. Nierzadko są to dzieci trenerów rozmaitych drużyn uniwersyteckich. Większość pływaków posiada status amatorski, gdyż w latach dwudziestych nie odbywają się profesjonalne zawody w tej dyscyplinie sportu.

DOCHODY: Ubóstwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W świecie sportu amatorskiego, wśród autorów zajmujących się tematyką sportową.

UMIEJĘTNOŚCI: *język obcy, pływanie* plus ewentualne umiejętności wynikające z pracy zawodowej.

CECHA SZCZEGÓLNA: Pływacy dodają +1 do KON i +1 do prędkości poruszania się w wodzie. Utalentowani zawodnicy mogą utrzymywać się godzinami na powierzchni wody niemal bez wysiłku i nie toną, chyba że wystąpią szczególne okoliczności, np. bardzo niska temperatura, prądy morskie, podwodne wiry, fale itp.

Sportowiec zawodowy

Grasz w zawodowej drużynie baseballu, futbolu amerykańskiego lub koszykówki. Może to być zespół występujący w prestiżowej lidze, zapewniający godziwe stałe zarobki i budzący zainteresowanie w całym kraju, lub – szczególnie w przypadku koszykówki – jedna z wielu drużyn biorąca udział w rozgrywkach rozgrywek mniejszej rangi, której posiadaczem i managerem może być jednakże nawet któryś z właścicieli zespołów ligi głównej. Płace w tych mniej

Johnny Weismuller

Pływak, 1904-1984. Johnny Weismuller urodził się w Windber, w stanie Pensylwania. W latach 1920. ustanowił ponad 60 pływackich rekordów świata oraz USA. W latach 1922-1927 pięciokrotnie poprawiał rezultat na dystansie 100 jardów stylem dowolnym. Zdobył pięć złotych medali olimpijskich – trzy w roku 1924 i dwa w 1928. W latach 1930. odtwarzał tytułową rolę w wielu filmach o Tarzanie dla wytwórni MGM i RKO, poczynając od *Tarzan the Ape Man* (1932), kończąc na *Tarzan and the Mermaids* (1948). Wiele osób uważało aktorstwo Weismullera za wzorcową interpretację tej postaci.

Jack Dempsey

Bokser, 1895-1983. Dempsey, urodzony w Manassie w stanie Kolorado, rozpoczynał od boksowania w obozowiskach górniczych, zdobywając przezwisko „Manassa Mauler” (Rzeźnik z Manassy). W 1918 roku zdobył tytuł mistrza świata wagi ciężkiej, nokautując Jessa Willarda. Później trzy razy z powodzeniem bronił mistrzowskiego pasa, zanim stracił go w 1926 na rzecz Gene’a Tunneya. Podczas rewanżu w 1927 roku Dempsey powalił rywala, ale nie odszedł do neutralnego narożnika. Długie liczenie, które nastąpiło po ciosie, okryło się niesławą w kręgach bokserskich, ponieważ minęło ponad 15 sekund, zanim sędzia doliczył do liczby dziewięć. Tunney zdołał wstać i wygrał dziesięć-rundową walkę po spornym werdykcie.

znaczących drużynach wystarczają zaledwie na to, by wyżyć zawodników i utrzymać ich w ekipie. Zawodowi sportowcy spędzają sporo czasu w drodze.

DOCHODY: Klasy niższej w przypadku zawodników rozgrywek mniejszej rangi; klasy średniej lub wyższe – sportowców występujących w zespołach ligi głównej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Osobistości ze świata sportu, autorzy zajmujący się tematyką sportową, hazardziści.

UMIEJĘTNOŚCI: *blokowanie, pałka (kij baseballowy), uniki, chwyt, cios głową, skakanie, kopnięcie, spostrzegawczość, rzucanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj +1 do KON i +1 albo do S, albo BC, albo ZR, albo do prędkości poruszania się. Odejmij 2 od WYK.

Tenisista zawodowy

Większość tenisistów pochodzi z okolic o ciepłym klimacie, w których sport ten można uprawiać cały rok, i wywodzi się najczęściej z dobrych rodzin. Tylko niewielka grupa profesjonalistów zarabia duże pieniądze. Pozostali mają posady w prowincjonalnych klubach, w których udzielają lekcji gry.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni zawodowi tenisisci, autorzy zajmujący się tematyką sportową, bogaci i/lub wpływowi członkowie klubów (lekarze, prawnicy, sędziowie, biznesmeni itp.).

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, pałka (rakieta tenisowa), wiarygodność, uniki, skakanie, perswazja, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON oraz +1 ZR. Odejmij 2 od WYK. Zgrabna sylwetka i opalona cera mogą dodać nawet +2 do WG, szczególnie w kontaktach z płcią przeciwną.

Trener

Trenerzy są odpowiedzialni za kondycję i sprawność fizyczną swoich zawodników. Pracują zazwyczaj w drużynach zawodowych lub uniwersyteckich. Szkoleniowcy, którzy odnoszą większe sukcesy, mogą prowadzić również zajęcia prywatne.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat sportu, ewentualnie fachowcy w dziedzinie medycyny.

UMIEJĘTNOŚCI: *wmawianie, pierwsza pomoc, medycyna, perswazja, farmacja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Trenerzy posiadają specyficzną umiejętność nazywaną *medycyna sportowa*, na którą można przeznaczyć startowo 1k20+40 punktów. Oznacza to, że potrafią m.in. założyć łubki, unieruchomić kończynę lub opatrzyć ją w taki sposób, by była przynajmniej częściowo sprawna. Taka pomoc może tymczasowo postawić na nogi Badacza, na przykład, ze zwichniętą nogą w kostce.

Trener/Manager

Trenerami i managerami są zazwyczaj byli sportowcy, którym wiek nie pozwala brać już czynnego udziału w zawodach. Kierują zespołami, prowadzą treningi i planują strategię na nadchodzące spotkania. Szkoleniowcy popularnych uniwersyteckich drużyn futbolu amerykańskiego należą do najbardziej znanych ludzi sportu i są wysoko opłacani. Trenerzy wielu niezmiernie utalentowanych sportowców nierzadko zastępują im ojców i między nimi oraz ich podopiecznymi wytwarza się długotrwała, silna więź.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W kręgach sportowych, wśród autorów zajmujących się tematyką sportową, wśród bogatych i wpływowych wychowanków.

Babe Ruth

Baseballista, 1895-1948. George Herman Ruth, lepiej znany jako „Babe” (Dzieciak), „Bambino” lub „The Sultan of Swat” (Sultan Uderzenia), był pierwszą wielką gwiazdą baseballu i wspaniałym pałkarzem. Potrafił niesłychanie mocno odbić piłkę. Urodził się w Baltimore, gdzie uczęszczał do katolickiej szkoły. Tamtejszy nauczyciel dostrzegł jego baseballowe umiejętności i pomógł mu rozpocząć karierę. W 1914 roku Ruth trafił do Boston Red Sox jako pitcher (rzucający piłkę) i na tej pozycji odniósł pewne sukcesy. Gdy Sox sprzedali go do New York Yankees, grał głównie poza polem ograniczonym bazami. W Nowym Jorku Ruth podniósł swe umiejętności pałkarza, umożliwiając zawodnikom własnej drużyny uzyskanie punktów przez obiegnięcie wszystkich baz 60 razy w ciągu rozgrywek roku 1927. Kiedy Yankees zbudowali nowy stadion, szybko zyskał on miano „widowni, którą zbudował Ruth”. Babe wystąpił w dziesięciu World Series i dwukrotnie (raz w roku 1926 i raz w 1928) swoim odbiciem piłki przyczynił się do trzykrotnego obiegnięcia wszystkich baz w jednym spotkaniu. Osobowość Rutha oraz jego uderzenie szybko uczyniły z niego najpopularniejszego baseballistę. W 1934 roku Babe opuścił Yankees i jeszcze rok przed zakończeniem kariery występował w Boston Braves. W 1936 roku jego nazwisko znalazło się w Hall of Fame (Holu Sławy). Dwanaście lat później Ruth zmarł na raka. Jego rekord – 714 obiegnięć wszystkich baz w ciągu kariery – przetrwał ponad 40 lat.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, blokowanie, uniki, wmawianie, pierwsza pomoc, cios głową, kopnięcie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 BC.

Śmiałkowie i poszukiwacze przygód

Śmiałkowie i poszukiwacze przygód byli i są częścią amerykańskiej rzeczywistości. Lotnicy przelatują nad wielkimi obszarami wodnymi i bieżniami, badacze zaś przemierzają pustynie i dżungle w poszukiwaniu zaginionych cywilizacji. Choć ich umiejętności, zawody i sukcesy znacznie się różnią charakterem, wszyscy dzielą zamiłowanie do przygód i niebezpieczeństw.

Zwykli poszukiwacze przygód mogą zostać Badaczami dokonując przypadkowego odkrycia podczas prac badawczych lub wykorzystując przypadkowe odkrycie innego śmiałka – być może zmarłego współpracownika. Wielu z nich może zdać sobie sprawę z istnienia ukrytych tajemnic, jeśli wejdzie w posiadanie starodawnych map, ksiąg czy magicznych przedmiotów.

Alpinista

Wspinaczka górską jako sport stała się popularna w XIX wieku. Większość jej amatorów to turyści. Niewiele osób posiada reputację zdolną przyciągnąć fundusze niezbędne do poprowadzenia większych wypraw górskich.

W latach 1920. wszystkie ważniejsze szczyty w Ameryce i w Alpach były już zdobyte. Po długich negocjacjach z władzami Tybetu alpinisci otrzymali w końcu zgodę na

podbój Himalajów. O regularnych atakach na Mount Everest, ostatni nie zdobyty szczyt świata, systematycznie informowały radio i gazety. Podczas wypraw w latach 1921, 1922 i 1924 nikomu nie udało się tego dokonać, zginęło natomiast trzynaście osób.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej lub wyższe. Większość alpinistów miała też inne źródło dochodów.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni alpinisci, strażnicy parków, przedstawiciele władz zagranicznych, sponsorzy.

Frank Buck

Łowca grubego zwierza, 1884-1950. Buck jest pierwowzorem łowcy grubego zwierza. Urodził się w Gainesville, w stanie Teksas. Jego pierwsza ekspedycja w 1911 roku zawiodła go na Malaje i do Singapuru. W latach późniejszych odbył wiele wypraw po całym świecie, poszukując dzikich zwierząt, które następnie łapał i sprzedawał do ogrodów zoologicznych i cyrków. W swojej karierze schwytał ogółem ponad 25 000 zwierząt, między innymi: tygrysa-ludojada i największy na świecie znany okaz kobry. Swoje przeżycia spisał m.in. w książce *Bring 'Em Back Alive* („Przywieźć je żywe”) (1931). Później zajął się robieniem filmów.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, pierwsza pomoc, skakanie, nastuchiwanie, nawigacja, język obcy, fotografowanie, tropienie* plus ewentualne umiejętności posiadane z racji wykonywanej pracy.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 KON. Alpinista nigdy nie będzie odczuwał lęku wysokości, chyba że cierpi na ten szczególny rodzaj fobii.

Badacz

Na świecie jest wciąż wystarczająco dużo nie znanych obszarów, by niektórzy ludzie mogli uczynić zawód z ich odkrywania. Dotacje na badania naukowe, prywatne darowizny, a także sprzedaż praw autorskich do książki czy filmu oraz artykułów do gazet i czasopism mogą przynieść wystarczające środki, by poszukiwacz przygód mógł prowadzić tak ekscytujący styl życia.

Wciąż pozostaje nie zbadana większość czarnej Afryki, znaczne obszary Matto Grosso w Ameryce Południowej, wielka pustynia australijska, Sahara oraz inne pustynie arabskie i spora część Azji. Chociaż ekspedycje zdołały dotrzeć zarówno na biegun północny, jak i południowy, to olbrzymia część otaczającego terytorium nadal jest nie znana.

DOCHODY: Klasy średniej i wyższej, w zależności od osiągniętych sukcesów.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Większe biblioteki i uniwersytety, zamożni sponsorzy, inni badacze, wydawcy, urzędnicy administracji państwowej innych krajów.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, uniki, broń palna, pierwsza pomoc, historia, skakanie, medycyna, historia naturalna, nawigacja, język obcy, fotografowanie, pływanie, być może archeologia, antropologia lub inna umiejętność naukowa.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON. Jeśli masz do czynienia z prymitywnymi ludźmi bądź z przedstawicielami zagranicznych władz, zwiększ szansę sukcesu przy teście *perswazji* o 20.

Kapitan łodzi czarterowej

Łodzie czarterowe zaspokajają potrzeby wędkarzy i urlopowiczów, działając zarówno na obu wybrzeżach Ameryki, jak i na wodach Wielkich Jezior. Największą ich liczbę można spotkać na Florydzie, zarówno od strony zatoki jak i wybrzeża oceanu. Łodzie stacjonujące w Key West można wynająć na rejs do Hawany na Kubie, gdzie legalny jest alkohol, hazard oraz inne rozrywki. Łodzie czarterowe posiadają zazwyczaj jedną dużą kabinę wyposażoną w koje oraz kuchnię.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej lub wyższej. Właściciel łodzi nierzadko na niej mieszka, oszczędzając w ten sposób spore sumy za wynajmowanie lokum.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Straż Wybrzeża, przemytnicy, przestępczość zorganizowana.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, pierwsza pomoc, nastuchiwanie, historia naturalna (morska), nawigacja, perswazja, pilotowanie łodzi, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodatkowo 20 punktów do *spostrzegawczości*.

Kierowca wyścigowy

W latach 1920. wyścigi samochodowe są ulubionym sportem. Wyścig Indianapolis 500 to już bardzo znane, coroczne zawody. Wielu kierowców ściga się nie tylko samochodami, ale również łodziami.

DOCHODY: Bardzo zróżnicowane.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Z dala od toru, popularny kierowca wyścigowy będzie pewnie miał dostęp do sfer produkujących samochody i łodzie. Popyt hollywoodzkiego przemysłu filmowego na kierowców-kaskaderów może zapewnić kontakty w tym środowisku.

UMIEJĘTNOŚCI: *prowadzenie samochodu, elektryka, mechanika, pilotowanie łodzi, psychologia, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Podczas wykonywania figur akrobatycznych, w których maszyna ulega zniszczeniu, wprawni kierowcy i piloci potrafią zachować względną kontrolę nad prowadzonym pojazdem oraz własnym bezpieczeństwem.

Łowca grubego zwierza

Łowcy grubego zwierza to biegli tropiciele i myśliwi, którzy zarabiają na życie prowadząc safari dla bogatych klientów. Większość z nich specjalizuje się w polowaniach, odbywających się w jakiejś jednej określonej części świata – kanadyjskich lasach, afrykańskich równinach itp. Chociaż stereotypem takiej postaci jest wielki biały łowca, równie dobrze miejscowi Indianie mogą prowadzić myśliwych, poszukujących amerykańskiego łosia czy też niedźwiedzia w ostępach Jukonu.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Członkowie lokalnych władz, gajowi oraz byli klienci, wśród których może się znajdować jakaś znana osobistość.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, broń palna, pierwsza pomoc, ukrywanie się, skakanie, nóż, nastuchiwanie, historia naturalna, nawigacja, język obcy, skradanie się, tropienie.*

Charles Lindbergh

Pilot, 1902-1974. Choć Lindbergh zyskał największą sławę jako pilot, był także wynalazcą. W latach późniejszych zaangażował się też w ruch antywojenny. Urodził się w Detroit w stanie Michigan, ale dorastał w Minnesocie. Jego ojciec, Charles Augustus Lindbergh Sr., był w latach 1907-1917 kongresmanem z tego stanu. Charles Jr. pobierał przez krótki czas nauki na Uniwersytecie Wisconsin, a następnie zapisał się na kurs pilotażu. W 1923 odbył swój pierwszy samodzielny lot, a rok później został kadetem w US Air Service Reserve.

W 1927, pracując przy przewozie przesyłek pocztowych na trasie Chicago-St. Louis, podjął pierwszą w historii udaną próbę przelotu przez Atlantyk bez międzylądowań. Za ten wyczyn zdobył 25 000 dolarów nagrody, ufundowanych przez nowojorskiego biznesmena. Wcześniej jednak ustanowił rekord szybkości przelotu pomiędzy wschodnim i zachodnim wybrzeżem USA. Robiąc jedynie krótki przystanek w St. Louis, osiągnął rezultat 21 godzin, 20 minut. 21 maja 1927 roku Lindbergh wylądował w Paryżu, gdzie oczekiwał go tłum widzów. Po powrocie z Europy odbył swym samolotem „The Spirit of St. Louis” tournée po Stanach i został okrzyknięty narodowym bohaterem. Dalsze lata przyniosły mu różne nagrody i odznaczenia oraz poklask w Europie i USA. Za swe wspomnienia zainkasował od *New York Timesa* 250 000 dolarów. Napisał także książkę o lotnictwie.

W 1929 Charles ożenił się z pisarką Anne Morrow. W 1932 roku przeżył osobistą tragedię, gdyż ich pierwsze dziecko zostało porwane i zamordowane. Sprawa ta doprowadziła do ustanowienia tzw. „Praw Lindbergha”, na mocy których porwanie międzystanowe zostało uznane za przestępstwo federalne. Później Lindberghowie przenieśli się do Europy, gdzie Charles pomagał w pracach przy konstrukcji sztucznego serca. Po powrocie do Stanów Lindbergh był doradcą wielu organizacji lotniczych. Podczas drugiej wojny światowej w wyniku swych antywojennych poglądów popadł w konflikt z prezydentem Franklinem Delano Rooseveltem. Po wojnie kontynuował pracę doradcy, zdobywając liczne odznaczenia lotnicze. Za swą autobiografię *The Spirit of St. Louis* otrzymał Nagrodę Pulitzera.

CECHA SZCZEGÓLNA: Łowcy grubego zwierzcha zachowują zimną krew, gdy szarżują na nich duże zwierzęta, a nawet potwory. Oblicz utratę Pocztyalności tak jak zwykle, ale niepomysłne skutki dają o sobie znać dopiero po zakończeniu ujęcia.

Łowca skarbów

Podobnie jak poszukiwacze, także łowcy skarbów starają się natrafić na swoją „złotodajną żyłę”. W związku z licznymi opowieściami o zakopanych pirackich kosztownościach oraz zatopionych okrętach pełnych hiszpańskiego złota, znacznie więcej jest ich na wschodzie, ale i na zachodzie znajdują się śmiałkowie próbujący odnaleźć bajkowe złote miasta, których poszukiwali konkwistadorzy. Profesjonalne poszukiwanie skarbów wymaga umiejętności pracy w zespole oraz poważnego wsparcia finansowego. Niezbędny sprzęt m.in. do nurkowania czy prowadzenia prac wykopaliskowych może być drogi.

DOCHODY: Ubóstwo lub wyższe, w zależności od twego szczęścia.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inwestorzy, zaprzyjani łowcy skarbów, lokalne władze, przedstawiciele władz zagranicznych, Coast Guard (Straż Wybrzeża), lokalni przedstawiciele prawa.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wspinanie się, prowadzenie samochodu, elektryka, historia, skakanie, mechanika, perswazja, pilotowanie samolotu, pilotowanie łodzi, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 20 punktów do *spostregawczości*.

Nurek zawodowy

Nurkowie mogą pracować przy zbieraniu gąbki, w ratownictwie morskim, a nawet jako łowcy skarbów. U.S. Navy (Marynarka Wojenna USA) posiada wyszkolone grupy nurków i jest możliwe, że Badacz nauczy się swego zawodu podczas służby w wojsku. Tarpon Springs na Florydzie to główny ośrodek ożywionego handlu gąbką. W morze codzień wypływają stąd łodzie pełne zbieraczy, należące głównie do osób narodowości greckiej.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Coast Guard (Straż Wybrzeża), przemysłnicy.

UMIEJĘTNOŚCI: *nurkowanie, mechanika, historia naturalna (morska), pilotowanie łodzi, spostrzegawczość, pływanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON. Dodaj 20 punktów do *spostregawczości*.

Pilot

Zawodowi piloci mogą znaleźć zatrudnienie przy przewozie poczty lub w małych pasażerskich liniach lotniczych. Pozostali mogą występować w objazdowych pokazach jako kaskaderzy, zarabiać przewożąc przestraszonych wieśniaków lub oferować lokalne usługi powietrznej taksówki w małych portach lotniczych. Mogą także rywalizować w organizowanych zawodach samolotowych. W znacznym zakresie z usług pilotów korzysta też między innymi przemysł filmowy, firmy zajmujące się sporządzaniem map, U.S. Forest Service (U.S. FS to organizacja zajmująca się szeroko pojętą ochroną lasów, wykorzystuje samoloty do chemicznych oprysków ochronnych i wodnych do gaszenia pożarów lasów. – tłum.) i wiele innych. Niektórzy lotnicy mogą znaleźć pracę jako oblatywacze prototypów nowych maszyn. Część służy w wojsku.

Wielu pilotów nauczyło się latać podczas wojny i nadal posiada patenty oficerskie armii, marynarki wojennej, piechoty morskiej czy Coast Guard (Straży Wybrzeża). Młodzi lotnicy zazwyczaj mają za sobą szkolenie wojskowe w czasie pokoju. Niektórzy nabyli umiejętność latania we własnym zakresie. Spośród amerykańskich asów lotnictwa z okresu pierwszej wojny światowej w świetle reflektorów znajdują się nadal: Eddie Rickenbacker – zatrudniony obecnie przez korporację Chryslera, Tommy Hitchcock Jr. – obecnie gwiazda polo, i Reed Landis – syn komisarza baseballu Kenesawa Mountaina Landisa.

Do czasu wydania w 1926 roku ustawy Air Commerce Act, która wprowadziła obowiązek posiadania licencji pilota dla osób pilotujących samoloty, nie istniały żadne państwowe przepisy regulujące tę kwestię.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej. Posiadanie własnego samolotu może spowodować nagłe, nieoczekiwane wydatki.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Pilot może mieć dawne kontakty z wojska. Może także znać innych pilotów, mechaników, lotniska itd. Dzięki producentom lotniczym może mieć dostęp do eksperymentalnych projektów, lepszych urządzeń napędowych i sprzętu nawigacyjnego.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, elektryka, nasłuchiwanie, mechanika, nawigacja, pilotowanie samolotu, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Przy tworzeniu postaci, wszyscy piloci posiadają umiejętność *nawigacji powietrznej*, która jest automatycznie równa połowie wartości ich *pilotowania samolotu*. Umiejętność tę można oczywiście zwiększać, wydając dodatkowe punkty. Dodaj 20 punktów ekstra do *spostrzegawczości*.

Poszukiwacz

Chociaż dni kalifornijskiej gorączki złota oraz zasobnych złóż w Nowej Anglii dawno już przeminęły, obecność niezależnych poszukiwaczy jest nadal powszechnym zjawiskiem dla zachodniej Ameryki. Ludzie ci wędrują po górach, prowadząc nieustanne poszukiwania wielkiej żyły, która uczyni ich bogatymi. W tych czasach ropa może być tak samo wartościowa jak złoto.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody klasy niższej.

Roald Amundsen

Badacz, 1872-1928. Amundsen jest badaczem polarnym, który zasłynął w 1911 roku ze zdobycia bieguna południowego oraz przebycia Przejścia Północno-Zachodniego w roku 1906. W latach 1918-1920 pokonał na pokładzie statku Przejście Północno-Wschodnie. Amundsen urodził się w Oslo, w Norwegii. Po osiągnięciu pełnoletności zaciągnął się do wojska. Jako biegły nawigator, w latach 1897-1928 odbył wiele podróży morskich i lotniczych. W 1910 roku zapragnął zostać pierwszym człowiekiem, który zdobędzie biegun północny, ale dowiedziawszy się, że admirał Robert Peary właśnie tego dokonał, uwagę swą zwrócił na biegun południowy. Amundsen i jego towarzysze dotarli tam w grudniu 1911 roku, wyprzedzając o cztery tygodnie wyprawę brytyjskiego badacza Roberta F. Scotta. Pech nie opuścił Brytyjczyków. Ich ekspedycja zakończyła się tragicznie, a jej członkowie zginęli w śniegach podczas drogi powrotnej.

W 1926 roku Amundsen wraz z Amerykaninem Lincolnem Elsworthem i włoskim generałem Umberto Nobile przelecieli sterowcem nad biegunem północnym, zaledwie kilka dni po samotnym przelecie admirała Richarda E. Byrda. Amundsen przepadł bez śladu w 1928 roku gdzieś nad biegunem północnym, śpiesząc na pomoc Nobile, którego ekspedycja polarna zaginęła kilka tygodni wcześniej. Włoch został później uratowany.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Co najwyżej nieliczne kontakty lokalne.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, pierwsza pomoc, geologia, historia, skakanie, historia naturalna, nawigacja, spostrzegawczość.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 KON.

Wojsko

W siłach zbrojnych Stanów Zjednoczonych można wyodrębnić dwa główne rodzaje wojsk: wojska lądowe (army) i marynarkę wojenną (navy). Pod dowództwem marynarki znajdują się m.in. oddziały U.S. Marines (piechota morska). W czasie wojny podlega jej także U.S. Coast Guard (Straż Wybrzeża). Air Force (Siły Powietrzne) wyodrębniły się dopiero później. Obecnie całe lotnictwo jest w rękach armii i marynarki. W skład wojsk lądowych wchodzi piechota, artyleria, siły pancerne oraz część lotnictwa. Marynarka wojenna patroluje oceany korzystając z pancerników, krążowników i niszczycieli, a także pewnej liczby lotniskowców i floty okrętów podwodnych. Marines (piechota morska) znajdująca się pod dowództwem Departamentu Marynarki Wojennej to jednostki specjalizujące się w desantach, a także innej taktyce. W czasach pokoju Straż Wybrzeża jest odpowiedzialna za patrolowanie linii brzegowej, łapanie przemytników oraz prowadzenie morskich operacji ratowniczych.

Nie istnieje jeszcze CIA, a zbieraniem i analizą informacji wywiadowczych zajmują się Army Intelligence (Wywiad Armii) oraz Navy Intelligence (Wywiad Marynarki Wojennej).

We wszystkich gałęziach sił zbrojnych obecne są kobiety, nie pełnią jednak służby na stanowiskach bojowych.

Marynarz

Marynarze odbywają szkolenie albo w Marynarce Wojennej albo w Straży Wybrzeża. Tak jak żołnierze wojsk lądowych, przechodzą najpierw trening podstawowy. Po jego ukończeniu otrzymują stanowiska i przydziały. Chociaż większość z nich spełnia tradycyjne role bosmanmata czy palacza, marynarka potrzebuje też wykwalifikowanych mechaników, radiooperatorów, kontrolerów powietrznych itd. Najwyższą rangą możliwą do zdobycia dla poborowego jest starszy bosman i stopień ten budzi pewien szacunek nawet u najwyższych oficerów.

Służba wojskowa z poboru trwa sześć lat. Składają się na to cztery lata służby czynnej oraz dwa lata rezerwy, w czasie której marynarz może zostać powołany ponownie, gdy będzie tego wymagać dobro kraju.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W wojsku, w organizacjach kombatanckich.

UMIEJĘTNOŚCI: *wspinanie się, uderzenie pięścią, chwyt, pistolet, cios głową, skakanie, kopnięcie, nawigacja, karabin, pływanie.* Możliwe specjalizacje takie jak: *księgowość, artyleria, mechanika, obsługa ciężkiego sprzętu* itp.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK. Marynarze widzieli mniej bitew niż żołnierze innych rodzajów wojsk. Tylko ci, którzy mogą „potwierdzić”, że byli świadkami okropieństw wojny, nie są narażeni na utratę Pocztylności.

Najemnik

Wojskowymi najemnikami są zawodowi żołnierze, którzy wynajmują się do udziału w drobnych konfliktach zbrojnych, do wywoływania rewolucji czy tłumienia rebelii. Większość posiada doświadczenie bojowe najczęściej z okresu pierwszej wojny światowej lub służył w egzotycznych formacjach, takich jak Francuska Legia Cudzoziemska.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród najemników, handlarzy bronią, rządów małych państw, w wielonarodowych korporacjach.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, bagnet, wspinanie się, pałka, broń palna, uderzenie pięścią, garota, chwyt, cios głową, ukrywanie się, skakanie, kopnięcie, nóż, nawigacja, tropienie, skradanie się, pływanie.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj 100 dodatkowych punktów do rozdzielania na wszystkie umiejętności walki wręcz i posługiwania się bronią.

Oficer wojskowy

Ponieważ oficerowie są zatrudniani na stanowiskach dowódczych, komisje przeważnie wymagają od nich wyższego wykształcenia jakiegoś typu. Siły zbrojne opracowały programy szkolenia oficerów (tzw. ROTC), które zostały wprowadzone w większości ważniejszych uniwersytetów i są opłacane przez wojsko. Dzięki nim kadet może odbywać szkolenie wojskowe równocześnie kontynuując studia. Po ich ukończeniu otrzymuje stopień podporucznika armii, marines lub marynarki i dostaje przydział. Kadeci zazwyczaj zobowiązani są do odbycia czterech lat w służbie czynnej. Wielu tak wyszkolonych oficerów posiada zawodowe patenty oficerskie i służy w siłach zbrojnych jako lekarze, prawnicy czy inżynierowie.

Alvin York

Sierżant, 1887-1964. York był amerykańskim żołnierzem, który bohatersko walczył we Francji podczas pierwszej wojny światowej. W cywilu miał opinię zwykłego dżentelmena. Urodził się w górach Tennessee i tam też nauczył się świetnie strzelać. Był głęboko religijnym pacyfistą i początkowo uchylał się przed służbą wojskową, ale miejscowy kapłan nakłonił go, by spełnił ten obowiązek dla kraju. Podczas wojny York wstąpił się akcją, w której zabił w pojedynkę dwudziestu niemieckich żołnierzy i zmusił oficera nieprzyjaciela do poddania się wraz z oddziałem, biorąc do niewoli 130 ludzi i zdobywając ponad 30 karabinów maszynowych. Za ten akt odwagi otrzymał odznaczenia amerykańskie (Medal of Honor) i francuskie (Croix de Guerre). Po wojnie York założył fundację, mającą pomagać dzieciom z gór w zdobywaniu wykształcenia. Wypowiadał się też otwarcie za prohibicją i zachowaniem pokoju na świecie. Jego historia została sfilmowana, a tytułową rolę w obrazie *Sergeant York* („Sierżant York”) (1941) odtwarzał Gary Cooper (prawdę mówiąc, w chwili, kiedy miało miejsce wyżej opisane wydarzenie, York był jedynie kapralem).

Ci, którzy zamierzają całe swe życie związać z wojskiem, próbują dostać się do jednej z akademii wojskowych: Army's West Point lub Navy's Annapolis. Niewiele rzeczy może się równać z szacunkiem, jaki zdobywa oficer, kończąc jedną z tych dwóch szkół. Po zakończeniu nauki niektórzy absolwenci podejmują jeszcze inne specjalistyczne szkolenie np. uczą się pilotażu.

Od czasu do czasu doświadczony i nadzwyczaj wartościowy ochotnik może zostać awansowany do stopnia Warrant Officer (chorążego) i choć formalnie jest to najniższy rangą stopień oficerski, to czas i doświadczenie wymagane do jego uzyskania przynoszą szacunek i uznanie daleko większe niż to, którym cieszy się niejeden oficer niższego czy średniego szczebla.

Większość patentów oficerskich dostaje się na całe życie. Nawet oficerowie będący od dawna w stanie spoczynku mają prawo tytułować się „kapitanem”, „generałem” itp.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W wojsku, we władzach federalnych.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się, wiarygodność, uniki, wmawianie, uderzenie pięścią, chwyt, pistolet, cios głową, ukrywanie się, skakanie, kopnięcie, nawigacja, perswazja, psychologia, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj +1 do WYK i 10 punktów do *wiarygodności*. Weterani pierwszej wojny światowej nie tracą pocztylności na widok zwłok, dużych obrażeń itp., jednak cierpią na ukrytą fobię.

Żołnierz/Żołnierz piechoty morskiej

Ta kategoria odnosi się do wojskowych służących w armii oraz oddziałach marines, a ponadto obejmuje żołnierzy niższych rangą, począwszy od szeregowych do podoficerów. Sierżanci weterani cieszą się sporym szacunkiem nawet u najwyższych stopniem oficerów, mimo że najbardziej

niedoświadczony podporucznik jest formalnie starszy stopniem. Standardowa służba wojskowa trwa sześć lat, z czego przez pierwsze cztery ma ona charakter czynny, a kolejne dwa poborowy przebywa w rezerwie i może zostać powołany w razie potrzeby.

Wszyscy rekruci przechodzą szkolenie podstawowe (tzw. boot camp), gdzie uczą się m.in. musztry, strzelania oraz oddawania honorów. Po jego ukończeniu większość otrzymuje przydział do piechoty, chociaż armia potrzebuje także artylerzystów, czołgistów oraz żołnierzy mogących zasilić rozrastającą się ciagle Army Air Force (Wojskowe Siły Powietrzne). Nieliczni zostają kontrolerami ruchu lotniczego, mechanikami, urzędnikami czy nawet stewardami oficerów. Chociaż oddziały marines formalnie podlegają marynarce wojennej, to ich członkowie przechodzą podobne szkolenie i nabywają podobne umiejętności jak żołnierze wojsk lądowych.

DOCHODY: Górnicy warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W wojsku i organizacjach kombatanckich.

UMIEJĘTNOŚCI: *bagnet, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nóż, karabin, rzucanie plus specjalności* takie jak: *artyleria, prowadzenie czołgu, elektryka, mechanika, medycyna.*

Eddie Rickenbacker

As lotnictwa, 1890-1973. Podczas pierwszej wojny światowej Rickenbacker zestrzelił 22 nieprzyjacielskie samoloty oraz 4 balony, stając się wiodącym amerykańskim asem przestworzy. Urodził się w Columbus, w stanie Ohio. W wieku dwunastu lat porzucił szkołę i rozpoczął pracę, by wspomóc swoją rodzinę po śmierci ojca. Ukończył jednak naukę na kursach korespondencyjnych. Potem został mechanikiem samochodowym oraz kierowcą wyścigowym i zyskał uznanie na arenie międzynarodowej. W 1917 roku zaciągnął się do wojska, gdzie początkowo był kierowcą i oficerem mechanikiem, a potem został pilotem. Po wojnie pracował dla rozmaitych producentów samochodów. Nabył też tor wyścigowy w Indianapolis. W 1938 roku został prezesem linii lotniczej Eastern Airlines i zachowywał to stanowisko przez ponad 20 lat.

CECHA SZCZEGÓLNA: -2 WYK. Dodaj 50 punktów do rozdzielania na wszystkie umiejętności walki wręcz oraz posługiwania się bronią palną. Żołnierze i komandosi, którzy są weteranami wojennymi, nie tracą poczytalności w niektórych sytuacjach, lecz wszyscy mają jakąś ukrytą fobię. Po śmierci koszty pogrzebu każdego z nich pokrywa państwo.

Zawody artystyczne mające charakter kreatywny

W tej kategorii mieszczą się pisarze, malarze itp. Artysty bardzo często zostają Badaczami Tajemnic. W procesie tworzenia nierzadko nawiedzają ich sny czy wizje prowadzące do licznych sekretów. Wielu artystów stworzyło niezrozumiałe, niesamowite prace zainspirowane Nieznanym. Żyją też ludzie, którzy znają szczęśliwców mających za sobą takie doświadczenie.

Twórcy mogą podążać śladem swych własnych wizji jako wolni strzelcy lub podjąć pracę o bardziej komercyjnym charakterze, wykonując zlecenia dla kompanii reklamowych czy innych firm.

Salvador Dali

Malarz, 1904-1989. Pełne nazwisko tego urodzonego w Hiszpanii malarza brzmi Salvador Felipe y Jacinto Dali y Domenech. Dali, syn znanego prawnika, studiował z przerwami w latach 1921-1926 na Akademii Sztuk Pięknych w Madrycie. Był zawsze ekstrawagancką osobą i w końcu wyrzucono go ze studiów. Potem trafił nawet na krótko do więzienia, podejrzewany o anarchistyczne sympatie. Jego pierwsza samodzielna wystawa odbyła się w 1925 roku w Barcelonie. Pierwsze prace charakteryzowały się wpływem futurystów i kubistów. W 1927 roku Dali przeniósł się do Paryża, gdzie zetknął się z Picassem. W 1929 roku zwrócił się w stronę stylu zwanego surrealizmem. Dali miał także swój udział w tworzeniu scenariuszy filmowych do wczesnych dzieł hiszpańskiego reżysera Luisa Bunuela: *Un Chien Andalou* („Pies Andaluzyjski”) (1929) i *L'Age d'Or* („Złoty Wiek”) (1931).

Architekt

Wiedzę potrzebną do wykonywania zawodu architektki zdobywają zazwyczaj podczas studiów. Posiadają także znajomość pewnych aspektów inżynierii. Młodzi architekci, którzy zatrudnią się w dużych przedsiębiorstwach, przekonają się szybko, że sporządzenie oferty podaźowej na 2000 klamek do drzwi jest również częścią ich pracy. Inni próbują pracować u siebie w domu czy w małych biurach, starając się działać niezależnie. Niestety, niewielu udaje się sprzedać wspaniałe projekty, których byli autorami.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Lokalne departamenty budownictwa i miejskie wydziały architektury, firmy budowlane.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, sztuka, targowanie się, wiarygodność, język angielski, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodatkowa umiejętność *historii architektury* za 1k20 + 40 punktów.

Fotograf

Fotografia jako forma sztuki była znana już od dawna, jednak większość fotografów pracuje dla firm reklamowych lub wykonuje portrety we własnych zakładach. Inni znajdują zatrudnienie w gazetach i przemyśle filmowym.

Frank Lloyd Wright

Architekt 1869-1959. Podczas trwającej ponad 60 lat kariery, Frank Lloyd Wright zaprojektował ponad sześćset budynków i został okrzyknięty jednym z najwspanialszych architektów na świecie. Urodził się w stanie Wisconsin i studiował na tamtejszym uniwersytecie, nie ukończywszy go. W 1887 roku znalazł pracę jako kreślarz i projektant w chicagowskim biurze sławnego architekta Louisa Sullivana. Po sześciu latach usamodzielił się, projektując wiele domów w Chicago i okolicy. Rozwinął wówczas własny styl budownictwa tzw. „Prairie Style” (Styl Prerii). Domy zbudowane w ten sposób były długimi, parterowymi budynkami wkomponowanymi w krajobraz. Istniała możliwość dowolnego łączenia pokoi znajdujących się w ich wnętrzu, nie ograniczając przy tym liczby przejsów między nimi. W 1911 roku w Spring Green w stanie Wisconsin Wright zbudował swój własny dom, który nazwał Taliesin. W latach trzydziestych kontynuował eksperymenty z nowymi stylami w budownictwie, opracowując powszechnie stosowane dziś rozwiązania jak np. carport (rodzaj garażu zbudowanego z dwóch ścian i dachu – przyp. tłum.). W 1932 roku założył w Spring Green szkołę architektury – The Taliesin Fellowship (Towarzystwo Taliesin). W 1938 wybudował w Phoenix w stanie Arizona drugi dom – Taliesin West. Wright napisał sporo książek i artykułów o architekturze. W 1943 roku ukazała się jego autobiografia. Wśród wielu budynków publicznych, które zaprojektował, znajduje się między innymi muzeum Guggenheima w Nowym Jorku.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Kontakty w świecie reklamy, w gazetach i/lub przemyśle filmowym, być może także wśród producentów sprzętu fotograficznego.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, chemia, fotografowanie, perswazja, fizyka, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Każdy fotograf posiada specyficzną umiejętność *praca w ciemni* na tym samym poziomie co *fotografowanie*. Udany test umiejętności *chemia* pozwala na sporządzenie specjalnej emulsji, zdolnej utrwalać niewidzialne bądź obce istoty na taśmie filmowej.

Malarz/Rzeźbiarz

Sztuki plastyczne zawsze cieszyły się ogromną popularnością, jednakże materiały niezbędne do tworzenia dzieł są zwykle drogie, a możliwość sprzedaży prac nie trafia się zbyt często. Dlatego też wielu artystów, by zarobić na utrzymanie, pracuje w firmach reklamowych, rysując pralki i samochody.

DOCHODY: Artyści reklamowi osiągają dochody na poziomie klasy średniej lub jej dolnych warstw.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Galerie dzieł sztuki, krytycy, mecenasi sztuki, przemysł reklamowy.

UMIEJĘTNOŚCI: sztuka, targowanie się, historia, korzystanie z bibliotek, perswazja, fotografowanie, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Wszyscy artyści startowo posiadają umiejętność *historia sztuki* za 1k20+40 punktów.

Pisarz

Do tej kategorii zaliczają się ubodzy powieściopisarze, twórcy taniej literatury sensacyjnej, autorzy czasopism, scenarzyści, autorzy tekstów piosenek, poeci, twórcy tekstów ogłoszeń reklamowych i inni.

DOCHODY: Pisanie tekstów ogłoszeń reklamowych jest w stanie zapewnić dochody osiągane przez dolne warstwy klasy średniej. Dochody z innych gatunków twórczości pisarskiej mogą być bardzo zróżnicowane.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Biblioteki, inni pisarze, wydawcy, w reklamie i/lub w przemyśle filmowym.

UMIEJĘTNOŚCI: sztuka, język angielski, wmawianie, korzystanie z bibliotek, język obcy, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodatkowa umiejętność *historia literatury* początkowo za 1k20+20 punktów.

Ernest Hemingway

Pisarz, 1899-1961. Ernest Hemingway był niezmiernie popularnym autorem powieści i opowiadań o bohaterach doprowadzonych do rozpacz przez okrutny świat pełen przemocy. Urodził się w stanie Illinois, ale dorastał w pobliskim Michigan. W czasie pierwszej wojny światowej był kierownicą ambulansu. Mając zaledwie 18 lat został ciężko ranny we Włoszech. Po wojnie osiadł w Paryżu, a jego doświadczenia z czasów wojny i okresu późniejszego, a także z kontaktów z innymi Amerykanami żyjącymi na obczyźnie posłużyły jako podstawa powieści *The Sun Also Rises* („Słońce też wschodzi”) (1926) i *A Farewell to Arms* („Pożegnanie z bronią”) (1929). Dzieła te stanowiły manifest „straconego pokolenia”, które dorastało w latach powojennych.

W okresie 1920. pojawiły się dwa zbiory opowiadań Hemingwaya *In Our Time* (1925) oraz *Men Without Women* (1929). W latach 1930. autor wyjechał do Afryki, gdzie polował na grubą zwierzynę. Później przeniósł się do Hiszpanii, stając się miłośnikiem corrido. Podczas wojny domowej w tym kraju został korespondentem wojennym. Z wyjątkiem *For Whom the Bell Tolls* („Komu bije dzwon”) (1940) oraz *The Old Man and the Sea* („Stary człowiek i morze”) (1952), późniejsza twórczość Hemingwaya nie wywołała już takiego pokłasku krytyki. Ostatnie wspomniane dzieło zapewniło mu literacką Nagrodę Nobla w roku 1954. Siedem lat później, mając kłopoty ze zdrowiem, Hemingway popełnił samobójstwo.

Projektant

Projektanci mogą znaleźć zatrudnienie w wielu miejscach: w świecie mody, w teatrze, przy projektowaniu mebli czy przedmiotów codziennego użytku. Specjalizacja powinna wpłynąć na wybór umiejętności.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Związane z reklamą, teatrem, projektowanymi meblami, architekturą i innymi.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, sztuka lub rzemiosło, targowanie się, elektryka, mechanika, fotografowanie, psychologia.*

Zawody artystyczne mające charakter odtwórczy

Agent artystyczny

Agenci pracują dla autorów, artystów, aktorów, producentów itp., sprzedając osobę albo jej prace.

DOCHODY: Prowizja. Dochody klasy niższej albo wyższe.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przemysł wydawniczy, przemysł filmowy, inne.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wmawianie, prawo, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: W większości przypadków *wmawianie* nie odnosi na agencie skutku.

John Barrymore

Aktor, 1882-1942. Barrymore (właśc. John Sydney Blythe) pochodził z rodziny aktorskiej o wielkich tradycjach. Jego rodzeństwo – Ethel i Lionel – również uprawiało ten zawód. W latach 1920. John był uważany za najznamienitszego szekspirowskiego aktora epoki, znanego m.in. ze wspaniałej interpretacji Hamleta. Swoją sukces sceniczny zdyskontował także w filmie, kręcąc m.in. niemą wersję obrazu *Dr Jekyll i Mr Hyde* (1920), dźwiękową wersję *Moby Dicka* (1930) oraz *Svengali* (1931). W latach późniejszych stał się także popularnym aktorem radiowym.

Aktor teatralny

Chociaż centrum teatralnym USA jest Nowy Jork, większe sceny istnieją również w wielu innych miastach. Zespoły teatralne podróżują po całym kraju, grając zarówno sztuki nowe, jak i klasykę (np. Szekspira). Trupy aktorskie spędzają sporo czasu poza granicami kraju, występując m.in. w Kanadzie i Australii oraz na Hawajach.

Wielu aktorów teatralnych posiada wykształcenie klasyczne i patrzy z góry na komercyjne wysiłki przemysłu filmowego.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat teatru, krytycy, związki aktorów.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka, charakteryzacja, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG. Aktorzy posiadają umiejętność maskowania swoich emocji, co utrudnia analizę ich zachowania z wykorzystaniem metod stosowanych w *psychologii*. Jeżeli artysta przedstawi fałszywy obraz rzeczywistości, kłamstwa oraz skrywane pobudki, które nim kierują, nie zostaną wykryte.

Artysta estradowy

Artysta estradowy może być piosenkarzem, tancerzem, muzykiem, komikiem, bruchomówcą, żonglerem itd., a nawet posiadać kilka tych umiejętności naraz. Chociaż marzeniem niemal każdego estradowca są występy na scenach nowojorskich (szczególnie na Broadwayu), teatry można znaleźć w każdym większym mieście. Mimo że wodewil prawie już przeminął, wielu tańczących piosenkarzy wciąż pracuje w starych miejscach. Niektórzy wyjeżdżają do Hollywood mając nadzieję zdobyć pozycję w przemyśle filmowym.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wodewil, sceny Broadwayu, przemysł filmowy, krytycy. Zorganizowana przestępczość wykazuje dużą aktywność w przemyśle rozrywkowym.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka(i), charakteryzacja, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: Dodaj +1 do WG i albo +1 do ZR albo 50 punktów do jakichkolwiek umiejętności estradowych jak *taniec, śpiewanie* czy innych.

Członek ekipy filmowej

Członkowie ekipy filmowej są osobami o ściśle określonych specjalizacjach niż ma to miejsce w przypadku pracowników scenicznych teatru. Na planie filmowym pracują stolarze, elektrycy, kamerzyści, twórcy kostiumów i wielu, wielu innych. Związki zawodowe wkroczyły już do przemysłu

Lon Chaney

Gwiazda filmowa, 1883-1930. Lon Chaney zrobił legendarną karierę, odtwarzając w filmach niemych postacie oszpeconych czarnych charakterów i potworów. Chaney, który urodził się w Colorado Springs, nauczył się porozumiewać ze swymi głuchoniemymi rodzicami za pomocą gestów. Umiejętność ta okazała się przydatna później w czasach jego filmowej kariery. Chaney przerwał naukę w piątej klasie i został przewodnikiem wycieczek w Pikes Peak. Później zatrudnił się jako pracownik sceniczny w teatrze, w którym występował jego starszy brat John. Pojawił się także w operach Gilberta i Sullivana oraz na wodewilowej scenie Chicago. Zwrócił tam na siebie uwagę na tyle, by otrzymywać epizodyczne role w produkcjach Universal Studios.

Rola w *The Miracle Man* (1919) była pierwszą z tych, które uczyniły go sławnym. W filmie tym Chaney wcielił się w postać Żaby – człowieka potwornie okaleczonego – a mimo to zdołał zyskać sympatię widzów. W kolejnych obrazach jak *The Hunchback of Notre Dame* („Dzwonnik z Notre Dame”) (1923), czy *The Phantom of the Opera* („Upiór w operze”) (1925) zachwycał i przerażał widzów, odtwarzając oszpeconych, a jednak wzruszających bohaterów. Stał się znany jako „człowiek o tysiącu twarzach”, tworząc swe własne, wyjątkowe i nierzadko bolesne charakteryzacje. Później w *Encyclopedia Britannica* napisał artykuł na temat charakteryzacji filmowej. W 1930 roku pojawił się na ekranach jedyny pełnometrażowy film dźwiękowy z jego udziałem – remake niemego obrazu *The Unholy Three*. Chaney zagrał w nim trzy role (m.in. mężczyzny przebijającego się za starą kobietę). Film i jego gwiazda zdobyli poklask krytyki, ale miesiąc później Chaney zmarł na raka gardła. Syn aktora – Creighton – przybrał później nazwisko Lon Chaney Jr. i robił własną karierę w przemyśle filmowym, występując w horrorach.

filmowego, który przynosi obecnie dość dochodów, by spełnić ich żądania. W przeciwieństwie do swych odpowiedników z teatru, członkowie ekip filmowych rzadko bywają początkującymi aktorami.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: W przemyśle filmowym i towarzyszących mu związkach zawodowych.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka(i), wspinanie się, prowadzenie samochodu, elektryka, mechanika, fotografowanie.*

Filharmonik

Tacy artyści kształcą się w szkołach i akademiach muzycznych. Starają się zdobyć stałą posadę muzyka w orkiestrze filharmonicznej.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni muzycy, związek muzyków, mecenas sztuki.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, sztuka(i), targowanie się, nastuchiwanie, perswazja, psychologia.*

Gwiazda filmowa

Przemyśl filmowy i aktorzy zyskali zainteresowanie Ameryki. Wielu aktorów zostaje gwiazdami z dnia na dzień, prowadząc nierzadko ostentacyjnie wystawne życie na pokaz.

Sporo karier w świecie filmu załamało się pod koniec dekady wraz z wprowadzeniem filmu dźwiękowego. Po dodaniu dialogów dramatyczna ekspresja aktorów kina niemego ustąpiła miejsca subtelniejszej grze. Dawni bohaterowie ekranu, tacy jak John Garfield czy Francis X. Bushman, zostali zapomniani, a ich miejsce zajęły nowe gwiazdy np. Gary Cooper czy Joan Crawford.

DOCHODY: Ubóstwo – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przemyśl filmowy, krytycy, zorganizowana przestępczość, związek aktorów.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka, targowanie się, przebieranie się, język angielski, wmawianie, perswazja, psychologia.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WG.

Kaskader

Przy kręceniu scen upadków z wysokiego budynku, kraks samochodowych oraz innych katastrof przemysł filmowy zatrudnia wielu kaskaderów. W latach 1920. nie ma żadnej organizacji, która skupiałaby ludzi trudniących się tym zajęciem. Nie istnieją także żadne regulacje prawne na ten temat. Wypadki są bardzo częste.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Przemysł filmowy, firmy produkujące materiały wybuchowe i pirotechniczne, wynalazcy.

Will Rogers

Artysta estradowy, 1879-1935. Will Rogers był kowbojem, gwiazdą sceny i ekranu, pisarzem oraz filozofem-amatorem. Urodził się w Oklahomie na terytorium Indian, a w jego żyłach płynęła częściowo indiańska krew. Za młodu Rogers uczęszczał krótko do szkoły wojskowej w Missouri, ale w 1898 roku przerwał naukę i wyjechał do Teksasu, by zostać poganiaczem bydła. Jego upodobanie do podróżowania zawiadło go do Argentyny i Afryki Południowej, gdzie występował w show z Dzikiego Zachodu. Na amerykańskiej scenie wystąpił po raz pierwszy w 1905 roku w Nowym Jorku, ale prawdziwą sławę przyniosły mu dopiero popisy w rewii Ziegfeld Follies w roku 1916. Później pojawiał się w filmach: *A Connecticut Yankee* (1931) i *State Fair* (1933).

Rogers miał własną kolumnę w gazecie, w której opisywał z życia wzięte opowieści, w dowcipny sposób komentował aktualne wydarzenia oraz udzielał filozoficznych porad. Był także ogromnie popularny dzięki swym występom estradowym. Na scenie oprócz swoich gawęd wykonywał także sztuczki z liną. W 1926 roku prezydent Calvin Coolidge wysłał Rogersa do Europy jako amerykańskiego „ambasadora dobrej woli”, co artysta opisał w *Letters of Self-Made Diplomat to His President* („Listy samozwańczego dyplomaty do swego prezydenta”) (1927). Inne książki Rogersa to: *The Cowboy Philosopher on Prohibition* („Kowboj-filozof o prohibicji”) (1919) i *There's Not a Bathing Suit in Russia* („W Rosji nie znają kostiumów kąpielowych”) (1927). Artysta ożenił się z nauczycielką z Arkansas i miał z nią czworo dzieci. Zginął w 1935 roku w katastrofie lotniczej w pobliżu Point Barrow na Alasce razem ze sławnym pilotem, Wilem Postem.

UMIEJĘTNOŚCI: wspinanie się, charakteryzacja, uniki, prowadzenie samochodu, elektryka, pierwsza pomoc, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, skakanie, kopnięcie, mechanika, pilotowanie samochodu, pilotowanie łodzi, jeździectwo, pływanie, rzucanie.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 KON oraz +1 ZR. Odejmij 1k3 rany od jakichkolwiek obrażeń spowodowanych przez przypadkowy upadek. Umiejętności typu *prowadzenie samochodu* i *pilotowanie* pozwalają kaskaderowi wykonywać figury akrobatyczne lub rozbijać prowadzone pojazdy w bezpieczny sposób.

Muzyk jazzowy

Muzycy jazzowi występują w niewielkich zespołach i orkiestrach tanecznych w dużych i średnich miastach. Wielu artystów mieszkających w takich aglomeracjach jak Chicago czy Nowy Jork ma tu stałą pracę. Większość spędza sporo czasu w trasie, objeżdżając kraj autobusem, samochodem lub pociągiem.

DOCHODY: Klasy niższej. Pieniądze są płacone za noc grania.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Właściciele klubów, związek muzyków, zorganizowana przestępczość, widownia uliczna, handlarze narkotykami.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka(i)*, *targowanie się*, *wmawianie*, *nastuchiwanie*, *perswazja*, *psychologia*.

Pracownik sceniczny

Pracownicy sceniczni pracują na zapleczu teatru przy budowaniu, malowaniu i ustawianiu dekoracji, przy obsłudze oświetlenia oraz przy wytwarzaniu efektów dźwiękowych. Większość z nich (jeśli nie wszyscy) to początkujący aktorzy czekający na swą wielką szansę. Poza wykonywaniem podstawowych obowiązków grają epizodyczne role

Bela Bartok

Kompozytor, 1881-1945. Bartok, który był Węgrem, stał się jednym z najważniejszych kompozytorów XX wieku. Jego dzieła obejmują m.in.: sześć kwartetów smyczkowych, operę *Duke Bluebeard's Castle* („Zamek Sinobrodego”) (1911), liczne koncerty na fortepian i orkiestrę i niezapomniany *Mikrokosmos* (1926-1937). Bartok rozpoczął naukę muzyki w wieku pięciu lat i szybko stał się znakomitym pianistą i kompozytorem. Potem uczył gry na fortepianie w Królewskiej Węgierskiej Akademii Muzycznej w Budapeszcie. W latach późniejszych koncertował po świecie, odwiedzając m.in. USA w 1927 i 1928 roku. Podczas drugiej wojny światowej przeniósł się do Nowego Jorku, gdzie został wykładowcą na Uniwersytecie Columbia.

w przedstawieniach i – jeśli trafi się okazja – mogą stać się dublerami gwiazdy spektaklu.

DOCHODY: Ubóstwo – górne warstwy klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Świat teatru, związek aktorów.

UMIEJĘTNOŚCI: *sztuka(i)*, *rzemiosło(a)*, *język angielski*, *wmawianie*, *charakteryzacja*, *perswazja*, *psychologia*.

Isadora Duncan

Tancerka, 1878-1927. Isadora Duncan była pionierem rozwoju tańca nowoczesnego. Urodzona w San Francisco artystka unikała tradycyjnych ćwiczeń baletowych, preferując w swoim tańcu naturalne ruchy. Wykonywała go boso, ubrana w grecką tunikę. Zyskała popularność w USA oraz poza jego granicami. Założyła liczne szkoły tańca, wszystkie jednak działały krótko. Napisała autobiografię *My Life* („Moje życie”) oraz – w okresie późniejszym – zbiór esejów *The Art of the Dance* („Sztuka tańca”). Zginęła w wypadku samochodowym we Francji, w roku 1927.

Zawody naukowe

Pod tym nagłówkiem kryje się szeroki zakres zawodów, do wykonywania których trzeba posiadać wyższe specjalistyczne wykształcenie lub odpowiadające mu doświadczenie. Wśród wykonujących te zawody sposobności wciągnięcia się w arkana tajemnic są liczne. Uczni studium uważnie stare księgi, badają zapomniane cywilizacje i utrzymują korespondencję z dużą liczbą ludzi.

Z definicji, wśród nauk możemy wyodrębnić nauki humanistyczne, przyrodnicze oraz techniczne. Do nauk humanistycznych zaliczamy zarówno antropologię, archeologię, historię i lingwistykę, jak i np. sztukę, literaturę, teatr i inne. W skład nauk przyrodniczych wchodzi: astronomia, biologia, chemia, geologia, farmacja, fizyka i psychologia oraz ich rozmaite gałęzie czy też dyscypliny badawcze stanowiące ich połączenie. Do nauk technicznych zaliczamy inżynierię mechaniczną i elektryczną, architekturę oraz matematykę. Nowa dziedzina, jaką jest inżynieria radiowa, również wchodzi w skład tej grupy.

Howard Carter

Archeolog, 1873-1939. Carter był brytyjskim archeologiem, który stał się sławny dzięki odkryciu grobowca faraona Tutenchamona w 1922 roku. Poprowadził wiele ekspedycji do Doliny Królów w Egipcie. Przez jakiś czas kierował też egipskim programem konserwacji znalezisk. Od ojca-artysty Carter nauczył się rysunku i w 1891 roku pojechał do Egiptu jako rysownik ekspedycji archeologicznej. Rok później w Tell el Amarna odbył pierwsze formalne szkolenie z dziedziny archeologii. Jego opiekunem był wybitny brytyjski uczony, sir Flinders Petrie. W ciągu następnych trzydziestu lat Carter odkrył grobowce Totmessa IV, królowej Hatszepsut i Amenhotepa I. Wśród licznych ksiąg o jego odkryciach znajduje się trzytomowe dzieło *The Tomb of Tut-ankh-amen* („Grobowiec Tutenchamona”). Orędownicy „kłątwy grobowca króla Tut” zdają się nie dostrzegać faktu, że Carter – człowiek faktycznie odpowiedzialny za jego „ograbienie” – przeżył siedemnaście lat od chwili przywołania kłątwy.

George Washington Carver

Naukowiec, 1859?-1943. Carver urodził się w stanie Missouri. Jego rodzice byli niewolnikami. On sam zdobył sławę na całym świecie dzięki osiągnięciom naukowym w dziedzinie rolnictwa. W młodości uczęszczał do Simpson College w Indianola w stanie Iowa, zarabiając na utrzymanie wykonywaniem rozmaitych służebnych prac. W 1894 roku ukończył tę uczelnię i znalazł na niej posadę asystenta w katedrze botaniki. Wówczas zaczął kolekcjonować grzyby i z czasem mógł się pochwalić zbiorami ponad 20 000 rozmaitych gatunków. W 1896 roku – na zaproszenie Bookera T. Washingtona – przeniósł się do Alabama's Tuskegee Institute. Tutaj zrewolucjonizował rolnictwo południa Stanów Zjednoczonych, nakłaniając miejscowych farmerów, by zamiast bawełny uprawiali orzechy ziemne, słodkie ziemniaki oraz inne rośliny. Z orzecha ziemnego Carver zdołał uzyskać ponad trzysta produktów, włącznie z masłem orzechowym, atramentem i błyskawiczną „kawą”. Słodkie ziemniaki dostarczyły sto kolejnych, a orzechy laskowe dalsze siedemdziesiąt produktów. Wynalazł także kilka innych pomysłowych produktów z nieprawdopodobnych składników. W 1916 roku Carver został członkiem londyńskiego Royal Society of Arts (Królewskiego Towarzystwa Nauk Humanistycznych) – osiągnięcie, którym może poszczycić się niewielu Amerykanów. Zaraz po śmierci uczonego jego imieniem nazwano osiemnaście szkół.

Wielu uczonych pracuje w oświacie. Inni znajdują zatrudnienie w sektorze prywatnym, rozchwytywani przez duże korporacje. Kilku niezależnych naukowców jest w stanie utrzymać się z publikacji, wykładów, otrzymywanych subwencji, prywatnych funduszy, sprzedaży opracowanych przez siebie patentów czy realizacji zamówień pochodzących od prywatnych przedsiębiorstw.

Badacz terenu

Badacze terenu są przeważnie bardzo doświadczonymi, niezależnymi i pomysłowymi naukowcami, posiadającymi niezłą kondycję i cieszącymi się dobrym zdrowiem. Mogą pracować w wielu miejscach. Kompanie poszukujące ropy naftowej wysyłają geologów, by zbadali potencjalne ropo-nośne pola. Antropologowie prowadzą badania prymitywnych szczepów w zapomnianych zakątkach globu, a archeologowie spędzają lata swojego życia szukając skarbów na pustyniach i w dżunglach, targując się nieraz z miejscowymi kopaczami i lokalnymi władzami.

DOCHODY: Klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni naukowcy w danej dziedzinie, dotujące fundacje, mass media, przedstawiciele zagranicznych władz, zbiorowi sponsorzy, mecenasi.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wspina-nie się, wiarygodność, pierwsza pomoc, skakanie, korzy-stanie z bibliotek, język obcy i do trzech umiejętności nau-kowych.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +2 WYK oraz +1 KON. Dodaj 20 punktów do *wiarygodności*.

Naukowiec

Świat nauki finansuje sporo badań, szczególnie w dziedzinie astronomii, fizyki oraz innych nauk teoretycznych. Sektor prywatny zatrudnia tysiące naukowców – głównie chemików, farmaceutów i inżynierów. Kompanie poszukujące ropy naftowej wynajmują odpowiednio wyspecjalizowanych geologów. Naukowcy spędzają większość czasu w laboratoriach, prowadząc badania i pisząc prace.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni uczeni w twojej dziedzinie. Dostęp do księgozbiorów i laboratoriów korporacji. Możliwe fundusze na ulubione projekty.

UMIEJĘTNOŚCI: *wiarygodność, język angielski, korzy-stanie z bibliotek i nie więcej niż trzy dziedziny naukowe.*

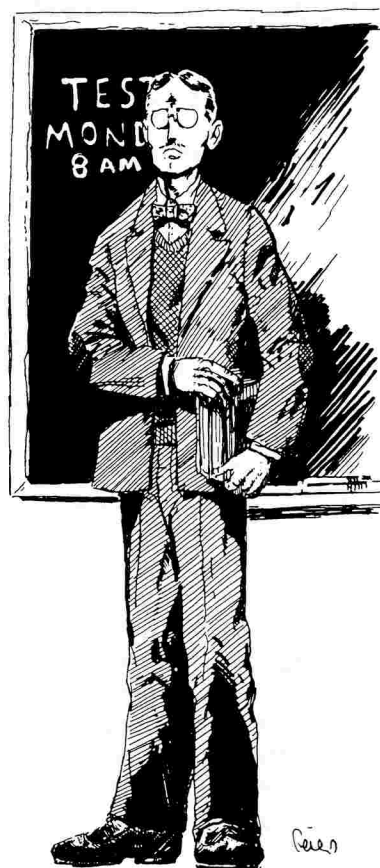
CECHA SZCZEGÓLNA: +3 WYK.

Profesor/Nauczyciel

Profesorowie pracują w college'ach i na uniwersytetach, nauczyciele zaś w szkołach publicznych i prywatnych, poczynając od pierwszej aż do dwunastej klasy. Czasami zatrudniają ich większe korporacje, by poprowadzili szkolenie pracowników, seminaria czy napisali fachowe publikacje. Niezależni naukowcy dorabiają sobie też kursami w college'ach, realizowanymi w niepełnym wymiarze godzin.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród uczonych twojej specjalności, na uniwersytetach, w bibliotekach. Masz

niemał nieograniczony dostęp do bibliotek, laboratoriów i innych zasobów uniwersyteckich.

UMIEJĘTNOŚCI: *wiarygodność, język angielski, korzystanie z bibliotek, perswazja i do trzech umiejętności naukowych.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +2 WYK. Dodaj 10 punktów do *wiarygodności*.

Student/Stażysta

Postać może być studentem, który dostał się do college'u lub na uniwersytet, albo stażystą w firmie, otrzymującym minimalne wynagrodzenie i szkoleniem w trakcie pracy.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Kontakty z profesorami, dostęp do laboratoriów, bibliotek itp.

UMIEJĘTNOŚCI: *język angielski, korzystanie z bibliotek i trzy dziedziny naukowe.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WYK.

Margaret Murray

Antropolog, 1863-1963. Margaret Murray była brytyjskim antropologiem, a do jej głównych zainteresowań należały egipologia oraz historia czarnej magii. Jej najlepiej znana książka *The Witch-Cult in Western Europe* („Kult Wiedźm w Europie Zachodniej”) relacjonuje odkrycia i teorie uczonej dotyczące tego ostatniego tematu. Dr Murray pisze w niej, że czary w rzeczywistości związane były z prawnym kultem płodności. Oddawał on cześć bóstwu objawiającemu się w dwóch postaciach: rogatego mężczyzny lub kobiety-amazonki a la grecka Artemida czy rzymska Diana. Według Murray, kult ten powstał w zachodniej Europie, tysiące lat przed Chrystusem, wśród rasy karłów, którzy musieli zejść do podziemi wraz z nadejściem człowieka. Istoty te ocalały w europejskim folklorze jako elfy. Pozostali do dzisiaj wyznawcy kultu nie są zli, a czarujące wiedźmy należą jedynie do zwolenniczek swej duchowej przywódczynie – bogini ziemi/łowów Artemidy/Diany. Teorie Murray nie znalazły akceptacji w naukowych kręgach, ale jej opublikowana praca wywołała odrodzenie pogaństwa w Anglii i w innych krajach Europy. Autorka wydała w okresie późniejszym jeszcze dwie książki poruszające podobną tematykę.

Zdrowie psychiczne

Osoby odpowiedzialne za leczenie i opiekę nad psychicznie chorymi często słyszą lub widzą niewytłumaczalne rzeczy, doprowadzi w końcu do potajemnego i niepewnego żywota Badacza Tajemnic.

Pracownik domu dla obłąkanych

Chociaż istnieją prywatne sanatoria, na pobyt w których stać tylko nielicznych, olbrzymia większość psychicznie chorych przebywa w placówkach stanowych bądź okręgowych. Poza kilkoma lekarzami i pielęgniarkami zakłady psychiatryczne zatrudniają także sporo innego personelu, biorąc pod uwagę przede wszystkim siłę i potężną posturę kandydata.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Dostęp do rejestrów medycznych oraz lekarstw i innych medycznych zapasów.

UMIEJĘTNOŚCI: *patka, wmawianie, pierwsza pomoc, uderzenie pięścią, chwyt, cios głową, kopnięcie, nastuchowanie, perswazja, psychologia, skradanie się.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz BC. -2 WYK.

Psychiatra

W latach 1920. „psychiatra” był najlepszym terminem na określenie osoby zajmującej się leczeniem chorób psychicznych. Psychoanaliza jest znana w Stanach Zjednoczonych jedynie z dowcipów, a jej podłoże tkwiące w życiu seksualnym człowieka czy w wykonywaniu toalety uważa się za nieprzyzwoite. Psychiatria – nauka medyczna wsparta o behaviorizm – jest bardziej rozpowszechniona. Neurolodzy toczą intelektualne wojny z psychiatrami, uważając tych drugich za szarlatanów. Psychiatrów można najczęściej spotkać w szpitalach bądź zakładach psychiatrycznych. Rozmaici analitycy prowadzą zazwyczaj prywatne praktyki. Psychiatrzy beha-

wioralni są przeważnie uczonymi, natomiast psychologowie znajdują najczęściej zatrudnienie w przemyśle i administracji.

Aż do początku lat 30. każdy lekarz mógł figurować w spisie American Medical Association (Amerykańskiego Stowarzyszenia Lekarzy) jako specjalista w psychiatrii.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni specjaliści na polu psychologii. W przeszłości możliwy osobisty kontakt z Zygmuntem Freudem, Karlem Jungiem czy innym wybitnym europejskim psychologiem.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, biologia, wmawianie, korzystanie z bibliotek, medycyna, język obcy, perswazja, farmacja, psychoanaliza, psychologia.*

Clifford Beers

Reformator opieki zdrowotnej nad chorymi psychicznie, 1876-1943. Beers był absolwentem Yale i założycielem ruchu działającego na rzecz opieki zdrowotnej nad chorymi psychicznie w Stanach Zjednoczonych. W 1900 roku jego brat zmarł na epilepsję. Także u samego Beersa rozwinęła się ciężka choroba psychiczna. W tym trudnym okresie przebywał on w wielu instytucjach, doświadczając często barbarzyńskiego traktowania. Stopniowo udało mu się jednak wyleczyć i po powrocie do zdrowia rozpoczął walkę o reformę leczenia psychicznie chorych pacjentów. Swoje doświadczenia opisał w pracy pt. *A Mind That Found Itself* („Umysł, który odnalazł się sam”) (1908). Rok później pomógł w założeniu National Committee for Mental Hygiene (Krajowego Komitetu Na Rzecz Zdrowia Psychicznego). W 1928 roku utworzył instytut badawczy – American Foundation for Mental Hygiene (Amerykańską Fundację Na Rzecz Zdrowia Psychicznego). W 1930 poprowadził pierwszy Międzynarodowy Kongres Na Rzecz Zdrowia Psychicznego.

CECHA SZCZEGÓLNA: Jeśli przygotowany psychoanalityk popadnie w błędę czasowy, może użyć znanych technik, by pozbyć się jego skutków. Udany zabieg wymaga pomysłnego przeprowadzenia testu *psychoanalizy*. Jednak bez względu na rezultat, utratę Punktów Poczytalności nalicza się w normalny sposób.

Alfred Adler

Psycholog, 1870-1937. Adler był wybitnym austriackim psychologiem. W latach 1902-1911 pracował z Zygmuntem Freudem. Specjalizował się w psychologii dziecięcej oraz rozwoju osobowości, a także problematyce dotyczącej kompleksu niższości. Wysnuł teorię, że jednostka może pokonać własne problemy psychologiczne, o ile jest ich świadoma. W 1920 roku Adler został dyrektorem pierwszej kliniki psychologii dziecięcej, która mieściła się w Wiedniu. Gdy naziści doszli do władzy, opuścił Austrię, podobnie jak jego przyjaciel Freud, i w 1934 roku przeniósł się do Nowego Jorku.

Karl i William Menninger

Psychiatrzy, 1893-1990 i 1899-1966. W 1919 roku bracia Karl i William założyli wraz z ojcem – Charlesem Menningem – w Topeka, w stanie Kansas, Klinikę Menningera oraz Fundację Menningera. Rodzina zarządzała obydwiema organizacjami i finansowała je w znacznym stopniu. Obaj bracia urodzili się w Topeka i tu też mieli swe lekarskie praktyki.

Karl Menninger ukończył najpierw Uniwersytet Wisconsin, a dyplom lekarza medycyny uzyskał na Harvardzie. Próbował udoskonalić metody leczenia psychicznie chorych pacjentów, kładąc nacisk na bardziej indywidualne leczenie. Jego książki – m.in. *The Human Mind* („Ludzki umysł”) (1930) – wywarły silny wpływ na postawę społeczeństwa wobec do leczenia zaburzeń psychicznych.

William Menninger uczęszczał do college'u w Topece, a licencję lekarską otrzymał w Cornell. Podczas drugiej wojny światowej pełnił funkcję głównego psychiatrycznego konsultanta naczelnego chirurga U.S. Army, za co został uhonorowany odznaczeniem Distinguished Service Medal. Po wojnie napisał takie książki jak: *Psychiatry in Troubled World* („Psychiatria w udręczonym świecie”) oraz *Psychiatry: Its Evolution and Present Status* („Psychiatria: Jej ewolucja i status obecny”) (obie w 1948 roku). Był także przywódcą ruchu skautów.

Psycholog

Psychologia jest raczej nową dziedziną obejmującą badanie ludzkich zachowań. Wielu psychologów to profesorowie oraz badacze. Także przemysł zaczyna wykazywać zainteresowanie tą nauką, szukając nowych możliwości zwiększenia efektów produkcyjnych poprzez poprawę warunków pracy.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród psychologów. W przypadku praktykującego psychologa możliwe kontakty wśród pacjentów. Mogłeś zetknąć się z Jungiem, Freudem czy innymi wybitnymi psychologami.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, korzystanie z bibliotek, perswazja, psychoanaliza, psychologia.*

Zawody różne

Zebrano tu zawody, które zdają się nie pasować do wszystkich innych kategorii, ale mimo to oferują interesujące możliwości rozwoju postaci. Większość z nich daje sposobność uwikłania bohatera w mroczne sekrety.

Antykwariusz

Antykwariusz może posiadać własny sklep lub podróżować po świecie w poszukiwaniu ciekawych przedmiotów. Niektórzy przedstawiciele tej profesji reprezentują zamożnych klientów na aukcjach książkowych, które odbywają w Anglii oraz w innych krajach.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wśród bibliografów i antykwariuszy, w bibliotekach i na uniwersytetach, być może wśród ważniejszych klientów.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, prowadzenie samochodu, język angielski, historia, korzystanie z bibliotek, nawigacja, język obcy, perswazja.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WYK. 1k20+40 punktów do następujących umiejętności: *introligatorstwo i historia literatury.*

Bibliotekarz

Bibliotekarzy zatrudniają najczęściej rozmaite instytucje publiczne oraz uniwersytety. Niektórzy mogą otrzymać szansę przejęcia nadzoru nad prywatną biblioteką, zdarza się to jednak ostatnio coraz rzadziej.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, język angielski, korzystanie z bibliotek, język obcy i nie więcej niż trzy ulubione tematy czytelnice.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +2 WYK. 20 punktów więcej do korzystania z bibliotek.

Handlarz antykami

Handlarz antykami może posiadać własny salon, sprzedawać przedmioty u siebie w domu lub odbywać długie podróże w poszukiwaniu towaru, a potem czerpać zyski z jego sprzedaży do sklepów.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejscowi historycy, handlarze antykami.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, prowadzenie samochodu, wmawianie, historia, korzystanie z bibliotek, nawigacja, perswazja.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 WYK. 1k20+40 punktów w umiejętności *antyki*.

Kustosz muzeum

Kustosz muzeum może odpowiadać za dużą placówkę, jak uniwersytet czy inna publicznie finansowana instytucja, albo mniejszy ośrodek, specjalizujący się np. w geologii okolicznych terenów czy innej podobnej tematyce.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Miejscowe uniwersytety i uczeni, wydawcy, opiekunowie muzeum.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, wiarygodność, język angielski, korzystanie z bibliotek, perswazja.*

Marynarz floty handlowej

Są to marynarze, którzy pracują na statkach handlowych pływających pod amerykańską banderą lub banderą innych krajów. Choć ochroną ich praw zajmuje się związek marynarzy, z dala od portu tak naprawdę zdani są na łaskę kapitału okrętu. Mimo, że przypadki złego traktowania i nadmiernego wykorzystywania należą już do przeszłości, to jednak nadal jest to uciążliwa i wymagająca praca.

Marynarze zatrudniają się na statku zazwyczaj na jeden rejs. Podczas jego trwania wypłaca się im najczęściej małą zaliczkę. Resztę otrzymują, gdy statek dobieje do portu przeznaczenia. Zazwyczaj po zakończeniu rejsu marynarze spędzają następne kilka dni, tygodni czy miesięcy na lądzie, wydając wszystkie zarobione pieniądze. Gdy nie zostanie im już nic, poszukują następnego statku opuszczającego port i ponownie najmują się do pracy.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Związek marynarzy, przemysłnicy.

UMIEJĘTNOŚCI: *antropologia, wspinanie się, elektryka, skakanie, mechanika, obsługa ciężkiego sprzętu, język obcy.*

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz KON. -2 WYK.

Mierniczy

Miernicze często są zmuszeni podróżować w poszukiwaniu pracy, chyba że mają dość szczęścia, by znaleźć stałe zatrudnienie w dużym mieście lub u przedsiębiorcy budowlanego.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Stanowe i lokalne archiwa.

UMIEJĘTNOŚCI: *księgowość, targowanie się, korzystanie z bibliotek, historia naturalna, nawigacja, fotografowanie, spostrzegawczość.*

Ogrodnik/Grabarz

Te postacie to silne, zdrowe osoby – najczęściej samotnicy. Od czasu do czasu potrafią zaskakiwać ludzi nieoczekiwaną samodzielnie nabytą wiedzą z dziedziny literatury, filozofii, poezji czy innych specjalności.

DOCHODY: Klasy niższej – górnych warstw klasy niższej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Żadne.

UMIEJĘTNOŚCI: *targowanie się* i nie więcej niż trzy dziedziny zainteresowań.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 KON. Nie tracą poczytalności podczas odwiedzania cmentarza nocą, odkopywania grobów itp.

Okultysta

Okultysty to adepci magii oraz innych dziedzin wiedzy tajemnej. Wierzą w paranormalne zdolności i próbują odkryć je także w sobie. Większość jest obeznana z rozmaitymi nurtami filozofii i teoriami na temat magii.

DOCHODY: Ubóstwo – dochody klasy niższej.

Woodie Guthrie

Włóczęga, 1912-1967. Choć popularność Woodrowa Wilsona Guthrie zaznaczyła się dopiero w latach 1940. i okresie późniejszym, doświadczenia artysty z końca lat 1920. oraz czasów kryzysu gospodarczego wywarły znaczący wpływ na piosenki, które uczyniły go sławnym. Guthrie urodził się w Oklahomie. Jego ojciec był muzykiem i zawodowym bokserem. Woodie opuścił dom w wieku szesnastu lat i w 1929 roku, podczas pobytu u wujka w Teksasie, nauczył się grać na gitarze. Gdy nadeszły czasy kryzysu, podróżował kolejną po kraju, żył jak włóczęga i zarabiał skromne grosze z grania swoich piosenek. Jego utwory miały po części charakter folkowy, po części zaś komentarza społecznego. W 1937 roku Guthrie przyjął pracę w rozgłośni radiowej w Los Angeles. Choć jego muzykę rejestrowano tylko doraźnie, piosenki, które tworzył, zyskiwały popularność. Guthrie nagrywał nawet z legendarnymi bluesmenami takimi jak Leadbelly. Na krótko przed wybuchem drugiej wojny światowej artysta przeniósł się do Nowego Jorku, gdzie zetknął się z innymi folkowymi muzykami. Przez krótki czas sympatyzował również z komunistami. Podczas wojny służył w marynarce handlowej. Po zakończeniu działań zbrojnych zaczęły się jego kłopoty ze zdrowiem. Błędnie zdiagnozowano go jako alkoholika. W rzeczywistości cierpiał na zaburzenia nerwowe i na skutek choroby spędził w zakładach psychiatrycznych większość swych ostatnich piętnastu lat życia. Jego autobiografia *Bound for Glory* (Droga do sławy) ukazała się w roku 1943.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Uniwersytety. Znajomość publikacji parapsychologicznych.

UMIEJĘTNOŚCI: antropologia, elektryka, hipnoza, korzystanie z bibliotek, mechanika, okultyzm, fotografowanie.

Opiekun zwierząt

Ogrody zoologiczne istnieją we wszystkich większych amerykańskich metropoliach, a także w niektórych miastach średniej wielkości. Opiekunowie zwierząt są odpowiedzialni za karmienie i doglądanie swych podopiecznych. Dozorcy oraz pozostały personel zajmują się innymi pracami.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Wydział zoologii miejscowego uniwersytetu.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, biologia, pierwsza pomoc, historia naturalna, medycyna (weterynaria), farmacja.

Parapsycholog

Parapsycholog nie próbuje udawać, że posiada niezwykłą moc, lecz zamiast tego stara się obserwować, notować i badać przypadki nie wyjaśnionych zjawisk. Wykorzystuje w tym celu kilka prostych, acz specyficznych, urządzeń oraz kieruje się zdrowym rozsądkiem. Niestety, więcej czasu przychodzi mu spędzać na demaskacji fałszywych mediów i rzekomych cudów, niż na analizie prawdziwych zjawisk. Niektórzy parapsychologowie badają intensywnie postrzeganie pozazmysłowe, telekinezę oraz inne paranormalne zdolności.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Uniwersytety, znajomość publikacji parapsychologicznych.

UMIEJĘTNOŚCI: antropologia, elektryka, hipnoza, korzystanie z bibliotek, mechanika, okultyzm, fotografowanie.

Podlotek

Bycie podlotkiem jest raczej stanem umysłu niż zawodem, chociaż niektórzy podnieśli ten styl życia do rangi sztuki. Figlarne fryzury, kloszowe kapelusze, długie sznury koralu oraz suknie rozcięte wysoko z boku są obowiązkowe. Ponad wszystko wymagany jest wyraźny brak skrupowania. Podlotki pracują najczęściej jako sekretarki, pomocnicy sprzedawców lub wykonują inne podobne prace.

Określeniu „podlotek” (z ang. „flapper” – przyp. tłum.) przypisywano rozmaite pochodzenie. Najprawdopodobniej powstało ono na początku dekady lat 1920., kiedy modne stało się noszenie nie zapiętych gumowych kaloszy „trzepoczących” (z ang. „flap” – przyp. tłum.) podczas marszu.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – dolnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Rozmaite.

UMIEJĘTNOŚCI: targowanie się, wmawianie, perswazja, psychologia plus możliwe umiejętności związane z pracą zawodową.

CECHA SZCZEGÓLNA: +2 WG.

A.E. Waite

Okultysta, 1857-1942. Arthur Edward Waite był jednym z najsłynniejszych okultystów z przełomu wieków i należał do osób najbardziej oddanych tej nauce. Urodził się w Brooklinie, jako syn kapitana statku. Gdy miał dwa lata, jego ojciec zmarł i cała rodzina przeniosła się do Anglii, do krewnych ze strony matki. Waite, wychowywany w wierze katolickiej, w 1874 roku, po śmierci siostry, zwrócił się w stronę spirytyzmu. Kiedy rozczarował się spirytystami, przyłączył się do Theosophical Society (Towarzystwa Teozoficznego) i studiował alchemię oraz mistycyzm u francuskiego okultysty Eliphasa Levi. Jego pierwsza książka *The Mysteries of Magic* („Tajemnice Magii”) (1886) nawiązywała właśnie do prac Leviego. Rok później, będąc w British Museum, spotkał pisarza i mistyka Arthura Machena, który został jego przyjacielem i był później współautorem niektórych książek. W 1891 roku Waite przyłączył się do nowego stowarzyszenia okultystycznego – Hermetic Order of the Golden Dawn (Hermetycznego Zakonu Złotego Świtu). Z przerwami działał w tej organizacji aż do roku 1914. Faktycznie w latach 1903-1914 był przywódcą jednego z jej odłamów i zreorganizował magiczny program towarzystwa tak, by był bardziej zgodny z naukami chrześcijańskimi. Waite zaprojektował najczęściej używaną obecnie talię kart tarota – znaną jako talia Rider-Waite lub Rider Tarot, chociaż sam sceptycznie zapatrywał się na jej przydatność. Napisał także *The Pictorial Key to the Tarot* („Ilustrowane objaśnienia do tarota”) jako podręcznik towarzyszący tej talii. Praca ta porównuje cztery kolory tarota do żywiołów z legendy o świętym Graalu – kwestii, do której Waite i Machen często nawiązywali w publikowanych wspólnie pracach. W 1901 roku Waite został masonem, a w latach 1902-1914 należał także do Towarzystwa Różokrzyżowców. Jego autobiografia *Shadows of Life and Thought* („Cienie życia i myśli”) ukazała się w roku 1938.

Przedsiębiorca pogrzebowy

Prowadzenie takiej działalności licencjonują poszczególne stany. Przedsiębiorcy pogrzebowi posiadają własne salony pogrzebowe lub pracują dla ich właścicieli.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne.

UMIEJĘTNOŚCI: księgowość, targowanie się, biologia, wiarygodność, perswazja, psychologia.

CECHA SZCZEGÓLNA: Ze względu na naturę swojej pracy przedsiębiorca pogrzebowy nie traci Poczytalności (lub traci ją w bardzo nieznacznym stopniu) na widok zwłok, krwi czy ofiar wypadków.

Strażak

Strażacy są urzędnikami państwowymi zatrudnianymi przez społeczność, której służą. Pracują całą dobę w systemie zmianowym – zmiany trwają kilka dni, jedzą, śpią i bawią się w remizie.

Straż pożarna jest zorganizowana podobnie jak wojsko, dając możliwości uzyskania rangi porucznika, kapitana czy dowódcy.

DOCHODY: Dolnych warstw klasy średniej – górnych warstw klasy średniej.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Nieliczne obywatelskie udogodnienia.

UMIEJĘTNOŚCI: siekiera, wspinanie się, uniki, pierwsza pomoc, skakanie, używanie liny.

CECHA SZCZEGÓLNA: +1 S oraz +1 KON. Specyficzna umiejętność gaszenie pożarów za 1k20+40 punktów.

Sybaryta

Sybaryci są samowystarczalni. Utrzymują się ze spadków, majątków powierniczych lub innych źródeł. Suma pieniędzy, jakimi dysponują, może być różna, zawsze jednak wystarcza, by nie musieli pracować.

DOCHODY: Górnych warstw klasy niższej – bogactwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Zróżnicowane, zazwyczaj wśród ludzi twojego pochodzenia i o podobnych upodobaniach. Sybaryta może być członkiem lokalnej loży masonskiej lub innej braterskiej organizacji; względnie może posiadać bardziej „cygański” charakter i mieć znajomych wśród artystów i poetów.

UMIEJĘTNOŚCI: wiarygodność i nie więcej niż cztery różne obszary zainteresowań.

Harry Price

Parapsycholog, 1881-1948. Price był niestrudzonym brytyjskim parapsychologiem. Należał do założonego w 1882 roku British Society for Psychical Research (Brytyjskiego Towarzystwa Badań nad Psychiką). W 1926 roku utworzył własną podobną organizację – National Laboratory of Psychical Research (Krajowe Laboratorium Badań Psychiki). Zainteresował się okultyzmem dość wcześnie – pierwszy przypadek występowania zjawisk paranormalnych (ducha przesuwającego przedmioty) badał w wieku osiemnastu lat. Nie posiadał wiedzy naukowej ani dyplomów akademickich, ale był utalentowanym szukającym i wykorzystywał ten talent do wykrywania potencjalnych oszustw. Lubił stwarzać rozgłos wokół swoich eksperymentów i odkryć, a jego otwartość przysporzyła mu licznych wrogów wśród mediów oraz uczonych. Pomimo własnych niedostatków był drobiazgowym badaczem, który zawsze starannie przygotowywał się do demaskacji oszustw podczas seansów spirytystycznych czy w miejscach domniemanej paranormalnej aktywności. W czasie swych dochodzeń korzystał z kamer na podczerwień, detektorów wykrywania ruchu i całego ekwipunku „łowcy duchów”. W latach 1920. Price przeprowadził wiele seansów spirytystycznych i badał przypadki działalności duchów, nawiedzeń oraz psychokinezy. W 1929 roku zaangażował się w swoją najstraszniejszą sprawę – nawiedzenia probostwa Borley w północno-wschodnim Londynie. Price poświęcił siedemnaście lat życia badaniom tego najprawdopodobniej autentycznego zjawiska i napisał o nim dwie książki. Ogółem za życia opublikował siedemnaście prac.

Włóczęga

Choć za takowych uważa się często bezrobotnych czy alkoholików leżących w rynsztokach – prawdziwy włóczęga to jednak osobna postać. Są to wędrowni poeci, a jednocześnie poszukiwacze przygód, drobni przestępcy i złodziejaski, którzy przemierzają kraj pociągami towarowymi, żyją z jałmużny bądź kradzieży i pracują tylko wtedy, gdy to konieczne.

DOCHODY: Ubóstwo.

KONTAKTY I ZNAJOMOŚCI: Inni włóczędzy, kilku przyjaznych strażników ochrony kolei, luźne kontakty w niektórych miastach.

UMIEJĘTNOŚCI: targowanie się, wspinanie się, wstawianie, ukrywanie się, skakanie, nasłuchiwanie, historia naturalna, skradanie się, spostrzegawczość, perswazja.

CECHA SZCZEGÓLNA: Włóczędzy mają własny specyficzny język pisany składający się ze znaków i symboli. Te dyskretne przestępstwa nabazgrane na ścianach i skałach ostrzegają o złych psach, sadystycznych strażnikach kolei oraz informują, gdzie można dostać dobry posiłek lub znaleźć miejsce do spania.

MOCKE STALOWE KUCHENNE O NIERZAWIACYCH WALORACH 98c Górną nad płytą grzewczą. Poczta bez podgrzewania kuchenki, jabłka, chleb, herbata, płacki itd. Odpowiednie do pieczenia, opiekania, smażenia, podgrzewania, zalewania itp. Średnia talerza 26 cm. bezszwowa cynowana stalowa pokrywa o wysokości 12,5 cm. Waga promyślna 1,5 kg. 98c	49c Brytanna z pokrywą Do doskonałego praktycznego brytanu po zakupie niskich cenach. Satisfakcja gwarantowana. Dobre w pokrywie. Gładka stal do trwałej jakości. Powierzchnia zapobiegająca przypalaniu się i przywieraniu potrawy. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rozmiar (cm)</th> <th>Waga</th> <th>Cena</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>98c2766</td> <td>26x37,5x17,5</td> <td>1,75 kg 49c</td> </tr> <tr> <td>98c2768</td> <td>27,5x42,5x20</td> <td>2 kg 59c</td> </tr> <tr> <td>98c2767</td> <td>32,5x49x20</td> <td>2,25 kg 79c</td> </tr> </tbody> </table>	Rozmiar (cm)	Waga	Cena	98c2766	26x37,5x17,5	1,75 kg 49c	98c2768	27,5x42,5x20	2 kg 59c	98c2767	32,5x49x20	2,25 kg 79c	OGŁOSZENIE 9c Brytanna do pieczenia Dobra jakość, gładkie wykończenie, gruba warstwa stali, bezszwowa konstrukcja. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rozmiar (cm)</th> <th>Waga (kg)</th> <th>Cena</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>98c2741</td> <td>17,5x25</td> <td>0,3 9c</td> </tr> <tr> <td>98c2743</td> <td>25x35</td> <td>0,7 18c</td> </tr> <tr> <td>98c2746</td> <td>35x42,5</td> <td>0,8 28c</td> </tr> </tbody> </table>	Rozmiar (cm)	Waga (kg)	Cena	98c2741	17,5x25	0,3 9c	98c2743	25x35	0,7 18c	98c2746	35x42,5	0,8 28c	24c Puchnie Gładka stal, bezszwowa, dobra jakość. Średnica u góry 26 cm. Waga 0,75 kg. 98c2769 24c Mońda bezszwowa stal, białozłota, wewnątrz: średnica u góry 26 cm. Waga 1 kg. 98c2760 56c	SOLIDNY BLASZANY WYRÓB 24-litrowy kociołek Pojemność 24 litry; solidna miedziana blacha. Idealny do przechowywania owoców, konserwowania warzyw i gotowania szynki. Szosłna pokrywa, wygodne rączki, ręcznie złączona szew. Średnica 27,5 cm. Waga promyślna 3,5 kg. 98c2045 \$2.85 Dobre koszty Solidne i pojemne kociołki. Nie zabarwiają jedzenia. Super szosłny złączony kociołek i obrotowy. Określone rozmiary. Niezmiennie dostawa poczta. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Roz. (litry)</th> <th>Waga</th> <th>Cena</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>98c2750</td> <td>48</td> <td>22 kg \$9.95</td> </tr> <tr> <td>98c2751</td> <td>64</td> <td>27 kg \$11.85</td> </tr> <tr> <td>98c2752</td> <td>80</td> <td>35 kg \$14.75</td> </tr> <tr> <td>98c2753</td> <td>100</td> <td>37 kg \$16.55</td> </tr> <tr> <td>98c2754</td> <td>144</td> <td>51 kg \$19.90</td> </tr> </tbody> </table>	Roz. (litry)	Waga	Cena	98c2750	48	22 kg \$9.95	98c2751	64	27 kg \$11.85	98c2752	80	35 kg \$14.75	98c2753	100	37 kg \$16.55	98c2754	144	51 kg \$19.90
Rozmiar (cm)	Waga	Cena																																												
98c2766	26x37,5x17,5	1,75 kg 49c																																												
98c2768	27,5x42,5x20	2 kg 59c																																												
98c2767	32,5x49x20	2,25 kg 79c																																												
Rozmiar (cm)	Waga (kg)	Cena																																												
98c2741	17,5x25	0,3 9c																																												
98c2743	25x35	0,7 18c																																												
98c2746	35x42,5	0,8 28c																																												
Roz. (litry)	Waga	Cena																																												
98c2750	48	22 kg \$9.95																																												
98c2751	64	27 kg \$11.85																																												
98c2752	80	35 kg \$14.75																																												
98c2753	100	37 kg \$16.55																																												
98c2754	144	51 kg \$19.90																																												

Předstawione poniżej opisy umiejętności stanowią po części przedruk, po części rozszerzenie informacji zawartych w głównym podręczniku gry **Zew Cthulhu**. Dołączono także szczególne adnotacje odnośnie lat 1920.

Poziomy umiejętności

Jeśli podczas sesji Strażnik Tajemnic ma ochotę sprawdzić, czy dana postać jest zdolna wykonać jakąś czynność, może się zdarzyć, że lepiej byłoby dokonać takiej oceny umownie, na podstawie poziomu posiadanej przez Badacza umiejętności, niż w oparciu o rzuty kostkami (mimo że nie należy to do oficjalnej części przepisów gry). Předstawione poniżej „poziomy” stanowią jedynie sugestie i nie należy ich traktować w każdym przypadku dosłownie.

- **20-25 %:** Nowicjusz lub początkujący. Jest to poziom startowy dla dużej części umiejętności. Umożliwia on postaci bezpieczną obsługę mechanizmów i sprzętu w normalnych warunkach, zapewnia wystarczającą znajomość języka, by znaleźć drogę w obcym kraju, zamówić posiłek itd., pozwala dokonywać rutynowych napraw oraz pełnić stanowisko pomocnika bądź ucznia w danej pracy.
- **50 %:** W takich zawodach jak np. prawnik, lekarz, archeolog, mechanik samochodowy, taksówkarz czy pilot samolotów pocztowych jest to zazwyczaj minimum wymagane, by znaleźć pracę i jej nie stracić. Znajomość języka obcego na tym poziomie pozwala prowadzić normalną konwersację, czytać książki itd.
- **75 %:** Ten poziom wskazuje na bardzo duże kompetencje. Odnośnie umiejętności zawodowych oznacza kwalifikacje do bycia dyrektorem czy kierownikiem. Znajomość języka na tym poziomie pozwala czytać nawet najtrudniejsze książki i dokonywać wiarygodnych, dokładnych tłumaczeń. Umiejętności zawodowych kierowców wyścigowych, pilotów wykonujących akrobacje lotnicze czy sportowców w odpowiednich specjalnościach wynoszą również 75% lub więcej.
- **90 %:** Umiejętność na takim lub wyższym poziomie wskazuje na zdolności światowej klasy. Postać z takim potencjałem może odkryć lekarstwo na jakąś znaną chorobę, zostać asem lotnictwa czy kierowcą wyścigowym, cenionym na całym świecie, bądź też napisać znaczące dzieło literackie w obcym języku. Określony procent jest jednak tylko miarą uzdolnień, a nie rzeczywistością. Postać musi czegoś dokonać, by zasłużyć na takie uznanie.

Antropologia (0 %)

Umożliwia bohaterowi rozpoznanie sposobu życia człowieka na podstawie jego zachowania. Jeśli posiadacz tej umiejętności obserwuje przez pewien czas inną kulturę uczestnicząc w niej, albo też korzysta z dotyczących tej kultury opracowań, może próbować przewidzieć jej dążenia i obowiązujące w niej zasady, nawet jeśli materiały, których używał, były niekompletne. Jeśli antropolog poświęci miesiąc na badanie określonej kultury, jest w stanie zrozumieć, na jakich prawach się ona opiera. Jeśli skorzysta dodatkowo z *psychologii*, może próbować przewidzieć działania i wierzenia jej przedstawicieli. Umiejętność ta jest szczególnie użyteczna, jeśli stosuje się ją do istniejących kultur.

ANTROPOLOGIA W LATACH 1920.

W okresie poprzedzającym lata 20. w tej dziedzinie nauk można było wyraźnie wyodrębnić dwie dyscypliny: antropologię i

antropologię kulturową. Miejsce każdej z nich oraz interesujący je zakres tematyczny różniły się zarówno w Europie, jak i w USA.

Ostatnio ukazały się liczne interesujące książki: *The Mind of Primitive Man* (1911) Franza Boasa, „Argonauci z zachodniego pacyfiku” (1922) oraz *Customs and Crimes in Savage Society* (1926) Bronisława Malinowskiego, *Totemism and Exogamy* (1910) oraz *Folklore in the Old Testament* J.G. Frazera, *The Primitive Races of Mankind* (1926) Maxa Schmidta, a także *The Coming of Age in Samoa* (1928) Margaret Mead.

W 1927 roku odkopano w Chinach szczątki człowieka z Pekinu.

Archeologia (0 %)

Umożliwia rozpoznawanie i ocenę wieku relikwów dawnych kultur, a także wykrywanie ich falsyfikatów. Jeśli archeolog zbada jakieś miejsce, jest w stanie określić jego dawne wykorzystanie i sposób życia tych, którzy pozostawili badane szczątki. Może się tu również okazać użyteczna *antropologia*. Archeologowie specjalizują się w poszczególnych okresach historycznych i kulturach.

ARCHEOLOGIA W LATACH 1920.

Istniały liczne towarzystwa archeologiczne. Większość z nich wydawała własne dzienniki. Do najbardziej znanych organizacji tego typu należą: The Hellenic Society (Towarzystwo Hellenistyczne), The Egypt Exploration Society (Towarzystwo Badań Egiptu) i The Palestine Exploration Fund (Fundusz Badań Palestyny).

Chociaż długotrwałe archeologiczne zainteresowanie Egiptem wzmogło się w 1922 roku po odkryciu grobowca Tutenchamona, także w innych częściach świata prowadzono badania. W 1911 roku Hiram Bingham natrafił na ruiny inkaskiego miasta Machu Picchu, a wykopaliska zorganizowane na początku lat 20. w Mohenjodaro i Harappa doprowadziły do odkrycia starożytnej hinduskiej cywilizacji. Po raz pierwszy oszacowano wiek Stonehenge na około 4000 lat. W końcu dekady w dorzeczu rzeki An-Yang w Chinach odnaleziono ślady prehistorycznej cywilizacji Shang.

Astronomia (0 %)

Badacz, który posiada tę umiejętność wie (lub wie, jak się dowiedzieć), które ciała niebieskie są w zenicie o określonej porze dnia i nocy, kiedy zdarzają się zaćmienia i deszcze meteorów oraz jak nazywają się ważniejsze gwiazdy. Uczony potrafi wyznaczyć orbity poszczególnych obiektów lub omówić cykle życia gwiazd.

ASTRONOMIA W LATACH 1920.

Wśród amerykańskich astronomów prym wiedzie Edwin Hubble, który w latach 1922-1924 odkrywa, że mgławice są w rzeczywistości oddzielnymi galaktykami, leżącymi daleko poza Drogą Mleczną. Jego odkrycie z 1929 roku dotyczące „przesunięć ku czerwieni” daje początek teoriom o rozstraszającym się wszechświecie, który wciąż ulega dynamicznym przemianom. W 1931 roku astronom Clyde Tombaugh odkrywa dziewiątą planetę naszego systemu słonecznego i nadaje jej nazwę Pluton.

Największymi teleskopami świata są 250-centymetrowy teleskop na górze Mt. Wilson w pobliżu Pasadena (stan Kalifornia) oraz 180-centymetrowy teleskop z Vancouver w Kolumbii Brytyjskiej. Powstają obecnie projekty budowy większych przyrządów obserwacyjnych – włącznie z 500-centymetrowym teleskopem, który ma zostać zainstalowany na szczycie Mt. Palomar.

Istnieje sporo rozmaitych towarzystw astronomicznych, które publikują własne dzienniki i raporty. Wśród nich znajdują się m.in.:

Royal Astronomical Society (1820 – Królewskie Towarzystwo Astronomiczne), The British Astronomical Society (1869 – Brytyjskie Towarzystwo Astronomiczne), The American Astronomical Society (1899 – Amerykańskie Towarzystwo Astronomiczne), The Astronomical Society of Pacific (1880 – Astronomiczne Towarzystwo Pacyfiku) czy The American Association of Variable Star Observers (1911 – Amerykańskie Stowarzyszenie Obserwatorów Gwiazd). Wszystkie z chęcią przyjmują w swe szeregi astronomów-amatorów.

Biologia (0%)

Wiadomości o życiu, włączając w to botanikę, cytologię, ekologię, genetykę, histologię, mikrobiologię, fizjologię, zoologię itd. Stopień rzeczywistej wiedzy Badacza zależy od epoki. Za pomocą tej umiejętności można na przykład wynaleźć szczepionkę przeciw jakiejś ohydnej Mitycznej bakterii albo zbadać właściwości halucynogenne rzadkiej rośliny.

BIOLOGIA W LATACH 1920.

W latach dwudziestych w biologii następuje podział ról. Wyodrębniają się biologia molekularna, mikrobiologia, biochemia, biofizyka i wiele innych. Najnowszym ważnym dziełem, które stanowi odnośnik dla innych prac, jest *The Science and Philosophy of the Organism* (1929) Hansa Driescha. Lister Institute założony przez irlandzkiego króla piwa Edwarda Guinnessa tworzy aktualnie „bibliotekę” ponad 2000 żywych kultur bakterii, pierwotniaków i grzybów.

Charakteryzacja (0%)

Osoba wykorzystująca tę umiejętność potrafi zmienić postawę, ubiór i głos. Jeśli umie zrobić fachowy teatralny makijaż, należy zastosować modyfikatory dodatnie. Na jej korzyść działa również kiepskie oświetlenie. Modyfikatorów ujemnych należy użyć przy upodabnianiu się do postaci odmiennej płci, wieku, budowy ciała lub rasy. Gdy ktoś zechce ucharakteryzować się na konkretną osobę, jego szansa sukcesu wynosi połowę umiejętności *charakteryzacji*. Takie złudzenie jest skuteczne jednak tylko na odległość.

Przy nieudanym teście *charakteryzacji* obserwatorzy dostrzegą usterki w przebraniu. Przy krytycznym niepowodzeniu Badacz na pierwszy rzut oka wygląda podejrzanie. Jeśli ktoś przypuszcza, że ma do czynienia z osobą ucharakteryzowaną, może wykonać test *sposprzegawczości*, by to wykryć.

Chemia (0%)

Chemia dotyczy znajomości składu substancji, wpływu, jaki wywierają na nie temperatura, energia i nacisk oraz tego, jak te substancje oddziałują na siebie wzajemnie. Dzięki *chemii* Badacz może w przeciągu dnia lub dwóch, posiadając odpowiednio materiały i wyposażenie, stworzyć lub wyizolować skomplikowany związek chemiczny, włączając w to proste materiały wybuchowe, trucizny, gazy i kwasy. Chemik, posiadając właściwy sprzęt i odczynniki, może również przeprowadzić analizę nieznaną substancji.

CHEMIA W LATACH 1920.

W latach 20. chemia staje się istotną częścią większości nauk, poczynając od medycyny i farmacji, kończąc na fizyce i biologii. Pojawiają się materiały syntetyczne – np. bakelit, będący pierwszym tworzywem sztucznym. Chemia pomaga także wyjaśnić rolę witamin i hormonów. Powstają syntetyczne substytuty leków naturalnych (np. nowokaina w miejsce bardziej szkodliwej kokainy), a także trwalsze emulsje fotograficzne i mocniejsze stopy metali. W tamtym okresie tablica Mendelejewa zawiera 92 znane pierwiastki.

Chwył (25%)

To szczególnie rodzaj ataku, często wykorzystywany do unieruchomienia przeciwnika bez ranienia go. Atak *chwytem* może zostać zablokowany za pomocą udanego, kontrującego *chwytu* lub innego rodzaju ataku, ale tylko w pierwszej rundzie walki.

Jeśli *chwył* powiedzie się w pierwszej rundzie i nie będzie

zablokowany, ofiara zostaje schwytana i atakujący może wykonać którąś z następujących czynności.

Unieruchomienie przeciwnika – przeważając jego Siłę swoją własną Siłą (wynik ustala się korzystając z Tabeli Porównawczej). Jeśli się to uda, ofiara zostaje unieruchomiona do chwili, aż atakujący wykona inną akcję.

Powalenie przeciwnika – udaje się automatycznie, jeśli zostanie przez atakującego wykorzystane.

Nokaut przeciwnika w pierwszej lub późniejszej rundzie – patrz: zasada nokautu.

Rozbrojenie przeciwnika. Udane testy *chwytu* w dwóch kolejnych rundach oznaczają, że Badacz unieruchamia przeciwnika w pierwszej rundzie i wytrąca mu broń w drugiej.

Zadanie obrażeń. Przeciwnik musi być schwytany. Wówczas atakujący musi wykonać drugi udany test *chwytu* w którejś z kolejnych rund. Wtedy ofiara traci 1k6 punktów Wytrzymałości plus modyfikator obrażeń atakującego. Zadawanie obrażeń w kolejnych rundach wymaga oczywiście kolejnych udanych testów umiejętności *chwył*.

Uduszenie przeciwnika. Rozpoczynając od określonej rundy, atakujący zaczyna dusić ofiarę (obrażenia wg. zasad tonięcia). Atakujący nie musi wykonywać kolejnych testów *chwył*.

W każdym z powodujących obrażenia *chwył* ofiara jest unieruchomiona i może wyzwolić się tylko po zwycięstwie podczas porównania Sił atakującego i swojej (korzystając z Tabeli Porównawczej).

CHWYT W LATACH 1920.

Zapaśniczymi mistrzami świata tej dekady w wadze ciężkiej byli: Gus Sonneberg, Joe Stecher, Zbyszko Cyganiewicz i Ed „Strangler” (Dusiciel) Lewis.

Cios głową (10%)

Umiejętność często używana w ulicznych bójkach. Pozwala trafić w brzuch, skroń, nos, podbródek lub ciemię. Ten atak można wykonać, gdy wokół nie ma zbyt dużo miejsca, a jego skuteczność wynika z zaskakującej szybkości uderzenia. Nie można parować *ciosem głową*. *Sztuki walki* wzmacniają działanie takiego ataku i zawsze można do niego zastosować zasadę nokautu.

Elektryka (10%)

Umożliwia Badaczowi dokonywanie napraw i przeróbek sprzętu elektrycznego – zapłonu samochodowego, silników elektrycznych i alarmów antywłamaniowych. Naprawa urządzenia elektrycznego może wymagać specjalnych części bądź narzędzi.

ELEKTRYKA W LATACH 1920.

Większość prac naprawczych we wczesnych latach 20. wymaga jedynie wiedzy o silnikach, generatorach, oświetleniu i systemach grzejnych oraz stosunkowo prostych instalacjach elektrycznych stosowanych w samochodach i alarmach antywłamaniowych. Prawdę mówiąc, do wykonania tego typu zadań można byłoby wykorzystać znajomość *mechaniki* i sugeruje się, by stosować tę umiejętność, rozstrzygając o powodzeniu zarówno mechanicznych, jak i prostych elektrycznych napraw. Jednak pod koniec dekady rozkwita już pręży się radiowy, zaczyna raczkować telewizja i podczas reperacji urządzeń związanych z tymi dziedzinami używaj znajomości *elektryki*.

Liczne szkoły oraz kursy korespondencyjne oferują naukę tych „istotnych nowych umiejętności”. Takie szkolenie staje się dostępne nawet za pośrednictwem telewizji. *Popular Science* oraz *Modern Electronics* (ten ostatni założony w 1908 roku przez Hugo Gembsacka) to miesięczniki poświęcone tematyce rozwoju nowych technologii.

Farmacja (0%)

Osoba dysponująca tą umiejętnością potrafi rozpoznawać, wytwarzać i aplikować szeroką gamę naturalnych lub syntetycznych leków, a także zna efekty uboczne i dotyczące ich przeciwwskazania.

Zna się również na truciznach i odtrutkach. Umiejętność nie pozwala diagnozować chorób i przepisywać leków, choć Badacz może znać wiele symptomów i być w stanie wybrać odpowiednie środki przeciw zatruciom.

FARMACJA W LATACH 1920.

W 1910 roku odkryty zostaje salvarsan – pierwsze skuteczne lekarstwo na syfilis. Do oczyszczenia ludzkiego organizmu z pasożytniczych pierwotniaków stosuje się rozmaite mikstury i substancje, ale uparte drobnoustroje wciąż stanowią problem. Bada się odżywcza rolę nowo odkrytych witamin. Prowadzi się eksperymenty z pewnymi „hipnotycznymi” lekami – alkaloidami uzyskiwanymi z egzotycznych roślin.

Ustawa Federal Food and Drug Act z 1906 roku narzuca ścisłe wymagania co do zawartości i etykietowania opatentowanych leków i innych specyfików, powodując nieomal zagładę amerykańskiego przemysłu farmaceutycznego. Ustawa antynarkotykowa Harrisona wzmacnia kontrolę nad wydawaniem zaleconych narkotyków, takich jak morfina czy kokaina.

Fizyka (0%)

Pozwala zrozumieć teorię ciśnienia, materii, ruchu, magnetyzmu, elektryczności, optyki, radioaktywności i podobnych zjawisk. Również w pewnym stopniu umożliwia konstruowanie prostych urządzeń doświadczalnych. Stopień wiedzy zależy od okresu historycznego. Praktyczne urządzenia – takie jak samochody – nie są już domeną fizyki (choć jakieś szczególne lub eksperymentalne mogą być, może w połączeniu z *elektroniką* lub *mechaniką*).

FIZYKA W LATACH 1920.

Teorie względności Alberta Einsteina (1905 i 1916), mechanika kwantowa Maxa Plancka, model atomu Nielsa Bohra oraz zasada nieoznaczoności Heisenberga (1927) to nowe spojrzenie na wszechświat, które może niektórych napawać trwogą.

Fotografowanie (10%)

Dotyczy zarówno umiejętności robienia zdjęć, jak i filmowania. Pozwala na robienie wyraźnych, ostrych zdjęć, odpowiednie ich wywoływanie i powiększanie. Nieudany test powoduje rozmycie obrazu lub zdjęcie nie ujmuje tego, co Badacz chciał uchwycić.

FOTOGRAFOWANIE W LATACH 1920.

Na deptakach pojawiają się pierwsze automaty fotograficzne, robiące cztery różne zdjęcia za 10 centów. Fotografując stare dokumenty T. Svedberg wykorzystuje promienie ultrafioletowe, co umożliwia odszyfrowanie usuniętych wcześniej fragmentów tekstu, a także wykrycie fałszerstw. Istnieją już aparaty pozwalające na sfotografowanie wnętrza lufy pistoletu oraz robienie zdjęć przez mikroskop. Fotografie o długim czasie naświetlania mogą ujawnić niewidzialne gwiazdy i mgławice. Cały czas trwają badania nad stworzeniem nowszych, trwalszych i bardziej wrażliwych emulsji fotograficznych.

Geologia (0%)

Umożliwia Badaczowi dokonanie przybliżonej oceny wieku warstwy skalnej, rozpoznanie rodzaju osadów i gleb, rozróżnianie minerałów i kryształów, wyszukiwanie obiecujących miejsc do prowadzenia wykopalisk, przewidywanie zjawisk wulkanicznych czy sejsmicznych, lawin itp. Sherlock Holmes był ekspertem w dziedzinie londyńskiej gleby i prześledzić drogę przebytą przez danego człowieka na podstawie pozostałości ziemi na jego butach.

GEOLOGIA W LATACH 1920.

Hipoteza o ruchomych kontynentach (tektonika) zdobywa w tej dekadzie wiarygodność, w miarę jak gromadzone są potwierdzające ją dowody. Grupa amerykańskich geologów publikuje teorię, że regularne powódnie w różnych częściach świata są raczej rezultatem wzbierania i obniżania się poziomu wody w oceanach na skutek okresowych zlodowaceń, a nie efektem podnoszenia się i osiadania kontynentów – w co wierzone uprzednio.

Dwa najbardziej znane na świecie towarzystwa geologiczne to: The Geological Society of London (1807 – Londyńskie Towarzystwo Geologiczne) i The Geology Society of America (1888 – Towarzystwo Geologiczne Ameryki) z siedzibą w Nowym Jorku.

Historia (20%)

Pozwala Badaczowi zapamiętać historię kraju, miasta lub regionu, ze szczególnym uwzględnieniem zdarzeń odnoszących się do określonej sytuacji. Zmniejsz szansę powodzenia testu, jeśli Odkrywcą próbuje sobie przypomnieć jakiś wyjątkowo mało znaczący fakt. Udany test *historii* pozwala zidentyfikować zapis zmarłego języka albo rozpoznać jakąś starożytną technologię.

HISTORIA W LATACH 1920.

Ulubioną popularną publikacją zdaje się być *Outline of History* („Zarys historii”) (1920, wydanie poprawione 1931) – H.G. Wellsa. Uczonych przyciąga bardziej praca Oswalda Spenglera *Decline of the West* („Upadek Zachodu”) (przekłady w latach 1926-28).

Historia naturalna (10%)

Początkowo była studium życia roślin i zwierząt w ich naturalnym środowisku. Już w latach 1890. istniał w tej nauce podział na wiele różnych dyscyplin. Jako umiejętność odzwierciedla wiedzę farmerów, rybaków, amatorów i hobbistów. Umożliwia rozpoznawanie gatunków i orientowanie się w ich zwyczajach oraz środowisku występowania; pozwala się również domyślać charakterystycznych cech określonych gatunków. Wiedza może, lecz nie musi być dokładna – jest to sfera upodobań, tradycji i zainteresowań. Wykorzystuj *historię naturalną*, żeby ocenić jakość konia lub to, czy kolekcja motyli jest faktycznie wspaniała, czy po prostu ładnie opakowana.

HISTORIA NATURALNA W LATACH 1920.

W 1900 roku upolowano w Afryce pierwsze okapi. W 1903 roku potwierdzono istnienie goryli oraz zidentyfikowano dwa ich gatunki. Badania nad tymi stworzeniami prowadzi amerykański badacz Carl Akeley. 1 września 1914 roku w zoo w Cincinnati zdechł ostatni amerykański gołąb wędrowny.

Jeździectwo (5%)

Dotyczy ujeżdżonych koni, osłów i mułów dosiadanych w ławnym terenie. Jazda na wielbłądzie wiąże się z obniżonym poziomem procentowym tej umiejętności. Zawierają się tu również podstawowe wiadomości dotyczące opieki nad wierzchowcami, upręży i tego, co zrobić ze zwierzęciem, które poniosło.

Jeśli wierzchowca zrobi coś niespodziewanego (np. wierzgnie), szansa utrzymania się w siodle jest równa procentowej wartości *jeździectwa*. Badacz, który spadnie, traci 1k6 punktów Wyrzeczności, niezależnie od tego, czy przyczyną był upadek zwierzęcia, jego śmierć, czy nieudany test *jeździectwa*. Udany test *skakania* zmniejsza obrażenia o 1k6 punktów.

Utrzymanie broni w czasie jazdy wymaga posiadania zarówno umiejętności *jeździectwa*, jak i umiejętności w danej broni powyżej 50%. Strażnik może w takiej sytuacji zastosować dodatkowe modyfikatory.

JEŹDZIECTWO W LATACH 1920.

Chociaż jazda na koniu, wielbłądzie czy słoniu to odrębne umiejętności, jest między nimi tyle podobieństw, że początkowa wartość umiejętności Badacza w jeździe na wierzchowcu innego typu nigdy nie powinna wynosić mniej niż połowa jego najlepszej umiejętności jeździeckiej.

Język obcy (0%)

Musi zostać określony. Badacz może znać dowolną liczbę języków obcych. Umiejętność odzwierciedla szansę poprawnego mówienia, czytania i pisanie w mowie innej niż ojczysta. Nie powinno się wybierać języków starożytnych lub nie znanych,

w rodzaju aklo. Czasami Strażnik może zdecydować, że w określonym dokumencie lub fragmencie mowy istnieje kilka szczególnie trudnych punktów i przeprowadzi oddzielne testy dla każdego z nich. Może również obniżyć szansę powodzenia testu, jeśli zostanie napotkana archaiczna forma języka. W większości sytuacji do zrozumienia całej książki wystarczy jeden test *języka obcego*.

Jeśli Badacz ma 20 punktów w określonym *języku obcym*, zawsze połapie się, o co chodzi w normalnej rozmowie. Dopiero jeśli ma co najmniej INTx5 punktów, może zostać wzięty za człowieka, dla którego określony język jest ojczysty. Na karcie Badacza znajduje się miejsce dla kilku *języków obcych*.

Wiele współczesnych języków jest ze sobą powiązanych. Badacz znający francuski mógłby przekonywać, że całkiem dokładnie rozumie hiszpański, włoski czy portugalski. Strażnicy muszą orzec, które języki są ze sobą spokrewnione i czy istnieje szansa, że ich pokrewieństwo pomaga zrozumieć obcą mowę.

W celu rozpoznania wymarłego języka przeprowadź test *historii* lub *archeologii*. Aby ustalić, jakim językiem posługują się obce istoty, przeprowadź test *Mitów Cthulhu* lub (być może) *okultyzmu*.

Język ojczysty (WYK x5%)

Musi zostać określony. Większość ludzi w okresie niemowlęcym i we wczesnym dzieciństwie używa jednego języka. Dla większości mieszkańców Stanów Zjednoczonych jest to amerykańska odmiana angielskiego. Niezależnie jednak od tego, który z języków zostanie wybrany przez gracza jako język ojczysty, jego wartość początkowa wynosi WYK x5, wobec czego Badacz poprawnie mówi, czyta i pisze w nim z taką lub wyższą szansą. W większości sytuacji korzystanie z języka ojczystego nie wymaga przeprowadzenia testu. Strażnik może zmniejszyć szanse Badacza, jeśli jakiś dokument sprawia szczególne problemy przy czytaniu lub też jest napisany w archaicznej odmianie języka.

Karabin (25%)

Umożliwia strzelanie z dowolnego rodzaju karabinu. Użyj tej umiejętności, gdy strzelasz nabojem karabinowym ze strzelby.

Strażnik Tajemnic może uznać za stosowne, by potraktować *karabin* i *strzelbę* jako jedną umiejętność, rozróżniając tylko amunicję: śrut i kule.

Karabin maszynowy (15%)

Korzystaj z tej umiejętności zawsze, gdy strzelasz seriami z broni znajdującej się na dwu- lub trójnogu. Jeśli strzelasz pojedynczymi pociskami z broni stojącej na dwunożnym stojaku, użyj umiejętności *karabin*, jeśli ma ona wyższą wartość od umiejętności *karabin maszynowy*.

Kopnięcie (25%)

Kopnięcie jest wystarczająco silne, by zadać obrażenia, niezależnie od miejsca, w które trafi, od tego, czy jest to po prostu zwykłe proste uderzenie w szczękę lub genitalia, czy też elegancki cios karate lub kopnięcie dwiema nogami, gdy Badacz leży na ziemi. Kopnięcie może służyć do blokowania innych ciosów. *Sztuki walki* mogą zwiększyć jego efektywność, lecz zasadę nokautu stosuj tylko w wyjątkowych okolicznościach.

Liczba obrażeń – 1k6 punktów Wytrzymałości – zadawana kopnięciem zakłada, że napastnik jest w butach zrobionych ze skóry, które mają twardą podeszwę. Jeśli obuwie posiada stalowe noski lub szpic takich jak buty kowbojskie, uszkodzenia ciała są o 1 większe (1k6 + 1). Zmniejsz obrażenia, jeśli atakujący nosi bardziej miękkie obuwie, np. pantofelki, lakierki itd.

Korzystanie z bibliotek (25%)

Jest to jedna z najbardziej użytecznych umiejętności w grze. Umożliwia ona Badaczowi wyszukanie określonej książki, gazety lub

informacji w bibliotece czy zbiorze dokumentów pod warunkiem, że szukana rzecz znajduje się w danym miejscu. Każde użycie tej umiejętności zajmuje 4 godziny ciągłego przeszukiwania. Badacz rzadko będzie miał okazję przeprowadzić dziennie więcej niż dwie próby.

Ta umiejętność pozwala odnaleźć opis zamkniętej sprawy lub szczególnie zbiór rzadkich książek, lecz żeby móc się z nimi zapoznać, mogą być potrzebne dodatkowo: *wmawianie*, *perswazja*, *tarowanie się*, *wiarygodność* lub specjalna rekomendacja.

KORZYSTANIE Z BIBLIOTEK W LATACH 1920.

W latach 20. istniały liczne biblioteki. Znajdowały się one nawet w małych miasteczkach, gdzie wiele z nich było finansowanych przez Carnegie Institute oraz inne organizacje. Pomimo że zbiory książek były łatwo dostępne, biblioteki dysponowały bardzo ograniczonymi zasobami. Większość amerykańskich wielkich miast szczyciło się wspaniałymi zbiorami publicznymi – szczególnie Nowy Jork i Boston. Duże kolekcje (niektóre o sporym rozgłosie) utrzymują uniwersytety i chociaż wypożyczanie ma ograniczony charakter, większość jest otwarta dla ogółu czytelników, bez względu na to czy są studentami danej szkoły, czy też nie.

Księgowość (10%)

Ta umiejętność określa wiedzę Badacza o księgowości i umożliwia poznanie finansowego statusu osoby prywatnej lub przedsiębiorstwa. Dzięki tej umiejętności, przeglądając księgi, można odkryć oszustwa finansowe, przekupstwo i łapówki, malwersacje oraz to czy informacje o kondycji finansowej firmy odpowiadają rzeczywistości. Przeglądając stare rachunki można dowiedzieć się, w jaki sposób w przeszłości zdobywano i tracono pieniądze (zboże, niewolnictwo, alkohol), a także – komu i za co płacono.

Jak w większości zawodów, umiejętność na poziomie 50% lub więcej jest zazwyczaj minimum wymagany, by zaliczyć daną osobę do profesjonalistów. Badacz o umiejętności powyżej 75% mógłby być CPA – Certified Public Accountant (czyli dyplomowanym księgowym) – a mający wiedzę na poziomie wyższym niż 90% może pracować jako znawca ubezpieczeniowy.

KSIEGOWOŚĆ W LATACH 1920.

W 1929 roku ukazało się dzieło J.B. Canninga *The Economics of Accountancy* („Rachunkowość”). Było jedną z pierwszych prób stworzenia koncepcji księgowości na bazie współczesnej teorii ekonomii.

Mechanika (20%)

Umożliwia Badaczowi naprawianie uszkodzonych maszyn lub konstruowanie nowych, acz prostych urządzeń. Umiejętność ta pozwala zbudować także podstawowe narzędzia stolarskie bądź hydrauliczne. Jest podobna do *elektryki*, a do naprawienia bardziej skomplikowanych urządzeń mogą być niezbędne obie te umiejętności. Czasem będą potrzebne również specjalne narzędzia i części. Do otwierania zamków, oprócz tych najprostszych, będziesz musiał mieć specjalne narzędzia. Patrz *otwieranie zamków*.

MECHANIKA W LATACH 1920.

Umiejętności z zakresu mechaniki mają liczne zastosowanie w tym okresie, poczynając od naprawy samochodów, a na sprzęcie domowym i pracy w przemyśle kończąc. Niedrogie kursy korespondencyjne oraz periodyki takie jak *Popular mechanics* („Mechanika popularna”) pozwalają mechanikowi nadążyć za rozwojem nowych technologii.

W latach 1920. podstawowe prace naprawcze z zakresu *elektryki* można wykonać z pomocą umiejętności *mechanika*. (Patrz *elektryka*).

Medycyna (5%)

Umożliwia diagnozę i leczenie ludzkich słabości, chorób, urazów, zatruc itp. Pozwala również na wydawanie opinii o stanie zdrowia. Jeśli w danym okresie historycznym nie jest dostępne lekarstwo na jakąś dolegliwość, każda próba leczenia będzie niepełna, niepewna

lub nieskuteczna. Jeśli test się nie powiedzie, Badacz korzystający z tej umiejętności musi odczekać pewien okres, by go powtórzyć, jednakże inny lekarz może to zrobić w następnej rundzie.

W nagłym przypadku – raz na atak lub obrażenie – udany test *medycyny* może natychmiast przywrócić 1k3 punkty Wytrzymałości.

W tej samej lub następnej rundzie walki, w której Badacz umarł, można go przywrócić do życia, jeśli otrzymane 1k3 punkty zwiększą jego Wytrzymałość do co najmniej +1.

Badacz leczony za pomocą *medycyny* wraca do zdrowia z prędkością 2k3 punktów Wytrzymałości na tydzień.

Udany test *medycyny* natychmiast przywraca przytomność ofierze nokautu i – jeśli Strażnik uzna to za stosowne – osobie nieprzytomnej.

Strażnik może uznać, że pacjent jest nieuleczalnie chory. Patrz również *pierwsza pomoc*.

MEDYCYNA W LATACH 1920.

Podczas pierwszej wojny światowej powstały trwałe, przenośne aparaty rentgenowskie. W 1922 roku wynaleziono insulinę. W 1928 roku sir Alexander Fleming odkrywa penicylinę. Pod koniec dekady u pacjentów chorych na raka stosuje się już terapię za pomocą naświetlań.

Pomimo testów prowadzonych z etylenem i acetylenem, tlenek azotu nadal pozostaje najlepszym specyfikiem powszechnie wykorzystywanym w narkozach. Do znieczulania miejscowego wciąż używa się głównie kokainy, chociaż szybko zaczyna wypierać ją używana syntetycznie nowokaina. Morfina, której stosowanie regulują przepisy władz federalnych, jest ciągle najlepszym silnym środkiem przeciwbólowym i pomimo swych uzależniających właściwości nie straciła całkowicie opinii „cudownego lekarstwa”. Antybiotyki jeszcze nie istnieją, a do leczenia takich chorób jak malaria czy żółta febra wciąż używa się chininy. Obowiązkowe szczepienia niemal wyeliminowały zachorowalność na ospę. Dzięki nim odniesiono też sukcesy w walce z chorobami pokrewnymi tyfusowi. Jednak schorzenia takie jak cholera czy gruźlica okazały się odporne i nadal są niebezpieczne. Światowa epidemia grypy w latach 1918-1919 doprowadziła do zarażenia 20 milionów osób i zgonu 850 tysięcy z nich.

Mity Cthulhu (0%)

Umiejętność ta oznacza znajomość sekretów, których człowiek nie powinien poznawać; nabyta poprzez styczność z Mitami i czytanie zakazanych ksiąg.

Nasłuchiwanie (25%)

Określa umiejętność interpretacji i rozumienia dźwięków, włącznie z podsłuchiwanymi rozmowami, fragmentami rozmowy zza zamkniętych drzwi i szeptami w kawiarni. Strażnik może wykorzystać tę umiejętność do sprawdzenia, czy Badacz zda sobie sprawę ze zbliżającego się niebezpieczeństwa – np. czy obudzi go dźwięk łamanej gałązki.

NASŁUCHIWANIE W LATACH 1920.

Przy nasłuchiwaniu dźwięków dochodzących zza ściany lub drzwi można korzystać z dobrej jakości stetoskopów. Mikrofony w tamtych czasach są duże i trudne do ukrycia. Stosunkowo łatwo założyć podsłuch telefoniczny. Instaluje się go najczęściej w miejscu, w którym linia podłączona jest do słupa telefonicznego.

Nawigacja (10%)

Pozwala odnaleźć właściwą drogę przy dobrej pogodzie oraz w czasie sztormu, w dzień i w nocy. Osoby posiadające tę umiejętność na wyższym poziomie znają się na istniejących w określonej epoce tablicach astronomicznych, mapach i instrumentach nawigacyjnych. Rezultaty testu tej umiejętności nie powinny być ujawniane – Badacze powinni sami z czasem wywnioskować czy się on powiódł, czy nie. Umiejętność tę można wykorzystać również do

zmierzenia jakiegoś obszaru i stworzenia jego mapy. Może to dotyczyć zarówno wyspy o powierzchni wielu kilometrów kwadratowych, przejścia podziemnego, jak i pomieszczenia zamkniętego.

Obsługa ciężkiego sprzętu (0%)

Wymagana do kierowania czołgiem, koparką, dźwigiem i innymi wielkimi maszynami budowlanymi. Gdy Badacz posiada już tę umiejętność, nie trzeba wykonywać jej testów, z wyjątkiem przypadków szczególnie trudnych lub niebezpiecznych, bądź też działań wykonywanych w złych warunkach. Strażnik może obniżyć szansę przeprowadzenia testu, jeśli napotkane trudności są w większości nie znane wcześniej użytkownikowi – np. ktoś, kto przywykł do prowadzenia buldożerów, nie będzie w pełni sprawnie kierował silnikiem parowym w maszynowni statku.

Okultyzm (5%)

Ta umiejętność pozwala rozpoznawać okultystyczne akcesoria, słowa i koncepcje, a także identyfikować księgi magicznych zaklęć i teksty okultystyczne – te pomaga również tłumaczyć i interpretować. Zrozumienie niektórych ksiąg może zwiększyć wartość *okultyzmu*. Niektóre pozycje okultystyczne są wymienione w dalszej części tekstu. Umiejętność ta nie dotyczy zaklęć, ksiąg i magii związanych z Mitologią Cthulhu, jednakże ponieważ większość ignorantów wierzących w Wielkich Przedwiecznych wierzy również w okultyzm, *okultyzm* może się często przydać.

OKULTYZM W LATACH 1920.

W 1920 roku Aleister Crowley zakłada w Sycylii Opactwo Thelemy, jednak w 1923 roku zostaje z niego wydalony po śmierci jednego z członków organizacji. W 1925 roku sir Arthur Conan Doyle zostaje honorowym przewodniczącym Międzynarodowego Kongresu Spirytystycznego. Rok później pułkownik Percy Fawcett znika w brazylijskiej dżungli, poszukując dowodów na istnienie Atlantydy. Mistyk Gurdjieff zakłada pod Paryżem instytut okultystyczny.

Do popularnych ksiąg z tych lat nawiązujących do problematyki okultyzmu zalicza się: *The Encyclopedia of Occultism* („Encyklopedię okultyzmu”) (1920) Lewisa Spence’a, *Witch Cult of Western Europe* („Kult Wiedźm w Europie Zachodniej”) (1921) dr. Margaret Murray, *Thirty Years of Psychical Research* („Trzydzieści lat badań nad psychiką”) (1923) Charlesa Richeta, *The Problem of Atlantis* („Zagadka Atlantydy”) (1924) Lewisa Spence’a, *The Old Straight Track* („Stara prosta droga”) (1925) Alfreda Watkina, *The Lost Continent of Mu* („Zaginiony Kontynent Mu”) (1926) pułkownika Jamesa Churchwarda i *The Projection of the Astral Body* („Projekcja ciała astralnego”) (1929) dr. Herewarda Carringtona.

Otwieranie zamków (0%)

Badacz może dzięki tej umiejętności naprawiać zamki, doraabiać klucze, otwierać drzwi wytrychami i innymi narzędziami. Próba otwarcia szczególnie trudnych zamków ma mniejsze szanse powodzenia. Badacz może otwierać drzwi samochodowe, okna bibliotek, chińskie pudełka itp., a również neutralizować proste systemy alarmowe. Skomplikowane sejfy, skarbcie i inne poważne systemy ochronne są poza zasięgiem tej umiejętności. Jeśli Badacz próbuje zrobić coś bezszelestnie, Strażnik może połączyć test *otwierania zamków* z testem *Mocy* bądź *Zręczności*.

OTWIERANIE ZAMKÓW W LATACH 1920.

Chociaż tańsze zamki kombinacyjne można czasem „wyczuć” i otworzyć korzystając z tej umiejętności, nie pozwala ona pokonać zabezpieczeń wyższej jakości, które znajdują się w sejfach i skarbcach. W takiej sytuacji jedynym rozwiązaniem jest wykraść cały sejf, zabrać go w bezpieczne miejsce i „rozpruć” za pomocą palników, łomów i młotów. Do dużych skarbców łatwiej się nieraz dostać wchodząc przez jedną ze ścian niż przez solidnie zabezpieczone wejście.

Perswazja (15%)

Służy do przekonywania ludzi do określonych pomysłów i koncepcji. Podobnie jak *wmawianie*, może być wykorzystywana do wpajania nie zawsze prawdziwych przekonań. Jednak w przeciwieństwie do *wmawiania* efekt *perswazji* jest trwały – może obejmować miesiące czy nawet lata, aż wydarzenia lub inna próba *perswazji* zmienią punkt widzenia ofiary. Użycie tej umiejętności może zająć godzinę lub więcej, w zależności od tego, co chce się osiągnąć.

Pierwsza pomoc (30%)

Jest to procentowa szansa ocucenia nieprzytomnego lub omdleńszego towarzysza, nastawienia złamanej kończyny, opatrzenia oparzenia, uratowania niedoszedłego topielca itp. *Pierwsza pomoc* nie leczy chorób ani subtelnych dolegliwości fizycznych, nie skutkuje również przeciw zatruciom, chyba że Strażnik Tajemnic wyrazi zgodę. Badacz leczony z zastosowaniem *pierwszej pomocy* wraca do zdrowia z szybkością 1k3 punktów tygodniowo. Jeśli znajdzie się w szpitalu pod opieką kogoś, kto przeprowadzi udany test *medycyny*, tempo leczenia wzrasta do 2k3 punktów tygodniowo.

Jeśli test *pierwszej pomocy* się nie powiedzie, można przeprowadzić następny dopiero po rozsądnym czasie. Oczywiście w następnej rundzie może spróbować sił ktoś inny.

Udany test tej umiejętności umożliwia natychmiastowe uleczenie 1k3 punktów Wytrzymałości, utraconych na skutek pojedynczego ataku lub obrażenia. Dlatego też Badacz, który został kilkakrotnie postrzelony (podczas kilku różnych ataków), może uzyskać pierwszą pomoc dla każdej z nich. Oczywiście można by się bardziej uwikłać w szczegółowe wyliczanie ran i obrażeń, lecz prowadzenie zapiszków zapewne stałoby się nudne.

Jeśli Badacz zginie, może zostać przywrócony do życia w tej samej lub następnej rundzie, jeśli dzięki otrzymanym 1k3 punktom jego Wytrzymałość wzrośnie do +1 lub więcej.

Udany test *pierwszej pomocy* automatycznie cuci omdleńcego i – jeśli Strażnik tak zadecyduje – każdego nieprzytomnego.

Jeżeli Badacz otrzyma skuteczną *pierwszą pomoc*, kolejne próby wykorzystania zarówno tej umiejętności, jak i *medycyny* nie przynoszą już żadnych rezultatów. Oczywiście nowe obrażenia mogą być leczone zupełnie niezależnie. Wykorzystanie tej umiejętności zajmuje rundę walki lub tyle czasu, ile określi Strażnik. Patrz również *medycyna*.

PIERWSZA POMOC W LATACH 1920.

Apteczki pierwszej pomocy z tamtych czasów zawierają zazwyczaj: bandaż, gazę, nożyczki, igłę z nitką, oliwę, sól gorzką, sproszkowaną musztardę, olej z goździków, syrop z ipekakuany, kolodium i wodę wapienną. Najlepszy aktualnie środek antyseptyczny to jodyna. Surowica przeciw ukąszeniom węży nie jest jeszcze dostępna.

Pilotowanie (0%)

Jest to wodno-powietrzny odpowiednik prowadzenia, a więc umiejętność kierowania pojazdem pływającym bądź latającym. Badacz może posiadać kilka jej odmian, które zapisuje sobie w wolnych, osobnych miejscach karty; każda z nich ma wartość początkową 0%. Bez wiarygodnego wyjaśnienia w historii postaci umiejętność ta powinna dotyczyć tylko niedużych łodzi bądź statków powietrznych.

Umiejętności pilotowania statków latających zmieniały się z epoki na epokę. *Pilotowanie łodzi* nie zmienia się. Zarówno w przypadku pojazdów powietrznych, jak i wodnych takie same warunki wpływają na modyfikację testu: zła pogoda, słaba widoczność, uszkodzenia, itp.

Badacz, który posiada co najmniej 1 punkt umiejętności, może rozpocząć podróż i ustawić żagle lub wystartować w spokojny dzień, przy dobrej widoczności. Testy należy przeprowadzać podczas

sztormów, słabej widoczności i w innych trudnych sytuacjach. Do nawigowania łodzią lub statkiem powietrznym należy stosować umiejętność *nawigacja*.

PILOTOWANIE ŁODZI: Zrozumienie zachowania małych łodzi motorowych lub żaglowych na wietrze, podczas pływów; umiejętność określania ukrytych przeszkód dzięki obserwacji wiatru i fal; rozpoznawanie nadchodzących sztormów. Początkującym żeglarzom trudność może sprawiać nawet zacumowanie łodzi wiosłowej.

Każda klasa łodzi wymaga oddzielnej umiejętności, którą należy wymienić na karcie niezależnie od innych, chyba że Strażnik zdecyduje inaczej. Istnieją następujące klasy: łódź motorowa, frachtowiec, mały statek żaglowy i duży statek żaglowy. Proste łodzie, jak np. łodzie wiosłowe, może prowadzić każda osoba posiadająca umiejętność *pilotowanie łodzi*.

PILOTOWANIE STATKU POWIETRZNEGO: Zrozumienie działania ogólnej klasy pojazdów (patrz dalej). Test *pilotowania* musi zostać wykonany podczas każdego lądowania, nawet w najlepszych warunkach. Jeśli warunki są dobre, podwaja się szansa jego powodzenia. Jeśli natomiast są złe, pilot ląduje z normalną wartością procentową umiejętności. Zwykle niepowodzenie odzwierciedla jedynie pewne uszkodzenie pojazdu, które musi zostać naprawione przed kolejnym startem – pilot i pasażerowie otrzymują jedynie minimalne obrażenia. Rezultat 00 to wypadek z co najmniej jednym zabitym na miejscu.

Każda klasa pojazdów wymaga odrębnej umiejętności, którą należy wymienić na karcie niezależnie od innych, chyba że Strażnik uzna inaczej. W latach 1920. w grę wchodzi następujące możliwości: *pilotowanie balonów*, *sterowców*, *samolotów* i *szybowców*.

PILOCI LOTNICTWA W LATACH 1920.

Słynny niemiecki pilot sterowców – Hugo Eckener – przelatywał nad Atlantykiem (1924), odbywał podróże dookoła świata (1929) oraz lot nad biegunem (1931). Amerykański as lotnictwa z okresu pierwszej wojny światowej, Eddie Rickenbacker, obecnie zatrudniony u Cadillaca, dołącza w 1932 roku do American Airways. Charles Lindbergh dokonuje w 1927 roku swego słynnego przelotu przez Atlantyk i przy dźwiękach dalekopisów wraca na paradę do Nowego Jorku.

Pistolet (20%)

Stosuje się do wszystkich broni pistoletopodobnych, strzelających pojedynczymi pociskami. Umiejętne naładowanie i strzelanie z pistoletu skałkowego może, jeśli Strażnik uzna to za stosowne, wymagać dodatkowego testu *historii*.

Pistolet maszynowy (15%)

Korzystaj z tej umiejętności, jeśli strzelasz z jakiegokolwiek pistoletu maszynowego.

Pływanie (25%)

Umiejętność utrzymywania się na powierzchni wody i poruszania w niej oraz w innych cieczach. Jeśli Badacz znajdzie się w zanurzeniu, przeprowadź test tej umiejętności, aby zobaczyć, czy nie utonie i czy będzie w stanie się poruszać. Nieudany test *pływania* oznacza początek tonięcia. Tonąca osoba może wykonać w następnej rundzie kolejny test pływania – jeśli się on powiedzie, wyrzuci się na powierzchnię i może zaczerpnąć powietrza. Jeżeli uda się kolejny test, może poruszać się w wodzie. Jeśli drugi test się nie powiedzie, Badacz znów zaczyna tonąć.

PŁYWANIE W LATACH 1920.

Pod koniec lat 20. notowano następujące rekordy świata: na dystansie 100 jardów (ok. 91,4 m – red.) – 51 sekund (Johnny Weismuller), na jedną milę morską (1853, 184 m – red.) – 21 minut i 6,25 sek., przepłynięcie kanału La Manche – 11 godzin i 5 min.

Prawo (5%)

Odzwierziedla szanse Badacza na znajomość potrzebnego przepisu prawnego, precedensu, procedury prawnej bądź dworskiej. W obcym kraju zmniejsz szanse na udany test do połowy aktualnej wartości *prawa*, chyba że Badacz spędził 30-INT miesięcy na studiowaniu praw tego kraju.

PRAWO W LATACH 1920.

W 1925 roku Clarence Darrow przegrywa z Williamem Jenningsem Brianem bezprecedensową sprawę – tzw. małpi proces (Scopes Monkey Trial) w Tennessee.

Prowadzenie samochodu (20%)

Wszyscy posiadający tę umiejętność potrafią prowadzić samochód lub niewielką ciężarówkę (łącznie z wykonywaniem zwykłych manewrów) i są w stanie pokonać problemy wynikające z ich codziennej eksploatacji. Jeśli Badacz chce zgubić „ogon” lub dogonić kogoś, musi wykonać test tej umiejętności (jego przeciwnik powinien zrobić to samo). Rzuty należy wykonywać dopóki któryś z testów się nie powiedzie. Również aby wykonać niebezpieczny manewr, należy przeprowadzić test *prowadzenia*.

Prowadzenie powozu jest podobną umiejętnością, a jej wartość startowa w kampanii lat 20. wynosi 0%. Ta zdolność była dużo bardziej rozpowszechniona w latach 90. dziewiętnastego wieku.

PROWADZENIE SAMOCHODU W LATACH 1920.

Prawa jazdy wydają poszczególne stany. W większości wymaga się ukończenia szesnastu lat, chociaż istnieją wyjątki. Dotyczą one przede wszystkim pozwoleń na prowadzenie pojazdów na terenach farm przez osoby nieletnie. Aby uzyskać prawo jazdy, należy najpierw zaliczyć krótki i prosty test pisemny, a następnie jazdę w obecności oficera policji. Otrzymuje się je po dokonaniu opłaty i pomyślnym zdaniu tego dwuczęściowego egzaminu. Zazwyczaj ma ono ważność na okres od roku do dwóch lat. Później trzeba je odnawiać. Prawa jazdy zachowują ważność także w innych stanach, lecz sędzia może je unieważnić, jeśli kierowca został wielokrotnie ukarany mandataми za niebezpieczną jazdę.

Psychoanaliza (0%)

Umożliwia opanowanie trwałego lub czasowego obłądu na dzień lub kilka dni. Jeśli stan chorobowy utrzymuje się dłużej, choroba powraca i tylko czas może ją wyleczyć. Proces leczenia może zająć nawet godzinę i wolno go przeprowadzić tylko raz na utratę Poczytalności, niezależnie od tego, ilu jest psychoterapeutów.

Leczenie u psychoterapeuty może zwiększyć Poczytalność w trakcie długotrwałej choroby psychicznej i przyspieszyć rehabilitację.

Psychoanaliza nie może zwiększyć Punktów Poczytalności powyżej MOC x5, ani powyżej 99-Mity Cthulhu.

Umiejętność dotyczy terapii emocjonalnych, a nie procedur freudowskich. W latach 1890. praktycznie nie była znana formalna psychoterapia, choć niektóre metody są tak stare jak ludzkość. W latach 1920. *psychoanalizę* traktowano z podejrzliwością i często uważano ją za szarlatanerie. Analityków lub naukowców zajmujących się leczeniem zaburzeń emocjonalnych powszechnie nazywano „psychiatrami”.

PSYCHOANALIZA W LATACH 1920.

Europa wyprzedza Stany Zjednoczone na tym polu. Pierwsza publiczna klinika i szkoła kształcąca w dziedzinie psychoanalizy powstaje w 1921 roku w Berlinie. Wkrótce potem w Wiedniu zostaje otwarta podobna placówka. Jedynym poważniejszym anglojęzycznym czasopiśmie poruszającym tematykę psychoanalizy jest *The International Journal of Psycho-analysis*.

Chociaż Zygmunt Freud jest nadal uznanym autorem – twórcą m.in. *A General Introduction of Psychoanalysis* („Wstępu do psychoanalizy”) (1915-1916) oraz *The Ego and the Id* („Ego oraz id”)

(1923) – wielu jego studentów i współpracowników zrywa współpracę z nim i tworzy własne teorie.

Otto Rank rozwija pojęcie „lęku przed narodzinami” i wydaje *The Myth of the Birth of the Hero* („Mit Narodzin Bohatera”) (1909) oraz *Trauma of Birth* („Uraz na skutek narodzin”) (1924). Alfred Adler mówi o „dążeniu do mocy” w *Understanding Human Nature* („Zrozumieniu ludzkiej natury”) (1918). Carl Jung opisuje „wołę do życia” i w pracach *Psychology of the Unconscious* („Psychologia podświadomości”) (1916) oraz *Psychological Types* („Wzorce psychologiczne”) (1923) zakłada istnienie podświadomości zbiorowej.

Psychologia (5%)

Umiejętność, którą w pewnym stopniu posiadają wszyscy ludzie. Umożliwia ona wysnuwanie wniosków dotyczących motywacji działań człowieka i jego osobowości na podstawie obserwacji zachowania. W większości przypadków Strażnik powinien wykonywać testy tej umiejętności w tajemnicy i ujawniać tylko uzyskane przez Badacza informacje, niezależnie od tego czy są one prawdziwe, czy fałszywe. Gracze nie powinni się spodziewać, że dzięki tej umiejętności rozpoznają sprytne oszustwo, chyba że Odkrywca zdobędzie zaufanie swego przeciwnika.

PSYCHOLOGIA W LATACH 1920.

Chociaż różnoracy szamani, znachorzy, wróżbici i szarlatani od dawna trudnili się psychologią naturalną, to dopiero w połowie dziewiętnastego wieku stała się ona gałęzią filozofii, stanowiąc przedmiot badań naukowych. W ostatnich latach pojawiło się w tej dziedzinie kilku wybitnych uczonych.

W Europie Karl Marbe bada „świadomość”, a Henry Watt „myślenie”. Narzis Ach zgłębia „systematyczną introspekcję doświadczalną”, a Karl Buhler „niezobrazowaną myśl”. Koffka i Kohler tworzą podwaliny „psychologii postaci”, a Le Bon i Sighele prowadzą badania nad „sugestią” i „psychologią tłumy”. W Ameryce Simon i Binet opracowują w 1908 roku pierwszy test inteligencji, a Watson w 1913 tworzy pojęcie „behawioryzmu”. W 1921 roku Catell zakłada Psychological Corporation, mającą promować zastosowanie psychologii w przemyśle. Tymczasem w Związku Radzieckim Stalin rozpoczyna badania nad postrzeganiem pozazmysłowym, telekinezą i innymi zjawiskami paranormalnymi. We wczesnych latach trzydziestych podąża tą drogą amerykański uniwersytet Duke.

Główną periodykiem jest aktualnie *The American Journal of Psychology* założony w 1887 roku.

Rzemiosło (0%)

Rzemiosłem są umiejętności wykorzystywane do tworzenia praktycznych przedmiotów bądź wywoływania przyjemnego wrażenia u ludzi. Za aprobatą Strażnika Tajemnic prawie każda praca lub zawód, które przynoszą dochody, mogą być traktowane jako *rzemiosło*.

Wykorzystując tę umiejętność Badacz może po pomyślnym wykonaniu testu wytworzyć i zreperować proste przedmioty. Zasadniczo wymaga to czasu i ekwipunku, który określa Strażnik. Przy krytycznym sukcesie rzemieślnik może stworzyć wyjątkowo piękny przedmiot. Udany test może również być wymagany, by Badacz przypomniał sobie jakąś historię bądź koncepcję dotyczącą określonego *rzemiosła*.

RZEMIOSŁO W LATACH 1920.

Wraz z rozpoczęciem masowej produkcji i nastaniem ery przemysłu niektóre rzemiosła stają się mniej rozpowszechnione niż kiedyś. Jednak mimo to wciąż działa wielu rzemieślników, m.in. piekarzy, rzeźników, stolarzy meblowych, cieślów, szewców, mechaników, młynarzy, przedsiębiorców pogrzebowych, cieślów okrętowych i krawców.

Rzucanie (25%)

Użyj tej umiejętności, aby trafić w cel przypadkowym przedmiotem lub właściwą stroną rzucanego przedmiotu (np. ostrzem noża lub

maczety). Rozsądnie wyważony obiekt wielkości dłoni można rzucić na odległość 3 x (S Badacza – BC obiektu) liczone w metrach. Obiekt specjalnie przeznaczony do rzucania można rzucić na odległość 6 metrów x (S Badacza – BC obiektu), a potoczyć może się on jeszcze dalej. Strażnik musi dobrać mnożnik odpowiedni dla określonego przedmiotu – piłka baseballowa zachowuje się zupełnie inaczej niż na przykład oszczep. Jeśli test *rzucania* nie powiedzie się, losowo określi miejsce upadku, w zależności od tego, jak odległy był otrzymany wynik od pożądanego.

RZUCANIE W LATACH 1920.

Pod koniec lat 1920. notowano następujące rekordy świata: w rzucie dyskiem – 47,88 m, w rzucie oszczepem – 67,89 m, w pchnięciu kulą (7,2 kg) – 15,85 m.

Skakanie (25%)

Jeśli test się powiedzie, Badacz może podskoczyć i złapać obiekt wiszący na wysokości równej jego podwojonemu wzrostowi, skoczyć w dół z wysokości równej jego wzrostowi, skoczyć w dal z miejsca na odległość równą wzrostowi lub też skoczyć w dal z rozbiegu na odległość równą jego podwojonemu wzrostowi. Jeśli Badacz spada z dużej wysokości, udany test *skakania* zmniejsza odniesione przez niego obrażenia o 1k6 punktów.

SKAKANIE W LATACH 1920.

Pod koniec lat 20. rekordy świata w skokach są następujące: w skoku wzwyż 2,03 m; w skoku w dal 7,89 m; w skoku w dal z miejsca 2,57 m; w skoku o tyczce 4,26 m.

Skradanie się (10%)

Sztuka bezszelestnego przemieszczania się w sposób uniemożliwiający wykrycie skradającego się tym, którzy mogliby nasłuchiwać. Jeśli Badacz chce się cicho poruszać w ukryciu, może użyć tej umiejętności w połączeniu z *ukrywaniem się*. Wówczas przeprowadza się jeden test i jego wynik porównuje z procentowymi wartościami obu umiejętności. Patrz również *ukrywanie się*.

SKRADANIE SIĘ W LATACH 1920.

Ciche buty na gumowej podeszwie mogą dodać do testu *skradania się* 10-20 punktów.

Spostrzegawczość (25%)

Pozwala Badaczowi dostrzec sekretne przejście lub pomieszczenie, schowanego intruza, ukryty ślad, interesującą wskazówkę, zamaskowany samochód, zasadzkę itd. Jedną z najważniejszych umiejętności w grze, posiadającą oczywiste zastosowanie. (Sugeruje się, by Strażnik wykonywał test tej umiejętności w sekcjach, nie informując gracza o wyniku na kosztach, a jedynie o efekcie w grze. – red.)

SPOSTRZEGAWCZOŚĆ W LATACH 1920.

Lornetki, teleskopy czy celowniki optyczne mogą zwiększać szanse powodzenia testu *spostrzegawczości*.

Strzelba (30%)

Ta umiejętność pozwala na strzelanie z dowolnej broni strzałowej. Ponieważ ładunek zostaje rozproszony na pewnym obszarze, szansa trafienia nie zmniejsza się wraz z odległością, za to zmniejszają się zadawane obrażenia. Jednym strzałem można trafić 1k3 znajdujące się blisko siebie cele (np. osoby w grupie) w odległości 10-20 metrów, albo 1k6 takich celów w odległości 20-50 metrów. O tym, czy cele są wystarczająco blisko siebie, by ta zasada została zastosowana – decyduje Strażnik.

Strzelby dwulufowe mogą zostać obcięte, żeby było je łatwiej ukryć. Odpowiednie dane znajdziesz w tabelach broni. W Stanach Zjednoczonych, w latach 1920., taka broń uznawana była za nielegalną.

Strzelając nabojem karabinowym zastosuj umiejętność *karabin*. Strażnik może uznać za stosowne, by potraktować *karabin* i *strzelbę* jako jedną umiejętność, rozróżniając amunicję: kulę i naboje.

Sztuka (5%)

Należy określić dokładniej rodzaj sztuki, czy jest to np.: piosenka, instrument muzyczny, malowanie, gotowanie itp. – dowolna sztuka nieliteracka, którą może uprawiać w swym życiu twórca osoba. Jeśli test umiejętności się powiedzie, to dzieło lub występ są udane, a publiczność zadowolona. Porażka oznacza, że artysta był nieprzekonywujący. Artyści Lovecrafta wyznają tradycyjne muzy, jednak Strażnik może w szerszy sposób zinterpretować pojęcie sztuki – poczynając od baseballa, a kończąc na żonglerce. Gracz powinien zanotować na swej karcie Badacza uprawiany styl i środek wyrazu: śpiewak operowy, malarz itp. Karta zawiera kilka rubryk, w których możesz umieścić różne wersje tej umiejętności.

SZTUKA W LATACH 1920.

Max Ernst jest wiodącym dadaistycznym malarzem i rzeźbiarzem. Picasso eksperymentuje w konwencji kubizmu. Diego Rivera – meksykański malarz o otwartej postawie politycznej – ma wystawę w Nowym Jorku. Bela Bartok odwiedza w 1927 roku Stany Zjednoczone. W Paryżu debiutuje późniejszy mistrz gitary klasycznej – Andre Segovia. W 1928 Arturo Toscanini przejmie batutę dyrygenta nowojorskich filharmoników. Pablo Casals jest uważany za najwybitniejszego wiolonczelistę.

Sztuki walki (0%)

Możesz zastosować tę umiejętność atakując za pomocą *uderzenia pięścią*, *ciosu głową*, *kopnięcia* lub *chwyty*. Jeśli rzut na trafienie jest mniejszy lub równy procentowej wartości *sztuk walki* atakującego, zadawane są podwójne obrażenia. Tak więc w wyniku *uderzenia pięścią* przeciwnik otrzymuje 2k3 plus modyfikator obrażeń. *Sztuki walki* podwajają obrażenia zadawane przez sam atak, lecz nie podwajają żadnych modyfikatorów.

Osoba posiadająca tę umiejętność może tuż przed atakiem wybrać ten, który chce zablokować i nie musi tego określać na początku rundy. Jednak nawet za pomocą *sztuk walki* nie można odbić pocisków.

SZTUKI WALKI W LATACH 1920.

Jedynymi znanymi sztukami walki w tym okresie były francuskie savate oraz japońskie ju-jitsu. Pierwszy z wymienionych stylów był odmianą kick boxingu z naleciałościami pochodzącymi z Indochin. Drugi to tradycyjny sport japoński. Więcej o ju-jitsu uprawianym w latach dwudziestych można dowiedzieć się z książki K. Sa-ito *Ju-Jitsu Tricks* („Chwyty ju-jitsu”) (1905).

Targowanie się (5%)

Ta umiejętność pozwala na zdobycie pożądanego towaru po obniżonej cenie. Badacz musi określić cenę, za którą chce nabyć określoną rzecz i za każde 2% różnicy pomiędzy ceną oferowaną i ceną proponowaną musi zmniejszyć o 1 poziom swej umiejętności. Sprzedawca nigdy nie poniesie straty, niezależnie od tego, jak dobrze bohater się targuje. Strażnik powinien w tajemnicy ustalić dolną wartość ceny i nie schodzić poniżej tej granicy.

Oczywiście można zastosować tę umiejętność w każdej sytuacji, w której następuje wymiana dóbr. Czasem w targowaniu mogą pomóc testy łączone z *wiarygodnością*, *wmawianiem* i *perswazją*.

Prosty targ można uciąć w kilka minut. Ustalenie skomplikowanego kontraktu może zająć tygodnie, a umiejętność *targowanie się* może być używana w połączeniu z *prawem*.

TARGOWANIE SIĘ W LATACH 1920.

Do najbardziej znanych wówczas filantropów amerykańskich – spośród których większość założyła rozmaite fundacje – należą: Andrew Carnegie, George Eastman, Henry Ford, Daniel Guggenheim, Andrew Mellon, Julius Rosenwald i J.P. Morgan Jr.

Tropienie (10%)

Za pomocą *tropienia* Badacz może podążać za jakąś osobą, pojeździe lub zwierzęciem po miękkiej ziemi lub liściach. Odejmiemy 10% od szansy powodzenia za każdy dzień, który upłynie od czasu powstania tropu. Deszcz uniemożliwia *tropienie*. Nie można tropić po wodzie, betonie ani w nocy – chyba że pozwalają na to jakieś szczególne okoliczności.

TROPIENIE W LATACH 1920.

Ta umiejętność rozszerza się na inne ślady – np. opon samochodowych. Można wykonywać odlewy gipsowe i użyć ich do późniejszego porównania z podejrzanym obiektem.

Uderzenie pięścią (50%)

Ta umiejętność nie wymaga wyjaśnień. Jej zastosowanie może być opisane jako zwykłe uderzenie, cios karate (potrzeba wtedy jednak umiejętności *sztuki walki* – red.), szeroki zamach, gwałtowny policzek itd. Można użyć tej umiejętności do zablokowania *kopnięcia* lub *ciosu głową*. *Sztuki walki* mogą zwiększyć obrażenia zadawane przez *uderzenie pięścią*, można również zastosować zasadę nokautu.

UDERZENIE PIĘŚCIĄ W LATACH 1920.

Mosiężny kastet przy każdym trafieniu powiększa obrażenia o 2 oczka (o 3, jeśli posiada kolce). Taka broń jest jednak nielegalna w większości stanów.

Ukrycie czegoś (15%)

Umożliwia ukrywanie przed wzrokiem innych, krycie lub maskowanie przedmiotów (na przykład za pomocą śmieci, ziemi, ubrań lub innych materiałów, które mogą się do tego celu nadać), stworzenie tajnego schowka lub fałszywej przegródki, albo też zmianę wyglądu przedmiotu w taki sposób, by ukryć jakieś jego cechy.

W ten sposób Badacz może uniknąć przypadkowego zauważenia, lecz nie ochroni to go przed uważniejszą obserwacją. Oczywiście znacznie trudniej jest ukryć większe obiekty niż mniejsze. Przedmiotów większych od słońca pojedyncza osoba nie jest w stanie schować, ale grupie osób prawdopodobnie się to uda.

Ukrywanie się (10%)

W przeciwieństwie do *ukrycia czegoś*, umiejętność *ukrywania się* dotyczy własnej zdolności unikania wykrycia, bez uprzedniego przygotowania. Wykorzystuj ją tylko w trakcie pościgu, gdy obszar, w którym ukryty jest Badacz, znajduje się pod obserwacją albo w pobliżu przechodzi patrol. Gracz może wskazać obiekty, za którymi usiłuje się ukryć – przedmioty, krzaki, głęboki cień itp.; jednakże muszą one istnieć. Jeśli Badacz ukrywa się w terenie znajdującym się pod obserwacją, może się poruszyć; wówczas powinien przeprowadzić test tej umiejętności, biorąc pod uwagę połowę jej wartości.

Uniki (ZR x2%)

Umożliwiają Badaczowi unikanie nadchodzących ciosów, pocisków, zasadzek itd. Badacz wykorzystujący uniki nie może w tej samej rundzie atakować, może za to parować ciosy.

Badacz może próbować uniknąć czegoś, co zbliża się z dużej odległości (toczącej się skały, wyjeżdżającego zza rogu samochodu), schodząc temu obiektowi z drogi.

Wiarygodność (15%)

Ta umiejętność mówi z grubsza o tym, jak postrzegany jest Badacz. Określa szansę otrzymania pożyczki z banku lub firmy, lecz także wskazuje na to, z jakim prawdopodobieństwem bohaterowi powiedzie się próba zapłacenia fałszywym czekiem lub wyłudzenia czegoś na kredyt.

W małych miasteczkach, gdzie wszyscy znają się nawzajem, *wiarygodność* oznacza bardziej reputację bohatera niż jego stan posiadania. Stąd też może się ona znacznie zmienić w następstwie skandalu lub ekscentrycznego zachowania, podczas gdy gromadzenie lub utrata pieniędzy zwykle mają na nią niewielki wpływ. W razie potrzeby, Strażnik może zażądać, żeby gracz dokonał wyraźnego rozróżnienia między tymi znaczeniami.

Wmawianie (5%)

Sprawia, że ofiara zgadza się ze wszystkim, co proponuje Badacz. Bez zastanowienia podpisuje dokumenty, pozwala przejść, wypożycza samochód i w ogóle robi wszystko, o co zostanie poproszona. Po krótkim czasie na przemyślenie sytuacji i udanym teście Pomysłowości reflektuje się jednak i efekt *wmawiania* przestaje działać. W grze, dzięki *wmówieniu*, można bez problemu pozbawiać ludzi dóbr i wyciągać od nich informacje. Z kolei *perswazja* lub *targowanie się* wymagają czasem godzin czy nawet dni. *Wmawianie* działa szybko, lecz nie można go użyć przeciw każdemu – nie skutkuje w stosunku do ludzi, którzy w życiu kierują się przede wszystkim zdrowym rozsądkiem. W takich przypadkach należy skorzystać z *perswazji*.

WMAWIANIE W LATACH 1920.

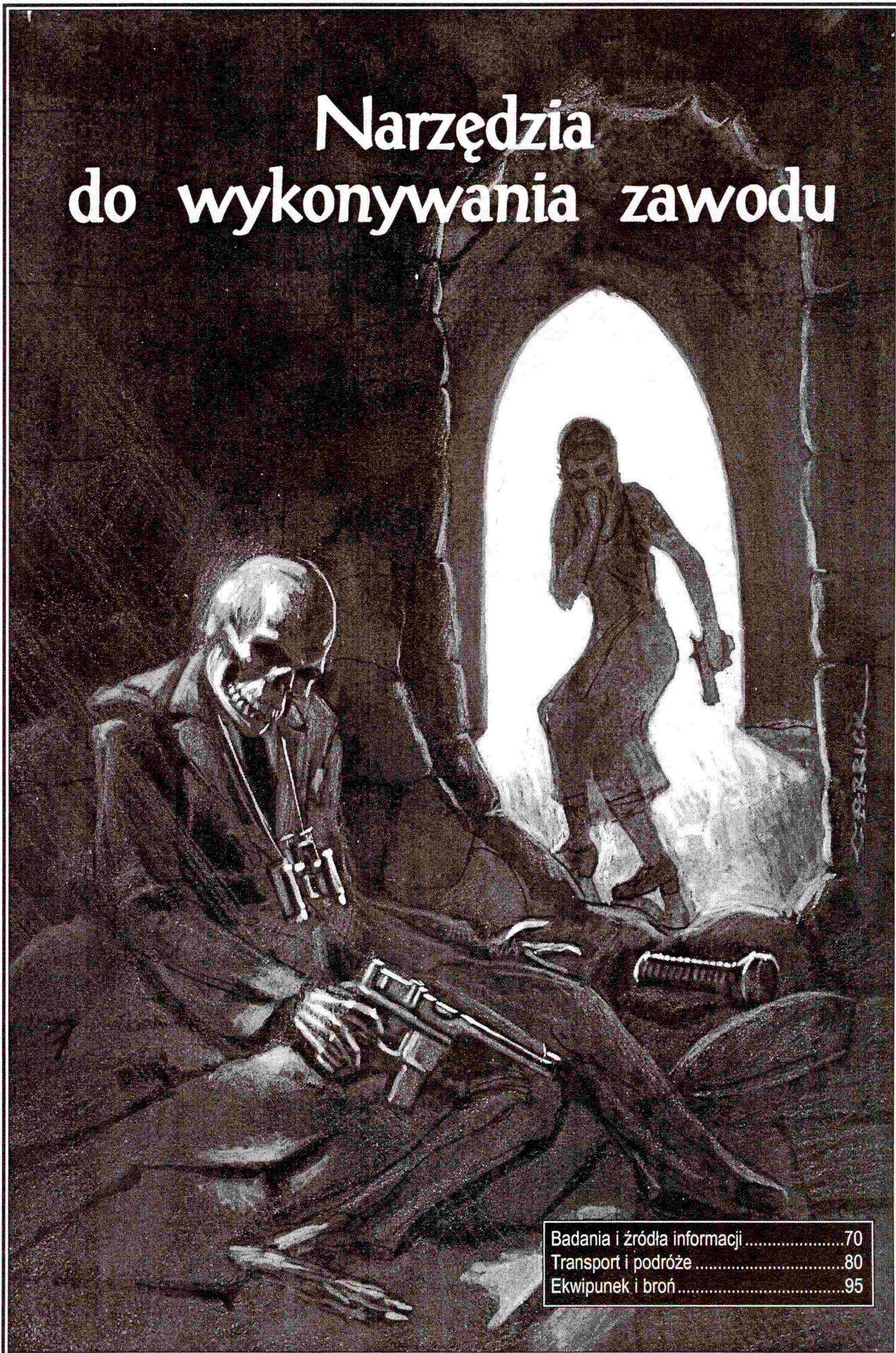
Można powiedzieć, że lata 20. należą do oszustów i naciągaczy, a niektórzy z nich doszli nawet do swoistego arcyzmu w tej dziedzinie. W 1921 roku Oscar Hartzell dokonuje swej mistyfikacji zwanej „Drake Fortune” („kaczka fortuna”), która w końcu osiąga nawet wymiar międzynarodowy. Pinkerton ostrzega o krajowej szajce, realizującej w bankach sfalszowane чеки. W 1922 roku Joseph „Yellow Kid” (Złoty Dzieciak) Weil wraz ze swoim partnerem oszukują bank na 300 000 dolarów. Yellow Kid pojawia się rok później, prowadząc fałszywą agencję pośrednictwa. „Odkryciem” 1922 roku zostaje Victor „The Count” (Hrabia) Lustig, wyłudza od banku 10 000 dolarów (wcześniej sprzedał już dwa razy wieżę Eiffla). Mnożą się oszustwa związane z ubezpieczeniami i handlem nieruchomościami. W 1923 roku niejaki Frederic A. Cooke, roszczący sobie pretensje do odkrycia bieguna północnego, zostaje skazany za oszustwo związane z dzierżawą terenów ropośnych w Teksasie. W 1924 roku fałszywe papiery wartościowe zalewają Środkowy Zachód, a „Yellow Kid” wyłudza od dwudziestu naiwniaków w Chicago ponad 500 000 dolarów. W 1925 roku w Chicago pojawia się także Victor Lustig, naciągając Alę Capone na 5000 dolarów. W 1927 roku Walter Hohenau nabiera inwestorów na ostatnią ze swych mistyfikacji związaną z „zamianą wody w gaz”.

Wspinanie się (40%)

Nazwa mówi sama za siebie. Testy *wspinania się* należy przeprowadzać co 3-10 metrów, zależnie od trudności, jaką sprawia Badaczowi wspinaczka. Mogą mieć na nią wpływ różne czynniki – powierzchnia, wiatr, pora dnia, deszcz itp.

Jeśli bohater chce wspiąć się bezszelestnie, porównaj wynik rzutu k100 gracza z wartościami jego *wspinania się* i *skradania się*. Jeśli test wspinania powiódł się, lecz test skradania – nie, wówczas bohater wspiął się, hałasując. Jeśli test wspinania się nie powiódł, lecz powiódł się test skradania, bohater spadł, nie czyniąc zbytniego hałasu.

Narzędzia do wykonywania zawodu

Badania i źródła informacji	70
Transport i podróże	80
Ekwipunek i broń	95

BADANIA I ŹRÓDŁA INFORMACJI

W tym rozdziale znajdziesz wskazówki na temat tego, z jakich źródeł można czerpać informacje przydatne do badania tajemnic Mitów, czyli o: archiwach publicznych, gazetach, bibliotekach i muzeach.

Badania są istotnym elementem każdego dochodzenia. Mogą polegać na przeszukiwaniu archiwów publicznych, przeglądaniu gazet, wertowaniu zbiorów dużej biblioteki czy na zasięgnięciu porad u znanego profesjonalisty. Nie wszystkie informacje na dany temat mogą być powszechnie dostępne. W zdobywaniu wiadomości pomocne będą łapówki, a także takie umiejętności jak *perswazja* i *wmawianie*.

Archiwa publiczne

Termin archiwa publiczne odnosi się do wszystkich miejskich i urzędowych kronik, spisów ludności, dokumentów o zmianach własności gruntów, do aktów zgonu, metryk urodzenia, świadectw adopcji, rejestrów medycznych – bez względu na to czy informacje, które zawierają, są powszechnie dostępne, czy też nie. W Stanach Zjednoczonych oficjalne archiwa państwowe powstały dopiero w 1934 roku, a ważne dokumenty przechowywane są w Bibliotece Kongresu. Poszczególne stany, okręgi czy miejscowości ponoszą odpowiedzialność za prowadzone przez siebie archiwa.

Archiwa stanowe i lokalne

Jednolity system rejestracji istotnych danych statystycznych na szczeblu stanowym zaczyna się kształtować dopiero po pierwszej wojnie światowej. Publiczny dostęp do tych informacji różni się w poszczególnych zakątkach USA. Zazwyczaj łatwiej jest uzyskać wgląd w akt ślubu czy zgonu niż w metrykę urodzenia. Istnieje procedura, zgodnie z którą pieczętuje się, wymienia lub niszczy świadectwa adopcyjne. Dane na temat rozwodów przechowują najczęściej archiwa okręgowe, a nie stanowe. Trudno jest zdobyć informacje dotyczące zamierzłej przeszłości: zapiski miejskie z czasów poprzedzających koniec XVIII wieku są w najlepszym razie fragmentaryczne. Jeżeli szukasz wzmianek z okresu poprzedzającego amerykańską wojnę o niepodległość, najlepiej zajrzeć do ksiąg parafialnych przechowywanych w starych kościołach i towarzystwach historycznych lub genealogicznych.

Aktualnych danych osobowych mogą dostarczyć spisy wyborcze, które znajdziesz w lokalnych bibliotekach, oraz miejskie książki adresowe, zawierające imię, nazwisko, adres i zawód danego mieszkańca. Książki telefoniczne także mogą okazać się pomocne, lecz, niestety, nie każdy posiada telefon.

W archiwach publicznych znajdują się dokumenty dotyczące sprzedaży posiadłości, innych transakcji związanych z nieruchomościami, pozwoleń na budowę itp. W razie potrzeby można je otrzymać do wglądu. Jeśli chcesz prześledzić historię określonej parceli, wystarczy przejrzeć akty prawne (o ile są kompletne) informujące o tym, w jaki sposób zmieniała ona właścicieli. Opisy posiadłości z okresu,

gdy zmieniała właściciela, dostarczają wskazówek na temat jej przeznaczenia, nowo powstałych i zniszczonych budynków itd. Powszechnie dostępne są również rejestry lokalnych komisji poborowych, dokumenty zawierające dane dotyczące opodatkowania nieruchomości i jej rachunków podatkowych, pozwoleń na budowę, zgłoszeń o wydanie licencji lub koncesji, czy wreszcie bieżącego stanu finansów publicznych danej miejscowości.

TOWARZYSTWA GENEALOGICZNE

W USA zainteresowanie pochodzeniem i rodowodami (drzewami genealogicznymi) poszczególnych osób było widoczne od dawna. W wielu stanach działają powstałe z prywatnej inicjatywy towarzystwa, a także liczne mniejsze organizacje, przechowujące informacje o dziejach niektórych rodów. Najbardziej kompletne archiwa posiadają *The New England Historical Genealogical Society* (Historyczno-Geniealogiczne Towarzystwo Nowej Anglii) w Massachusetts oraz *Augustan Society of California* ((Kalifornijskie Towarzystwo Augustańskie)). Prawdopodobnie największą kolekcję zapisów genealogicznych na świecie można jednak znaleźć w Salt Lake City w stanie Utah, gdzie mieszkający tu mormoni przez wiele lat zbierali tego rodzaju dane. Zbiory większości towarzystw genealogicznych są dostępne dla obywateli.

Archiwa państwowe

Od 1790 roku Stany Zjednoczone co dziesięć lat przeprowadzały spisy ludności, jednak dostęp do danych można uzyskać nie wcześniej niż po 72 latach od chwili ich zebrania. Pierwsze spisy zawierały tylko nazwisko głowy rodziny oraz liczbę jej członków, sklasyfikowanych według płci i grup wiekowych. W 1850 roku rejestrowano już imiona i nazwiska, wiek, miejsce urodzenia, zawód i wartość nieruchomości wszystkich wymienionych osób. Do 1900 roku dodano informacje dotyczące miejsc urodzenia rodziców, stanu cywilnego, dzieci, wykształcenia i posiadanych mieszkań. Warto wspomnieć, że spis ludności z 1890 roku doszczętnie spłonął w pożarze, który wybuchł w 1920 roku w Commerce Building (Gmachu Handlu).

Indywidualne akta wojskowe pozostają zapieczętowane przez okres 75 lat po zakończeniu służby danego żołnierza. Znajdują się one w kartotekach sił zbrojnych w Waszyngtonie.

Archiwa imigracyjne przechowuje Biblioteka Kongresu. Zawierają one imiona i nazwiska, daty oraz nazwy krajów, z których pochodzą imigranci przybywający do USA. Nie ma do nich bezpośredniego dostępu publicznego, a informacje udzielane są tylko na specjalną prośbę.

Międzynarodowe źródła informacji

Rejestr Statków Lloyda, mieszczący się przy 71 Fenchurch Street w Londynie, od 1764 roku opracowuje coroczne wykazy wszystkich rejsów statków handlowych na

całym świecie. Informacje obejmują nazwisko właściciela statku, datę i miejsce zbudowania jednostki, jej tonaż i wymiary, oficjalny numer oraz znak wywoławczy i dodatkowo – w latach 1764-1873 – port przeznaczenia. Dane udostępniane są na prośbę zainteresowanych.

INTERPOL

Interpol (International Criminal Police Commission) został założony w 1923 roku na Drugiej Międzynarodowej Konferencji Policyjnej, zwołanej w celu omówienia problemu szybkiego wzrostu przestępczości międzynarodowej, który nastąpił po zakończeniu pierwszej wojny światowej. Siedziba tej organizacji znajduje się w Wiedniu. Interpol ułatwia współpracę pomiędzy siłami policyjnymi różnych krajów, które walczą z przemytnikami, fałszerzami oraz innymi przestępcami, działającymi na arenie międzynarodowej. W każdym kraju członkowskim istnieje centrala, przez którą poszczególne jednostki policji porozumiewają się z sekretariatem generalnym.

Interpol posiada akta znanych międzynarodowych przestępców, bogate w dane dotyczące m.in. ich kontaktów, pseudonimów, *modus operandi*, oraz szybko rozrastającą się kartotekę odcisków palców. Informacje dla policji krajów członkowskich przekazywane są przez zaufanych kurierów. Do akt Interpolu nie ma publicznego dostępu. Wszystkie prośby o pomoc należy kierować za pośrednictwem policji krajów członkowskich.

Gazety

Prasa istnieje od wieków: dzienniki i tygodniki ukazują się we wszystkich zakątkach świata, niemal w każdym języku znanym człowiekowi. Dzięki nim można śledzić bieżące komunikaty i zapoznawać się z wydarzeniami, które miały miejsce dziesiątki lat temu. Redakcje gazet utrzymują w swoich siedzibach pełne archiwa wcześniejszych wydań. Kompletne roczniki prasy lokalnej i regionalnej znajdują się w wielu bibliotekach publicznych i uniwersyteckich.

Usługi dotyczące wycinków

Może się zdarzyć, że zechcesz skorzystać z usług profesjonalnej firmy zajmującej się zbieraniem wycinków prasowych. Przedsiębiorstwa te prenumerują wiele gazet i czasopism i za opłatą wycinają artykuły poruszające zagadnienia, które interesują ich klientów. Na początku świadczenia te nie kosztują drogo – zazwyczaj od \$1.50 do \$4.00 tygodniowo – i rosną wraz z liczbą tematów dodanych do listy zamówionej przez czytelnika. Dzięki zatrudnianiu armii tłumaczy oferta placówek ulokowanych w takich miejscach jak Nowy Jork rozszerza się także na gazety obcojęzyczne. Równie dobrym źródłem interesujących artykułów mogą być prywatni korespondenci w różnych rejonach kraju czy świata.

PRZECHOWYWANIE WYCINKÓW

Sprawne posługiwanie się zbiorem wycinków gazety nie jest łatwe. Wiele fragmentów tekstu będzie zawierać odsyłacze do rozmaitych książek z księgozbioru Badacza oraz innych źródeł. Efektywne wykorzystanie dużej i nieustannie rozrastającej się kolekcji luźnych notatek prasowych wymaga trochę pracy. Jeśli poświęcisz temu zadaniu cały miesiąc lub jego część, jesteś w stanie stworzyć funkcjonalny

system, który pozwoli ci zdobyć przydatną informację z szansą procentową równą sumie INT+WYK. Szansę tę można zwiększać o jeden punkt miesięcznie – jeśli Strażnik oceni, że Badacz spędził wymagany czas na zbieranie i segregowanie wycinków – ale nie może ona nigdy przekroczyć umiejętności *korzystania z bibliotek*, jaką Odkrywca posiada. Oczywiście to od Strażnika zależy czy czyjeś osobiste archiwum zawiera poszukiwaną, cenną informację, czy też nie.

Biblioteki i muzea

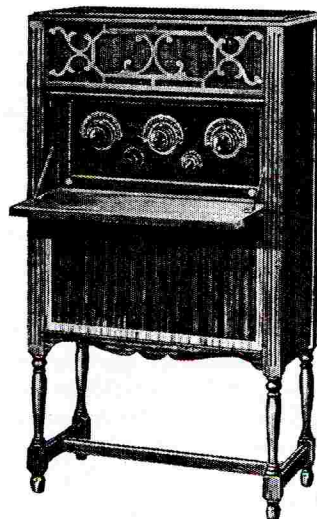
W Ameryce jedynie w najmniejszych miejscowościach nie ma biblioteki publicznej jakiegokolwiek typu, natomiast duże miasta szczytą się ogromem posiadanych placówek bibliotecznych. College i uniwersytety zazwyczaj zezwalają na publiczny dostęp do swych księgozbiorów. Zawartość rozmaitych zbiorów bywa różna. Może się zdarzyć, że lokalne biblioteki nie posiadają materiałów, których Badacz potrzebuje, ponieważ zgłębianie specjalistycznych zagadnień często wymaga przeprowadzenia odpowiednich, fachowych badań. Poniżej wymieniamy kilka najbardziej znanych i najlepiej zaopatrzonych bibliotek i muzeów w kraju.

TOWARZYSTWO NATIONAL GEOGRAPHIC Waszyngton, D.K.

Towarzystwo założyła w 1888 roku grupa wybitnych badaczy i naukowców „w celu podnoszenia poziomu i szerzenia wiedzy geograficznej”. W tym samym roku zaczęło ono wydawać magazyn *National Geographic*, który wysyłano wszystkim jego członkom. W styczniu 1905 roku w czasopiśmie pojawiły się pierwsze zdjęcia, które pochodziły z Lhasy – tajemniczego świętego miasta Tybetu. Fotografie kolorowe zaczęto zamieszczać pięć lat później. W 1926 roku nakład pisma przekroczył milion egzemplarzy.

Towarzystwo wspierało liczne ekspedycje (często we współpracy z Smithsonian Institute). Pierwsza wyprawa odbyła się w latach 1890-91 i miała za zadanie zbadać i sporządzić mapy góry Mount St. Elias, położonej na nie najlepiej jeszcze wówczas poznanych terenach granicznych między Alaską i Kanadą. Ekspedycja organizowana przez National Geographic wspólnie z Yale odkryła w 1911 roku Machu Picchu, a później Pueblo Bonito w Nowym Meksyku. Towarzystwo finansowało również kilka wypraw polarnych.

National Geographic stworzyło podwaliny kalendarza w oparciu o analizę stojów pni drzew, wykorzystywanego do określania chronologii zjawisk zachodzących w prehistorycznej Ameryce, z czasów poprzedzających o kilkaset lat odkrycie kontynentu przez Europejczyków.

Gazety z całego świata

Niniejsze zestawienie prezentuje ważniejsze gazety, które ukazywały się w latach dwudziestych na całym świecie, grupując je według kontynentów i krajów. W niektórych przypadkach podajemy datę założenia tytułu, język, w jakim był publikowany, a także inne dane. Badacze mogą zaprenumerować te gazety, lecz, niestety, prasa wysyłana drogą morską może podróżować tygodniami czy nawet miesiącami.

Ameryka Północna

STANY ZJEDNOCZONE

Alabama: *Birmingham Post*.

Arizona: *Phoenix Republic* (1850).

Kalifornia: *Los Angeles Examiner*, *Los Angeles Herald*, *Los Angeles Times* (1881), *Oakland Post-Enquirer*, *Orange County Register* (1905), *Sacramento Bee* (1857), *San Diego Sun*, *San Francisco Call*, *San Diego Union* (1868), *San Francisco Chronicle* (1865), *San Francisco Examiner*, *San Francisco News*.

Kolorado: *Denver Evening News*, *Denver Rocky Mountain News* (1859).

Floryda: *Miami Herald* (1910), *Orlando Sentinel* (1876), *Tampa Tribune* (1893).

Georgia: *Atlanta Constitution* (1868), *Atlanta Georgian-American*.

Illinois: *Chicago Herald & Examiner*, *Chicago American*, *Chicago Tribune* (1847), *Evansville Press*.

Indiana: *Indianapolis Times*, *Terre Haute Post*.

Kentucky: *Covington Kentucky Post*.

Luizjana: *New Orleans Times-Picayune* (1837).

Massachusetts: *Boston Advertiser*, *Boston American*, *Boston Globe* (1872), *Boston Herald* (1892), *Christian Science Monitor* (1908).

Maryland: *Baltimore American*, *Baltimore News*, *Baltimore Post*, *Baltimore Sun* (1837).

Michigan: *Detroit Times*, *Detroit News* (1873), *Detroit Free Press* (1831).

Minnesota: *Minneapolis Star Tribune* (1867).

Missouri: *Kansas City Star* (1880), *St. Louis Post-Dispatch* (1878).

New Jersey: *Newark Star-Ledger* (1832).

Nowy Meksyk: *Albuquerque New Mexico State Tribune*.

Nowy Jork: *Albany Times-Union*, *Buffalo News* (1880), *New York American*, *New York Daily Times* (1919), *New York Journal*, *New York Post* (1801), *New York Telegram*, *New York Times* (1851), *Rochester Journal*, *Syracuse Journal*, *Wall Street Journal* (1889).

Ohio: *Akron-Times Press*, *Cincinnati Post*, *Cleveland Plain Dealer* (1842), *Cleveland Press*, *Columbus Citizen*, *Columbus Dispatch* (1871), *Toledo News-Bee*, *Youngstown Telegram*.

Oklahoma: *Oklahoma City News*.

Oregon: *Portland Oregonian* (1850).

Pensylwania: *Philadelphia Inquirer* (1829), *Pittsburgh Press*, *Pittsburgh Sun-Telegraph*.

Tennessee: *Knoxville New-Sentinel*, *Memphis Press-Scimitar*.

Teksas: *Dallas Morning News* (1882), *El Paso Post*, *Fort Worth Press*, *Fort Worth Star Telegram* (1906), *Houston Chronicle* (1901), *Houston Post* (1885), *Houston Press*, *San Antonio Light*.

Waszyngton: *Seattle Post-Intelligencer*.

Waszyngton D.K.: *Washington Herald*, *Washington News*, *Washington Post* (1877), *Washington Times*.

Wisconsin: *Milwaukee News*, *Milwaukee Sentinel* (1837).

Czasopisma ogólnokrajowe: *Atlantic Monthly*, *Century*, *Collier's*, *Cosmopolitan*, *Fortune*, *The Forum*, *Good Housekeeping*, *Harper's*, *Hearst's International Magazine*, *Ladies' Home Journal*, *Life*, *Modern Electronics*, *New Yorker* (1925), *North American Review*, *Reader's Digest* (1922), *The Ring*, *Saturday Evening Post*, *Scribner's*, *Time*, *Vanity Fair*, *Variety*, *Vogue*.

KANADA

The Halifax Chronicle, *La Press* (Montreal – w języku francuskim), *The Manitoba Free Press*, *The Montreal Star*, *The Montreal Gazette*, *The Toronto Globe*, *The Vancouver Daily Province*.

MEKSYK

Diario de Yucatan (Merida, 1918); *El Correo del la Tarde* (Mazatlan, 1885); *El Excelsior* (Mexico City, 1919); *El Informador* (Guadalajara, 1917); *El Universal* (Mexico City, 1916); *El Universal Grafico* (Mexico City, 1922); *La Tribuna* (Guyamas, 1926).

Ameryka Południowa i Środkowa

Argentyna: *El Diario* (Buenos Aires, 1881); *La Nacion* (Buenos Aires, 1870); *La Prensa* (Buenos Aires, 1869); *La Razon* (Buenos Aires, 1905); *The Herald* (Buenos Aires, 1876 – w języku angielskim); *The Standard* (Buenos Aires, 1861 – w języku angielskim).

Brazylia: *A Noite* (Rio de Janeiro, 1910 – popołudniówka); *A Patria* (Rio de Janeiro, 1920); *Correio de Manha* (Rio de Janeiro, 1902); *Fanfulla* (Sao Paulo, 1892 – w języku włoskim); *Journal de Commercio* (Rio de Janeiro, 1827); *O Diario de Pernambuco* (1825); *O Estado* (Sao Paulo, 1876); *O Paz* (Rio de Janeiro, 1884).

Chile: *El Diario Ilustrado* (Santiago), *El Mercurio* (Valparaíso/Santiago/Antofagasta, 1827); *La Union* (Valparaíso/Santiago, 1885); *La Nacion* (Santiago, 1916);.

Peru: *El Comercio* (Lima, 1839); *La Cronica* (Lima, 1912); *La Prensa* (Lima, 1903).

Europa

Austria: *Neue Freie Presse*; *Neues Wiener Journal*.

Belgia: *Het Laatste Nieuws* (Bruksela, 1888); *La Derniere Heure* (Bruksela, 1906); *La Peuple* (gazeta socjalistów); *La Libre Belgique* (Bruksela, 1884); *Le Soir* (Bruksela, 1887).

Czechosłowacja: *Prager Press* (gazeta rządowa – w języku niemieckim).

Dania: *B.T.* (Kopenhaga, 1916); *Berlingske Tidende* (Kopenhaga, 1749); *Ekstra Bladet* (Kopenhaga, 1904); *Politiken* (Kopenhaga, 1884).

Anglia (Londyn): *The Daily Chronicle* (1877); *The Daily Express* (1900); *The Daily Mail* (1896); *The Daily Mirror* (1903); *The Daily Telegraph* (1855); *The Financial Times* (1880); *The Evening Standard*; *The Guardian* (1821); *The Morning Post* (1772); *News of the World* (1843); *The Observer* (1791); *The People* (1881); *The Sunday Express*, *The Sunday News* (1842); *The Sunday Times* (1822); *The Times* (1785).

Anglia (pozostałe): *Birmingham Evening Dispatch*; *Birmingham Gazette*; *Bradford Telegraph and Argus*; *Hull Daily*

Mail; Grimsby Telegraph; Lancashire Daily Post; Lincolnshire Chronicle; Liverpool Courier and Express; Liverpool Echo; Nottingham Evening News; Nottingham Journal; Northern Echo (Darlington); Sheffield Independent; Sheffield Mail; Yorkshire Evening News; Yorkshire Gazette; Yorkshire Observer.

Francja: *Echo de Paris; Le Journal; International Herald Tribune (Paryż, 1887); Le Figaro (Paryż, 1828); L'Humanite (Paryż, 1904); Le Matin, Le Petit Journal; Petit Parisien.*

Niemcy: *Berliner Zeitung (1877); Borsen Zeitung (Berlin); Dusseldorfer Nachrichten (1792); Frankfurter General-Anzeiger; Frankfurter Zeitung; Hamburger Anzeiger; Janaische Zeitung (1674); Kolnische Zeitung (1848); Lokal Anzeiger (Berlin).*

Węgry: *Az Est (w języku węgierskim); Pester Lloyd (Budapeszt, 1858 – w języku niemieckim); Pesti Hirlop (w języku węgierskim).*

Irlandia: *The Dublin Evening Mail; The Irish Independent (Dublin, 1905 – gazeta poranna); The Sunday Independent (Dublin, 1905).*

Włochy: *Corriere della Sera (Mediolan, 1876); Il Messaggero (Rzym, 1878); Il Mattino (Neapol); La Stampa (Turyn, 1867);*

Luksemburg: *Luxemburger Wort-La Voix du Luxembourg (1848).*

Holandia: *Algemeen Handelsblad (Amsterdam); De Telegraaf (Amsterdam, 1893); De Volksrant (Amsterdam, 1919); Nieuwe Rotterdamsche Courant.*

Portugalia: *Diario de Noticias (Lizbona, 1864); Diaris Noticia (Lizbona, 1820); Jornaldo Commercio (Lizbona).*

Szkocja: *Edinburgh Evening News; The Glasgow Herald (1783); The Scotsman (Edynburg, 1817); The Sunday Post (Dundee, 1820).*

Hiszpania: *ABC (Madryt, 1905); Heraldo (Madryt); Liberal (Madryt); El Sol (1917); La Vanguardia (Barcelona, 1881).*

Szwajcaria: *Journal de Geneve (w języku francuskim); Neue Zurcher Zeitung (w języku niemieckim); Zurcher Post (w języku niemieckim).*

Azja

Chiny: *The Central China Post (Hankow – w języku angielskim); The China Mail (Hongkong – popołudniówka w języku angielskim); The China Press (Szanghaj – dziennik amerykański); The Hong Kong Daily Express (w języku angielskim); The Hong Kong Telegraph (popołudniówka w języku angielskim); Le Journal de Pekin (gazeta poranna w języku francuskim); L'Echo de Chine (Szanghaj – gazeta poranna w języku francuskim); L'Echo de Tientsin (gazeta poranna w języku francuskim); The North China Daily Mail (Tiencin – popołudniówka w języku angielskim); North China Daily News (Szanghaj, 1864 – w języku angielskim); The North China Star (Tiencin – amerykańska gazeta poranna); The Peking Leader (amerykańska gazeta poranna); The Peking and Tientsin Times (w języku angielskim); The Shanghai Mercury (popołudniówka w języku angielskim); The Shanghai Times (w języku angielskim); The South China Morning Post (Hongkong – w języku angielskim).*

Indie: *The Civil and Military Gazette (Lahore – w języku angielskim); The Englishman (Kalkuta, 1821 – w języku angielskim); The Madras Mail (w języku angielskim); The Pioneer (Allhabad – w języku angielskim); The Statesman (Kalkuta – w języku angielskim); The Times of India (Bombaj – w języku angielskim).*

Japonia: *The Japan Advertiser (gazeta amerykańska); The Japan Chronicle (w języku angielskim); The Japan Times (drukowana po angielsku przez japońskich właścicieli); Osaka Asahi; Osaka Mainichi; Tokyo Asahi; Tokyo Nichinichi.*

Rosja: *Izwiestia (Moskwa); Kranaja Gazieta (Leningrad); Prawda.*

Afryka i Australia

Afryka Południowa: *Die Burger (Capetown – gazeta holenderska); The Cape Argus; The Cape Times; The Johannesburg Star; Ons Land (Capetown – gazeta holenderska); Volkstem (Pretoria – gazeta holenderska).*

Australia: *The Age (Melbourne – gazeta poranna); The Daily Guardian (Sydney); The Sydney Morning Herald.*

Stowarzyszenia prasowe

Badacze mogą podążać śladem komunikatów krajowych i zagranicznych, zdobywanych bezpośrednio w agencjach prasowych. W Stanach Zjednoczonych istnieją dwie takie agencje: Associated Press (AP) oraz United Press International (UPI). Obie zbierają najświeższe informacje dla gazet oraz innych abonentów. Agencje nie oferują usług osobom prywatnym, a ich archiwa nie są ogólnodostępne. Aby uzyskać informacje z tych źródeł, Badacze będą musieli wyrobić sobie własne kontakty.

Associated Press jest niekomercyjną (nie nastawioną na osiągnięcie zysku) spółdzielnią z siedzibą w Nowym Jorku. Została założona w 1848 roku przez sześciu nowojorskich wydawców gazetowych, chcących dzielić się kosztami zbierania informacji z dalekich stron. Zanim nastały czasy telegrafu, radia i dalekopisów, AP zdobywała wiadomości sprowadzając gazety zza oceanu. Z kolei United Press International znajduje się w rękach prywatnych. Agencję tę założono w 1907 roku, a jej siedziba także mieści się w Nowym Jorku.

Dwoma największymi agencjami europejskimi są: Agencja Reutersa, powstała w 1849 roku (obecnie z siedzibą w Londynie), oraz Agence Havas – założona w 1832 roku w Paryżu.

INNE AGENCJE PRASOWE

ALD: Agencia Los Diarios; Buenos Aires, Argentyna (1910).

ANA: Athenagence; Ateny, Grecja (1896).

AUP: Australian United Press; Melbourne, Australia (1928).

BELGA: Agence Belga; Bruksela, Belgia (1920).

BTA: Bułgarska Telegrafitscheka; Sofia, Bułgaria (1898).

CNA: Central News Agency; Taipei (1924).

CP: Canadian Press; Toronto, Kanada (1917).

CTK: Ceskoslovenska Tiskova Kancelar; Praga, Czechosłowacja (1918).

EXTEL: Exchange and Telegraph Company; Londyn, Anglia (1872).

FIDES: Agenzia Internazionale Fides; Watykan, Włochy (1926).

JTA: Jewish Telegraphic Agency; Jerozolima, Palestyna (1919).

NTB: Norsk Telegrambyra; Oslo, Norwegia (1867).

NZPA: New Zealand Press Agency, Wellington, Nowa Zelandia (1879).

PA: Press Association; Londyn, Anglia (1868).

PS: Presse Service; Paryż, Francja (1929).

RB: Ritzaus Bureau; Kopenhaga, Dania (1866).

SDA: Schweizerische Depeschagentur; Berno, Szwajcaria (1894).

TASS: Telegraph Agency of the Sovereign State; Moskwa, Rosja (1925).

Towarzystwo utrzymuje ekskluzywną bibliotekę liczącą ponad 16 000 tytułów, obsługiwana przez personel złożony z czterech osób. Chociaż normalnie nie ma do niej publicznego dostępu, bibliotekarz może zaoferować pomoc zapalonemu Badaczowi. Oprócz książek w bibliotece znajduje się wiele nie publikowanych manuskryptów i dzienników rozmaitych ekspedycji oraz kompletne roczniki magazynu *National Geographic*. Stare numery można nabyć za symboliczną opłatą.

SMITHSONIAN INSTITUTE Waszyngton, D.K.

Smithsonian Institute szczyty się największym na świecie kompleksem pomieszczeń muzealnych i zbiorami dzieł sztuki. Różne biblioteki i muzea są otwarte codziennie w godzinach od 10 do 17. Wstęp na teren naukowych zabudowań instytutu mają jedynie upoważnione osoby. Na obszarze parku Smithsonian znajduje dziewięć budynków mieszkalnych oraz pięć innych gmachów.

Instytut został założony w roku 1829 po śmierci brytyjskiego naukowca Jamesa Smithsona. Zostawił on w testamencie klauzulę, mówiącą że gdyby jego siostrzeniec dziedziczący majątek zmarł bezpotomnie, fortuna powinna trafić do Stanów Zjednoczonych i posłużyć „utworzeniu instytucji mającej na celu rozwój nauki i szerzenie wiedzy”. Rząd USA otrzymał pieniądze w roku 1838, wkrótce po sporządzeniu dokumentu, ustanawiającego zorganizowanie biblioteki oraz muzeum, w którym miały się znaleźć „dzieła sztuki i przedmioty związane z ciekawymi pracami badawczymi prowadzonymi w różnych miejscach”.

Budowę gmachu przeznaczonego na siedzibę instytucji ukończono w roku 1855. Wkrótce potem zyskał on miano „zamczyska”: zawdzięczał to swej architekturze (styl gotycki) oraz budulcowi (czerwony piaskowiec). Pierwotnie mieściły się tu sale wystawowe, biura, laboratoria i kwatery dla przyjeżdżających naukowców. Pierwszy sekretarz instytutu, Joseph Henry, był zainteresowany głównie rozwojem naukowym placówki, dlatego w latach 1846-1870 zakład zaangażował

Inne znane biblioteki i muzea

Baltimore Museum of Art (Muzeum Sztuki w Baltimore), Baltimore, Maryland. Szczególnie bogate zbiory wyrobów metalowych ze Wschodnich Indii oraz antyków z Cypru.

Buffalo Society of Natural Sciences (Towarzystwo Nauk Przyrodniczych z Buffalo), Buffalo, Nowy Jork. Liczna kolekcja skamielin bezkręgowców z okresu dewonu.

California Academy of Sciences (Kalifornijska Akademia Nauk), San Francisco, Kalifornia. Specjalizuje się we florze i faunie wybrzeża Pacyfiku oraz stanów zachodnich. Liczne okazy gadów, szczególnie żółwi z Galapagos.

California, University of (Uniwersytet Stanu Kalifornia), Berkeley, Kalifornia. Biblioteka licząca 665 680 tytułów.

Carnegie Institute (Instytut Carnegie), Pittsburgh, Pensylwania. Na terenie instytutu znajduje się biblioteka i muzeum. Odbywają się tu koncerty i pokazy techniki oraz prezentowane są wystawy sztuk pięknych. Placówka prowadzi również szkołę biblioteczną, posiada ponadto bogatą kolekcję skamielin kręgowców, ptaków południowoamerykańskich oraz motyli, szczególnie afrykańskich. W zbiorach znajduje się również wiele monet i medali.

Chicago Field Museum (Muzeum Chicagowskie), Chicago, Illinois. Muzeum znane jest z interesującej ekspozycji ptaków północno- i południowoamerykańskich oraz ssaków z terenów Ameryki i Afryki. Posiada także największą na świecie kolekcję meteorytów oraz najliczniejsze zbiory botaniczne w Stanach Zjednoczonych.

Chicago, University of (Uniwersytet Miasta Chicago), Chicago, Illinois. Biblioteka licząca 768 559 tytułów.

Cincinnati Museum Association (Muzeum w Cincinnati), Cincinnati, Ohio. Muzeum posiada 30 000 eksponatów archeologicznych i etnologicznych dotyczących kultury Indian amerykańskich.

Colorado Museum of Natural History (Muzeum Historii Naturalnej Kolorado), Denver, Kolorado. Znane ze zbiorów skamielin kręgowców.

Columbia University (Uniwersytet Kolumbia), Nowy Jork, Nowy Jork. Biblioteka licząca 1 092 343 tytułów.

Cornell University (Uniwersytet Cornell), Ithaca, Nowy Jork. Biblioteka z księgozbiorem liczącym 787 127 tytułów.

Crear Library (Biblioteka Crear), Chicago, Illinois. Biblioteka posiadająca 820 000 tytułów.

Enoch Pratt Free Library (Biblioteka Enoch Pratt), Baltimore, Maryland.

Illinois, University of (Uniwersytet Stanu Illinois), Champaign, Illinois. Biblioteka o zbiorach liczących 708 850 tytułów.

Michigan, University of (Uniwersytet Stanu Michigan), Ann Arbor, Michigan. Biblioteka licząca 649 912 tytułów.

Minnesota, University of (Uniwersytet Stanu Minnesota), Minneapolis-St. Paul, Minnesota. Biblioteka posiadająca 501 507 tytułów.

Museum of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia (Muzeum Akademii Nauk Przyrodniczych w Filadelfii), Philadelphia, Pensylwania. Ekspozaty zoologiczne i paleontologiczne. Największa w Stanach Zjednoczonych kolekcja mięczaków.

Museum of the American Indian (Muzeum Indian Amerykańskich), Nowy Jork, Nowy Jork. Posiada ponad dwa miliony eksponatów, z których w danej chwili wystawiana jest jedna czwarta. Muzeum słynie z prowadzenia prac badawczych w terenie oraz wydawanych publikacji i monografii.

New York Public Library (Biblioteka Publiczna Miasta Nowy Jork), Nowy Jork, Nowy Jork. Największa biblioteka publiczna na świecie, posiadająca w swym księgozbiore 2 971 000 tytułów. Utworzona z bibliotek Astor (1849), Lenox (1870) i Tilden (1892).

New York State Museum (Nowojorskie Muzeum Stanowe), Albany, Nowy Jork. Słynie z okazów flory i fauny żyjącej na terenie stanu Nowy Jork oraz obszernych zbiorów historycznych.

Newberry Library (Biblioteka Newberry), Chicago, Illinois. Księgozbiór liczący 443 757 książek i broszur.

Peabody Maritime Museum (Muzeum Morskie Peabody'ego), Salem, Massachusetts. Słynie ze zbiorów dotyczących handlu ze Wschodnimi Indianami oraz wielorybnictwa.

Peabody Museum of Yale (Muzeum Peabody'ego Uniwersytetu Yale), New Haven, Connecticut. Bardzo bogata ekspozycja skamielin kręgowców, szczególnie dinozaurów. Wspaniała kolekcja prehistorycznych ptaków oraz koni.

Pennsylvania, University of (Uniwersytet Stanu Pensylwania), Philadelphia, Pensylwania. Biblioteka licząca 635 070 tytułów.

Princeton University (Uniwersytet Princeton), Princeton, New Jersey. Biblioteka posiadająca 594 195 tytułów.

Toledo Museum of Art (Muzeum Sztuki w Toledo), Toledo, Ohio. Największa na świecie kolekcja starożytnych wyrobów ze szkła. Wspaniała kolekcja starodruków.

U.S. Natural History Museum (Muzeum Historii Naturalnej Stanów Zjednoczonych), Waszyngton, D.K. Wspaniałe zbiory minerałów i mięczaków. Placówka posiada także muzeum techniki.

Yale University Library (Biblioteka Uniwersytetu Yale), New Haven, Connecticut. Biblioteka licząca 1 838 099 tytułów.

zował się mocno w prace badawcze z dziedziny meteorologii. Później kładziono większy nacisk na archeologię i etnologię z terenów Ameryki Północnej. Gdy upowszechniła się międzynarodowa wymiana literatury naukowej, instytut zaczął się promować, wydając periodyki i monografie o specjalistycznej tematyce.

W 1858 roku z budynku Patent House (Urzędu Patentowego) przeniesiono do „zaczyska” National Cabinet of Curiosities (Narodowy Gabinet Osobliwości). W 1881 roku na terenie należącym do instytutu wzniesiono drugi gmach, mający mieścić ekspozycje pochodzące z wcześniejszej Międzynarodowej Wystawy Stanów Zjednoczonych. Pierwotnie nazywany United States National Museum (Muzeum Narodowym Stanów Zjednoczonych), określany jest obecnie jako Arts and Industries Building (Gmach Sztuki i Przemysłu). W 1890 roku na terenie instytutu wybudowano obserwatorium astronomiczne, w 1911 gmach Historii Naturalnej, a w 1923 Freer Gallery of Art (Galerię Sztuki Freera).

W Instytucie Smithsona możemy obejrzeć ekspozycje z dziedziny historii naturalnej, przemysłu, sztuki, techniki, nauki, historii, etnologii, oraz kamienie szlachetne. Znajdująca się na jego terenie duża biblioteka skompletowała bogaty księgozbiór, szczególnie literatury i sztuki z Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

W 1904 roku ciało Jamesa Smithsona ekshumowano i przewieziono do Stanów Zjednoczonych. Złożono je na terenie „zaczyska”, w małej sali nazwanej Kryptą.

BIBLIOTEKA KONGRESU USA Waszyngton, D.K.

Pierwszą bibliotekę, która miała służyć Kongresowi, założono w roku 1800, jednak została ona zniszczona podczas wojny w 1814 przez wkraczających do miasta Brytyjczyków. Po tych wydarzeniach Thomas Jefferson ofiarował amerykańskiemu parlamentowi swój osobisty księgozbiór, liczący 6487 książek. Kolekcja ta wciąż jest nietknięta i do dzisiaj pozostaje w sekcji rzadkich książek i zbiorów o szczególnym znaczeniu. Choć drugi pożar w roku 1851 zniszczył prawie dwie trzecie księgozbioru, w 1927 roku Biblioteka Kongresu liczyła już 3 556 767 tytułów (książki i broszury), ustępując pod tym względem jedynie British Museum w Londynie i Bibliotheque Nationale w Paryżu.

Przełom w działaniu biblioteki nastąpił w roku 1864 za sprawą jej ówczesnego dyrektora, Ainswortha Spofforda. Wówczas to rozszerzono zakres działalności placówki i otwarto ją dla publiczności. Spofford sprawił również, że biblioteka zaczęła otrzymywać po dwa darmowe egzemplarze każdej ukazującej się książki, mapy, planu i kompozycji muzycznej oraz po dwie reprodukcje rytów i fotografii, które były zastrzeżone prawem autorskim. Uzgodził także zasady wymiany materiału naukowego z sąsiadującym Smithsonian Institute.

W 1897 roku ukończono budowę nowego gmachu, w którym umieszczono m.in. czytelnię (sala o średnicy 38 metrów). Dzięki niemu Biblioteka Kongresu stała się największą, najdroższą i najzwyklej ozdobioną biblioteką na świecie. Powierzchnia jej pomieszczeń przekraczała 5 hektarów. Wkrótce po wzniesieniu gmachu dyrektorem biblioteki został Herbert Putnam. Zaprowadził on system klasyfikacji zbiorów używany obecnie przez placówki

biblioteczne na całym świecie. W 1921 roku do Biblioteki Kongresu przeniesiono ważne dokumenty Departamentu Stanu. W tym samym okresie Putnam zgromadził niemal nieograniczone fundusze, dzięki którym zdobywał rzadkie książki i inne interesujące przedmioty. Do najbardziej wartościowych pozycji znajdujących się w posiadaniu biblioteki należą: Biblia Gutenberga z 1455 roku, kolekcja wczesnych manuskryptów prezydenckich oraz największy na świecie zbiór miniaturowych książek. Biblioteka posiada najlepsze materiały z dziedziny bibliografii, historii (szczególnie Ameryki), nauk politycznych i społecznych, prawa i prawodawstwa, sztuk pięknych oraz genealogii. Księgozbiór zawiera też liczne biografie. W latach 1920. Biblioteka Kongresu służyła jako archiwum państwowe.

Jest ona otwarta codziennie: od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.30 do 21.00, w soboty od 8.30 do 17.00, a w niedziele od 13.00 do 17.00.

MISKATONIC UNIVERSITY Arkham, Massachusetts

Nieduży Miskatonic University, położony w mieście Arkham w stanie Massachusetts, słynie ze swej biblioteki. Jej księgozbiór jest względnie mały i zawiera jedynie 400 000 tytułów, ale materiały zostały pieczołowicie zgromadzone i ciekawie dobrane. Najbogatsze zbiory dotyczą tematyki historii średniowiecznej oraz metafizyki. Biblioteka posiada także wspaniałą kolekcję książek z XVII i XVIII wieku.

Na terenie uniwersytetu znajduje się również muzeum. Szczyci się ono jedną z najlepszych w regionie kolekcji przedmiotów związanych z dawną kulturą Indian amerykańskich, ekspozycją rękodzieła z wczesnego okresu istnienia Ameryki, a także ekspozycjami związanymi ze stosowaniem praktyk magicznych na terenie Nowej Anglii.

HARVARD UNIVERSITY Cambridge, Massachusetts

Harward jest najstarszym i najbardziej prestiżowym amerykańskim uniwersytetem. Założono go w 1636 roku. Pierwotnie był purytańską uczelnią, mającą kształcić pastorów. Swoją nazwę otrzymał w roku 1638, na cześć Johna Harvarda, który w testamencie zapisał całą swoją bibliotekę oraz połowę posiadłości na rzecz szkoły. Tylko jedna pozycja z tego księgozbioru przetrwała po dziś dzień. Jest to wydana w 1634 roku praca Johna Downhama pt. *The Christian Warfare Against the Devil World and Flesh* („Chrześcijańska wojna z diabelskim światem i pokusami ciała”). Większość oryginalnych zbiorów uległa zniszczeniu w styczniu 1764 roku, kiedy to Harvard Hall został trafiony przez piorun i doszczętnie spłonął.

Księgozbiór Harvardu jest jedną z najwspanialszych kolekcji w Ameryce i liczy w katalogu ponad 2 785 000 tytułów. Chociaż biblioteka miała służyć studentom i pracownikom poszczególnych wydziałów uniwersytetu, za pozwoleniem jej dyrektora również osoba prywatna może uzyskać dostęp do rozmaitych zbiorów. Na terenie uczelni znajdują się także: ogród botaniczny, obserwatorium, muzea sztuki europejskiej, orientalnej i amerykańskiej oraz muzeum żydowskie i muzeum niemieckie.

Założone tu w 1866 roku Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology (Muzeum Amerykańskie

Archeologii i Etnologii Peabody'ego) było pierwszą antropologiczną placówką muzealną w Stanach Zjednoczonych. Chociaż pierwotnie jej zainteresowania skupiały się przede wszystkim na Ameryce, z czasem uległy one rozszerzeniu i obejmują obecnie archeologię całego świata. Od 1891 roku Peabody Museum prowadziło rozległe prace badawcze dotyczące ruin osad Majów w Ameryce Środkowej. W archiwum znajduje się kompletny zbiór prawie wszystkich numerów czasopism antropologicznych, które kiedykolwiek zostały wydane, liczący ponad 20 000 sztuk.

By pomieścić coraz bardziej rozrastające się zbiory uniwersytetu, w 1915 roku do biblioteki uczelnianej dołączono Bibliotekę Widenera. Jej patron, Henry Widener (absolwent Harvardu i milionier), zginął na pokładzie „Titanica”. Księgozbiór zawiera rzadkie dzieła Lutera, Erazmusa i Machiavelliego.

Harvard utrzymuje także obserwatorium astronomiczne w Arequipa (Peru), które w 1927 roku przeniesiono do Afryki Południowej.

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY **Nowy Jork, Nowy Jork**

Muzeum mieści się w czerwonym, ceglany, gotyckim gmachu zbudowanym w roku 1877, położonym w Central Park West przy 79 ulicy. Jest otwarte codziennie w godzinach od 10.00 do 17.45, a w środy, piątki i soboty nawet do 21.00.

Placówka ta, założona w roku 1869, jest obecnie największym muzeum historii naturalnej na świecie. Posiada eksponaty ze wszystkich gałęzi tej nauki (z wyjątkiem botaniki), a także ekspozycję antropologiczną. Dysponuje unikatowymi kolekcjami okazów ptaków, ssaków, ryb i gadów (niektóre stworzono z wykorzystaniem sztucznych materiałów), zapoczątkowanymi we wczesnych latach dekady 1920. przez Carla Akeleya. Zbiory muzeum są tak bogate m.in. dlatego, że ma ono stałą umowę z nowojorskim Central Park Zoo, na mocy której przyjmuje stamtąd padlinę zwierzęcą wszelakiego rodzaju. Także osoby prywatne przywożą tu padłe zwierzęta rzadkich gatunków. Przysparza to sporo pracy miejscowemu laboratorium taksydermicznemu, mieszczącemu się w piwnicy. Często jest ono źródłem dziwnych zapachów, którymi przesiąkają sale wystawowe. Muzeum szczyci się ekspozycją szkieletów wymarłych zwierząt – szczególnie dinozaurów – bardziej kompletną niż inne tego typu wystawy na świecie. To ono pierwsze, zaprezentowało zwiedzającym zrekonstruowane szkielety gadów kopalnych i udoskonalą później techniki stosowane przy odtwarzaniu ich ciał, wykorzystując w tym celu szkło, wosk i inne materiały.

Muzeum wspiera liczne ekspedycje naukowe, które dostarczają mu później eksponatów, m.in. wspomagało na przełomie wieków wyprawy arktyczne Roberta Peary'ego. Największy znany na świecie meteoryt, „Ahnighito”, znaleziony przez Peary'ego na Grenlandii, jest wystawiony na widok publiczny w foyer. W innym miejscu można obejrzeć szkielet Eskimosa – jednego z sześciu ludzi, których Peary przywiózł ze sobą z Arktyki do Stanów (czterech z nich zmarło wkrótce potem na gruźlicę).

W 1902 roku, po wybuchu wulkanu Mt. Pele na Martynice w Indiach Zachodnich, w wyniku którego zginęło 30 000 osób, muzeum zorganizowało ekspedycję terenową, by przeprowadzić badania na jego zboczach. W latach późniejszych pomogło miejscowemu taksydermiście Carlovi Akeleyowi odbyć trzy wyprawy do Afryki.

W latach 1920-1930 muzeum zorganizowało dziesięcioletnią ekspedycję do Azji. Bazę założono w Pekinie, skąd armia badaczy, paleontologów, archeologów, zoologów i lekarzy wojskowych wyruszała wielokrotnie do Mongolii, by prowadzić prace badawcze na pustyni Gobi. Często zmuszeni byli do odpierania ataków bandytów i walczenia z nieprzyjawnym otoczeniem. To podczas jednej z takich wypraw paleontolog Roy Chapman Andrews odnalazł pierwsze znane na świecie skamieniałe jajo dinozaura. W tym samym okresie z terenów, na których działała ekspedycja, zaczęły nadchodzić meldunki o odkryciu dowodów istnienia jakiejś prehistorycznej cywilizacji na azjatyckim płaskowyżu. Choć przypuszczenia te później obalono, nikt należycie nie wyjaśnił wszystkich wątpliwości, jakie narosły wokół całej sprawy.

Muzeum otrzymuje wiele zgłoszeń od ludzi chcących towarzyszyć ekspedycjom. Na takie prośby odpowiada standardowo sformułowanym pytaniem: „Czy mógłby Pan przekazać na rzecz wyprawy sumę pieniędzy, która pomogłaby spłacić wydatki związane z udziałem w niej Pańskiej osoby?” Prawie każdy może przyłączyć się do ekspedycji, jeśli tylko dysponuje wystarczającymi środkami.

Godne zapamiętania biblioteki za oceanem

BRITISH MUSEUM **Londyn, Anglia**

W 1929 roku księgozbiór tej biblioteki liczy powyżej 3 200 000 tytułów wydanych drukiem oraz ponad 56 000 rękopisów. Unikatowy katalog gazet i czasopism od 1906 roku mieści się w oddzielnym budynku.

BIBLIOTHEQUE NATIONALE **Paryż, Francja**

Francuska Biblioteka Narodowa powstała na bazie dawnej Biblioteki Królewskiej. Obecnie otrzymuje egzemplarz każdej książki wydawanej we Francji. W 1926 roku posiada powyżej 4 400 000 tytułów wydanych drukiem, ponad 500 000 map i planów, prawie 122 000 rękopisów oraz wiele innych staroci.

WATYKAŃSKA BIBLIOTEKA APOSTOLSKA **Watykan, Włochy**

Chociaż zachowało się niewiele zapisków o tej bibliotece datowanych na okres sprzed XIII wieku, istnieje pogląd, że zbiory pochodzące z jej centralnej części pamiętają czasy najwcześniejszych rzymskich biskupów.

Konsultanci

Badacz szukający rady może próbować zasięgnąć informacji u profesjonalisty. Poniżej piszemy o kilku interesujących osobistościach, które działają aktywnie w latach dwudziestych. Niektóre z nich mogą być zbyt wyniosłe lub zajęte, by odpowiedzieć na listy od nieznanym; inne mogą okazać wyraźne zainteresowanie. Na spotkanie lepiej umówić się z wyprzedzeniem. Natrętne telefony czy niezapowiedziane wizyty mogą przynieść skutek odwrotny do zamierzonego.

EVANGELINE ADAMS

Astrolog, 1865-1932. Adams, która jest wybitnym amerykańskim astrologiem, mieszka w Nowym Jorku, w apartamencie nad Carnegie Hall. Swą reputację zdobyła w 1899 roku, przewidując dokładnie pożar nowojorskiego Windsor Hotel. Oskarżona w 1914 roku o wróżbiarstwo wywarła takie wrażenie na sędzi precyzyjnością swych wizji, że oddalił oskarżenie. Była autorką bestselleru *Astrology: Your Place Among the Stars* (Astrologia. Twoje miejsce wśród gwiazd). Od 1930 roku prowadziła popularny program radiowy.

Adams regularnie przyjmowała osoby chcące poznać jej wróżby.

ROY CHAPMAN ANDREWS

Badacz, przyrodnik, paleontolog, 1884-1960. Andrews urodził się w stanie Wisconsin. W 1906 roku ukończył Beloit College. Zaraz potem rozpoczął pracę w American Museum of Natural History w Nowym Jorku, zdobywając dla niego okazy wielorybów i stając się wkrótce przodującym w świecie ekspertem od tych wielkich ssaków.

Andrews brał także udział w licznych ekspedycjach wyruszających m.in. na północno-zachodnie wybrzeże Ameryki Północnej w roku 1908, do Indonezji w latach 1909-1910 i Korei w latach 1911-1912. W roku 1912 przemierzał Alaskę, w 1916 południowo-zachodnie Chiny i Birmę, a w 1919 północne Chiny i Mongolię Zewnętrzną. Większość dekady lat 1920. spędził w Azji Środkowej. Podczas pobytu w Chinach w roku 1918 pracował również dla U.S. Intelligence Bureau (Wywiadu Stanów Zjednoczonych), pełniąc bliżej nie sprecyzowane funkcje. Pośród licznych odkryć, jakich dokonał, najcenniejsze zdaje się być odnalezienie pierwszych skamieniałych jaj dinozaura.

Ukazało się wiele jego książek, a wśród nich *Whale Hunting with Gun and Camera* (1916) (Polowanie na wieloryby z bronią i kamerą), *Camps and Trails in China* (1918) (Obozowiska i szlaki chińskie), *Across Mongolian Plains* (1921) (Przez mongolskie równiny), *On the Trail of Ancient Man* (1926) (Na tropach prehistorycznego człowieka) i *Ends of Earth* (1929) (Krańce świata).

W kraju i poza nim można skontaktować się z Andrewsem za pośrednictwem Amerykańskiego Muzeum Historii Naturalnej w Nowym Jorku, z którym utrzymuje on kontakt zarówno drogą radiową, jak i poprzez pocztę.

RICHARD E. BYRD

Oficer wojskowy, pilot i badacz polarny, 1888-1957. Ceniony oficer marynarki i badacz polarny. Byrd pochodził z prominentnej rodziny z Wirginii (pod koniec lat dwudziestych jego brat był gubernatorem). Uczęszczał do Virginia Military Institute (Wojskowego Instytutu Wirginii), na uniwersytet stanu Wirginia i do Akademii Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych. Później odbył kurs pilotażu, dowodził oddziałami lotniczymi w Kanadzie, pilotował w 1919 roku pierwszy transatlantyczny lot marynarki, a w 1925 roku kierował jednostką lotniczą ekspedycji polarnej MacMillana na Grenlandię. 9 maja 1926 roku, w towarzystwie pilota Floyda Bennetta, przeleciał nad biegunem północnym, przebywając odległość niemal 2200 kilometrów w czasie piętnastogodzinnej lotu.

W 1928 roku Byrd poprowadził długą wyprawę na Antarktydę. Założył tam bazę polarną o nazwie Little America (Mała Ameryka). Pod koniec listopada 1929 roku wraz z trzema towarzyszami przeleciał nad biegunem południowym. Po powrocie do Ameryki okrzyknięto go narodowym bohaterem. Byrd opublikował wspomnienia z tej wyprawy,

zatytułowane *Little America*. W latach późniejszych zorganizował jeszcze kilka ekspedycji za południowy krąg polarny.

Jest autorem książek *Skyward* (1928) (*Ku niebu*) oraz *Little America* (1930).

EDGAR CAYCE

Mistyk, prorok, terapeuta, 1878?-1945. Urodzony w Kentucky Cayce pochodził ze wsi i miał skromne wykształcenie. Był mistykiem i psychoterapeutą. Zachowywał się w sposób bezpretensjonalny. Twierdził, iż świadomości o swych zdolnościach nabrał w 1890 roku, gdy zbliżyła się do niego kobieca zjawa, która zaproponowała mu spełnienie jednego życzenia. Gdy odpowiedział, że jego jedynym pragnieniem jest pomagać innym, objawiła się u niego psychiczna moc. Cayce, nazywany też „śpiącym prorokiem”, był przy tym pobożnym chrześcijaninem i nie wydawał się czuć skrzepowany swoim darem.

W pierwszych latach XX wieku Cayce działał bardzo aktywnie i udzielał swym pacjentom tysięcy porad. Wprowadzając się w stan transu, dyktował przepowiednie, stawiał diagnozy medyczne osobom chorym, często nawet na wielkie odległości. Chociaż jego zalecenia wymagały z reguły stosowania dziwacznych domowych lekarstw, wielu pacjentów donosiło o cudownych uzdrowieniach. Badania ludzkiej duszy, które prowadził, dostarczały – jego zdaniem – dowodów na reinkarnację.

Cayce nie lubił przyjmować pieniędzy za swe usługi, ale wielu pacjentów było hojnych. W 1923 roku porzucił zawód fotografa i zarabiał na życie korzystając ze swych zdolności. Cayce twierdził, że jego wiedza pochodzi z „kronik akashi” – psychicznej skarbnicy wiedzy, przypominającej zbiorową podświadomość z teorii Carla Junga. Cayce nazywał tę skarbnicę „księgą pamięci Boga” lub „podświadomością powszechną”. Często odwoływał się do mitu o Atlantydzie twierdząc, że ta cywilizacja istniała naprawdę, a jej zdobycze spoczywają w ukrytych bibliotekach, które mieszczą się pod egipskimi piramidami.

Cayce przyjmuje wizyty pacjentów, chcących spotkać się z nim prywatnie. Można też skontaktować się z nim listownie.

CLARENCE DARROW

Prawnik, 1857-1938. Urodzony w Ohio Darrow został w 1878 roku przyjęty w poczet adwokatów, a w 1887 roku przeniósł się do Chicago. Tam też natychmiast zaangażował się w procesy związane z zamieszkami Haymarket z roku 1886, broniąc anarchistów oskarżonych o morderstwo. W 1890 roku został adwokatem Chicago City Corporation (Korporacji Miasta Chicago), a później pracował jako prawnik dla North Western Railway (Kolei Północno-Zachodniej). Porzucił tę pracę w czasie strajku w zakładach Pullmana w roku 1894, by bronić komunistę Eugene’a Debsa oraz innych członków związku kolejarzy przed oskarżeniem o obrazę sądu. Chociaż przegrał tę sprawę, zyskał ogólnokrajową reputację adwokata robotników i kryminalistów. W 1903 roku, podczas strajków górniczych w Pensylwanii, prezydent Teddy Roosevelt mianował go sędzią rozjemczym. W 1907 roku Darrow doprowadził do uniewinnienia Williama „Big Billa” Haywooda, oskarżonego o zamordowanie gubernatora Idaho, Franka Steunenberg. W 1911 roku zrezygnował z prowadzenia spraw sądowych robotników po tym, jak dwóch ludzi, których bronił przed oskarżeniem o podłożenie bomby pod budynek *Los Angeles Timesa*, w środku procesu niespodziewanie zmieniło linię obrony, przyznając się do winy.

Po pierwszej wojnie światowej Darrow występował jako obrońca członków skorumpowanych władz miejskich Chicago z okresu rządów Billa Thompsona, a w 1924 roku był adwokatem niejakich Leopolda i Loeba, podejrzanych o zamordowanie Bobby Franka. W 1925 roku wyróżnił się prowadząc swą chyba najslawniejszą sprawę, w której bronił nauczyciela z Tennessee – Johna T. Scopesa – oskarżonego o nauczanie teorii Darwina. Jego przeciwnikiem na procesie był słynny krasomówca – William Jennings Bryan – i choć Darrow przegrał sprawę, jego ostra, zjadliwa polemika z tradycyjnymi naukami biblijnymi została uznana za zwycięstwo racjonalnego, naukowego myślenia.

W latach 1925-1926 Darrow podjął się prowadzenia sprawy murzyńskiej rodziny Sweetów z Detroit, która została zmuszona do obrony przed tłumem, chcącym przepędzić ją z okolicy. Ostatecznie uzyskał dla oskarżonych wyrok uniewinniający.

Darrow opublikował pracę *It's Cause and Treatment* (1922) (*Sprawa sądowa i sposób jej prowadzenia*) oraz, razem z Victorem S. Yarrowem, *The Prohibition Mania* (1927) (*Mania prohibicji*).

Adwokat mieszka w Chicago, tu również ma biuro. Szczególnie lubi głośnie sprawy, które trafiają na pierwsze strony gazet.

THOMAS EDISON

Wynalazca, naukowiec, 1847-1931. Edison, najlepiej znany jako konstruktor żarówki i twórca ruchomych obrazów, był czołowym amerykańskim wynalazcą końca XIX wieku. Przez lata stał się posiadaczem setek patentów i laureatem wielu międzynarodowych nagród i odznaczeń (np. w 1928 roku otrzymał American Congressional Gold Medal).

W młodości Edison miał się różnych zajęć: pracował na kolei, wydawał własną gazetkę. Później zatrudnił się jako telegrafista. Choć nie posiadał formalnego wykształcenia, dokonał wielu ulepszeń zarówno w urządzeniach telegraficznych, jak i stosowanych w nich taśmach. W końcu w kilku miastach stanu New Jersey (takich jak Newark, Menlo Park i West Orange) założył własne laboratoria, w których wynaleziono i udoskonalono m.in. gramofon i baterię elektryczną.

Pomysłowość Edisona można porównać jedynie z jego pracowitością. Dwunasto- czy czternastogodzinny dzień pracy stanowi dla niego normę. Wynalazca nigdy nie ufa rezultatowi danego eksperymentu, dopóki wynalazek nie zostanie wielokrotnie sprawdzony. Edison przyjaźnił się z magnatem samochodowym i filantropem Henry Fordem, który niegdyś dla niego pracował.

Naukowiec mieszka obecnie w pobliżu West Orange w stanie New Jersey.

CHARLES FORT

Pisarz, ekscentryk, 1874-1932. Fort jest kolekcjonerem osobliwych przedmiotów i kronikarzem dziwnych zdarzeń. Rezultatem tej pasji zbierania wycinków prasowych i notatek na temat rozmaitych niesamowitych historii była pierwsza, wydana w 1919 roku, książka jego autorstwa, zatytułowana *The Book of the Damned* (*Księga przeklętych*). Można w niej przeczytać o deszczach żab, kamieni i krwi spadających z nieba, nie wyjaśnionych przypadkach ciemności zapadającej w ciągu dnia, tajemniczych statkach powietrznych czy powstawaniu niewytłumaczalnych cieni. Fort, który jest przyrodnikiem i zawodowym reporterem, ma nadzieję, że jego książki zmuszą naukowców do zwrócenia uwagi na wiele dziwnych zdarzeń, do których dochodzi ciągle na całej kuli ziemskiej. Drugie jego dzieło – *New Lands* (*Nowe kraje*) – ukazuje się w roku 1923.

Fort jest raczej typem samotnika. Wraz z żoną Anną mieszka w nowojorskiej dzielnicy Bronx. Otyły i obdarzony kiepskim wzrokiem badacz tajemniczych zjawisk ma niewielu przyjaciół. Często gościem w jego mieszkaniu bywa jedynie powieściopisarz Theodore Dreiser. Ciasne lokum Forta jest wypełnione tajemniczo oznakowanymi notatkami i wycinkami prasowymi. Znajdują się w nim również jego zbiory owadów oraz rozmaitych dziwnych przedmiotów, zebranych z całego świata. Pomimo nietolerancji wobec nauki, która okazuje lekceważenie rzeczom niesamowitym i nie wyjaśnionym, Fort popisuje się przenikliwym poczuciem humoru, nielegalnie warzy piwo, a nawet znajduje czas, by wymyślić szalenie trudną grę zwaną Super-Checkers (super-warcaby).

ROBERT GODDARD

Naukowiec, wynalazca, 1882-1945. Goddard, który był pionierem nauki o napędach raketowych, swoje pierwsze eksperymenty przeprowadził w 1909 roku, w rodzinnym Worcester w stanie Massachusetts. W młodości uczęszczał do Worcester Polytechnic Institute (Instytutu Politechnicznego w Worcester) oraz Clark University (Uniwersytet Clark) i w tej drugiej uczelni wykładał później fizykę. Swoje eksperymenty z napędem raketowym finansował początkowo z własnych pieniędzy, lecz w końcu uzyskał fundusze ze Smithsonian Institute oraz od Guggenheimów. W 1919 roku Goddard opublikował pracę zatytułowaną

A Method of Reaching Extreme Altitudes (*Metoda osiągnięcia ekstremalnych wysokości*), nakreślając w niej projekt rakiety, mającej dotrzeć na Księżyc. Choć książkę przyjęto z lekceważeniem, naukowiec uparcie kontynuował prace badawcze. 16 marca 1926 roku w Auburn w stanie Massachusetts udało mu się z powodzeniem wystrzelić raketę zasilaną paliwem płynnym.

Goddard pracuje jako profesor fizyki w Clark University w Worcester w stanie Massachusetts.

WILLIAM RANDOLPH HEARST

Magnat prasowy, 1882-1945. William Hearst urodził się i wychowywał w San Francisco. Był jedynym synem George'a Hearsta, właściciela kopalni złota i senatora stanu Kalifornia w latach 1886-1891. Kształcił się na Harvardzie, i z czasem podjął decyzję, by zrobić karierę w dziennikarstwie. Idąc za przykładem Josepha Pulitzera i jego *New York World*, w 1897 roku przejął kontrolę nad *San Francisco Examiner* i w ciągu dwóch lat gazeta zaczęła przynosić zyski.

Później zainteresował się rynkiem nowojorskim. Kupił podupadły *Morning Journal* i wynajął takich pisarzy jak Stephen Crane i Julian Hawthorne, a nawet przeciwną na swoją stronę niektórych ludzi z ekipy Pulitzera – m.in. Richarda F. Outcalta, wynalazcę kolorowych komiksów. Następnie zmienił nazwę pisma na *Journal-American*, obniżył jego cenę do jednego centa, dodał barwne ilustracje i zrobił dobry użytek z sensacyjnych nagłówków. Hearst lubił angażować się w politykę. W 1895 roku wykorzystał własne media, by ostro skrytykować Wielką Brytanię podczas sporu granicznego pomiędzy Wenezuelą a Gujaną Brytyjską. Oskarżono go również o nawoływanie do wojny hiszpańsko-amerykańskiej w celu zwiększenia sprzedaży własnych gazet.

Podczas wyborów prezydenckich w latach 1896 i 1900 Hearst wspierał kandydującego wówczas na ten urząd Williama Jenningsa Bryana. Na początku 1901 roku napisał kontrowersyjny artykuł wstępny, w którym orędowną za zabójstwem jako narzędziem walki politycznej. Tekst ten wywołał spore zamieszanie, między innymi dlatego, że pięć miesięcy później prezydent McKinley zginął w wyniku zamachu. W latach 1903-1907 Hearst zasiadał w Kongresie, a w roku 1904 bez powodzenia ubiegał się o prezydenturę. W 1905 roku nieznacznie przegrał wybory na urząd burmistrza Nowego Jorku, zaś w 1906 poniósł porażkę, usiłując zdobyć fotel gubernatora stanu Nowy Jork. W 1909 roku kolejny atak na stanowisko nowojorskiego burmistrza zakończył się fiaskiem, co spowodowało, że zdecydował się ostatecznie zakończyć karierę polityczną.

Hearst, który był zdeklarowanym izolacjonistą, przeciwstawiał się przystąpieniu Stanów Zjednoczonych do pierwszej wojny światowej, a później ich członkostwu w Lidze Narodów. Jego zaciekle ataki na Wielką Brytanię i Francję spowodowały, że gazetom, których był właścicielem, odmówiono dostępu na rynki tych krajów.

W 1925 roku Hearst posiada już własne gazety, a także czasopisma w całych Stanach Zjednoczonych. Później zwraca się w stronę filmu, zostając producentem kilku z nich. W niektórych obrazach występuje jego kochanka, aktorka Marion Davies. Rozpoczęła także w San Simenon w stanie Kalifornia budowę Hearst Castle (Zamku Hearsta) i obecnie zapelnia go ekstrawaganckimi antykami i licznymi dziełami sztuki.

Kryzys gospodarczy lat 1930. nie omija również imperium Hearsta. Zdołał jednak utrzymać swoje wpływy w Partii Demokratów i podczas wyborów prezydenckich w roku 1932 wnosi spory wkład w zwycięstwo Franklina Delano Roosevelta.

Hearst lubi sensacje i nie boi się publikować materiałów niezależnych, wojujących dziennikarzy. Jest również filantropem i ofiarowuje duże sumy pieniędzy na cele charytatywne i badania naukowe. Może być także cennym nabywcą dzieł sztuki i przeróżnych kuriozów, którymi umeblowuje swój zamek.

J. EDGAR HOOVER

Dyrektor FBI, 1895-1972. Hoover urodził się w Waszyngtonie D.K. W 1913 roku ukończył Washington Central High (jedną ze szkół średnich) i rozpoczął wieczorowe studia prawnicze, broniąc licencjat w roku 1917.

W tym samym roku rozpoczął pracę w archiwum Departamentu Sprawiedliwości. Dwa lata później uzyskał awans, zostając asystentem do zadań specjalnych ówczesnego prokuratora generalnego, A. Mitchella Palmera. We wczesnych latach 1920. obdarzono go zaufaniem i polecono zająć się zorganizowaniem obław i masowych aresztowań osób podejrzanych o działalność socjalistyczną i komunistyczną.

W maju 1924 roku Hoovera mianowano tymczasowym dyrektorem Bureau of Investigation (przemianowanego w 1927 roku na Federal Bureau of Investigation – Federalne Biuro Śledcze), a siedem miesięcy później oficjalnie desygnowano na ten urząd. W chwili gdy przyjmował on to stanowisko, agencja była skompromitowana skandalami z czasów administracji Hardinga. Hoover rozpoczął żmudny proces odnowy. Przeprowadzono rygorystyczne weryfikacje, wymagające od agentów nieskazitelnie czystych akt oraz wdrożono intensywny program szkolenia. Hoover założył również państwową kartotekę odcisków palców i naukowe laboratorium wykrywania przestępstw.

Dyrektor biura wcześniej zdał sobie sprawę z siły, jaką ma opinia publiczna i starał się zwrócić jej uwagę, ustanawiając m. in. „listę dziesięciu przestępców najbardziej poszukiwanych przez FBI”. Posługiwał się również innymi mechanizmami mającymi promować działalność agencji. W swych wypowiedziach deklarował: „Jeśli mamy opinię publiczną, lepiej niech będzie ona po stronie prawa i porządku”. Pod przywództwem Hoovera FBI zasłynęło ze swej uczciwości i wyzwoliło się spod kontroli polityków. Jednak dopiero w latach 1930. organizacja zyskała należną reputację w całym kraju, angażując się m.in. w pościg i aresztowanie Johna Dillingera, gangu Ma Barker i Babyface Nelsona, a także w wyjaśnianie tak nagłośnionych przestępstw jak porwanie małego Lindbergha.

Hoover jest amerykańskim patriotą, który boi się, by do kraju nie przeniknęli komuniści, socjaliści, anarchiści, faszyci i radykałowie. Dlatego też z uwagą zbiera informacje wywiadowcze o związkach zawodowych, Ku-Klux-Klanie, NAACP i innych organizacjach. Jego dyskretna inwigilacja obejmuje polityków, znane osobistości i inne postacie Ameryki.

Biura Hoovera znajdują się w Waszyngtonie D.K. Dyrektor FBI z zainteresowaniem wysłucha wszelkich informacji na temat działających grup kultystów oraz innych zakonspirowanych podziemnych organizacji.

HARRY HOUDINI

Artysta, sztukmistrz, 1874-1926. Harry Houdini jest jednym z najlepiej znanych artystów scenicznych na świecie. Urodził się w Budapeszcie, a jego prawdziwe nazwisko brzmiało Erich Weiss. Do Ameryki wyemigrował jako dziecko. Sceniczne imię Houdini przyjął na cześć słynnego francuskiego magika z początków XIX wieku – Jean-Eugene’a Robert-Houdina. Pierwszy występ Houdiniego składał się z tradycyjnych sztuczek z kartami, palmowania, i nosił pewne cechy „mentalizmu”. Artysta wkrótce zrezygnował jednak z konwencjonalnych trików, koncentrując się na uwalnianiu z więzów i ucieczkach z rozmaitych dobrze zabezpieczonych miejsc. Potrafił wydostać się z kajdanek czy kaftanów bezpieczeństwa, zamknięty w bańce na mleko, zbiorniku pełnym wody czy trumnie, albo uciec z najlepiej nawet strzeżonych cel więziennych. Houdini szybko zyskał reputację, która uczyniła go główną atrakcją amerykańskich wodewilowych objazdów po europejskich salach tanecznych.

W 1913 roku zmarła matka Houdiniego i oddany syn zaczął wykazywać zainteresowanie spirytyzmem. Trwało ono aż do jego śmierci. Choć artysta nigdy nie traci wiary w spirytyzm, wykorzystuje swój talent iluzjonisty również po to, by demaskować rozmaitych oszustów i fałszywe media.

W 1926 roku w Detroit w stanie Michigan Houdini został uderzony w brzuch przez nadgorliwego wielbiciela i zmarł wkrótce potem, w noc

Halloween, na zapalenie otrzewnej. Ocucony na krótko przed śmiercią przez żonę i wieloletnią asystentkę Bess przysiągł, że o ile to będzie możliwe, powróci z „tamtej strony” dokładnie za rok.

PROFESOR J.B. RHINE

Parapsycholog, 1895-1980. W 1927 roku Rhine porzuca posadę na West Virginia University (Uniwersytecie Zachodniej Wirginii), by pod kierownictwem Williama McDougalla prowadzić prace badawcze nad możliwościami ludzkiego umysłu na Uniwersytecie Duke w Durham w Północnej Karolinie. Wykonuje tam starannie kontrolowane eksperymenty z zakresu telepatii, telekinezy i jasnowidzenia, bada tego rodzaju zjawiska w życiu codziennym i doszukuje się ich w przekazach religijnych. To Rhine jest twórcą terminu „parapsychologia”, a także standardowej talii 25 oznaczonych pięcioma symbolami kart, stosowanej w testach postrzegania pozazmysłowego. W 1930 roku uczony otrzymuje nominację na dyrektora laboratorium parapsychologicznego na uniwersytecie Duke. Rhine mieszka w Durham, niedaleko uczelni.

ROBERT RIPLEY

Karykaturzysta, autor rubryki, 1893-1949. Ripley rozpoczął swą karierę w roku 1910, pracując dla kilku gazet jako karykaturzysta sportowy. Gdy w roku 1918 zaczął publikować w prasie na terenie całego kraju, stworzył serię rubryk zatytułowaną „Believe It or Not!” (Jak chcecie, to wierzcie!). Pierwszą kompilację pochodzących z niej tekstów wydał, w postaci zbioru, w roku 1930 pt. *Ripley's Believe It or Not!*

Ripley zdołał już zgromadzić dużą kolekcję dziwnych przedmiotów pochodzących z całej kuli ziemskiej. Nadal otrzymuje z różnych stron liczne drobiazgi (w razie potrzeby Badacze mogą porównać własne znaleziska z jego zbiorami). Może też posiadać wiedzę na temat jakiegoś osobliwego przedmiotu czy artefaktu.

Ripley mieszka w Santa Rosa w stanie Kalifornia.

WILLIAM SEABROOK

Podróżnik, pisarz, 1886-1945. Popularny autor opowieści i artykułów o czarach i pokrewnych im tematach. Seabrook jest współpracownikiem wielu amerykańskich czasopism, a także *New York Timesa*. Swą karierę rozpoczął w roku 1924. Od tego czasu podróżuje po krajach arabskich, Kurdystanie, Haiti i Afryce Zachodniej, badając niezwykle rytuały i wierzenia. Swoje doświadczenia opisuje w paru książkach, które wydano w latach 1930.

Jeśli przebywa w USA, mieszka na terenie Nowego Jorku.

NIKOLA TESLA

Naukowiec, wynalazca, 1865-1935. Tesla to urodzony i wykształcony w Europie amerykański wynalazca, niestety rzadko doceniany za olbrzymi wkład w rozwój nauki. Do Ameryki wyemigrował w roku 1884. W 1888 opatentował silnik elektryczny, który wkrótce potem sprzedał przedsiębiorstwu George Westinghouse Company. W 1891 wynalazł transformator elektryczny wielkiej częstotliwości (tzw. transformator Tesli), a w 1893 roku system komunikacji bezprzewodowej. Przez krótki czas działał wspólnie z Thomasem Edisonem, lecz wkrótce poszedł własną drogą, zakładając swoje laboratorium w Nowym Jorku.

Geniusz twórczy Tesli jest bardziej teoretyczny niż praktyczny. Wynalazca często porzuca projekty, zanim zostaną w pełni rozwinięte, dzięki czemu nagrody otrzymują inni. Taka sytuacja doprowadziła m.in. do długiej sądowej batalii o prawa do podstawowych patentów z dziedziny radia. Swoje późniejsze lata Tesla spędza na próbach z bezprzewodowym przekazywaniem energii elektrycznej i staje się coraz większym odludkiem i ekscentrykiem. W latach 1930. wiele fotografii reklamowych opublikowanych przez wynalazcę okazało się fałszerstwami, a jego buńczuczne stwierdzenia o fantastycznych sukcesach, włącznie z zapowiedzią odkrycia „promieni śmierci”, nie mogły poprawić mu reputacji.

TRANSPORT I PODRÓŻE

Poruszanie się po mieście, wyjazdy poza miasto, automobile i inne pojazdy, łodzie i inne jednostki pływające, podróże lotnicze.

Gdy badania przeprowadzone w domu zostaną ukończone, zazwyczaj niezbędne stają się oględziny miejsca, w którym doszło do niezwykłego wydarzenia. By się tam dostać, podróżnik może skorzystać z różnych środków transportu. Najważniejsze ich rodzaje (lądowe, lotnicze i morskie) opisujemy poniżej.

Poruszanie się po mieście

Dopóki badania prowadzone są w granicach jednej miejscowości, transport nie stwarza większych problemów. W większości amerykańskich miasteczek, nawet w tych, w których mieszka mniej niż 5000 ludzi, działa jakaś komunikacja miejska. W mniejszych osadach Badaczowi powinien wystarczyć jego własne nogi.

Autobusy i tramwaje

Tramwaje elektryczne zasilane z napowietrznej trakcji lub z szyn pojawiają się na przełomie wieków i od 1902 roku prawie w każdym mieście zastępują kursujące tu wcześniej konne omnibusy. Obecnie jednak naziemnym liniom tramwajowym zaczynają zagrażać bardziej ekonomiczne i łatwiej przystosowalne do rozmaitych warunków autobusy. Mimo to takie miasta jak Boston, Chicago, Nowy Jork i Filadelfia zachowują rozległy system komunikacji tramwajowej, włącznie z szybkimi liniami, biegnącymi na powierzchni ziemi lub w tunelach. Trolejbusy – autobusy zasilane z trakcji elektrycznej – są czymś pośrednim pomiędzy „lekką koleją” (jak nazywa się tramwaje) a autobusami. Większość amerykańskich autobusów ma jeden tzw. pokład dla pasażerów, ale większe miasta (jak np. Nowy Jork) korzystają też z wozów piętrowych.

OPŁATY ZA PRZEJAZD

Przed rokiem 1920 opłaty za przejazd tramwajem i autobusem wynosiły po 5 centów. Pod koniec lat dwudziestych powszechnie pobieraną należnością jest 10 centów. Za tę cenę pasażer ma prawo podróżować przez długi czas. Jeśli ktoś musi się przesiadać, za cenę dodatkowego centa lub dwóch można nabyć bilety na kilka linii. Są one ważne tylko przez pewien okres i/lub określoną liczbę przejazdów.

Godziny, w których kursuje komunikacja, zależą od potrzeb danej miejscowości. W małych miasteczkach często przestaje ona jeździć wczesnym wieczorem, gdy miną godziny urzędowe. W większych ośrodkach ruch o zredukowanym natężeniu może być utrzymywany do 22.00, a nawet do północy. W największych aglomeracjach komunikacja nierzadko działa całą dobę, zwiększając lub zmniejszając liczbę kursów w razie potrzeby.

Taksówki

Taksówki spotyka się powszechnie we wszystkich amerykańskich miastach – dużych i małych. Nawet w miasteczkach

o populacji rzędu 2000 mieszkańców pracuje często jeden czy dwóch niezależnych kierowców. W dużych aglomeracjach – takich jak Nowy Jork – działa kilka kompanii taksówkowych, które rywalizują ze sobą m.in. rodzajami posiadanych samochodów. Postoje taksówek znajdują się zazwyczaj przy hotelach, dworcach kolejowych i w innych podobnych miejscach. Zamówiony telefonicznie samochód pojawia się przy drzwiach twego domu przeciętnie po upływie 10-30 minut. Ponieważ nie są jeszcze rozpowszechnione radia w taksówkach, kierowcy muszą kontaktować się z dyspozytorem osobiście lub za pośrednictwem telefonu. Specjalne aparaty telefoniczne, połączone bezpośrednio z przedsiębiorstwami taksówkowymi, można znaleźć na postojach, przystankach autobusowych oraz w innych miejscach. Mogą z nich korzystać zarówno kierowcy, jak i klienci.

OPŁATY TAKSÓWKOWE

Taksówki pobierają opłaty ustalone przez władze miejskie, wyliczane na podstawie przejechanej odległości i czasie spędzonym przez pasażera w taksówce. Mechaniczne taksometry z zegarami na sprężynie automatycznie obliczają opłatę za kurs. Ponieważ można nimi manipulować, konsekwentnie są one co pewien czas sprawdzane przez miejscowy zarząd zawiadujący tego rodzaju usługami. Ford i Chevrolet budują specjalne wersje swoich samochodów dla dwóch największych amerykańskich kompanii taksówkowych: Yellow i Checker.

Opłaty są zróżnicowane, choć generalnie w większych miastach bywają wyższe. Zasadniczo płaci się 15 centów za tzw. „trzaśnięcie drzwiami”, a później 15 centów za każde przejechane półtora kilometra. Wbudowany zegar podtrzymuje tykanie taksometru, nawet gdy samochód utknie w korku. Czekająca taksówka pobiera opłatę w wysokości 2 dolarów za godzinę postoju.

Taksówkarze służą wszystkim mieszkańcom i są często dobrym źródłem informacji, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych. Zwyczajowo przyjęło się, że napiwki są równe mniej więcej 5-10% płaconego rachunku.

Rower

Młodzi, zdrowi Badacze mogą przemieszczać się po mieście na rowerach. Te trwałe pojazdy ważą nie więcej niż 16 kilogramów, a mogą bezpiecznie przewozić dziesięciokrotnie większy ciężar. Ich konstrukcja oparta jest na modelu, który pojawił się pod koniec XIX wieku i zastąpił pierwotny bocykl z gigantycznym przednim i małym tylnym kołem. Ogumienie pneumatyczne jest standardem funkcjonującym od lat. Trójbiegowa przerzutka została dawno udoskonalona, a zakres jej działania uległ rozszerzeniu dzięki wprowadzeniu odwracalnych piast i wykorzystaniu z kołami zębataymi różnych rozmiarów. Europejskie rowery są zazwyczaj wyposażone w ręczne hamulce na przedniej obręczy koła lub hamulce zaciskowe. Modele amerykańskie mają częściej hamulce nożne, uruchamiane przez ruch pedałów w odwrotnym kierunku.

Europejskie rowery wyścigowe kosztują w granicach od 50 do 100 (lub więcej) dolarów. Niektóre ważą zaledwie 7 kg, lecz ich przydatność jest w USA ograniczona. Europejskie modele są zaprojektowane do jazdy po wąskich, krętych, brukowanych

ulicach i do pokonywania alpejskich tras. Jeśli Badacz zamierza spędzić część czasu na ziemnych i zwirowych bocznych drogach Stanów Zjednoczonych, polecić należy konstrukcję „roadster” (terenową), sprzedawaną i rozwiniętą przez takich amerykańskich producentów jak Schwinn i Elgin. Rowery te, z szerokimi oponami, mocną i ciężką ramą oraz szeroką kierownicą przypominającą krowie rogi, dobrze sprawdzają się w warunkach, w jakich delikatniejsze modele klekoczą i rozpadają się.

Amerykański rower deluxe ze stalowymi obręczami, zestawem kluczy, pompką, bagażnikiem, światłem zasilanym z baterii i trąbką kosztuje w granicach od 40 do 50 dolarów. Tańsze modele można kupić poniżej 20 dolarów. Wciąż popularne są tandemy. Niektóre mają obniżoną ramę przy drugim siodełku, by umożliwić kobietom przejażdżki w spódnicach.

Jazda rowerem zazwyczaj nie wymaga testu umiejętności. Jeśli Badacz próbuje skomplikowanych lub niebezpiecznych manewrów, trzeba go jednak przeprowadzić. Wykonuje się wówczas rzut procentowy, który porównuje z większą z wartości: $ZR \times 3$ lub połową umiejętności *prowadzenie*.

MOTOROWERY

Motorowery są popularne. Małe silniki benzynowe – montowane zazwyczaj w ramie lub nad przednim błotnikiem – napędzają przednie koło przez pasek transmisyjny sprzęgła. Pedałowanie jest konieczne, by uruchomić maszynę, pomaga także pokonywać co bardziej strome wzniesienia. Na płaskim terenie motorower może poruszać się z prędkością 24-32 km/h.

ZEZWOLENIA

Władze większości miast nakazują rejestrowanie rowerów i motorowerów, a na ich posiadanie potrzebne jest zezwolenie (praktykę tę zarzucono w drugiej połowie XX wieku). Prawa jazdy czy karty rowerowe dla tych pojazdów nie są wymagane.

AKCESORIA ROWEROWE

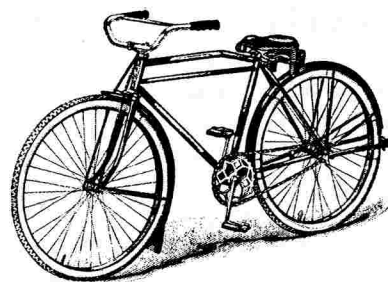
Ochroniacze na spodnie kosztują 5 centów za parę; skórzane rączki na kierownicę – 27 centów za parę; klucz do przykręcania zębatek – 72 centy; pompka nożna – 75 centów; luksusowe siodełko – 1,58 dolara; hodometr – 85 centów lub 2,48 dolara za wersję z podwójną tarczą wskazującą też odległość przejechaną w ciągu dnia (0-99,9 oraz 0-9999,9); oświetlenie, zasilane elektrycznie lub acetylenem, kosztuje od 1,98 do 2,79 dolarów.

Wyjazdy z miasta

Wcześniej czy później nadejdzie czas, kiedy każdy z Odkrywców będzie chciał opuścić miasto, wyjeżdżając w związku z prowadzonym dochodzeniem, pracami badawczymi, uciekając przed miejscowymi władzami czy po prostu udając się na urlop. Kraj pokrywa rozległa sieć linii kolejowych, rywalizujących z szybko rozwijającą się dalekobieżną komunikacją autobusową. Rosnąca popularność samochodów osobowych doprowadziła do zbudowania systemu autostrad, które obecnie przecinają Amerykę wzdłuż i w szerz; ten projekt sfinansowano z funduszy federalnych. Raczukający przemysł lotniczy, praktycznie nie istniejący w chwili zakończenia I wojny światowej, do końca dekady lat 1920. staje się najbardziej obiecującą formą przyszłego transportu.

Kolej dojazdowa

Chociaż jest to tylko jedna z pomniejszych gałęzi transportu publicznego, zasługuje na uwagę. Lekka, zasilana elektrycznie

kolej stanowi rozszerzenie systemów komunikacji miejskiej i jest najbardziej rozpowszechniona na wschodzie kraju. Pociągi kursujące na liniach łączących wielkie miasta odjeżdżają z centralnych terminali, co pozwala pasażerom sprawniej korzystać z przesiadek. Można nimi podróżować wzdłuż wschodniego wybrzeża, a nawet bardziej w głąb kraju – do Cleveland czy Detroit. Kolej dojazdowa generalnie kursuje 24 godziny na dobę, przez siedem dni w tygodniu. Rozrastająca się sieć linii autobusowych wypiera z czasem tę formę transportu i do końca dekady lat 1920. kursy na wielu trasach ustają.

Składy kolei dojazdowej poruszają się sprawnie i cicho. Jeżdżą na trasach krajobrazowych wzdłuż wybrzeża Wielkich Jezior. Przy dobrych połączeniach podróżnik może przebyć nawet do 400 kilometrów dziennie. Opłaty różnią się, ale przeciętna cena przejazdu wynosi około 4 centów za kilometr.

Linie autobusowe

Prowadzone podczas I wojny światowej badania nad stworzeniem większych pojazdów kołowych doprowadziły do skonstruowania prototypów, które pozwalały na bezpieczny transport dużej liczby pasażerów. Szybki rozwój sieci autostrad spowodował, że dalekobieżna komunikacja autobusowa stała się realną alternatywą dla kolei. W 1926 roku istnieją już połączenia autobusowe pomiędzy wszystkimi większymi miastami. Komunikacja działa coraz sprawniej. W 1928 roku podczas kursu z Nowego Jorku do San Francisco kierowcy zmieniają się co 6-8 godzin. Głównym potentatem w tej branży staje się Greyhound.

Na początku lat dwudziestych wozy zwykle są zatłoczone, podczas jazdy często trzęsie, a jej komfort zdecydowanie ustępuje podróży koleją. Do końca dekady przewoźnicy polepszają warunki jazdy pasażerów, kupując większe i wygodniejsze pojazdy wyposażone w zasłaniane okna, rozkładane siedzenia i toalety. W Kalifornii pojawiają się autobusy turystyczne, charakteryzujące się podniesionym pokładem pasażerskim. Zapewnia to dobrą widoczność i dodatkową przestrzeń na bagaż.

Podróż autokarem trwa dłużej niż koleją, dlatego linie autobusowe starają się być konkurencyjne, oferując znacznie niższe ceny oraz dojeżdżając tam, gdzie nie dociera kolej. Nawet w najmniejszych miasteczkach znajduje się dworzec autobusowy lub przynajmniej przystanek położony przed jakąś reprezentacyjną restauracją czy hotelem. Pomimo poprawy, komunikacja autobusowa nie jest tak niezawodna jak kolejowa i znacznie częściej szwankuje na skutek awarii, wypadków czy złych warunków pogodowych.

OPŁATY ZA PRZEJAZD

Na krótkich trasach pomiędzy centrami komunikacyjnymi prędkość jazdy sięga około 30-40 km/h, a bilet kosztuje mniej więcej 2-3 centy za kilometr. Na liniach dalekobieżnych, gdy autobus pokonuje dziennie 400-500 kilometrów, cena przejazdu jest podobna. Gdy podróżujemy dalekobieżnym ekspressem, który przebywa codziennie 1200-1300 kilometrów, opłata wynosi około 4 centów za kilometr.

Podróż koleją

Choć amerykańskie kompanie kolejowe odczuwają jeszcze skutki rządowej kontroli, a komunikacja autobusowa jest dla nich coraz silniejszą konkurencją, to jednak nadal przewożą dużą liczbę pasażerów. Stany Zjednoczone posiadają ponad 400 000 kilometrów linii kolejowych, co stanowi niemal połowę wszystkich tego typu dróg na całym świecie. Królami tras są parowozy i wydaje się prawdopodobne, że taka sytuacja utrzyma się przez dłuższy czas. W ograniczonym zakresie eksploatuje się również lokomotywy elektryczne, jest ich jednak niewiele. Kilka modeli spalinowo-elektrycznych o niezbyt dużym uciążu wykorzystuje się w wagonowniach i nastawniach. Prowadzone eksperymenty z silnikami diesla (pneumatycznym i elektrycznym) nie dały jak dotąd obiecujących rezultatów.

Chociaż długość tras, po których kursują pociągi towarowe wzrosła nieco w ciągu dekad lat 1920., to długość linii pasażerskich spadła o ponad 30%. Mimo to kolej wciąż jest najszybszą, najbezpieczniejszą i najbardziej niezawodną formą podróżowania, zaś przewoźnicy reagują na zmniejszenie przewozu pasażerów poprawą wyposażenia wagonów oraz podniesieniem jakości świadczonych usług.

POCIĄGI PASAŻERSKIE

Wagony pulmanowskie są najbardziej popularnym typem wagonów pasażerskich w Ameryce i stanowią prawie jedną czwartą całego taboru kolejowego w kraju. Pullman oferuje szeroki asortyment wagonów z różnym wyposażeniem (m.in. różne kombinacje składanych łóżek i zamykanych przedziałów). Ostatni model, nazwany „Overnight Car” (wagon sypialny), ma 14 pojedynczych przedziałów, a w każdym z nich mieści się składane łóżko i prywatna toaleta. Spółka Pullmana posiada i eksploatuje również 21 wagonów tzw. „biznes”, które może wypożyczać korporacjom lub osobom prywatnym. Znajdują się w nich łóżka, prywatne jadalnie, biurka oraz inne udogodnienia instalowane na zamówienie.

Poza wagonami pulmanowskimi w składzie pasażerskiego pociągu dalekobieżnego mogą pojawić się: wagon turystyczny (bez przedziałów, za to z otwartym pokładem widokowym z fotelami, mieszczącym się z tyłu), wagon klubowy (zaopatrzony w prasę i wyposażony w stoły do gry, które obsługuje personel pociągu), a także wagony restauracyjne, kawiarniane i bufet.

OPŁATY ZA PRZEJAZD

Koszty podróży koleją mogą być bardzo różne, zależnie od zachcianek i potrzeb pasażera. Pociągi kursujące na krótkich trasach, gdy czas jazdy nie przekracza dwóch godzin, oferują jedynie dość wygodne siedzenia i dostęp do bufetu. Bilety za przejazd pomiędzy blisko położonymi większymi ośrodkami miejskimi lub do podmiejskich miejscowości kosztują około 2-3 centów za kilometr. Przeciętna prędkość podróży (przy częstych przystankach) wynosi 30-40 km/h.

Na trasach przejazdu nie dłuższych niż 15 godzin w składzie pociągu znajdują się zazwyczaj wagony restauracyjne i klubowe. Cena biletu wynosi około 3 centów za kilometr w klasie turystycznej oraz 4 centów za kilometr w wygodniejszych, zapewniających więcej prywatności przedziałach pierwszej klasy. Częste postoje na zabranie poczty i ładunku ograniczają przeciętną prędkość pociągu do 40-50 km/h.

Przejazdy na jeszcze dłuższych trasach, a także podróże nocą, wymagają umieszczenia w składzie wagonów pulmanowskich, obsługiwanych przez niezbędny personel, konduktorów i numerowych. Wszystko to podnosi koszty. Pociągi zatrzymują się rzadko, a najszybsze linie specjalne mogą pokonać nawet

1350-1750 kilometrów dziennie, docierając z Nowego Jorku do San Francisco w zaledwie trzy dni. Opłaty różnią się w zależności od wygód: 4 centy za kilometr w zwykłym pulmanie; 5 centów za kilometr w małym, prywatnym, dwuosobowym przedziale; 6 lub więcej centów za kilometr w przedziale pierwszej klasy z prywatną toaletą, w cenę wliczone są usługi numerowego i inne luksusy. Pullman może wypożyczać jeden ze swych prywatnych wagonów w cenie 0,93 dolara za kilometr, przy minimalnej opłacie 75,00 dolarów dziennie; numerowych do obsługi dodaje ekstra.

Kilku bardzo bogatych ludzi posiada prywatne wagony kolejowe. Standardowy wagon Pullmana o długości około 21 metrów można kupić za cenę 27 000-33 000 dolarów. Jego wyposażenie wedle życzeń klienta kosztuje oczywiście więcej. Podłączenie prywatnego wagonu do odpowiedniego pociągu i przejazd nim zostało wycenione na 62 centy za kilometr.

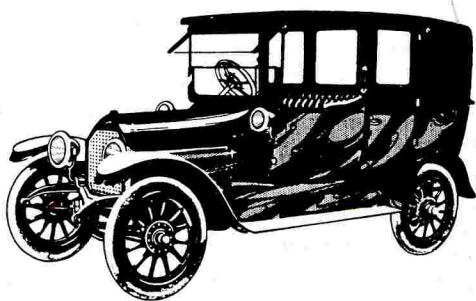
Przewozy towarowe

Kolej przewozi również towary. Transport standardowej przesyłki kosztuje około 2 centów za 10 kilogramów wagi na 150 kilometrów. Przewóz motocykla kosztuje w przybliżeniu 60 centów za 150 kilometrów, samochodu od 2,50 do 5,00 dolarów za 150 kilometrów, a nieboszczyka w trumnie 70 centów za 150 kilometrów. Ładunek przemieszcza się średnio 300-400 kilometrów dziennie. Można też skorzystać z usług ekspresowych – szybkich, ale drogie. Opłaty są nieco ponad dwa razy wyższe niż w przypadku przesyłek normalnych, ale czas dostawy bardzo się skraca (ekspresowe przesyłki pokonują do 1600 km dziennie, nie wliczając w to czasu przetwarzania). Podróżujący przez kraj Badacze, którzy przewożą ekwipunek przekraczający normalne limity bagażu, mogą zostać obciążeni dodatkowymi opłatami za jego nadmiar.

Samochody i inne pojazdy

Samochód osobowy zmienił oblicze Ameryki. W 1929 roku po amerykańskich drogach porusza się 23 121 000 aut, z tego 612 000 w Nowym Jorku. Stany Zjednoczone wytwarzają obecnie 85% wszystkich samochodów na świecie, zaś Amerykanie posiadają 75% wszystkich pojazdów. W 1918 roku w Nowym Jorku zainstalowano pierwsze światła w ruchu ulicznym, a pod koniec lat 1920. normą są już ulice jednokierunkowe, zakazy skrętu w lewo, czy zakazy parkowania. Na ulicach kładzie się nowe nawierzchnie z makadamu (nawierzchnia drogowa składająca się z uwalowanych, na podłożu piasku, dwóch warstw tłucznia kamiennego o różnej ziarnistości; wzięła swą nazwę od nazwiska inżyniera, który zastosował ją po raz pierwszy – przyp. tłum.) oraz innych składników. Czysty asfalt wylewany jest tylko w zamożniejszej okolicy, gdzie przywiązuje się wagę do równych jezdni. Zastosowanie betonu, szczególnie na głównych arteriach, daje dobre rezultaty.

Kiedy Henry Ford konstruował swój oryginalny Model T, chciał stworzyć praktyczny samochód, który będzie służyć społeczeństwu na zawsze. Jednak w latach 1920. „Tin Lizzie” została już zdeklasowana przez rozmaite eleganckie wehikuły o dużej mocy. Zadaszone samochody, będące niegdyś rzadkością, stanowią obecnie 80% całej produkcji. W połowie lat 1920. dostępne stają się pojazdy w tak egzotycznych kolorach jak arabski piasek i fiolet Wersalu. Chociaż automatyczne

skrzynie biegów wciąż należą do przyszłości, samochody w tym okresie wyposażone są w hydrauliczne hamulce, elektryczny zapłon, zapalniczki i prędkościomierze.

Chociaż Henry Ford woli trzymać się jednego modelu – najpierw „T”, a później „A” – większość producentów stosuje praktykę corocznego wprowadzania na rynek nowych pojazdów. Ich premierowy pokaz odbywa się zwykle na jesieni, z towarzyszeniem wielkich fanfar.

Wciąż produkuje się w małych ilościach samochody z napędem elektrycznym czy parowym, ale nie ma wątpliwości, że zastosowanie silników benzynowych okazało się lepszym rozwiązaniem.

Auta w Ameryce

Na początku lat 1920. dopuszczalne prędkości ruchu są raczej niewysokie. Przykładowo, stan Illinois nakłada zakaz przekraczania 25 km/h na drogach, wokół których położone są rezydencje, 15 km/h w obszarach zabudowanych i 10 km/h na zakrętach. Na drogach przez prowincję ograniczenia wynoszą zazwyczaj około 30 km/h, chociaż takie stany jak Nowy Jork i Kalifornia zezwalają na jazdę nawet z szybkością 50 km/h. W 1931 roku najwyższa dopuszczalna prędkość wynosi od 55 do 65 km/h.

WYCIECZKI SAMOCHODOWE

Szybko rosnąca popularność samochodów skłoniła władze federalne do zorganizowania międzystanowej sieci autostrad. Siedemnaście tras przelotowych łączy różne zakątki kraju, obejmując łącznie prawie 155 000 kilometrów dróg lepszej jakości. Do 1924 roku wybetonowano już 50 000 kilometrów szos, pozostałe zaś wyposażono w nawierzchnię makadamową lub przynajmniej wyrównano i wydrenowano. Do końca dekad lat 1920. prawie 80% dróg jest gotowych do ruchu. Trasy oznakowano, stosując standaryzowany system znaków ostrzegawczych i informacyjnych, który został już zaadaptowany w kilku stanach. Zbudowanie sieci arterii komunikacyjnych spowodowało, że 90% Amerykanów mieszka teraz w odległości 15 kilometrów od którejś z autostrad federalnych.

Pomimo to jeszcze ponad 4 800 000 kilometrów dróg pozostaje w rękach agencji stanowych i okręgowych. Jakość i warunki na nich panujące różnią się zależnie od stanu lokalnych finansów i stopnia natężenia ruchu. Główne arterie komunikacyjne mają nawierzchnię makadamową lub z innych składników. Ważniejsze drogi wiejskie są wyrównane i niekiedy osuszane za pomocą drenów, jednak wiele pozostałych jest bardzo zaniedbanych.

Przeciętna prędkość podróży wynosi około 25 km/h (wliczając przystanki), chociaż można ją zwiększyć do około 30 km/h, jeśli trasa ogranicza się do dobrze utrzymanych brukowanych dróg. Kierowanie pojazdem dłużej niż osiem godzin nonstop jest męczące. Jeśli nie robi się odpoczynków, umiejętność prowadzenia samochodu Badacza czasowo spada.

Wycieczki samochodowe to amerykański zwyczaj. W 1926 roku ponad piętnaście milionów pojazdów odwiedziło parki

narodowe Stanów Zjednoczonych. Dla porównania, przy pomocy innych środków lokomocji dotarło tam jedynie niecałe dwa miliony osób. Popularność wycieczek samochodowych dała początek przemysłowi produkującemu sprzęt kempingowy oraz kempingom samochodowym.

KEMPINGI SAMOCHODOWE

Wycieczki samochodowe na duże odległości często zmuszają podróżnych do przenocowania w drodze. Hotele są przeważnie zbyt drogie i zazwyczaj niezbyt dogodnie położone – mieszczą się w dzielnicach handlowej, w pobliżu linii kolejowych i tras autobusowych. Kempingi samochodowe znajdują się przy autostradzie, często blisko granic miast (ale zazwyczaj poza nimi, gdyż przepisy urzędowe są tam zazwyczaj mniej surowe), zapewniając kierowcom łatwy dostęp do przelotowych arterii komunikacyjnych, stacji benzynowych, a także zaspokojenie innych potrzeb.

Kempingi samochodowe, które po raz pierwszy pojawiły się w 1910 roku, pierwotnie były jedynie wydzielonymi obszarami ziemi z miejscem na postawienie namiotu i samochodu. Później na tych ogrodzonych terenach zaczęły wyrastać domki. Nocleg kosztował 50 centów od osoby, a od wycieczkowiczów oczekiwano, by mieli własne światło, piecyk, meble itp. Po 1925 roku na większości kempingów za nocleg w domku pobierano dolara od osoby. W cenę wliczone było żelazne łóżko ze słomianym materacem, ławy, korzystanie z wody bieżącej i kuchni gazowej. Ręczniki, prześcieradła i koce można było uzyskać za dodatkową opłatą. Do połowy XX wieku w całym kraju działało ponad 5000 takich firm.

Kempingi samochodowe wkrótce zdobyły sobie kiepską reputację. Położone zazwyczaj na peryferiach miasta, często stały się przystanią dla przemysłowców alkoholu, Cyganów i prostytutek. Do tego doszła pogłoska, że niektóre z nich wynajmują domki na godziny, a to jeszcze nadzarpięło ich reputację. W latach 1930. dyrektor FBI J. Edgar Hoover nawoływał publicznie do zamknięcia wszystkich kempingów, nie odniosło to jednak skutku.

ZEZWOLENIA

Samochody będące własnością Badacza należy zarejestrować w stanie, w którym Odkrywca mieszka. Z chwilą rejestracji pojazdu otrzymuje się metalowe tablice rejestracyjne. Kierowcy muszą posiadać ważne prawo jazdy, które wydawane jest także przez władze stanowe.

Marki samochodów

Chociaż samochody z silnikami benzynowymi stanowią standard dekady lat 1920., w sprzedaży dostępne są także pojazdy z napędem parowym i elektrycznym. Stanley, producent

Samochodowe osiągi

Znaczniejsza moc silnika oznacza większą maksymalną prędkość i lepsze przyspieszenie. Cięższe samochody przyspieszają wolniej niż lżejsze modele wyposażone w podobny napęd. Waga pojazdu nie ma jednak takiego znaczenia przy osiąganiu maksymalnych prędkości. Nawet samochody z silnikami o najniższej mocy mogą rozwijać szybkość ponad 65 km/h. Moc rzędu 20-30 KP umożliwia osiągnięcie prędkości w granicach 80-95 km/h. Silniki o mocy do 100 KP pozwalają na jazdę z szybkością 110-130 km/h. Rolls-royce (moc 150 KP) może osiągnąć 153 km/h, mercedes (moc 170 KP) – 186 km/h, natomiast dusenberg (moc 265 KP) – 190 km/h. Samochodowy rekord prędkości wynosi 372,1 km/h i został ustanowiony w 1927 roku.

słynnego „Stanley Steamera” (czyli parownika Stanleya), zbankrutował dopiero w roku 1927, a wóz Milburn Electric (wypożyczony w elektryczny motor), mimo że cichy i czysty, miał zasięg ograniczony do około 50 kilometrów i osiągał maksymalną prędkość nie przekraczającą 65 km/h.

Pod koniec lat 1920. ceny nowych samochodów sięgały od 280 dolarów za jeden z ostatnich egzemplarzy Forda Model T, do powyżej 10 000 dolarów za auta luksusowe lub wyczynowe. Producenci stworzyli już własną, opartą na zasadach franchisingu sieć dealerów. Na rynku panuje konkurencja, co pozwala negocjować ceny. Większość dealerów w dużych miastach posiada samochody tylko jednej marki, ale w małych miejscowościach – gdzie nie osiąga się odpowiednich obrotów – sprzedawca może handlować autami różnych producentów, o ile nie są oni bezpośrednimi konkurentami. Na przykład w takim małym miasteczku jak Arkham w stanie Massachusetts działa dealer, który zajmuje się dystrybucją jednocześnie Forda i Cadillaca. Amerykański importer może czasem sprowadzić samochody zagranicznej produkcji, ale placówki sprzedające takie auta są nieliczne i by do nich zajrzeć, potrzebna jest wizyta w większym mieście.

Dealerzy zapewniają także serwis gwarancyjny oraz dokonywanie pogwarancyjnych napraw rozprowadzanych przez siebie wozów. Na rynku dostępnych jest wiele używanych samochodów, ale wobec niedostatecznej regulacji prawnej działa na nim wielu nieuczciwych sprzedawców, trzeba więc uważać.

Wybrane modele (niektóre pochodzą z importu) opisujemy szczegółowo poniżej.

CHEVROLET CAPITOL

Chevrolet jest częścią koncernu General Motors i bezpośrednim konkurentem Forda. Produkcja tego auta osiągnęła najwyższy poziom w 1927 roku i wyniosła 239 000 sztuk. Capitol dostępny jest w wersji dwu- i czterodrzwiowej, i chociaż może rozwinać prędkość do 80 km/h, starsze egzemplarze posiadają jedynie tylne hamulce. Hamulce na wszystkie cztery koła wprowadzono w 1928 roku.

Gdy auto pojawiło się na rynku w roku 1927, jego cena wynosiła 695 dolarów.

CHEVROLET MODEL TRUCK

W latach 1920. w sprzedaży znajdują się cztery modele tej powszechnie używanej lekkiej ciężarówki: wersja sedan dostawczy, pickup, zadaszona lub z plandeką, i wreszcie

z przedziałem bagażowym. Standardowe wyposażenie obejmuje hamulce na wszystkie cztery koła i trójbiegową, ręczną przekładnię. Dodatkowo można zamówić przedni i tylny zderzak, nagrzewnicę, zapalniczkę i koła o drucianych szprychach. Wersja pickup jest wyposażona we wsuwaną budę lub bagażnik.

DUSENBERG J

Wehikuł dla prawdziwych snobów. Jak wszystkie auta Dusenberga, jest robiony ręcznie z najdoskonalszych materiałów. Chłodzony wodą ośmiocylindrowy silnik zapewnia maksymalną prędkość 190 km/h. Pomimo dużej masy, samochód jest w stanie przyspieszyć od 0 do 160 km/h w 21 sekund. Oprócz standardowego oprzyrządowania w aucie można zamontować wysokościomierz, barometr oraz wskaźniki ciśnienia powietrza w oponach i wskaźniki poziomów: oleju, wody w chłodnicy, a także płynu hamulcowego w układzie hamulcowym. Nadwozie wykonuje się na zamówienie klienta i często pracują nad nim rzemieślnicy spoza zakładów Dusenberga.

Po wejściu na rynek w roku 1929 auto kosztuje od 20 000 dolarów wwyż.

FORD MODEL A

Kiedy pokazano go po raz pierwszy w 1927 roku, ponad milion ludzi tłoczyło się pod siedzibą Ford Motor Company, próbując zobaczyć samochód, który miał zastąpić sędziwy Model T. Posiadał cztery drzwi, otwierany dach i trójbiegową skrzynię biegów i w oczywisty sposób przewyższał swego poprzednika, jednak nigdy nie zdobył podobnej sławy i dominującej pozycji na rynku.

Gdy w 1927 roku wprowadzono na rynek Model A, jego cena wynosiła 450 dolarów.

FORD MODEL T

Stworzony przez Henry'ego Forda „Tin Lizzie”, czyli Model T, miał być samochodem, który nigdy się nie zestarzeje. Podstawowy projekt (prosta i udana konstrukcja) był stale modernizowany, a właściciele mogli instalować ulepszenia wedle własnego wyboru. W latach 1908-1927 wyprodukowano ponad 15 milionów egzemplarzy tego auta.

Model T był „samochodem dla każdego”, zdolnym pomieścić nawet sześciu pasażerów, i jak na owe czasy doskonale się go prowadziło. Był łatwy w utrzymaniu – większość napraw mógł wykonać mechanik-amator. Z początku kosztował 900 dolarów, lecz w późniejszych latach jego cena spadła nawet poniżej 300 dolarów. Oprócz podstawowej wersji, Model T można było zamówić jako samochód dostawczy, ambulans czy bagażówkę. Wyprodukowano także wersję wyścigową i „roadster” (dwuosobowy samochód otwarty). Model T produkowano z czterocylindrowym silnikiem i ręczną skrzynią rozrzędu – z pierwszym, drugim oraz wstecznym biegiem. Trzy oddzielne pedały kontrolują hamulec wału pędny, wsteczny bieg i hamulce samochodu oraz przełączanie biegów. Przepustnica jest dźwignią zamontowaną w kierownicy.

Model T uruchamiany był korbą ręczną i wyposażony w system oświetleniowy zależny od rozwijanej prędkości. W latach dwudziestych takie rozwiązania konstrukcyjne stawały się już przestarzałe i auto zostało w końcu wyparte z rynku. Jego produkcji zaprzestano w roku 1927.

Gdy po raz pierwszy pojawił się na rynku w roku 1908, cena Modelu T sięgała 900 dolarów i z czasem sukcesywnie spadała do 280 dolarów.

LANCIA LAMBDA 214

Ta włoska konstrukcja zadebiutowała w roku 1923, wprowadzając do motoryzacji wiele nowych rozwiązań. Zamiast

Walka toczona z samochodów

Przebiega ona zazwyczaj z wykorzystaniem broni palnej. Jeśli celuje się z pistoletu czy innej broni, siedząc w pędzącym samochodzie, umiejętności strzeleckie zredukowane są o połowę. Jeżeli na dodatek cel, do którego prowadzony jest ogień porusza się (np. robi unik, jadąc zakosami), szansa trafienia znów zmniejsza się o połowę (czyli w sumie wynosi jedną czwartą pierwotnej wartości).

Samochody dają dobrą osłonę. Skonstruowane z ciężkich stalowych płyt, są w stanie odbić wiele kul przeznaczonych dla pasażerów. W latach 1930. stróże prawa – zniechęceni widokiem tego, jak ich pociski z Thompsonów kaliber .45 odbijają się bezskutecznie od karoserii Forda z uciekającymi przestępcami – przestawili się na potężniejsze BARY (Browning automatic rifles – karabiny automatyczne Browning). Szkło bezodpryskowe nie zostało jeszcze wynalezione, dlatego kierowcy i pasażerowie mogą zostać pokiereszowani przez fruwające odłamki samochodowych szyb.

powszechnie stosowanego prasowanego podwozia projektanci zastosowali skorupową konstrukcję kadłuba, wyrastającego z wklęsłych, stalowych, tłoczonych elementów. Lancia 214 – będąca czterodrzwiowym, zadaszonym modelem – mogła osiągnąć prędkość 200 km/h.

Jej cena wynosi 4050 dolarów.

MERCEDES BENZ SS

SS jest droгим sportowym, wyścigowym samochodem, produkowanym przez zakłady Daimler-Benz w Stuttgarcie w Niemczech. Standardowo posiada cztery drzwi i jest autem odkrytym. Jego specjalna dwumiejscowa wersja zwyciężyła w kilku wyścigach samochodowych w Europie i w Ameryce Południowej. Sera tych ręcznie wytwarzanych aut do 1934 roku liczyła około 300 egzemplarzy.

Mercedes Benz SS w chwili pojawienia się na rynku w roku 1928 kosztował 7750 dolarów.

PACKARD TWIN SIX

Twin Six słynie ze wspaniałego przyspieszenia oraz maksymalnej prędkości około 110 km/h. Kosztuje od 2600 dolarów (dwumiejscowy mikrus) wzwyż. Wersja pięcioosobowa osiąga wyższe ceny, zaś najdroższa – siedmioosobowa limuzyna – dostępna jest za 4440 dolarów. Samochody można nabyć w wersji odkrytej bądź zadaszanej. Standardowe wyposażenie obejmuje prędkościomierz Warnera, zegar Walthama, skrzynkę z narzędziami oraz kompresor do pompowania opon.

Po wprowadzeniu na rynek w 1916 roku samochód ten kosztował 2950 dolarów.

ROLLS-ROYCE MODEL 40/50 SILVER GHOST

Firma Rolls-Royce zajmuje się głównie samochodami wytwarzanymi na zamówienie klienta, mniejszą wagę przywiązując do produkcji masowej. Silver Ghost, szybki jak na swoje czasy, słynie także z wyjątkowo cichej jazdy i komfortowego wnętrza. Zakłady Rolls-Royce'a produkują jedynie podwozia i mechanizmy przenoszące napęd, zaś karoserie wytwarzają – według specyfikacji – rozmaici rzemieślnicy w Anglii i Stanach Zjednoczonych.

W latach 1907-1925 wyprodukowano 6173 egzemplarze tego auta. Średnia cena wynosiła 6750 dolarów.

STUDEBAKER DICTATOR

Studebaker był wcześniej wytwórcą powozów, ale teraz przestawił się na samochody. Serię Dictator wyprodukowano w dziesiątkach tysięcy sztuk, w dziesięciu różnych wersjach, od dwuosobowego business coupe do pięcioosobowego Royal Tourera. W standardowym wyposażeniu tych samochodów znajdują się: zapasowy klucz do kół, prędkościomierz, przemywacz przedniej szyby oraz amortyzatory.auta dostępne są w wersjach odkrytej i zadaszanej.

Po wprowadzeniu na rynek w roku 1928 cena tego wozu sięga od 900 do 1150 dolarów.

Akcesoria samochodowe

Dzięki popularności, jaką cieszyły się samochody, narodził się prężny przemysł, dostarczający do aut części zamiennych oraz innych detali zamówionych przez klienta. Oto kilka przykładów używanych akcesoriów samochodowych: wełniany koc do samochodu – 1,98-11,50 dolara; plandeka – 6,45 dolara; narzuty na siedzenia, zdobione w stylu hiszpańskim – 9,95 dolara; rozmaite zastłony okienne – 1,69 dolara za parę; opony – 5,65-13,45 dolara za sztukę; stalowe koło szprychowe – 4,00 dolary; akumulator – 8,35-14,95 dolara; niklowana pokrywa wlewu

Samochody produkcji krajowej

Poniższe zestawienie obejmuje jedynie niektóre samochody wyprodukowane po pierwszej wojnie światowej. Ceny podane są w przybliżeniu i różnią się w zależności od wersji, kosztów wysyłki itp. Podobnie jest z liczbą miejsc (poszczególne modele sprzedaje się w rozmaitych wariantach, od samochodu dwuosobowego do siedmioosobowej limuzyny). W wielu przypadkach można także wybierać pomiędzy wozem odkrytym a zadaszonym. W kolumnie rok podajemy datę wprowadzenia pojazdu na rynek. KP oznacza moc silnika wyrażoną w koniach parowych. Lista samochodów importowanych znajduje się na str. 86.

Marka/Model	Cena	Rok	Liczba miejsc	Moc w KP
Buick Model C-45	\$950	1915	5	22,5
Buick Model D-45	\$1020	1916	5	45
Buick Model E-45	\$1265	1918	5	65
Buick Master Six Model 40	\$1495	1925	5	70
Biuck Series 116 Model 27	\$1320	1929	5	94
Cadillac Type 55	\$2240	1917	4	31,25
Cadillac Type 61	\$4690	1922	5	60
Cadillac V-63	\$3950	1924	5	80
Cadillac Series 314	\$3195	1925	5	80
Cadillac Series 341-B	\$3695	1928	5	90
Cadillac Series 452	\$6950	1930	5	185
Chevrolet Model M	\$695	1923	5	26
Chevrolet Model F	\$495	1924	5	26
Chevrolet Model K	\$525	1925	5	26
Chevrolet Capitol Model AA	\$695	1927	5	26
Chrysler Model F-58	\$1045	1926	5	38
Chrysler Model 65	\$1075	1929	5	70
Dodge Model 30	\$835	1917	5	35
Dodge Model S/1	\$985	1922	5	35
Dodge Model DD	\$865	1930	5	60
Dusenber J	\$20000	1929	5	265
Ford Model T	\$360	1908	5	22,5
Ford Model A	\$450	1927	4	40
Hudson Super Six Series J	\$1750	1916	4	76
Hudson Model S	\$1175	1927	5	92
Hudson Model R	\$1350	1929	5	92
Hudson Model L	\$1850	1929	5	92
Ideal Stutz Bearcat	\$2000	1912	2	60
Oldsmobile 43-T	\$1095	1915	5	30
Oldsmobile 43-AT	\$1345	1923	5	40
Oldsmobile 30-DD4S	\$1115	1926	5	41
Packard Twin Six Tourin	\$2950	1916	7	88
Packard Single Six	\$1495	1922	5	94
Packard Standard Eight	\$2285	1929	5	90
Pierce-Arrow	\$6000	1921	6	110
Pontiac 6-27	\$825	1926	5	40
Pontiac 6-28 Sedan	\$745	1928	5	25,3
Stanley Steamer Model F	\$1500	1907	5	20
Studebaker Lgt 6 Model EJ	\$1485	1920	5	40
Studebaker Stnd. 6 Sedan	\$1595	1925	5	50
Studebaker Stnd./Dictator	\$1165	1927	5	50
Studebaker Dict. Ryl. Tourer	\$1195	1928	5	50

LEKKIE CIĘŻARÓWKI

Chevrolet Int. AC Pickup	\$545	1929	3	46
Dodge 1/2 tony Model 1919	\$1085	1919	3	35
Dodge 3/4 tony Model DC	\$895	1927	3	35
Ford Model TT Truck	\$490	1923	3	22,5
Ford Model 82 B Pickup	\$435	1930	3	40

chłodnicy ze skrzydełkami – 65 centów; pasek klinowy – 24 centy; kierunkowskazy (nie zamontowane) – 2,98 dolara; kierownica – 8,95; świeca zapłonowa – 25 centów; mata podłogowa – 1,49-3,10 dolara; osłony przeciwsłoneczne – 1,55 dolara; wiszący kryształowy wazon na kwiaty – 1,15 dolara; platforma bagażowa do dwuosobowego odkrytego chevroleta lub forda – 7,75-8,95 dolara; zapasowy kanister na benzynę o pojemności 4 litrów – 78 centów; łańcuchy na koła – 3,95 dolara za parę; apteczka samochodowa – 2,57 dolara; bezdymna nagrzewnica na węgiel drzewny – 2,45 dolara; elektryczny ogrzewacz silnika – 2,25 dolara; wskaźnik poziomu oleju na tablicy rozdzielczej – 1,25 dolara; воск samochodowy – 44 centy za puszkę; mitenka do polerowania – 35 centów; składany bagażnik – 1,25 dolara.

Ciężarówki i autobusy

Do przetransportowania na miejsce badań ciężkiego sprzętu czy wieloosobowego personelu mogą być potrzebne duże pojazdy. Dzięki nowym projektom, które powstały w trakcie I wojny światowej skonstruowano nowe ciężarówki – większe, a jednocześnie łatwiejsze w obsłudze. Przeważająca ich część wyposażona jest we wspomagane hamulce. Prowadzone eksperymenty ze wspomaganym układem kierowniczym dają nadzieję, że wkrótce trafią na drogi jeszcze większe konstrukcje. Oprócz typowych samochodów ciężarowych – krytych lub otwartych – można zakupić wozy z platformą oraz cysterny. Ceny wahają się od poniżej 500 dolarów za małą ciężarówkę do ponad 6000 dolarów za traktor z przyczepą.

W sprzedaży dostępne są także autobusy mogące przetransportować do 40 osób, wyposażone w hamulce pneumatyczne i specjalne elektryczne przekładnie. Ich cena wynosi od 2500 do 3500 dolarów.

Motocykle w Ameryce

Motocykle podniecają najczęściej młodych i gniewnych. Generalnie bywają bardziej zawodne od samochodów, wymagają większej troski i nie nadają się do jazdy podczas słońca, ale za to są niedrogie, szybkie, zwrotne oraz przydatne na bezdrożach. Większe modele osiągają prędkość maksymalną porównywalną do aut (lub nawet większą), a przyspieszeniem zaraz po starcie znacznie przewyższają (nawet te mniejsze maszyny) inne pojazdy. Przy dobrych warunkach atmosferycznych motocykle pokonują zakręty szybciej od samochodów, ale ta przewaga

momentalnie znika podczas deszczu, śniegu, w błocie czy na oblodzonej nawierzchni. Mniejsza masa motorów sprawia, że przy średnich i małych prędkościach mają one także krótszą drogę hamowania niż auta. Niestety, przy dużej szybkości systemy hamulcowe wielu produkowanych motocykli notorycznie zawodzą (pojedynczy, zazwyczaj tylny hamulec szybko się nagrzewa i staje się bezużyteczny). Przednie zawieszenie motorów budowane jest według rozmaitych projektów i działa z różnym skutkiem. W amerykańskich maszynach nie zakłada się tylnych mostów, co powoduje brak należytej amortyzacji i w konsekwencji „twardą” jazdę, podczas której mocno trzęsie. Światowy motocyklowy rekord prędkości wynosi 204,3 km/h, zaś dla motorów z koszem – 177 km/h.

Dopiero podczas I wojny światowej motor zwrócił na siebie taką uwagę potencjalnych użytkowników, na jaką zasługiwał. Udoskonalenie napędu łańcuchowego i wprowadzenie niezawodnych wałów pośrednich przekładni zębatych uczyniło z tych pojazdów rozwojowy środek transportu. Tradycyjnie używano ich w wojsku i do usług kurierskich, a policjant na motocyklu jest dziś częstym widokiem w miastach i na autostradach Ameryki. Wyposażone w potężne silniki indyany i harleye służą w policji w kraju i na całym świecie.

Utrzymanie motorów jest bardziej pracochłonne niż samochodów. Wymagają one uzupełniania paliwa i oliwienia podczas jazdy. Stosowane w nich smarowanie dopływowe i ręczne nastawniki opóźnienia zapłonu sprawiają, że Badacz używający motocykla jako stałego środka transportu powinien posiadać umiejętność *mechaniki* na poziomie nie mniejszym niż 35% lub naraża się na okresowe kłopoty – zerwanie łańcucha, zamoczenie iskrownika itp. Należy dodać, że chociaż większość motorów z silnikami o dużej i średniej pojemności to czterosuwowe, kilka mniejszych modeli wykorzystuje napęd dwusuwowy. Wprawdzie silniki dwusuwowe są prostszej budowy i mają mniej ruchomych części, potrzebują jednak specjalnej konserwacji, która wymaga stosowania mieszanki smaru z benzyną. Zaniedbanie jej powoduje zniszczenie silnika.

Motorami można jeździć korzystając z umiejętności *prowadzenia samochodu*.

PASAŻEROWIE

Większość motocykli jest przystosowana do przewozu dwóch osób: kierowcy i pasażera, który podróżuje na siedelku zainstalowanym z tyłu, za siedzeniem prowadzącego pojazd. Z boku motoru można także doczepić kosz mieszczący jedną-dwie osoby lub ponad 100 kilogramów bagażu. Różne modele koszy są do nabycia w cenach od 24,95 do 66,95 dolarów. Wojsko eksperymentuje z lekkimi i średnimi karabinami maszynowymi, zakładanymi na takich przyczepach i obsługiwanych przez pasażera. Dodatkowy ciężar kosza i pasażera drastycznie zmniejsza przyspieszenie, zwiększa drogę hamowania i w zasadniczy sposób wpływa na kierowanie pojazdem. Prowadzący

Samochody z importu

Marka/Model	Cena	Rok	Liczba miejsc	Moc w KP
Austin Seven Anglia	\$825	1923	4	10,5
Bentley 3-Litre Anglia	\$9000	1920	5	65
BMW Dixi Niemcy	\$1225	1928	2	15
Citroen B2 Francja	\$800	1921	2	20
Citroen C3 Francja	\$800	1921	2	11
Hispano-Suiza Alfonso Hiszpania	\$4000	1912	2	65
Lancia Lambda 214 Włochy	\$4050	1923	6	49
Mercedes Benz SS Niemcy	\$7750	1928	4	170
Renault AX Francja	\$500	1909	2	14
ROLLS-ROYCE ANGLIA				
Silver Ghost	\$6750	1907	6	48
Phantom I	\$10800	1925	6	100
Phantom II	\$12000	1929	5	150

motor z przyczepą musi pokonywać zakręty w taki sposób, jak to robią samochody (czyli najpierw zwolnić, a dopiero potem wykonać skręt).

ZEZWOLENIA

Motocykle należy rejestrować, tak jak inne pojazdy, i trzeba je zaopatrzyć w tablice rejestracyjne. By przepisowo prowadzić motor na jakiegokolwiek drodze publicznej czy autostradzie, potrzebne jest ważne prawo jazdy.

Marki amerykańskich motocykli

Liczni amerykańscy wytwórcy próbują swych sił w produkcji motocykli, ale aktualnie na rynku liczą się tylko cztery marki, które zdominowały handel: Cleveland, Excelsior, Harley-Davidson oraz Indian. Przedsiębiorstwa produkujące motory są dużo mniejsze niż kompanie samochodowe, dlatego klient za odpowiednią cenę może zażyczyć sobie wykonania modelu na zamówienie, wprowadzenia zmian konstrukcyjnych w wersji już istniejącej czy nawet wyprodukowania maszyny wyścigowej z napędem o dużej mocy. W Ameryce modele o większej pojemności silnika oznaczają się liczbami takimi jak np. 55 czy 74, co oznacza pojemność w calach sześciennych. 74 cale sześciennych równają się w przybliżeniu 1200 centymetrom sześciennym, a 45 – 750 centymetrom sześciennym (trzeba zaznaczyć, że motocykle brytyjskie tej ery klasyfikowane są według „koni parowych” – liczby, która wywodzi się z pojemności silnika, lecz w żaden sposób nie odzwierciedla rzeczywistej jego mocy. 100 centymetrów sześciennych równa się jednemu koniowi parowemu, stąd silnik o mocy 10 koni parowych jest maszyną o pojemności 1000 centymetrów sześciennych, która może mieć w rzeczywistości moc mniejszą lub większą od 10 koni parowych). Trójbiegowe przekładnie są standardem w większości motorów produkowanych w Ameryce. Ceny poszczególnych modeli kształtują się od 125 dolarów za mały, lekki motocykl do 500 dolarów i więcej za 74-calowego „czopera”. Specjalne motory wyścigowe czy zagraniczne – seryjne lub luksusowe – mogą kosztować nawet więcej. Amerykańscy producenci faworyzują konstrukcje z dużymi silnikami, które bez wysiłku, z dużą prędkością mogą pędzić po autostradach. Solidne ramy i zawieszenie, które muszą się sprawdzić na bardzo wielu nie modernizowanych drogach USA sprawiają, że maszyny te są dosyć ciężkie

CLEVELAND – CLEVELAND, OHIO

Producent ten (wytwarzający także samochody) wyspecjalizował się od dawna w produkcji małych, jednocylindrowych, dwusuwowych motocykli. Pomimo że w 1929 roku wprowadził na rynek maszynę o czterocylindrowym, rzędowym, czterosuwowym silniku dużej pojemności, wypadł z rynku na początku lat 1930.

EXCELSIOR – CHICAGO, ILLINOIS

Excelsior specjalizuje się w produkcji czterosuwowych motorów o dużej pojemności. Modele „Super X” (pojemność 45 cali sześciennych) oraz „Series 20” (pojemność 61 cali sześciennych) wyposażone są w potężne silniki widlaste. Ta ostatnia konstrukcja, wprowadzona na rynek w roku 1919, posiada mosiężne przednie światło, zasilane z oddzielnego zbiornika z acetylenem. Dumnym właścicielem Excelsiora 1919 jest Charles Lindbergh.

HARLEY-DAVIDSON – MILWAUKEE, WISCONSIN

Harley-Davidson produkuje szeroką gamę modeli, między innymi o pojemności 37 cali sześciennych z silnikiem „bokser” (silnik o cylindrach przeciwległych – przyp. tłum.), oraz konstrukcje o pojemności odpowiednio 45, 55, 61 i 74 cali sześciennych z silnikami widlastymi. Zakłady sprzedały tysiące maszyn

Motocyklowe osiągi

Klasyfikacja amerykańskich motorów dzieli te maszyny na lekkie, średnie i ciężkie. Lekkie motocykle to maszyny jednocylindrowe o pojemności około 21 cali sześciennych (350 centymetrów sześciennych). Dzięki mocy silnika 10-12 koni parowych mogą rozwijać maksymalną prędkość 90 km/h i są w stanie przejechać na litrze benzyny około 35-40 kilometrów. Motocykle średnie to maszyny o pojemności 37-45 cali sześciennych (600-750 centymetrów sześciennych). Mają moc 16 koni parowych, osiągają prędkość maksymalną 110 km/h i na litrze benzyny mogą przejechać 25-35 kilometrów. Motocykle ciężkie, o pojemności 61-74 cali sześciennych (1000-1200 centymetrów sześciennych), ważą ponad 230 kilogramów i rozwijają maksymalną prędkość powyżej 160 km/h. Jeden litr benzyny wystarcza im do przejechania 17-25 kilometrów.

wojsku i policji, eksportując również duże partie motocykli do tak odległych rejonów świata jak Chiny i Ameryka Południowa.

INDIAN – SPRINGFIELD, MASSACHUSETTS

Indian jest głównym konkurentem Harleya-Davidsona i wartość jego transakcji z wojskiem i policją często przewyższa obroty rywala. Najpopularniejszy model firmy – „Scout” – jest motocyklem wyposażonym w silnik widlasty o pojemności 36 cali sześciennych. Do innych znanych konstrukcji należą: „Chief” – maszyna o pojemności 45 cali sześciennych oraz „Big Chief” – motor z silnikiem o pojemności pełnych 74 cali sześciennych, będącym w stanie wytworzyć moc 24 koni parowych. Ostatni z wymienionych modeli może osiągać prędkość maksymalną sporo powyżej 170 km/h. Pod koniec lat 1920. Indian wprowadził na rynek motocykl turystyczny wyposażony w czterocylindrowy silnik rzędowy.

Motocykle z importu

Chociaż na całym świecie wytwarza się wiele motocykli, w Stanach Zjednoczonych jest niewielu importerów i dystrybutorów zagranicznych maszyn. Może to zmusić Badaczy chcących nabyć motor wytwarzany poza USA do zawarcia indywidualnych umów sprzedaży i dostawy bezpośrednio z producentem, a także opłacenia cła itd. Trudności w zdobyciu części zamiennych sprawiają czasem, że taki zakup staje się niepraktyczny.

Podobnie jak w przypadku rowerów, motocykle europejskie i amerykańskie także różnią się od siebie konstrukcją. Producenci amerykańscy preferują maszyny turystyczne o dużej pojemności silnika, przystosowane do jazdy zarówno po autostradach, jak i bocznych drogach. Europejskie motory to najczęściej maszyny o małej bądź średniej pojemności silnika, przeznaczone do poruszania się po wąskich, krętych drogach, przeważnie wybrukowanych. Odbijające się rokrocznie wyścigi motocyklowe przyczyniają się do stworzenia zaawansowanych systemów zawieszenia, silników górnozaworowych, konstrukcji krzywkowych i skrzyń o dużej liczbie biegów.

Niemcy produkują słynne BMW, a Austria – pucha. Także Francja, Włochy, Belgia, Szwajcaria i Szwecja posiadają własne modele. Czołowym producentem motocykli na świecie jest Wielka Brytania, wytwarzająca w 1927 roku 120 000 sztuk tych maszyn. Dla porównania Niemcy wyprodukowały w tym okresie 60 000, a Ameryka 45 000 motocykli. Do znanych angielskich marek motorów należą: Royal Enfield, B.S.A., Norton, Vellocette, Villiers oraz Brought Superior – motocykl pułkownika T.E. Lawrence’a, bohatera słynnej Pustynnej Rewolty.

Akcesoria motocyklowe

Gogle (\$2,49), podszyte skórzane kaski (\$4,89) oraz pasy osłaniające nerki (\$1,98) zalecane są tak dla kierowców, jak i pasażerów. Nad tylnym błotnikiem można umocować torby i dodatkowe światła, a w innych miejscach zainstalować rozmaite wskaźniki. Wysokie buty skórzane oraz ciężkie podszyte ubranie pomaga zapobiec obrażeniom w razie upadku.

Łodzie i inne jednostki pływające

Chociaż podróże morskie nie są najczęstszym sposobem przemieszczania się z miejsca na miejsce, to jednak również zasługują na omówienie. Obszar Stanów Zjednoczonych otaczają żeglowne wody, rozciągające się wokół liczącej kilka tysięcy kilometrów linii brzegowej, ciągnącej się wzdłuż wschodnich, południowych i zachodnich granic kraju. Chociaż podróż drogą wodną nie należy do najszybszych, może być całkiem przyjemna. Szlaki żeglugowe oznaczają boje i latarnie morskie, a patroluje je Straż Wyrbrzeża. Także w głębi łądu pełno jest rozmaitych jezior i żeglownych rzek. Wielkie Jeziora na Środkowym Zachodzie są wystarczająco duże i niebezpieczne, by stanowić wyzwanie dla każdego marynarza.

Małe jednostki

Dla celów klasyfikacyjnych za małe jednostki uznajmy te łodzie, które można transportować na dachu samochodu lub na bardzo lekkiej przyczepie. Większość jest przystosowana jedynie do rejsów po jeziorach i zatokach położonych w głębi łądu oraz po spokojnych wodach przybrzeżnych oceanu.

ŁODZIE SKŁADANE

Łodzie składane są skonstruowane z brezentu oraz drewnianej ramy i kosztują od 29,95 dolarów wzwyż. Nie są szczególnie mocne ani zdatne do żeglugi, ale przy swej wadze poniżej 13 kilogramów i niedużych rozmiarach (przed rozłożeniem) bywają szczególnie przydatne, gdy najistotniejszymi czynnikami są obciążenie i wielkość bagażu. Mogą być wykorzystywane np. podczas badań prowadzonych pod ziemią (jeziora w jaskiniach itp.). Zazwyczaj wyposażone są w wiosła, ale można zamontować w nich również mały przyczepny silnik.

KANOE

Drewniane kanoe są względnie niedrogie – kosztują od 35 dolarów wzwyż plus 2 dolary za wiosła do każdej łódki. Mają najczęściej od 4,5 do 5,5 metra długości. Może nimi podróżować, a także przenosić je jeden człowiek. Kierowanie kanoe wymaga jakiegokolwiek umiejętności *pilotowanie łodzi*, z bazową szansą sukcesu równą 20%. Nowicjusze mogą najlepiej nabyć podstawowe umiejętności tego rodzaju wiosłując z przodu dwuosobowej łódki i podpatrując doświadczonego wiosłarza, siedzącego z tyłu, jak steruje i manewruje.

Kanoe słyną z niestabilności, należy więc bardzo uważać, by nie doszło do wywrotki. Przedmioty przewożone taką łódką powinny być umocowane i w jak najlepszy sposób zabezpieczone przed wodą.

ŁODZIE WIOSŁOWE

Łodzie wiosłowe mają zazwyczaj poszycie klinkierowe, są względnie duże i ciężkie oraz mniej zwrotne niż kanoe, ale charakteryzują się większą stabilnością, szczególnie gdy są obciążone.

Małą łodzią wiosłową może bez problemu pływać 4-5 dorosłych osób, a w razie potrzeby nawet więcej. Do manewrowania taką jednostką nie potrzeba żadnych specyficznych umiejętności. W łodziach wiosłowych bardzo łatwo zainstalować mały silnik.

Małe łódki można nabyć już za kwotę 35 dolarów plus 2,50 dolara za wiosła do każdej z nich.

ŁODZIE Z SILNIKIEM PRZYCZEPNYM

Oryginalny przyczepny silnik spalinowy został zaprojektowany w 1910 roku przez Ole Evinrude z Milwaukee w stanie Wisconsin, szybko też zyskał sobie szczególne względy w Ameryce. Jego konstrukcja miała liczne zalety. Można go było bez problemu zainstalować i odłączyć, posiadał liczne zastosowania, a ponadto niestęchanie łatwo dokonywało się jego napraw, dzięki czemu przewyższał silniki montowane wewnątrz kadłuba.

Małe przyczepne silniki dwusuwowe budowane są zazwyczaj w standardowych wersjach o mocy 2, 4 i 8 koni parowych. Najmniejsze ważą około 20 kilogramów i mogą nadać małej łodzi prędkość w granicach 10-13 km/h, a ich cena wynosi za ledwie 97,50 dolara. Dwa większe modele (kosztujące odpowiednio 189,50 oraz 279,50 dolara) zaleca się instalować jedynie na specjalnie skonstruowanych w tym celu jednostkach.

Ślizgacze o długości od 2,5 do 5 metrów, zaprojektowane specjalnie do korzystania z takiego napędu, mogą przy silniku o mocy 8 koni parowych uzyskać prędkość prawie 50 km/h. Kadłuby w kształcie litery V, bardziej stabilne na wzburzonej wodzie, obniżają znacznie prędkość, ale wciąż umożliwiają rozwinięcie około 30 km/h. Pod koniec dekady dostępne stają się silniki przyczepne o mocy 35 koni parowych. W 1929 roku jednostka z takim napędem ustanowiła rekord prędkości wynoszący 67,1 km/h. Łodzie z silnikiem przyczepnym są proste w konstrukcji i względnie tanie. Kosztują 82,50 dolara za każdy metr długości kadłuba, lecz silnik to oddzielny wydatek.

Pomimo niższej ceny, rozwijania większych prędkości oraz łatwości konserwacji, łodzie z silnikami przyczepnymi nadają się raczej na jeziora i spokojne wody. Wzburzone morze czy fale przybrzeżne mogą z łatwością zalać gaźnik, psując instalację elektryczną silnika.

ŻAGŁÓWKI

Żagłówki wciąż są przydatne, ale ich znaczenie w epoce maszyn maleje. Żeglowanie małą łodzią z pojedynczym żaglem wymaga umiejętności *pilotowanie łodzi* (mały statek żaglowy). Bazowa umiejętność na poziomie 20% umożliwia większości Badaczy pływanie po spokojnym jeziorze czy zatoce, lecz może nie wystarczyć, by dohalsować z powrotem do brzegu.

Żagłówką może stać się nawet łódź wiosłowa wyposażona w maszt, żagiel i ster, jednak prawdziwa jednostka żaglowa kosztuje około 132 dolarów za metr długości kadłuba (razem z żaglami i olinowaniem). Wiele łodzi żaglowych można zaopatrzyć w przyczepny spalinowy silnik pomocniczy.

Duże jednostki

Duże jednostki to łodzie, które zazwyczaj pozostają przycumowane w dokach. Można przewozić je lądem, lecz wymaga to użycia specjalnych przyczep oraz samochodów ciężarowych. Duże łodzie motorowe prowadzi się prawie tak jak auta. Przeważnie mają one koło sterowe, elektryczny starter i inne podobne przyrządy. Badacze zazwyczaj automatycznie posiadają umiejętność *pilotowania łodzi* o bazowym poziomie 20%.

Jachty są dużymi jednostkami żaglowymi i by nimi pływać, trzeba mieć umiejętność *pilotowanie łodzi* (duży statek żaglowy). Należy dodać, że chociaż większe okręty buduje się ze

stali, a Niemcy przeprowadzają już eksperymenty ze stopem zwany duraluminium, wszystkie obecnie konstruowane duże i małe łodzie są wykonane z drewna.

OTWARTE ŁODZIE MOTOROWE

Otwarte łodzie motorowe są zazwyczaj bardzo szybkimi jednostkami, poruszającymi się mocą jednego lub więcej silników zainstalowanych wewnątrz kadłuba. Dzięki zaletom, jakie daje konstrukcja ślizgacza, maszyny te są wykorzystywane do patrolowania i operacji ratowniczych. Używają ich także przemysłowcy. Łodzie te mierzą od 5 do około 10 metrów długości, posiadają silniki o mocy 6-30 koni parowych i zazwyczaj mogą osiągnąć prędkość 25-35 węzłów (50-65 km/h), a niektóre nawet do 55 węzłów (około 100 km/h).

Łodzie motorowe nie są przeznaczone do odbywania dalekich morskich podróży i mają niewielki zasięg. Potężne silniki pożerają paliwo w zaskakującym tempie, zaś konstrukcja ślizgacza utrudnia pływanie na wzburzonych wodach. Na łodzi można zamontować brezentowe osłony, mające chronić załogę i pasażerów przed słońcem i deszczem. Koszt takiego ślizgacza wynosi około 247,50 dolara za metr długości kadłuba.

MOTOROWE ŁODZIE KABINOWE

Motorowe łodzie kabinowe przeznaczone są do dalekich podróży. Dzięki pojemnym kadłubom w kształcie litery V są bardziej stabilne na wzburzonym morzu. Instalowane w nich silniki mniejszej mocy nie zużywają dużo paliwa, co zwiększa zasięg statku. Jednostki te mają zazwyczaj ponad 6 metrów długości, posiadają turbiny o mocy 10-20 koni parowych, pozwalające osiągnąć prędkość 8-10 węzłów (15-18 km/h). Amerykańskie łodzie klasy „Express” mierzą 8-15 metrów długości i wykorzystując przewagę po zwiększonych zbiornikach paliwa są wyposażone w silniki dużej mocy. Umożliwia im to rozwinięcie szybkości rzędu 20-25 węzłów (35-50 km/h).

Na łodziach motorowych tego typu znajdują się pomosty dziobowe, a pod pokładem kabiny i kuchnie. Ośmiometrowa jednostka może z łatwością pomieścić sześć osób (lub więcej, jeśli warunki umożliwią spanie na pokładzie). Motorowe łodzie kabinowe są znacznie droższe od ślizgaczy – za metr długości kadłuba płaci się około 412,50 dolara.

JACHTY

Jachtem można nazwać jakiegokolwiek większy statek, który porusza się głównie dzięki żaglowi. Może on posiadać jeden, dwa lub więcej masztów. Jednostki żaglowe są dużo delikatniejsze od łodzi motorowych, a ich atutem są bardziej kształt i konstrukcja, niż brutalna siła koni parowych silnika spalinowego. Są kosztowniejsze w budowie, a ich obsługa wymaga delikatnej ręki.

By poradzić sobie na jachcie i umieć nim popłynąć, niezbędne jest minimum umiejętności *pilotowanie łodzi* (duży statek żaglowy) na poziomie 20%. Wykorzystanie wielu żagli, masztów, steru oraz opanowanie upartej załogi wymagają daleko większej biegłości niż żegluga przybrzeżna płaskodenną łodzią. Coraz powszechniejsze jest wyposażanie jachtów w małe silniki pomocnicze, używane w portach lub w razie nagłej potrzeby. Rzadko jednak mają one dosyć mocy, by pozwolić łodzi rozwinąć prędkość większą niż 4-6 węzłów (8-11 km/h). Jednostką żaglową poruszającą się za pomocą silnika można manewrować wykorzystując umiejętność *pilotowanie łodzi*.

Najlepsze amerykańskie jachty pochodzą ze stoczni w Nowej Anglii (szczególnie z okolic Essex) i są konstruowane przez rodziny parujące się tym rzemiosłem od pokoleń. Jacht wykonany na zamówienie klienta (ze wszystkimi żaglami i olinowaniem)

kosztuje od 660 do 825 lub więcej dolarów za metr długości kadłuba, zależnie od użytych materiałów i wyposażenia.

Akcesoria do łodzi

Koła ratunkowe z korka kosztują 2,50 dolara za sztukę; pa-sy ratunkowe – 2,39 dolara; mniej wygodne, ale bezpieczniejsze kamizelki ratunkowe – 3,29 dolara. Bosaki można nabyć za 4,89 dolara, zaś mapy lokalnych wód za kilka centów. Jeśli będziemy pływać po zmroku, zaleca się posiadanie lornetek oraz świateł sygnalizacyjnych. Rakietnica wystrzeliwująca flary kosztuje 24,95 dolara. Karabin linowy, który jest w stanie postać linę o średnicy 4,8 milimetra na odległość około 55 metrów, to wydatek 55 dolarów. Jego większa wersja, tzw. działko Lyle'a, będące 457-milimetrową armatą, zdolną cisnąć ośmiokilogramowym prętem z przymocowaną liną o średnicy 1,3 centymetra na odległość 640 metrów, jest do nabycia za 300 dolarów. Działko harpunniczne Svena Foyna, mogące wystrzelić eksplo-dujący harpun na około 25-35 metrów, kosztuje 895 dolarów.

Odbiorniki radiowe, które można wykorzystać na morzu, stają się dostępne w sprzedaży dopiero pod koniec dekady. Pozwalają one żeglarzom regularnie śledzić informacje o pogodzie oraz komunikaty Straży Przybrzeżnej. Kosztują 250 dolarów. Radio umożliwiające komunikację obustronną należy jeszcze do przyszłości.

Inne drobiazgi: stalowe wędzisko – 3,98 dolara; najlepsze wędzisko bambusowe – 12,95 dolara; kołowrotki – od 2,69 do 22,50 dolara; przynęta – od 19 centów do 1,10 dolara; pudełko na sprzęt – 5,98 dolara; konserwowane cierniki – 24 centy za słoik.

Podróże lotnicze

Po zakończeniu I wojny światowej amerykański przemysł lotniczy nie był odpowiednio rozwinięty i zasilany przez kapitał, więc znajdował się w stanie niemal stagnacji. Samoloty postrzegano jako maszyny sportowe. Do czasu wydania w roku 1926 ustawy *Air Commerce Act* nie istniały żadne federalne regulacje prawne dotyczące lotnictwa. Nie było też licencji pilotów. Do tego czasu od lotników wymagano jedynie przestrzegania praw stanowych i lokalnych związanych z niskimi przelotami nad miastami i farmami oraz lekkomyślnym wykonywaniem figur akrobatycznych.

Początki poczty lotniczej

W 1920 roku U.S. Postal Service zainaugurował przewóz przesyłek pocztowych drogą powietrzną na trasie Nowy Jork – San Francisco. Co prawda po zakończeniu I wojny światowej poczta lotnicza kursowała już regularnie pomiędzy Nowym Jorkiem a Waszyngtonem D.K., ale nigdy wcześniej nie realizowano przedsięwzięcia na taką skalę. Używając curtissów oraz innych samolotów z demobilu, byli piloci wojskowi latali na zmiany, pokonując cały kraj w czasie 32 godzin. Dla porównania, najszybsze pociągi przebywały tę trasę w trzy dni. Choć z początku linia była nieekonomiczna, w ciągu kilku lat osiągnięto zyski. W 1924 roku, po zapewnieniu należytego oświetlenia na trasie Chicago – Rock Springs w stanie Wyoming, rozpoczęto loty nocą. W 1926 roku, gdy Postal Service wypadło z rynku, sprzedając swoje linie prywatnym kontrahentom, oświetlone szlaki rozciągały się już wszędzie od Nowego Jorku po Góry Skaliste. Do końca dekady Stany Zjednoczone były w posiadaniu około 24 000 kilometrów oznakowanych dróg lotniczych.

Poza przewozami poczty i pasażerów samoloty wykorzystuje się do wykonywania pomiarów oraz fotografii z powietrza, do patrolowej służby przeciwpożarowej nad lasami, do opylania pól i w reklamie lotniczej. Od czasu do czasu pełnią one również funkcję ambulansów, świadcząc swe usługi służbie medycznej.

Amerykański system dróg lotniczych

W skład amerykańskiego systemu dróg lotniczych wchodzi 66 głównych lotnisk, odległych od siebie o około 400 kilometrów. Każde z nich wyposażone jest w dwa reflektory szerokostrumieniowe o natężeniu światła 0,5 miliarda świec, z których jeden oświetla pasy startowe, zaś drugi co 20 sekund przesuwając się nad horyzontem, stanowiąc drogowskaz widoczny z odległości nawet 160 i więcej kilometrów. Małe lotniska awaryjne położone są co 25-50 kilometrów i oznakowane mniejszymi światłami przewodnimi. Wzdłuż tras co około 5 kilometrów rozmieszczono niewielkie acetylenowe boje świetlne, mające wskazywać drogę pilotom. Patrząc od strony Nowego Jorku można dostrzec dwa główne oświetlone szlaki: jeden kieruje się na południe, wzdłuż wybrzeża, do Waszyngtonu D.K., po czym podąża w głąb lądu do Atlanty w stanie Georgia, a dalej rozgałęzia się na zachód do Birmingham w Alabamie oraz na południe do Daytona Beach na Florydzie. Drugi kieruje się na zachód, do Cleveland, Detroit, a później do Chicago, będącego centrum, z którego promieniście rozchodzą się krótkie trasy do miast środkowo-zachodnich. Na zachód od Chicago oświetlony szlak kieruje się do Omaha i tu rozgałęzia się na część południową, prowadzącą do Dallas w Teksasie (i nie oświetlony odcinek do Houston), oraz na część zachodnią wiodącą ku Cheyenne w stanie Wyoming i dalej nad Górami Skalistymi do Salt Lake City w stanie Utah. Stąd drogi lotnicze podążają na północny-zachód do Portland, na zachód do San Francisco oraz na południowy-zachód do Los Angeles. Całkowicie oświetlona trasa biegnie również wzdłuż zachodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych.

KORZYSTANIE Z DRÓG LOTNICZYCH

Z dróg powietrznych mogą korzystać zarówno kompanie lotnicze, jak i osoby prywatne. 66 głównych lotnisk, łączących ogniwa tego systemu, oferuje naprawy maszyn, dysponuje hangarami, paliwem, sprzętem radiowym i meteorologicznym, kasami biletowymi dla przewoźników, a nawet usługami agentów. Za start i lądowanie pobiera się opłatę w wysokości 2 dolarów. Benzyna kosztuje około 5 centów za litr.

Normalny podróżny pułap lotu wynosi w przybliżeniu 1500 metrów, ale bez obawy można latać i na wysokości 3000 metrów. Na wysokości 3500-4500 metrów brak tlenu może już być odczuwalny i piloci oraz pasażerowie, którzy wzniosą się na ten pułap, narażają się na ryzykowne niedotlenienie organizmu. Kabiny ciśnieniowe pojawiają się dopiero w następnej dekadzie.

Przewozy lotnicze

Po utworzeniu systemu połączeń lotniczych U.S. Post Office (Poczta Stanów Zjednoczonych) sprzedała swoje trasy 32 prywatnym kontrahentom, którzy przewożą teraz nie tylko pocztę, ale również przesyłki ekspresowe i pasażerów. Kompanie lotnicze założyły też kilka nowych linii, szczególnie na południu i południowym zachodzie. Żadna z tych tras nie posiada jednak oświetlenia.

Podróże lotnicze nie kosztują zbyt dużo. Przeciętnie cena przelotu wynosi 6 centów za kilometr. Średnia prędkość (wliczając w to czas przeznaczony na uzupełnianie paliwa) kształtuje się

w granicach 160 km/h. W 1929 roku „linia Lindbergha” przedstawia pierwszą lotniczą ofertę podróży z jednego krańca kraju na drugi. Loty pasażerskie nie odbywają się jeszcze w nocy, dlatego wieczorami autobusy rozwożą pasażerów na stacje, umożliwiając im wykorzystanie połączeń kolejowych. Po nocnej podróży pociągiem przewozi się ich z powrotem na najbliższe lotnisko i dalszą drogę odbywają samolotem. Bilet w jedną stronę kosztuje 335 dolarów.

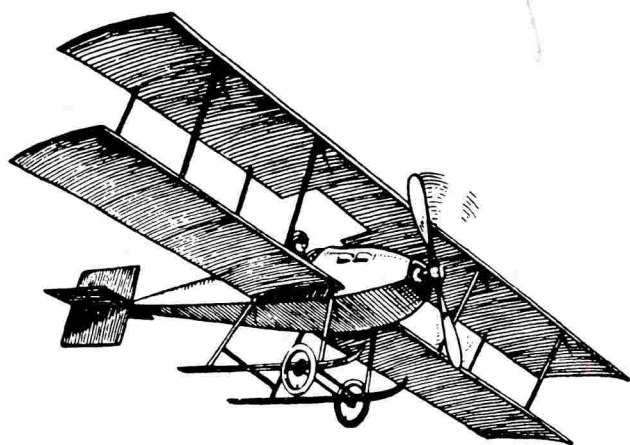
Ustawa Air Commerce Act

Aż do czasu wydania tej ustawy (w roku 1926) w Stanach Zjednoczonych nie istniały żadne jednolite regulacje prawne dotyczące samolotów i ruchu powietrznego. Wraz z przejęciem lotniczych przewozów pocztowych przez prywatnych przewoźników utworzono liczne przepisy. Dla pilotów wprowadzono wymóg posiadania licencji, zaś dla instruktorów pilotażu konieczność zdobycia odpowiedniego dyplomu. Dla przewoźników obowiązkiem stało się przeprowadzanie kontroli stanu technicznego samolotów oraz posiadanie ubezpieczeń. Lotniska musiały odpowiadać pewnym standardom: chodziło o wyraźne oznakowanie, równe drogi lądowania, wyposażone w drenaż, a także zainstalowanie wskaźników kierunku wiatru. By otrzymać kategorię „A”, lotnisko musiało być oświetlone i mieć pasy startowe o długości minimum 760 metrów, umożliwiające starty i lądowania przynajmniej w ośmiu kierunkach. Istniały nawet tak niskie kategorie jak „F” czy „X” (obiekt nie sklasyfikowany). Pod koniec 1928 roku działało ponad 4000 zaszeregowanych lotnisk

POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI LINII LOTNICZYCH

Po zakończeniu I wojny światowej transport lotniczy rozwijał się w ograniczony sposób. Przewaga lotnictwa nad koleją, polegająca na różnicy czasu podróży, była, gdy porównało się względny luksus jazdy wagonami pulmanowskimi z ciasnotą, hałasem oraz innymi niewygodami panującymi w samolotach. Aeoromarine Airways, działające w latach 1919-1923, były jednymi z pierwszych linii lotniczych w Stanach Zjednoczonych, które zdawały się odnosić pewne sukcesy komercyjne. Oferowały one przewóz pasażerów na trasie Nowy Jork – Atlantic City w stanie New Jersey. Później rozszerzyły swe usługi na południe i latały na linii Miami – Nassau, pomagając ugasić pragnienie „spragnionym”, chcącymi uciec przed ograniczeniami prohibicji. Wkrótce powiększyły ofertę o loty do Hawany. Aeoromarine Airways używały wodnosamolotów Curtissa, zakupionych od marynarki za cenę 6000-9000 dolarów za sztukę. Przed zakończeniem działalności w roku 1923 odbywały regularne oraz czarterowe loty pomiędzy szeregiem miast (od Detroit do Cleveland) a Kubą.

Dopiero w połowie lat 1920. linie lotnicze stały się rentownym przedsięwzięciem. W 1925 roku powstały Ryan Airlines, które zyskały miano pierwszego naprawdę popularnego przewoźnika. Zaczynały z garstką przerobionych wojskowych dwupłatowców i były pierwszą linią, która oferowała swe usługi przez cały rok. Przelot na trasie z San Diego do Los Angeles, inicjującej ich działalność, kosztował 17,50 dolara lub 26,50 dolara razem z biletą powrotną. W cenę biletu wliczony był dojazd na lotnisko. W 1926 roku linia przewiozła około 5600 pasażerów, lecz w następnym roku została zamknięta, bowiem jej właściciel – T. Claude Ryan – przeniósł swe zainteresowania na produkcję samolotów. Maszyna, na której Lindbergh samotnie przeleciał Atlantyk – „Spirit of St. Louis” – była jednopłatowcem skonstruowanym właśnie w zakładach Ryana.

TAKSÓWKI POWIETRZNE

Transport taksówkami powietrznymi również jest możliwy. Piloci posiadający własne samoloty często je czarterują. Opłaty za wynajęcie średniej wielkości maszyny (wraz z pilotem) zdolnej zabrać trzech pasażerów wynoszą około 15 centów za kilometr lotu.

Sprzedaż tras powietrznych, obsługiwanych przez Postal Service, przyczyniła się do utworzenia m.in. takich kompanii lotniczych jak National Air Transport oraz Boeing Air Transport. W wyniku fuzji rozmaitych przewoźników powstały później linie lotnicze TWA, Eastern Airlines oraz American Airlines. Pomimo niskiego komfortu podróży (stewardesy obsługujące pasażerów, posiłki serwowane podczas lotu, pasy bezpieczeństwa czy toalety na pokładach samolotów pojawiły się dopiero w latach 1930.), podróżni, którzy nie boją się hałasu, zimna czy ogólnego ryzyka, często preferują usługi małych przewoźników ze względu na szybkość, z jaką można przy ich pomocy dostać się w pożądane miejsce.

Samoloty prywatne

Chociaż samolot znajdujący się w rękach prywatnych może być uważany za luksus, w rzeczywistości nie leży poza zasięgiem portfela przeciętnego Badacza. Maszyny szkolne z czasów wojny można nabyć z demobilu za cenę zaledwie 300 dolarów. Opłaty za korzystanie z hangaru, uzupełnianie paliwa oraz starty i lądowania zwiększają te koszty tylko nieznacznie.

W latach 1920. osiągnięto w lotnictwie znaczny postęp konstrukcyjny. Pod koniec I wojny światowej większość samolotów to proste dwupłatowce z otwartym kokpitem, zrobionymi z drewna, linek i jedwabiu. Do roku 1930 wielosilnikowe jednopłaty o zamkniętej konstrukcji, zdolne transportować we względnie komfortie 10 lub więcej osób nonstop na dystansie kilkuset kilometrów, są w całości budowane z metalu. Jednak produkcja lotnicza Stanów Zjednoczonych pozostaje daleko w tyle za europejską. W 1928 roku wyprodukowano w USA tylko 5000 samolotów, z czego prawie połowa to niedrogi dwupłat z kabiną bez osłony. Z pozostałych maszyn jedynie 85 to

zaawansowane konstrukcyjnie jednopłaty z zamkniętym kokpitem, a zaledwie 60 ma rozmiary transportowe.

Typowy samolot może się poruszać z prędkością 100-160 km/h, mając przy tym zasięg 400-650 kilometrów. Maszyny można jednak przystosować do indywidualnych potrzeb użytkownika. Zainstalowanie silników o większej mocy pozwala zwiększyć szybkość, a zainstalowanie dodatkowych zbiorników paliwa – zasięg. Samolotowe zespoły silnikowe są jednak drogie, a nowsze ich modele kosztują tysiące dolarów. Waga dodatkowych zbiorników paliwa zmniejsza z kolei możliwości zabrania pasażerów i/lub ładunku i może również drastycznie zmienić charakterystyki lotu. Wszystkie te konsekwencje należy wziąć pod uwagę przy dokonywaniu ewentualnych modyfikacji.

WODNOSAMOLOTY

Wodnopłatowce i łodzie latające przyciągają szczególną uwagę konstruktorów. Ponieważ mogą startować i lądować na wodzie, nie ogranicza ich długość pasów startowych. Należą one do największych i najpotężniejszych samolotów dekady.

Wodnopłatowce wyglądają jak typowe małe czy średnie samoloty (waga do 4,5 tony), wyposażone w pływak zamiast kół. Takie podwozie wpływa na ładowność maszyny oraz jej maksymalną prędkość, zmniejszając obie wartości o 10%. Światowy rekord szybkości wodnopłatu został ustanowiony w październiku 1927 roku przez hydroplan zbudowany w Wielkiej Brytanii i wynosi 453,205 km/h.

Łodzie latające to większe samoloty, których kadłuby siadają prosto na wodzie. Jeden z największych, jakie latają w tym okresie, waży 15 ton, jest wyposażony w cztery silniki o mocy ponad 2600 KP, a jego załoga liczy 5 osób. Łodzie latające są

Samolotowe osiągi

Osiągi samolotów różnią się znacznie, zależnie od typu wykorzystywanych silników, wielkości przewożonego ładunku itd. Przedstawione poniżej zestawienie, opracowane na podstawie osiągnięć maszyn skonstruowanych pod koniec dekady sporządził brytyjski RAF. Dane te można wykorzystać, by oszacować osiągi samolotu o podobnych rozmiarach i mocy silników.

Cyfra w rubryce *Załoga* oznacza liczbę ludzi potrzebną do odpowiedniej obsługi maszyny. Liczba w rubryce *Moc siln.* wskazuje całkowitą moc silników samolotu, wyrażoną w koniach parowych. W kolumnie *Waga* podano w kilogramach, ile waży maszyna wraz z załogą i pełnymi zbiornikami paliwa, ale bez ładunku. Liczba w rubryce *Pow. nośna* informuje o całkowitej powierzchni nośnej skrzydeł samolotu wyrażonej w metrach kwadratowych. Liczba w kolumnie *Ład.* przedstawia całkowity dodatkowy ciężar (w kilogramach), jaki maszyna może bezpiecznie unieść. Dane z rubryki *Prędk. maks.* ukazują maksymalną prędkość, jaką samolot jest w stanie uzyskać. Zazwyczaj przewyższa ona o 20-25% normalnie zalecaną prędkość przelotową. *Prędk. wznosz.* pokazuje maksymalną prędkość (wyrażoną w metrach na minutę), z jaką maszyna jest w stanie nabierać wysokości do pułapu 2000 metrów (prędkość wznoszenia maleje wraz z nabieraniem wysokości, w miarę jak rzadnie atmosfera). Liczba w rubryce *Pułap* określa tzw. pułap podróżny samolotu – wysokość, powyżej której prędkość wznoszenia maszyny spada poniżej 30 m/min.

Typ samolotu	Moc		Pow. nośna	Ład.	Prędk. maks.	Prędk. wznosz.	Pułap
	Załoga	siln.					
jednomiejscowy myśliwiec	1	394	1338	89	160	248	499
jednomiejscowy bombowiec	2	670	3529	212	469	196	241
samolot do zadań ogólnych	2	482	1925	149	245	212	291
bombowiec dwusilnikowy	3	964	4019	294	480	209	296
samolot rozpoznawczy	3	470	2406	135	260	209	244
bombowiec nocny	4	940	8381	660	1410	150	41
wodnopłatowiec	5	940	6492	441	935	162	98

zdatne do żeglugi, co bywa przydatne podczas złej pogody. Mogą wówczas sięść na wodzie i wypłynąć z akwenu, na którym panują kiepskie warunki atmosferyczne, a następnie ponownie wzbić się w powietrze.

OPRZYRZĄDOWANIE

Chociaż wciąż pojawiają się nowe przyrządy i wskaźniki, w typowym kokpicie znajdują się: obrotomierz, wskaźnik poziomu oleju oraz temperatury silnika, prędkościomierz, wysokościomierz, wskaźniki położenia w przestrzeni i wyważania samolotu oraz ewentualnie wskaźniki prędkości wznoszenia, kąta nachylenia samolotu i radiostacja nadawczo-odbiorcza.

Marki samolotów

Poniżej przedstawiamy kilka modeli samolotów reprezentatywnych dla lat 1920. Niektóre z nich zostały wyprodukowane specjalnie do przewozu ludzi czy towarów, inne są cywilnymi wersjami maszyn skonstruowanych pierwotnie dla wojska. Część – szczególnie samoloty szkolne – to sprzęt z demobilu.

Ustalenie cen aeroplanów jest problematyczne. Mały rynek oraz istnienie wyspecjalizowanych odbiorców spowodowały, że wczesne konstrukcje budowano na zamówienie. Od czasu do czasu, któraś z tak wykonanych maszyn mogła z jakichś przyczyn nie zostać dostarczona odbiorcy i producent mógł ją sprzedać za cenę niższą niż normalnie. Wystawienie na sprzedaż sprzętu z demobilu czasem stwarza potencjalnemu nabywcy okazję do korzystnego zakupu. Ceny używanych samolotów wahają się gwałtownie w zależności od stanu maszyny i miejscowego popytu. Dokładne koszty zakupu będzie musiał określić Strażnik. Praktyczna zasada: dwupłatowce z otwartym kokpitem

są najtańsze; jednopłaty i aeroplany z zamykanym lukiem osiągały znacznie wyższe ceny; samoloty dwusilnikowe kosztują przynajmniej dwa razy drożej.

AVRO 504K

W latach 1916-1918 wyprodukowano tysiące tych dwumiejscowych dwupłatowców. Po wojnie wiele z nich trafiło w ręce akrobatów lotniczych oraz innych artystów. Avro oddawał swe usługi pilotom na całym świecie, włącznie z Japonią, Australią, Europą i Ameryką Południową, a także w Stanach Zjednoczonych. 504 była uniwersalnym samolotem i poza normalnym oprzyrządowaniem mogła zostać wyposażona w podwozia do lądowania na śniegu i na wodzie. Wersje wojskowe posiadały jeden zsynchronizowany karabin maszynowy.

Standardowa cena fabryczna w Anglii za maszynę bez zamontowanego silnika wynosi około 868 funtów (\$3900), zaś z zainstalowanym zespołem napędowym Clerget o mocy 130 koni parowych – 907 funtów (\$4300). Wersja z silnikiem Le-Rhone (110 koni parowych mocy) jest trochę tańsza. Cywile często mogą kupić 504 (włącznie z silnikiem) za jedyne 650 funtów (2900\$).

Avro wyposażony w zespół napędowy Clerget może osiągnąć prędkość maksymalną 153 km/h i ma zasięg praktyczny 400 kilometrów.

CURTISS JN-4 „FLYING JENNY” (LATAJĄCA JENNY)

Jenny, która jest dwupłatowcem o otwartym kokpicie, posiada dwa siedzenia i dwa zespoły przyrządów do sterowania. Powstała w wyniku rozwoju wcześniejszych konstrukcji Curtissa, używanych jeszcze w wojnie przeciw Pancho Villi. Na początku dekady była najczęściej spotykanym samolotem w wojsku Stanów Zjednoczonych. Podczas pierwszej wojny światowej i zaraz po jej zakończeniu szkoliły się na niej tysiące pilotów. Była pierwszym samolotem wytwarzanym na skalę masową w Stanach Zjednoczonych. Poczynając od roku 1916 wyprodukowano ich około 7280 sztuk, z tego 4800 dla samej U.S. Army. Po zakończeniu wojny używane maszyny tego typu można nabyć za cenę w granicach 50-600 dolarów. Powszechnie korzystają z nich akrobaci lotniczy podczas wędrownych pokazów.

Jenny wyposażona w silnik Curtissa o mocy 90 koni parowych osiąga prędkość maksymalną 120 km/h i ma zasięg praktyczny 240 kilometrów.

FARMAN F.60 GOLIATH

Francuski *Goliath*, skonstruowany w 1919 roku, był pierwszym prawdziwie pasażerskim samolotem. Ten dwusilnikowy dwupłatowiec z dwuosobową załogą i miejscami dla 12 pasażerów rozpoczął w 1920 roku regularne loty pomiędzy Paryżem a Londynem i uświetnił się rekordem dotyczącym bezpieczeństwa podróży.

Goliath jest wyposażony w dwa silniki Salmsona, które dają łączną moc 520 koni parowych. Może latać z prędkością przelotową 120 km/h i ma zasięg praktyczny 400 kilometrów.

FELIXSTOWE F.2A

Ten wodnosamolot o centralnie położonym kadłubie, skonstruowany w roku 1917 i przeznaczony do wykonywania zadań patrolowych na morzu oraz zwalczania okrętów podwodnych, zniszczył podczas wojny także kilka niemieckich sterowców. W wersji wojskowej instalowano na nim od 4 do 7 karabinów maszynowych Lewisa oraz dwie bomby o wadze 105 kilogramów każda. F.2A pozbawionego uzbrojenia można nabyć z demobilu za rozsądną cenę. Jest przydatnym samolotem transportowym i pasażerskim.

Nawigacja lotnicza

Latanie nad znanym obszarem z charakterystycznymi punktami orientacyjnymi czy podążanie oznakowaną drogą lotniczą nie wymagają wielkich zdolności w dziedzinie nawigacji. Jednak w nieznanym terenie lub w przypadku zgubienia oznakowanej trasy powietrznej znajomość nawigacji staje się niezbędna.

Nawigację lotniczą prowadzi się za pomocą metody zwanej Dead Reckoning (D.R. – nawigacja obliczeniowa). Jest ona dość skomplikowana i wymaga stosowania kilku specjalnych przyrządów. Można ją opanować pod okiem doświadczonego nauczyciela lub poprzez samodzielną naukę. Wykorzystując odpowiednie tablice nawigacyjne oraz namiar optyczny pilot może obliczyć prędkość wiatru, ustalić kierunek, w którym znosi on samolot, a także określić inne czynniki, pozwalające przybyć w pożądane miejsce. Astronawigację stosuje się tylko jako środek pomocniczy w celu sprawdzenia wyników uzyskanych metodą D.R.

Pod koniec dekady możliwa staje się dwustronna komunikacja drogą radiową. Dzięki temu, w nagłej potrzebie, można wykorzystać samolotowe radio w celu określenia położenia. Dwie stacje naziemne, które odbiorą sygnały alarmowe, są zazwyczaj w stanie ustalić pozycję maszyny. Eksperymenty prowadzone z radiolatarniami dają obiecujące wyniki na przyszłość. Nawigacja nocą nie jest zbyt trudna, szczególnie gdy można podążać wzdłuż oświetlonych dróg lotniczych. Prawdziwe niebezpieczeństwo stwarza jednak mgła. Przy bardzo ograniczonej widoczności pilotom nie pozostaje nic innego, jak korzystanie ze wskazań przyrządów pokładowych, by utrzymać maszynę w równym poziomym locie. W złych warunkach atmosferycznych nawet odnalezienie oświetlonego lotniska może sprawić trudność.

F.2A mieści 6 osób i jest wyposażony w dwa silniki Rolls-Royce'a o łącznej mocy 690 koni parowych. Osiąga maksymalną prędkość 153 km/h i ma zasięg praktyczny 800 kilometrów.

SOPWITH 7F.1 SNIPE

Dwupłatowy myśliwiec *Snipe*, następca słynnego samolotu Sopwith *Camel*, po raz pierwszy wszedł do służby w roku 1917. Po wojnie RAF zachował te maszyny i do roku 1926 używał ich jako samolotów szkolnych. Od czasu do czasu *Snipe*'ye można nabyć z demobilu, lecz ich przydatność jest ograniczona ze względu na brak miejsc dla pasażerów i minimalną ładowność. Wersje wojskowe myśliwca były uzbrojone zazwyczaj w parę zsynchronizowanych karabinów maszynowych Vickersa, montowanych nad silnikiem.

Snipe posiada silnik Bentleya o mocy 230 koni parowych. Może osiągać prędkość maksymalną 195 km/h i ma zasięg praktyczny około 480 kilometrów.

JUNKERS F13

Ten jednosilnikowy jednopłat w całości zbudowany z metalu konstrukcyjnie bardzo wyprzedzał swoje czasy. Chociaż ma otwarty kokpit, jego przedział dla pasażerów jest zamknięty i wygodnie urządzone. Mimo że maszynę zaprojektowano specjalnie dla potrzeb cywilnych, część ze zbudowanych w latach 1919-1932 322 tego typu samolotów siły powietrzne różnych krajów wykorzystywały jako transportowce. F13 jest pierwszym samolotem w swojej klasie wyposażonym w pasy bezpieczeństwa. Zależnie od potrzeb można w nim zamontować podwozie umożliwiające lądowanie na ziemi, wodzie czy śniegu.

Oprócz dwuosobowej załogi maszyna może zabrać czterech pasażerów. F13 posiada silnik BMW o mocy 185 koni parowych. Prędkość przelotowa samolotu wynosi 137 km/h, a jego praktyczny zasięg 700 kilometrów.

DORNIER DO 15 WAL

Produkcja tego samolotu rozpoczęła się w roku 1923 i trwała do roku 1932. Podstawową konstrukcję nieustannie usprawniano, włączając ze stosowaniem ulepszonych silników, zmianami rozpiętości skrzydeł czy modyfikacjami wagi maszyny. *Wal*, który był latającą łodzią, miał skrzydła u góry kadłuba, podtrzymujące dwa silniki przeciwnieobrotowe. Chociaż skonstruowano go w Niemczech, pierwsze egzemplarze wyprodukowano we Włoszech, gdyż niemiecką produkcję ograniczały powojenne porozumienia pokojowe. *Wal* należał do najlepszych samolotów w swojej klasie. Jego wojskowa wersja rozpoznawcza posiadała uzbrojenie złożone z pary karabinów maszynowych MG15 kalibru 7,92 milimetra. Pod samolotem można było jeszcze podwiesić cztery bomby o wadze 50 kilogramów każda.

Do najśłynniejszych rejsów maszyn należy próba przelotu nad biegunem północnym dwóch aeroplanów kierowana przez Roalda Amundsena. Jeden z samolotów rozbił się pośród lodów polarnych, zmuszając drugiego do trudnego lądowania i podjęcia na pokład rozbitków. Po wyrąbaniu kry i przygotowaniu odpowiedniego pasa wody dla startu przeciążony *Wal* zdołał przywieźć ekspedycję bezpiecznie do domu.

Samolot posiada miejsca dla czterech osób. Jest wyposażony w parę silników BMW, dostarczających łącznej mocy 1500 koni parowych. Osiąga prędkość maksymalną 220 km/h, prędkość podróżną 190 km/h, zaś jego zasięg wynosi 2200 kilometrów.

FOKKER F.VIIA/3M

Ten jednopłat – będący dziełem słynnej holenderskiej firmy Fokker – rozpoczął swą karierę w 1923 roku jako jednosilnikowa

Spadochroniarstwo

Każdy jest w stanie opanować podstawowe zasady używania spadochronu w ciągu zaledwie kilku minut. Nowicjusze do wykonania skoku wystarczy upewnienie się, że paski spadochronu są dobrze przymocowane (szczególnie między nogami) i pociągnięcie za linkę. Istnieją dwie zalecane metody wykonywania skoków: „unoszenie” i „swobodne spadanie”. Obie wymagają, by spadochroniarz wspinał się na skrzydło tak daleko, aż będzie pewien, że podczas wykonywania ewolucji nie przeskodzi mu ogon samolotu. Skacząc metodą „unoszenia” skoczek ciągnie za linkę stojąc na skrzydle i pozwala, by ściągnął go opór powietrza wywołany przez rozwijającą się czaszę spadochronu. Stosując metodę „swobodnego spadania”, należy najpierw wyskoczyć z samolotu, przelecieć w dół pewną odległość i dopiero wówczas pociągnąć za linkę otwierającą spadochron. Chociaż istnieje obawa co do tego, jakie mogą być skutki takiego skoku, bez żadnych szkodliwych następstw wykonywano już podobne skoki z wysokości 1200 metrów.

Potrzeba minimum 50 metrów, by spadochron w pełni się rozwinął i zaczął działać. Za bezpieczną wysokość przy wykonywaniu skoków uważa się pułap 75 metrów. Udane lądowania przeprowadzano już nawet z wysokości 7600 m. Wykonanie należytego i bezpiecznego skoku spadochronowego nie wymaga specyficznych umiejętności.

Podczas skoku spadochron może zacząć się kołysać. Jeśli nie uda się tego powstrzymać, skoczek może runąć na ziemię. Kołysanie można opanować pociągając za linki uprząży w sposób, który zmniejsza bezwładność bujającego się spadochronu.

Spadochronem daje się do pewnego stopnia sterować. Gdy pociąga się za linki uprząży z określonej strony, czasza przesuwa się w tym kierunku. Ta metoda zwiększa, niestety, prędkość opadania i blisko ziemi należy unikać jej stosowania. Pozwala natomiast ominąć drzewa, wysokie budynki czy linie wysokiego napięcia.

Gładkie lądowania chronią skoczka przed odniesieniem obrażeń. Spadochroniarz opada w tempie od 5 do 7,5 m/s, zależnie od swej wagi. Odpowiada to skokom z wysokości 1,2 do 2,7 metra. Naturalną skłonnością skoczka jest złe oszacowanie odległości do ziemi, na skutek czego wyciąga on nogi zbyt wcześnie i ląduje w nieodpowiedniej pozycji. Jeżeli lądowanie nie jest równe, nagły podmuch bocznego wiatru, który szarpnie spadochronem w bok, może spowodować skręcenie nogi w kostce. Gdy skoczek zmierza do jeziora, najbezpieczniej dla niego jest uwolnić się od spadochronu nisko nad wodą i wskoczyć w toń z wysokości około 2-3 metrów. Gdy spadochroniarz poczuje już grunt pod nogami, silny wiatr może zadać w czasie i pociągnąć nieszczęśnika po ziemi. W niektórych takich sytuacjach Strażnik może wymagać od postaci wykonania testu ZR x 3.

jednostka transportowa. W 1925 roku wprowadzono na rynek trójsilnikową wersję tej maszyny, która odniosła największy sukces. F.VIIA/3M można było przystosować do startów i lądowań na wodzie oraz na śniegu. Wykorzystywany był na wielu krańcach świata. Jedenaście takich maszyn zakupiła U.S. Army i nazwała je samolotami transportowymi C-2.

Najśłynniejszym dniem w dziejach tej maszyny stał się 9 maja 1926 roku, kiedy to Fokker F.VII przewiózł bezpiecznie Richarda Byrda oraz Floyda Bennetta nad biegunem północnym. Do innych osiągnięć, którymi może poszczycić się ów samolot, należały: 3860-kilometrowy przelot z Oakland w Kalifornii na Hawaje oraz ustanowiony w 1929 roku rekord długości przebywania w powietrzu. Wynosił on 150 godzin i 40 minut

(maszyna tankowała paliwo w locie od transportowca-cysterny Douglasa C-1).

Fokker posiada dziesięć miejsc dla pasażerów i dwa dla załogi i jest wyposażony w trzy silniki Armstrong Sideley, zapewniające moc całkowitą rzędu 645 koni parowych. Osiąga prędkość maksymalną 185 km/h oraz prędkość przelotową 150 km/h. Jego zasięg praktyczny wynosi 767 kilometrów.

DE HAVILLAND MOTH

Ten niezmiernie popularny dwupłatowiec jest tanim samolotem sportowym. Już podczas produkcji wprowadzano w nim liczne usprawnienia. Późniejsze wersje z ulepszonymi silnikami nazwano *Gipsy Moth* i *Tiger Moth*. *Gipsy Moth* był pierwszym samolotem, na którym kobieta dokonała samotnego przelotu z Anglii do Australii. W pierwszych dniach drugiej wojny światowej tysiące tych maszyn używano jako samolotów szkolnych.

Moth posiadał miejsca dla dwóch osób i najczęściej wyposażano go w silnik Cirrus o mocy 60 koni parowych. Umożliwiało mu to osiągnięcie prędkości maksymalnej 145 km/h. Zasięg praktyczny maszyny wynosił 240 kilometrów.

TRZYSILNIKOWY FORD 4-AT

Chociaż jednopłat Forda był z wyglądu podobny do trójsilnikowego Fokkera F.VII, zastosowano w nim jedyne w swoim rodzaju fałdowane metalowe poszycie pokryte antykorozyjnym aluminium, które zapewniało maszynie wyjątkową trwałość. Dzięki tej innowacji samolot zyskał przydomek „Tin Goose” („Błaszana Gęś”). Inne nowości konstrukcyjne obejmowały hamulce na koła oraz kółko montowane w ogonie kadłuba (w miejsce stosowanej dotąd prostej płozy). Chociaż w przedziale pasażerskim panuje duży hałas – jak w większości trzysilnikowych maszyn – samolot ten zapewnia najbardziej komfortowy przelot, jaki umożliwia ówczesny stan techniki. Ford A-4, nazwany „Floyd Bennett”, ze zmodyfikowaną rozpiętością skrzydeł i powiększonymi zbiornikami paliwa przewozi w listopadzie 1929 roku Richarda Byrda i Bernta Balchina nad biegunem południowym.

Samolot może pomieścić dwuosobową załogę plus czternaście pasażerów i jest wyposażony w silniki Wrighta o łącznej mocy 900 koni parowych. Jego prędkość maksymalna wynosi 210 km/h, a praktyczny zasięg 1830 kilometrów. Gdy na rynku pojawiły się większe dwusilnikowe maszyny, Ford 4-AT był już przestarzały i w 1932 roku zaprzestano jego produkcji. Dzięki niezwykłej trwałości „Błaszana Gęś” można było dostrzec na niebie także w nadchodzących dekadach.

LOCKHEED VEGA

Ten jednosilnikowy górnopłat został zaprojektowany specjalnie dla potrzeb lotnictwa cywilnego, a na rynku pojawił się w roku 1927. Latali nim i zachwalali go tacy słynni piloci jak Amelia Earhart czy Wiley Post. *Vega* była pierwszym samolotem, który przeleciał nad Arktyką w kierunku wschodnim (wyruszając z Point Barrow na Alasce i kończąc podróż

na Spitsbergenie w północnej Norwegii). W 1933 roku używał jej Wiley Post, dokonując szeroko rozreklamowanego samotnego przelotu dookoła świata.

Vega posiada miejsca dla jednego pilota oraz sześciu pasażerów i jest wyposażona w silnik marki Pratt & Whitney o mocy 450 koni parowych. Jej prędkość podróżna wynosi 270 km/h, a zasięg 885 kilometrów.

Akcesoria samolotowe

Potencjalni piloci będą chcieli kupić podszytą skórzaną czapkę pilotkę (\$4,98), gogle (\$2,49) i być może skórzaną kurtkę z podszewką (\$8,95). Wszystkie te przedmioty pochodzą z demobilu z magazynów wojskowych. Białej jedwabny szal można nabyć za kwotę od 1,49 do 2,49 dolara.

SPADOCHRONY

Spadochrony wchodzą do ogólnego użytku około roku 1921, choć niemieccy piloci korzystali z nich już w ostatnich dniach I wojny światowej. Najpopularniejszy okazał się spadochron w formie pakunku pod siedzenie, wprowadzony przez U.S. Army w roku 1919. Wążący 8 kilogramów tłumok mocowany jest w poprzek pośladków i służy podczas lotu za poduszkę. Dostępne są również modele zakładane na plecy lub podbrzusze, preferowane niekiedy przez lotników, których obowiązki zmuszają do poruszania się wewnątrz samolotu. Spadochrony zrobione są prawie całkowicie z jedwabiu i kosztują od 35,95 do 45,95 dolara. Składają się z czaszy głównej o średnicy 6,5-8,5 metra oraz małego spadochronika pomocniczego (tzw. pilocika), który otwiera się najpierw i uwalnia czaszę. Kupowane spadochrony są odpowiednio spakowane. Przy ponownym wkładaniu do brezentowego pokrowca spadochron należy prawidłowo złożyć, by mógł bez przeszkód rozwinąć się przy następnym użyciu.

Z demobilu można nabyć również flary spadochronowe. Można je wyrzucić z samolotu i oświetlić nimi duży obszar w celu zlokalizowania podejrzanych czy zrobienia fotografii. Flary spadochronowe kosztują 1,95 dolara za sztukę.

UZBROJENIE

Samoloty można łatwo przystosować do walki. Wiele z nich było pierwotnie konstrukcjami wojskowymi, zaś inne można bez większych trudności przygotować do wykonywania takich zadań. Ulubioną bronią lotników stanowią karabiny maszynowe, a do najpopularniejszych należą produkty Browninga, Vickersa i Lewisa. Myśliwce wojskowe posiadają mechaniczne synchronizatory, które pozwalają pociskom wystrzelonym z karabinu maszynowego przedostać się bezpiecznie między łopatkami wirującego śmigła. Dzięki temu pilot może siedzieć bezpośrednio za karabinem zamontowanym w swej maszynie. Skonstruowanie jakiegokolwiek synchronizatora dla samolotu cywilnego jest niemożliwe. W tym przypadku karabiny maszynowe można zamontować na skrzydle nad kokpitem lub (w maszynach z otwartymi kabinami) na obrotowej szynie w miejscu dla tylnego strzelca. Lekkie karabiny maszynowe Lewisa często były używane w taki sposób.

Produkowane obecnie bomby ważą około 1800 kilogramów i mają do 5 metrów długości. Jest mało prawdopodobne, żeby jakikolwiek samolot znajdujący się w posiadaniu Bada czy był w stanie unieść w powietrze tak wielki ciężar. Jednak mniejsze bomby, ważące zaledwie 7-11 kilogramów, można łatwo wyrzucać ręką z kokpitu czy przez otwarte okno. Choć ich legalne nabycie jest niemożliwe, można je kupić na czarnym rynku broni.

EKWIPUNEK I BROŃ

Przedmioty codziennego użytku, sprzęt detektywistyczny, kempingowy, obserwacja i łączność, broń do walki wręcz, pistolety, karabiny, strzelby, pistolety maszynowe, karabiny maszynowe, amunicja i akcesoria.

Przy każdych badaniach niezbędne jest jakieś wyposażenie, a obrona własna ma w wielu sytuacjach zasadnicze znaczenie. Poniżej opisujemy dostępny ekwipunek i prezentujemy informacje o różnych broniach, szczególnie broni palnej.

Przedmioty codziennego użytku

Jest sporo przedmiotów codziennego użytku, które większość Badaczy będzie (lub powinna) nosić ze sobą. Chociaż przeznaczenie wielu z nich wydaje się oczywiste, niektóre drobiazgi mogą służyć także do innych celów.

Coraz popularniejsze stają się zegarki na rękę, ale duży zegarek kieszonkowy wciąż można wykorzystać jako zegar słoneczny, przydatny zagubionemu Badaczowi do zorientowania się w terenie. Zegarki, podobnie jak wszelakie osobiste kosztowności, można w razie potrzeby wykorzystać jako łapówkę. Zainwestowanie w pas, w który da się zaszyć pieniądze, również nie jest złym pomysłem. Małe kieszonkowe lusterka, identyczne z tymi, jakie panie noszą w torebkach, mogą się przydać, do nadania świetlnych sygnałów ostrzegawczych, sprawdzenia czy ktoś daje oznaki życia, lub dojrzenia co dzieje się za rogiem.

Miej pod ręką mały notatnik i ołówek. Poleca się również szczyryki: są do nabycia modele z tuzinami rozmaitych ostrz i narzędzi. Przydatna bywa krótka taśma miernicza wraz z kawałkiem kredy do oznaczania. Opłaca się mieć szkło powiększające oraz małą składaną lunetę, która mieści się w kieszeni i może być nieoceniona w terenie. Posiadanie wodoodpornego pudełka z zapalnikami to także dobry pomysł.

CIĘŻSZY EKWIPUNEK

Wielu Badaczy trzyma w bagażniku samochodu cięższy sprzęt, gotowy do użytku w razie potrzeby. Normalny ekwipunek składa się zazwyczaj z łopat i kilofów, szczypców przegubowych do prętów, łomów, zestawu narzędzi zawierającego obcęgi oraz piłkę do cięcia metali, apteczki i liny. Zaleca się nabycie informatorów turystycznych oraz map. Korzystne niekiedy może okazać się wynajęcie miejscowego przewodnika. Również kilka palących się długo flar bywa przydatne w nagłych wypadkach.

Sprzęt detektywistyczny

Nieocenioną pomocą może okazać się para kajdanek, podobnie jak zestaw narzędzi ślusarskich. Ceny tego ostatniego kształtują się od 15 dolarów za komplet dla początkujących do 45 dolarów za precyzyjne instrumenty w skórzanym przyborniku. Amatorski zestaw technika kryminalistycznego z pędzelkami, dwoma rodzajami pudru

i książeczką instruktażową o pobieraniu odcisków palców kosztuje zaledwie 5 dolarów.

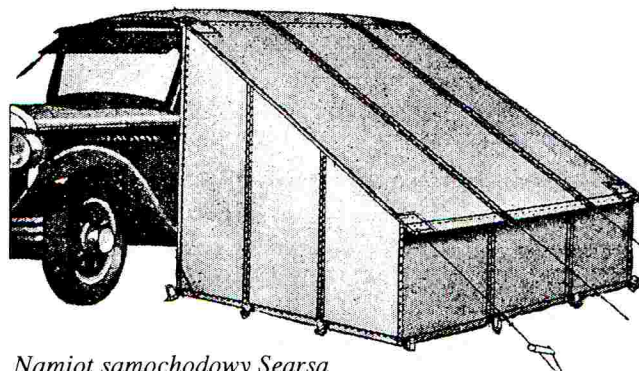
Sprzęt kempingowy

Pobyty na kempingach, które swój rozwój zawdzięczały wzrostowi liczby prywatnych samochodów, stał się jedną z popularnych wakacyjnych form spędzania wolnego czasu. Szeroki asortyment sprzętu kempingowego jest łatwo dostępny. Brezentowe namioty można kupić za kwotę od 5,95 dolara (wielkość około 2 x 2 metry) do 50 dolarów (wymiały 5 x 7,5 metra). Model, który przymocowuje się do jednego z boków zaparkowanego samochodu, kosztuje \$14.95. Turystyczne kuchenki gazowe oferowane są w cenie od 4 do 10 dolarów, a zestawy aluminiowych naczyń kuchennych dla czterech osób to wydatek poniżej 5 dolarów. Termosy mające utrzymywać temperaturę napojów kosztują 1,09 dolara. Śpiwory nie są jeszcze popularne, za to wzięciem cieszą się różnego rodzaju składane łóżka, które można nabyć za 5-10 dolarów. Materace kosztują dodatkowe 4-8 dolarów. Rozwijane koje kupisz poniżej 3 dolarów, zaś krzeselka i stołki turystyczne zrobione z drewna i brezentu poniżej dolara. Prosta wodoodporna karimata wraz z kocem kosztuje w granicach 4-10 dolarów. Składana wanna jest do nabycia za 7,98 dolara. Noże (razem z pochwą) można kupić za kwotę od 1,79 do 2,48 dolara. Kompas kosztują od 55 centów do 2,45 dolara za model z łożyskiem kamiennym. Krokomierz wskazujący odległość przebytą podczas marszu jest do nabycia za 1,98 dolara.

SZTUCZNE OŚWIETLENIE

Posiadanie sztucznego oświetlenia jest nieodzowne, bez względu na to, czy obozujesz na kempingu, czy badasz jaskinie. Obecnie są do nabycia różne jego rodzaje.

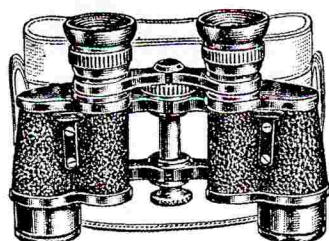
LAMPY KARBIDOWE: Używane w górnictwie oraz w innych gałęziach przemysłu. Istnieje wiele ich odmian, m.in. latarnie (w tym te z okrągłym okienkiem), latarki, a także lampy montowane na czubku hełmu. Dzięki spalaniu

Namiot samochodowy Searsa

acetylenowi, wytwarzanemu przez pojemnik z wkładem związków chemicznych, karbidówki emitują lśniące białe światło i należą do najjaśniejszych lamp. Świecą się od 2 do 4 godzin przy małym wkładzie i o wiele dłużej przy dużym, zawieszonym na pasku. Jeśli upadną, zazwyczaj gasną, lecz łatwo zapalić je ponownie, nawet gdy zostaną zamoczone. Z ich stosowaniem wiąże się jednak pewne niebezpieczeństwo, gdyż żarzą się otwartym płomieniem. Mała latarnia kosztuje 89 centów, lepszy model z aparatem samozapłonowym można nabyć za 1,55 dolara. Duża latarnia, która rzuca snop światła na odległość 90 metrów, kosztuje 2,59 dolara. Dalekosiężny model „Huntera” z pokrywą i zawieszanym na pasku wkładem oferowany jest w cenie 5,95 dolara. Puszka karbidu o wadze 0,9 kg kosztuje 27 centów, a pojemnik o wadze 4,5 kg – 1,25 dolara.

LATARKI ELEKTRYCZNE: Są zasilane przez suche ogniwa elektryczne i istnieją w wielu odmianach. Ich światło jest słabsze niż latarni gazowych i pada zazwyczaj w formie snopu. By latarka świeciła przez 2-4 godziny, potrzeb-

*Pryzmatyczna lornetka
polowa o powiększeniu x8*

ne są świeże baterie. Gdy napięcie maleje, słabnie także rzucające przez nią światło. Kiedy latarka upadnie na ziemię, istnieje 75% szans, że drucik żarówki przerwie się. Jeśli mamy pod ręką zapasową żarówkę, wymiana zajmie tylko parę minut. Jeżeli latarka wpadnie do wody, należy ją rozebrać, oczyścić, wysuszyć i złożyć z powrotem. Pochłanianie to od 5 do 10 minut. Model na jedną baterię kosztuje 1,35 dolara, zaś dwubaterijny 2,25 dolara. Wąż one odpowiednio 2,3 oraz 3,6 kilograma. Dodatkowe baterie są do nabycia za 30 centów sztuka, a żarówki w cenie 21 centów.

FLARY: Sprzedawane w kartonowych tubach flary zapalają się przez odkręcenie ich pokryw. Trzymane w górze, rzucają umiarkowane, jasne światło i są szczególnie przydatne przy oświetlaniu dużych jaskiń. Niektóre posiadają szpic, umożliwiający wbicie ich w ziemię. Często służą jako urządzenia sygnalizacyjne i są dostępne w różnych kolorach płomienia. Cena wynosi 27 centów za sztukę.

LATARNIE BENZYNOWE: Latarnie tego typu produkują m.in. takie kompanie jak Coleman Inc. Paliwem jest czysta benzyna, tłoczona pod ciśnieniem za pomocą ręcznej pompy. Wytwarzają lśniące, białe światło. Większe latarnie o tej konstrukcji zawierają około litra benzyny i mogą się palić 8-12 godzin, ale od czasu do czasu trzeba je „napompuwać”, by podtrzymać ciśnienie. Chociaż są bezpieczniejsze od lamp naftowych, ich wadą jest delikatność. Upuszczenie benzynowej latarni powoduje zazwyczaj złamanie knotów i/lub rozbicie klosza. Jeśli wpadnie do wody, staje się bezużyteczna, dopóki nie zostanie rozebrana, wysuszona i oczyszczona. Przywrócenie jej sprawności zajmuje

przynajmniej kilka godzin. Latarnia benzynowa z oddzielną pompą kosztuje 5,48 dolara, zaś z wbudowaną pompą – 6,95 dolara. Pół tuzina koszulek gazowatowych można nabyć za cenę 35 centów. Dodatkowe mikowe klosze oferują się po 63 centy za sztukę.

LAMPY NAFTOWE: Lampy te były w użyciu przez lata. Rzucają delikatne, żółte światło we wszystkich kierunkach. Mogą się palić 4-8 godzin, zanim trzeba będzie uzupełnić paliwo. Używanie tych lamp wiąże się z ryzykiem, gdyż mogą eksplodować, jeśli upadną lub zostaną odwrócone do góry dnem. Jeżeli się zamoczą, należy je rozmontować, oczyścić i wysuszyć oraz wymienić zarówno knot, jak i paliwo. Kosztują niedrogo, bo tylko 1,39 dolara.

SPRZĘT DO WSPINACZKI

Dostępne na rynku liny wytwarza się z konopi lub bawełny. Liny konopne są wytrzymalsze – nie strzępią się, mają dużą odporność na złe warunki atmosferyczne – ale niezmiennie ciężkie i niewygodne w transporcie. Osoba dźwigająca 30-metrowy zwój liny nie może już właściwie nic więcej unieść. Bawełna jest dużo lżejsza i bardziej elastyczna, ale zawodna i mniej wytrzymała.

Alpinistyka staje się popularna od połowy XIX wieku, ale dostępny sprzęt jest ograniczony do raków (kolców przymocowywanych do butów), czekanów i kotwiczek. Nie spotyka się profesjonalnych butów do wspinaczki. Większość alpinistów we własnym zakresie mocuje gwoździe w podeszwach swoich butów.

Z ekwipunku zawodowego wspinacza dostępne są pasek o cenie 1,59 dolara oraz kolce (przymocowywane do butów) za 1,98 dolara.

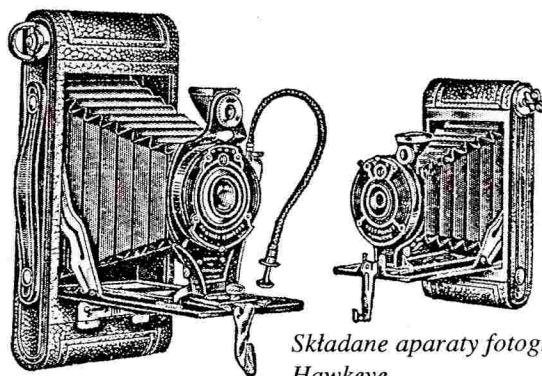
SPRZĘT ZIMOWY

Śniegowce kosztują 5,98 dolara za parę. Narty można kupić w cenie od 2,39 do 5,48, wiązania – 1,98 dolara za parę, a kijki po 79 centów od sztuki. Łyżwy oferowane są w cenie od 3,89 do 8,95 dolara za parę.

Obserwacja

W terenie nieocenione bywają soczewki pozwalające widzieć na dużą odległość. Małe, składane lunety są bardzo przydatne, ale lornetki zapewniające szersze pole widzenia mają nad nimi przewagę.

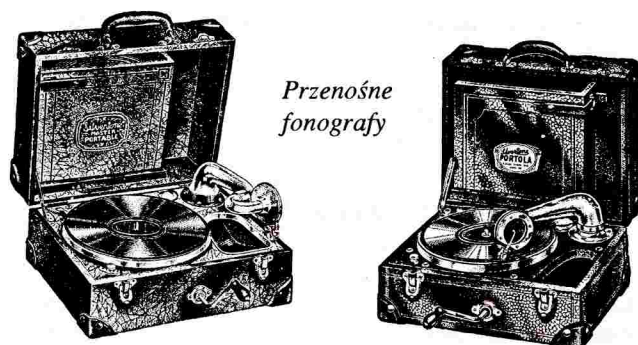
Luneta chromatyczna o 10-krotnym powiększeniu, która pozwala objąć wzrokiem pole około 30 metrów w miejscu

*Składane aparaty fotograficzne
Hawkeye*

odległym o mniej więcej 900 metrów, kosztuje 3,45 dolara. Model, który powiększa 20-krotnie, umożliwiając obserwację 20-metrowego obszaru – 5,95 dolara. Po złożeniu obie lunety łatwo mieszczą się w kieszeni płaszcza, ponieważ mierzą odpowiednio 13 i 20 centymetrów długości.

Lornetki teatralne o mocy powiększenia nie większej niż x2 kosztują od 3 do 4 dolarów. Lornetki połowe powiększające od 3 do 6 razy i posiadające na odległości 900 metrów pole widzenia od 35 do 70 metrów można nabyć w cenie 6-13 dolarów. Wysokiej jakości importowana lornetka

Przenośne
fonografy

pryzmatyczna, dająca 8-krotne powiększenie i umożliwiającą obserwację z odległości 900 metrów pola o szerokości 105 metrów, kosztuje 28,50 dolara.

FOTOGRAFIA

Chociaż w sprzedaży dostępne są tanie migawkowe aparaty fotograficzne rozmaitych wytwórców, na rynku dominuje wyraźnie firma Eastman Kodak Company. Aparaty Kodak Brownie można kupić w czterech modelach, kosztujących w granicach 2,29-4,49 dolara. Robią one zdjęcia o wymiarach 5,7 x 8,2 centymetra oraz 7,3 x 12,4 centymetra. Lepsze aparaty ze składaną harmonijką produkowane są w trzech różnych wersjach w cenie od 4,25 dolara za model kieszonkowy aż do 28,00 dolarów za konstrukcję stanowiącą szczyt techniki.

Wszystkie filmy migawkowe są czarno-białe. Lampy błyskowe nie są jeszcze dostępne, a robienie zdjęć w pomieszczeniach wymaga zazwyczaj specjalnego oświetlenia oraz użycia mieszanki błyskowej i wykonania testów *fotografowania*. Do nabycia są światłomierze, trójnogi, obiektywy oraz rozmaite filtry. Futerały na sprzęt wykonane z imitacji skóry kosztują od 1,80 do 2,25 dolarów. Filmy, z których większość ma 6 klatek, oferuje się w cenie od 21 do 50 centów za rolkę. Wywołanie zdjęcia kosztuje 9 centów, a zrobienie jednej odbitki kolejne 5. Badacze, którzy chcą sami wywoływać zdjęcia w ciemni, mają do dyspozycji szeroką gamę sprzętu.

FILMY

Sprzęt do kręcenia filmów amatorskich można nabyć już od jakiegoś czasu, lecz jest on drogi i niewygodny w transporcie. Do tej pory taśma filmowa była dostępna tylko w standardowych wymiarach 35 milimetrów i dopiero niedawno Kodak wprowadził nowy rozmiar – 16 milimetrów. Kamery, które są wystarczająco lekkie, by utrzymać je w ręku, kosztują 90 dolarów. Projektor można kupić za 70 dolarów.

30-metrowa rolka filmu kosztuje 5,40 dolara włącznie z obróbką, której może dokonać jedynie Kodak. Firma Pathé of France wprowadziła ostatnio na rynek system kręcenia filmów amatorskich na taśmie 9,5 milimetra.

ZAPIS DŹWIĘKU

Taśma rejestracyjna nie została jeszcze wynaleziona. Zapisu dźwięku dokonuje się bezpośrednio na płytach gramofonowych. Przenośny gramofon kosztuje 14,95 dolara.

Jedynymi przenośnymi urządzeniami nagrywającymi, które można nabyć, są archaiczne dyktafony produkowane przez firmę Dictaphone Inc. Używany w nich nośnikiem zapisu dźwięku jest woskowy cylinder, obracający się dzięki działaniu korbowego mechanizmu, podobnego do stosowanych w gramofonach. Osoba obsługująca urządzenie mówi do tuby, a sygnał dźwiękowy zostaje zapisany na cylindrze. Odtwarzanie odbywa się również za pomocą korby. Cylindry można wykorzystywać wielokrotnie. Specjalne urządzenie wygładza ich powierzchnię, usuwając stare nagrania i umożliwiając ponowny zapis. Typowy dyktafon kosztuje 39,95 dolara.

Magnetyczny zapis dźwięku jest w powijakach. Istnieje system nagrywania bezpośrednio na szpulę drutu, ale jest drogi. Jedyne interesujące urządzenie wykorzystujące powyższe rozwiązanie to wynaleziony w 1910 roku telegrafon, który po dołączeniu do telefonu automatycznie nagrywa rozmowy telefoniczne. Urządzenia stosowane do zapisu dźwięku na drucie zasilane są z dużych akumulatorów, które można naładować powtórnie z sieci elektrycznej podłączonej do mieszkania. Urządzenie takie można nabyć w cenie \$129.95 (\$149.95 za telegrafon).

Łączność

Utrzymywanie łączności w terenie nadal stanowi problem. Nawet gdyby udało się przezwyciężyć trudności związane z zasilaniem istniejących radiostacji, urządzenia te są stanowczo zbyt delikatne i ciężkie, by je swobodnie przenosić. Najlepszym obecnie rozwiązaniem wydają się być telefony połowe połączone drutami i zasilane z baterii lub ręcznego generatora. Kable zazwyczaj są nawinięte na szpulę, dzięki czemu rozwija się je stosunkowo szybko.

Odbiorniki radiowe można zabrać w teren. Większość podłączana jest do dużych akumulatorów, zapewniających zasilanie nawet przez sześć godzin.

ROZMAITOŚCI

Pułapka na niedźwiedzia – 11,43 dolara; skórzany kask futbolisty podszyty od wewnątrz – 3,65 dolara; płócienné sportowe obuwie z podeszwami z krepy – 1,98 dolara; wózek inwalidzki – od 27,30 do 33,30 dolara; kasa ogniotrwała metrowej wysokości (waga 430 kilogramów) – 62,50 dolara; piecyk elektryczny – od 1,98 do 2,98 dolara; aparat telefoniczny – 14,95 dolara; klucz telegraficzny (nadajnik) – od 2,48 do 4,85 dolara; odbiornik radiowy – od 54,95 do 115,00 dolarów; ręczna prądnicą do radia – 56,95 dolara; kieszonkowy mikroskop – 1,98 dolara; mikroskop o powiększeniu x250 – 11,98 dolara; przeciwgazowy tampon ochronny – 1,95; bloczki papieru – 45 centów za 12 sztuk; opryskiwacz ze zbiornikiem – 4,85 dolara.

Przykładowe wyposażenie i jego ceny w latach 1920.

Ubranie

UBRANIA MĘSKIE

Bawełniany ubiór roboczy	\$1,50
Buty w stylu Oxford.....	\$6,95
Bryczesy	\$4,95
Czapka z foczego futra.....	\$16,95
Filcowy kapelusz.....	\$8,95
Jedwabny krawat.....	\$3,69
Mucha.....	\$0,55
Plaszcz Chesterfield	\$19,95
Plaszcz z psiego futra.....	\$37,50
Popelinowa koszula.....	\$1,95
Skórzane buty robocze	\$4,95
Sweter.....	\$7,69
Ubranie sztruksowe w stylu Norfolk.....	\$9,95
Ubranie z jedwabiu szyte na miarę	\$75,00+
Ubranie z kaszmiru.....	\$18,50
Ubranie z samodziału	\$29,50
Wełniana czapka golfowa.....	\$1,95

UBRANIA KOBIECE

Atlasowy kapelusz w kształcie turbanu	\$3,69
Bawełniany kostium kąpielowy	\$6,98
Damska torebka z jedwabiu	\$4,98
Elastyczny gorset ze sztucznego jedwabiu.....	\$4,95
Futro z lisa.....	\$198,00
Grzebień do wpięcia we włosy	\$0,77
Haftowana halka.....	\$1,98
Jedwabne pończochy (3 pary).....	\$2,25
Kapelusz z weluru	\$4,44
Rękawiczki z owczej skóry (para)	\$2,75
Skórzane pantofelki	\$3,69
Sukienka z atlasu.....	\$10,95
Szpilki z Paryża.....	\$4,45
Ubranie od czołowego projektanta	\$90,00+
Ubranie z rypsu francuskiego.....	\$10,95
Welurowy płaszcz obszyty futrem	\$39,75
Wełniany sweter	\$9,48

Łączność

TELEGRAM

do 12 słów	\$0,25
za każde dodatkowe słowo.....	\$0,02
międzynarodowy, za słowo	\$1,25

POCZTA

do 30 gramów.....	\$0,03
do 60 gramów.....	\$0,05
za każde dodatkowe 60 gramów	\$0,02
Szafkowy odbiornik radiowy	\$49,95
Aparat telefoniczny	\$15,75
Gazeta	\$0,05
Telegraf.....	\$4,25

Rozrywka

BILETY DO FILHARMONII

Łoża.....	\$10,00
Miejsce siedzące.....	\$4,00

BILETY DO KINA

Miejsce w tanim kinie	\$0,05
Bilet na mecz zawodowego baseballu.....	\$1,00
Miejsce siedzące.....	\$0,15

CENY TRUNKÓW W NIELEGALNYCH BARACH

Koktajl.....	\$0,25
Piwo (szklanka).....	\$0,20
Samogon (jedna trzydziestka)	\$0,10
Whiskey (szklanka)	\$0,25
Wino (szklanka)	\$0,75

INSTRUMENTY MUZYCZNE

Gitara z brzoźowego drewna.....	\$4,95
Harmonijka ustna	\$2,19
Klarnet.....	\$16,45
Pięciorunowe banjo	\$9,95
Saksofon	\$63,45
Skrzypce w stylu stradivarius.....	\$24,95
Werbel	\$23,45

WSZELAKA ROZRYWKA

Gramofon	\$45,00
Kamera filmowa.....	\$89,00
Kieszonkowy aparat fotograficzny.....	\$16,15
Film 6-klatkowy	\$0,50
Płyty gramofonowe	\$0,39
Projektor filmowy	\$54,00
Pudełkowy aparat fotograficzny.....	\$2,29
Film 24-klatkowy	\$0,38
Zestaw do wywoływania filmu	\$4,95

Noclegi i wyżywienie

HOTELE (ZA NOC)

Hotel (zapchłony).....	\$0,75
Przeciętny hotel	\$4,50
za tydzień (wraz z obsługą)	\$24,00
Dobry hotel.....	\$9,00
Pokój (wynajęcie na tydzień).....	\$10,00
Mieszkanie (wynajęcie na tydzień)	\$12,50
Dom (wynajęcie na rok).....	\$1000,00

Sprzęt medyczny

Alkohol (dwa litry).....	\$0,20
Bandaż z gazy (10 metrów)	\$0,39
Gumowy irygator	\$0,29
Metalowe kule	\$1,69
Nocnik	\$2,48
Rozpylacz	\$1,39
Strykawki.....	\$12,50
Szczypce.....	\$3,59
Termometr lekarski.....	\$1,39
Torba lekarska	\$10,45
Wózek inwalidzki.....	\$33,30
Zestaw skalpeli.....	\$1,39

Ekwipunek podróży

SPRZĘT KEMPINGOWY

Kompas ozdobny.....	\$2,45
Lampa benzynowa.....	\$6,59
Lampa karbidowa.....	\$2,59
Lornetka.....	\$28,00
Mosiężny kompas.....	\$0,92
Nieprzemakalny koc.....	\$1,79
Nóż kieszonkowy.....	\$1,98
Obozowy zestaw do gotowania.....	\$8,48
Piecyk turystyczny.....	\$5,85
Reflektor.....	\$5,95
Składane łóżko turystyczne.....	\$5,95
Składana wanna.....	\$6,45
Siekierka.....	\$1,59
Sznurek konopny (dwie rolki).....	\$0,27
Środek na usunięcie zapachu skunksiego piżma.....	\$0,49

SPRZĘT WĘDKARSKI

Wędko.....	\$8,98
Zestaw wędkarski.....	\$16,00
Zestaw 100 posegregowanych haczyków.....	\$0,21

BAGAŻ

Duża torba (3,5 kg).....	\$7,45
Kuferek (25 kg).....	\$13,95
Wielki kufer (43 kg).....	\$41,95
Walizka (7 kg).....	\$9,95

NAMIOTY

Namiot mały (2 x 2 m).....	\$11,25
Namiot średni (3,5 x 5 m).....	\$24,85
Namiot duży (5,5 x 8 m).....	\$55,45
Bardzo duży namiot brezentowy.....	\$39,35

SPRZĘT TRAPERSKI

Nóż myśliwski.....	\$2,65
Pułapka do łapania żywcem małej zwierzyny.....	\$2,48
Pułapka z pętlą.....	\$5,98
Sidla.....	\$0,48

POJEMNIKI NA WODĘ

Baniak (20 l).....	\$3,98
Menażka (1 l).....	\$1,69
Termos (1 l).....	\$2,48
Torba na wodę (4 l).....	\$0,89

Narzędzia

Benzynowa lampa lutownicza.....	\$4,45
Drabina (8 m).....	\$3,20
Duże stalowe koło pasowe.....	\$1,75
Kłódka.....	\$0,95
Kosa.....	\$0,95
Lekki łańcuch (za metr).....	\$2,15
Lina (20 metrów).....	\$8,60
Łom.....	\$2,25
Łopata.....	\$0,79
Piła ręczna.....	\$2,80
Piła taśmowa.....	\$18,75
Stalowa taśma miernicza o długości 3 m.....	\$0,90
Taczki.....	\$4,15
Wiertarka ręczna (plus wiertła).....	\$5,98
Zestaw narzędzi (20 sztuk).....	\$12,90
Zestaw narzędzi zegarmistrzowskich.....	\$14,38

Transport

POJAZDY MECHANICZNE

Ceny samochodów znajdziesz na str. 85-86.

Akumulator.....	\$8,35
Chłodnica.....	\$8,69
Koło.....	\$10,95
Torba bagażowa.....	\$1,25
Zapasowa lampa.....	\$3,95
Zestaw narzędzi samochodowych.....	\$6,95

PODRÓŻE LOTNICZE

Przeciętna cena biletu (za 15 km).....	\$2,00
Międzynarodowy (za 150 km).....	\$18,00
Szkolny dwupłatowiec z demobilu.....	\$300,00
Dwupłatowiec Travelair 2000.....	\$3000,00

OPLĄTY KOLEJOWE

za 75 km podróży.....	\$2,00
za 150 km podróży.....	\$3,00
za 750 km podróży.....	\$6,00

PODRÓŻ MORSKA (USA/WIELKA BRYTANIA)

Pierwsza klasa (w jedną stronę).....	\$120,00
Pierwsza klasa (w obie strony).....	\$200,00
Wspólna kabina.....	\$35,00
Czterooosobowy balon na ogrzane powietrze.....	\$1800,00+
Opłata za autobus.....	\$0,05
Opłata za taksówkę.....	\$0,10

Broń i amunicja

AMUNICJA DO BRONI PALNEJ

Ceny broni podane są w tabelach broni na str. 100-110.

.22 Long Rifle (pudełko 100 nabo).....	\$0,48
.22 Hollow Point (pudełko 100 nabo).....	\$0,53
.25 Rim Fire (pudełko 100 nabo).....	\$1,08
.30-06 Gov't (pudełko 100 nabo).....	\$7,63
.32 Special (pudełko 100 nabo).....	\$5,26
.32-20 Repeater (pudełko 100 nabo).....	\$2,56
.38 Short Round (pudełko 100 nabo).....	\$2,07
.38-55 Repeater (pudełko 100 nabo).....	\$5,58
.44 Hi-Power (pudełko 100 nabo).....	\$4,49
.45 Automatic (pudełko 100 nabo).....	\$8,60
Brzytwa.....	\$0,35
Bagnet.....	\$3,75
Kastet.....	\$1,00
Palka.....	\$0,85
Rapier.....	\$12,50
Siekiera.....	\$1,75
Sztylet.....	\$2,50

Rozmaitości

Bloczek do notatek.....	\$0,20
Dziesięciotomowa encyklopedia.....	\$49,00
Kajdanki.....	\$2,00
Kompletny zestaw do nurkowania.....	\$1200,00
Maszyna do pisania marki Remington.....	\$40,00
Mikroskop powiększający x250.....	\$11,98
Papierosy (za paczkę).....	\$0,10
Szkoło powiększające.....	\$1,80
Zegarek na rękę.....	\$5,95

Broń biała, łuki i kusze

Prowadząc życie Badacza Tajemnic, wcześniej czy później trzeba będzie użyć umiejętności samoobrony. Obszerny artykuł na temat broni palnej poprzedza krótki tekst na temat łuków i kusz oraz broni białej.

Łuczniectwo

Od czasów skonstruowania angielskiego długiego łuku w konstrukcji broni łuczniczych nie zaszły większe zmiany (łuki kompozytowe oraz łuki o pofalowanym kształcie pręta pojawiły się dopiero w drugiej połowie lat trzydziestych). Chociaż łuk jest niewygodny w obsłudze i niemożliwy do ukrycia, broń ta czyni niewiele hałasu w trakcie strzału. Podaną w przykładzie wartość obrażeń, jakie można zadać przy jej pomocy, przyjęto przy założeniu, że używa się strzał myśliwskich z szerokim grotem. Bardziej stępione strzały ćwiczebne powodują uszkodzenia ciała równe 1k3 punktów Wytrzymałości. Zarówno jednymi, jak i drugimi pociskami można dokonać przebicia.

Łuk przedstawiony w przykładzie ma naciąg 30 kilogramów, typowy dla większości łuków myśliwskich, i na taką broń łuczniczą Badacz może natknąć się najprędzej w opuszczonej chacie. Naciąg wpływa zarówno na zasięg, jak i na zadawane obrażenia. Podstawowy zasięg ataku dla strzał wynosi 1 metr na kilogram naciągu. Zasady dotyczące strzelania z łuku na „bardzo bliski zasięg” są identyczne z tymi, które odnoszą się do broni palnej (patrz podręcznik **Zew Cthulhu**).

Naciągnięcie cięciwy wymaga siły. Pomnóż Siłę x5, by określić, jaki maksymalny (a zarazem odpowiedni) naciąg (mierzony w kilogramach) postać jest w stanie uzyskać napinając cięciwę. Naciąg może także wywierać wpływ na wartość zadawanych obrażeń (zakładając, że bohater jest dość silny, by maksymalnie napiąć cięciwę). Pociski wystrzelone z łuków o naciągu od 32,5 do 42,5 kilograma powodują uszkodzenia ciała równe 1k8+1k4 punktów Wytrzymałości, zaś z łuków o naciągu powyżej 42,5 kilograma – 1k8+1k6 punktów Wytrzymałości. Strzały wypuszczone z łuków młodzieżowych o naciągu poniżej 17,5 kilograma zadają tylko połowę obrażeń ustalonych podczas testu. Należy zastrzec, że bez względu na siłę postaci nie może ona nigdy zadać z łuku więcej ran, niż pozwala na to jego naciąg.

Umiejętność *łuczniectwo* można stosować do wszystkich łuków, ale nie do kusz.

30 kilogramów. Długi łuk: 10%, 1k8+1 plus przebicie. Podstawowy zasięg 30 metrów. Łucznik wyposażony w kołczan ze strzałami może strzelać raz w rundzie. Maksymalny, skuteczny zasięg to naciąg łuku x4 metrów. Powyżej tej odległości ustalone w teście obrażenia należy zmniejszyć o połowę.

KUSZE

Kusze są rzadko spotykane w latach dwudziestych. Kilka sztuk wykonali na zamówienie europejscy i amerykańscy rzemieślnicy, pozostałe to po prostu zdjęte znad kominów antyki. Ta broń strzela prawie bezgłośnie, ale wolno.

Naładowanie lekkiej kuszy wymaga, by jej użytkownik umieścił stopę w strzemieniu i obiema rękami naciągnął cięciwę. Zwykle liczba ataków w rundzie wynosi 1/2. Cięciwę ciężkiej kuszy naciąga się najczęściej za pomocą przyrządu napinającego poruszanej korbą. W tym przypadku liczba ataków w rundzie wynosi 1/4.

Lekka kusza: umiejętność *karabin*, 1k6+2; podstawowy zasięg 60 metrów.

Ciężka kusza: umiejętność *karabin*, 1k8+2; podstawowy zasięg 90 metrów.

Pałki

Pałki możemy generalnie podzielić na dwie kategorie, a mianowicie na małe i duże – w zależności od tego czy używane są jednorącz, czy oburącz. W tej roli można wykorzystać niemal każdy przedmiot: pałkę policyjną, drewniany konar, kawał rury, kij baseballowy czy wreszcie strzelbę lub karabin wykorzystane do uderzania. Wymierzając nimi ciosy, postać dolicza do zadawanych obrażeń ich modyfikator. Pałkami oburęcznymi można wykonać blok.

Pałki są szczególnie skuteczne, gdy ofiarę ataku chce się pozbawić przytomności. Jeśli uda się zająć przeciwnika z tyłu i uderzyć z zaskoczenia w tył głowy, jest on ośluszony przez 1k6 rund. Krytyczne niepowodzenie może oznaczać przypadkowe zadanie poważnych obrażeń czy nawet śmierć ofiary.

Skarpeta: 40%, 1k4+mo

Duża pałka: oburęczna: 25%, 1k8+mo

Mała pałka: jednoręczna: 25%, 1k6+mo

M-12 BILLY

M-12 Billy jest bronią dwufunkcyjną, która z jednej strony może być używana jako pałka, z drugiej zaś, załadowana pociskiem zapalającym (umiejętność *pistolet*, 1k10+1k3 od oparzeń, podstawowy zasięg 9 metrów), nabojem do strzelby kaliber 10 (patrz: broń palna) lub nabojem gazowym M-12.

M-12 „Billy”: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo

Noże

Umiejętność *nóż* stosuje się do wielu rozmaitych broni, gdyż istnieją noże różnego typu. Część z nich została stworzona specjalnie do walki. Często spotykane odmiany tej broni są wymienione poniżej. Wszystkie mogą dokonać przebicia. Podczas walki nożem postać dolicza do zadawanych obrażeń ich modyfikator. Ta broń jest zbyt mała, by nią skutecznie parować ciosy przeciwnika.

Skuteczne rzucanie do celu możliwe jest tylko specjalnie skonstruowanymi nożami i czynność ta wymaga umiejętności *rzucanie* z bazowym poziomem wynoszącym 10%.

Kordelas: 25%, 1k6+2+mo plus przebicie.

Nóż bojowy: 25%, 1k4+2+mo plus przebicie.

Nóż myśliwski: 25%, 1k6+mo plus przebicie.

Nożyk kieszonkowy: 25%, 1k3+mo plus przebicie.

Nóż sprężynowy: 25%, 1k4+mo plus przebicie.

Nóż do rzucania: 25%, 1k4+1+mo plus przebicie; podstawowy zasięg wynosi S x1 metrów, zasięg maksymalny to S x3 metrów. Może być użyty również do walki wręcz.

Nóż-kastet: 25%, 1k6+1+mo plus przebicie. Rękojeść tej straszliwej broni ma kształt kastetu, który powoduje zadanie dodatkowych obrażeń równych dwóm punktom Wytrzymałości przy każdym celnym *uderzeniu pięścią*.

Sprzęt okrętowy używany w walce

Narzędzia i ekwipunek używane na okrętach mogą służyć również jako broń. Poniżej wymieniamy kilka rodzajów takich przedmiotów, najczęściej używanych przez marynarzy.

Listwa: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo; mały zakrzywiony kawałek drewna używany do zabezpieczania lin i zamykania włazów.

Bosak: umiejętność *pałka* lub *włócznia*; 1k8+mo, drzewce długości około 2-3,5 metra, zakończone spiczastym końcem oraz hakiem.

Oseka: 25% (umiejętność *hak*), 1k4 plus przebicie; krótki żelazny hak na drewnianej rączce.

Różek skutniczy: umiejętność *nóż*, 1k3 plus przebicie; krótki żelazny szpic z rączką, używany do splatania lin.

Wiosło: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo.

BRŃ STOSOWANA NA CYWILNYCH JEDNOSTKACH PŁYWAJĄCYCH

Pistolet sygnałowy (flara): umiejętność *pistolet*, 1k10+2, dodatkowo może zapalać łatwopalne materiały; podstawowy zasięg 10 metrów. Broń jednostrzałowa; najczęściej spotykanym modelem jest Remington 1915. Oprócz flary (nie wypał przy rzucie 96-00) może zostać uzbrojona nabojem do strzelby kalibru 10 (patrz dalej: naboje do strzelby).

Karabin linowy: umiejętność *karabin*, 1k8 plus przebicie. Podstawowy zasięg wynosi 30 metrów. Wzrasta on dwukrotnie, jeśli nie zamocowano liny.

Działko Lyle'a: 20% (umiejętność *lekka artyleria*), 3k6 plus przebicie. Podstawowy zasięg wynosi 100 metrów. Wzrasta on dwukrotnie, jeżeli nie zamocowano liny.

Działko harpunnicze Svena Foyna: 20% (umiejętność *lekka artyleria*), 3k8 plus przebicie; podstawowy zasięg wynosi 40 metrów (dwukrotnie większy, jeżeli lina nie jest zamocowana do harpuna). To małe działko jest ciężką bronią instalowaną na pokładach jednostek pływających, wykorzystywaną w wielorybnictwie. 14-gramowy ładunek wystrzeliwuje wążący ponad 45 kilogramów harpun, do którego umocowana jest mocna lina.

Do obrażeń zadawanych ofierze przez harpun dochodzą także inne. Trzy sekundy po uderzeniu grotu w cel eksplozję dołączony doń materiał wybuchowy, powodując uszkodzenia ciała równe 3k10 punktów Wytrzymałości i umożliwiając zarazem rozłożenie się czterech 30-centymetrowych zadziórów, czyniących dalsze spustoszenie (4k6 WT).

Włócznie i lance

Włócznie (lub oszczepy) to broń lżejsza, używana do rzucania lub do walki wręcz. Lance są cięższe i przeznaczone do wykonywania ataków z końskiego grzbietu. W rękach kawalerii stanowią straszliwą broń, jednak dla pieszego są

Broń prowizoryczna

Poniżej przedstawiamy spis rozmaitych przedmiotów, które choć mają inne podstawowe przeznaczenie, mogą posłużyć jako broń, gdy nic lepszego nie znajduje się pod ręką.

SEKIERY

Walczący tymi brońmi dodają do zadawanych obrażeń ich modyfikator. Do każdej z nich można wykorzystać umiejętność *topór*, z podstawową szansą sukcesu równą 20%. Można również nimi rzucać, używając umiejętności *rzucanie*.

Siekiera: umiejętność *topór*, 1k8+2+mo.

Siekierka lub toporek: umiejętność *pałka*, 1k6+1+mo.

NARZĘDZIA

Cęgi: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo.

Dłuto: umiejętność *nóż*, 1k2+mo plus przebicie.

Grabki: umiejętność *mała pałka*, 1k2+mo.

Kielnia: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Kilof: umiejętność *duża pałka*, 1k6+1+mo plus przebicie.

Kosa: umiejętność *duża pałka*, 1k8+1+mo.

Łom: umiejętność *mała pałka*, 1k4+1.

Łopata: umiejętność *mała pałka*, 1k3+mo.

Młotek: umiejętność *mała pałka*, 1k4+1+mo.

Motyka: umiejętność *mała pałka*, 1k2+mo.

Oburęczny młot kowalski: umiejętność *duża pałka*, 1k8+2+mo.

Palnik do cięcia: umiejętność *nóż*, 40%, 1k6 od oparzeń.

Pilnik/Tarnik: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Sierp: umiejętność *duża pałka*, 1k6+1+mo.

Śrubokręt: umiejętność *nóż*, 1k2+mo plus przebicie.

Widły: umiejętność *włócznia*, 1k8+mo plus przebicie.

W DOMU

Nożyczki: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Hak na mięso: 25% (umiejętność *hak*), 1k3 plus przebicie.

Lusterko: umiejętność *mała pałka*, 1k3+1k6 od rozcięć.

Krzesło/Stolek barowy: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo.

Nożyczki: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Nóż do obierzyn: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Nóż do kotletów: umiejętność *nóż*, 1k2+mo plus przebicie.

Nóż do papieru: umiejętność *nóż*, 1k2+mo plus przebicie.

Nóż rzeźniczy: umiejętność *nóż*, 1k6+mo plus przebicie.

Pogrzebacz: umiejętność *mała pałka*, 1k6+mo.

Porcelanowy talerz: umiejętność *mała pałka* lub *rzucanie*, 1k2.

Przewrócona szafka z książkami: różne, 1k6.

Przewód elektryczny, 110 woltów: dotyk, 1k8 plus ogłuszenie.

Przewód elektryczny 220 woltów: dotyk, 2k8 plus ogłuszenie.

Szklana butelka (cała): umiejętność *mała pałka*, 1k3.

Szklana butelka (rozbita): umiejętność *nóż*, 1k4 plus przebicie.

Szpipek do lodu: umiejętność *nóż*, 1k2+mo plus przebicie.

Tłuczek do mięsa: umiejętność *mała pałka*, 1k3+mo.

Topór rzeźniczy: umiejętność *mała pałka*, 1k4+1+mo.

Nożyczki: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Widelec: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Żelazko: umiejętność *mała pałka*, 1k3+1+mo.

Żelazna patelnia: umiejętność *mała pałka*, 1k3+mo.

Nożyczki: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

Nożyczki: umiejętność *nóż*, 1k3+mo plus przebicie.

RÓŻNE

Cegła: umiejętność *mała pałka* lub *uderzenie pięścią*, 1k4+1+mo.

Łańcuch: 20% (umiejętność *łańcuch*), 1k4+1+mo.

Płonąca pochodnia/Flara: umiejętność *mała pałka*, 1k4+mo+1k3 od oparzeń.

Rzucony kamień: umiejętność *rzucanie*, 1k4.

zbyt ciężkie, by nimi rzucić. Każdej włóczni można używać korzystając z umiejętności *włócznia*. Każdą włócznią i lancą można dokonać przebicia. Wykorzystywane w walce wręcz, umożliwiają atakującemu doliczenie modyfikatora obrażeń i mogą być użyte do parowania (oddzielna umiejętność z podstawową szansą sukcesu równą 15%).

Przedstawione w przykładzie obrażenia dotyczą broni o przeciętnych parametrach i mogą się zwiększyć do 1k10+1 (afrykańskie ashanti o szerokim grocie) lub zmniejszyć do 1k4 (zaostrzony i utwardzony w ogniu kij). Modyfikatory obrażeń stosuje się jedynie wtedy, gdy włócznią wykorzystuje się w walce wręcz, nie uwzględnia się ich natomiast przy rzucaniu. Kiedy bronią typu włócznia lub lanca walczy się z pędzącego konia lub gdy osadzi się ją mocno przeciw szarżującemu przeciwnikowi, zadaje ona dodatkowe rany równe 1k6 WT (nie dolicza się jednak wówczas modyfikatorów obrażeń). Skuteczny atak lancą z końskiego grzbietu może wymagać zarówno umiejętności *jeździectwo*, jak i *lanca*.

Włócznia lub lanca: 15%, 1k8+1+mo.

Rzucona włócznia: Umiejętność *rzucanie*, 1k8+1. Podstawowy zasięg ataku jak dla umiejętności *rzucanie*. W dawnych czasach do ciskania włóczni używano też urządzeń zrobionych z drewna, kości czy jelenich rogów. Ich wykorzystanie podwaja zasięg, lecz wymaga oddzielnej umiejętności, różniącej się od zwykłego *rzucania*. Podstawowa szansa sukcesu przy użyciu *miotacza włóczni* wynosi 10%.

Sieczna i kłująca broń biała

Chociaż nowoczesna broń palna wyparła broń białą niemal całkowicie, wielu Badaczy mogło nauczyć się posługiwania tym przestarzałym orężem w klubach sportowych czy podczas służby w wojsku. Należy zwrócić uwagę, że walka białą bronią wymaga dwóch oddzielnych umiejętności – jednej, by wykonać atak, drugiej, by go sparować. Chociaż początkowo obie mają taką samą wartość procentową, później rosną niezależnie od siebie.

Wśród broni białej możemy wyróżnić m.in. broń kłutą – lekki oręż przeznaczony do zadawania pchnięć (florety i rapier) – oraz cięższą broń sieczną, służącą do zadawania cięć

Przegląd broni palnej

Chociaż użycie broni palnej rzadko stanowi najlepsze rozwiązanie problemu, nadal jest ono ulubioną formą samoobrony. W sprzedaży dostępny jest olbrzymi wybór broni, której liczne modele omawiamy poniżej.

WZMIANKA NA TEMAT ZASAD

Informacje przedstawione w dalszej części tekstu rozszerzają opisy broni palnej oraz zasady jej używania zawarte w rozmaitych wydaniach *Zewu Cthulhu*. W stosunku do przepisów oryginalnych zmiany są niewielkie, mają raczej drugorzędne znaczenie, wymagają od graczy jedynie minimalnych modyfikacji i nie grożą zachwianiem równowagi gry. Nowe, dodatkowe reguły są niezbędne, gdy chce się dokładniej opisać rozmaite typy broni, ale zasadniczo mają charakter opcjonalny. Strażnicy i gracze mogą trzymać się prostszych, podstawowych zasad gry, zachowując z proponowanego tu rozwinięcia jedynie opisy, mające zapewnić odpowiednią atmosferę i dodać realizmu. Większość zmian to rozszerzenia, które powodują pewne delikatne różnice w stosunku do przepisów oryginalnych. Można je zaadaptować wedle uznania np. z części skrócić, a pozostałe zignorować.

TABELE BRONI

Kilka częściej spotykanych broni palnych opisaliśmy szczegółowo, pozostałe zaś wymieniamy jedynie w zestawieniach. Z licznych powodów istotne statystyki dotyczące broni, takie jak zadawane obrażenia, liczba ataków w rundzie czy podstawowy zasięg zdecydowaliśmy się umieścić w tabelach broni znajdujących się pod koniec rozdziału, a nie w tekście. Taka prezentacja materiału może sprawić, że stracie trochę więcej czasu odnajdując poszukiwane informacje, umożliwia jednak bardziej szczegółowy opis. Można też obrać prostszą metodę i po prostu oszacować statystyki broni na podstawie podobnych przykładów wziętych z podręcznika *Zew Cthulhu*.

Ta metoda pozwala również graczom opracować je dla broni palnej nie uwzględnionej w zestawieniach, a pochodzącej z ogłoszeń w starych czasopiśmie czy też z innych źródeł. Niektóre istotne informacje wyjaśnione w tabelach broni – np. na temat kalibru czy długości lufy – powinny dać wam dobre wyobrażenie o danej broni.

Jednak to do Strażnika Tajemnic należy zawsze ostateczna

decyzja, czy korzystać z zasad rozszerzonych, prostszych zasad podstawowych czy też z ich kompilacji.

BRŒŒ PALNA A PRAWO

Na większości obszaru Stanów Zjednoczonych pistolety, karabiny i strzelby sprzedaje się legalnie bez licencji czy rejestracji. Restrykcje są nieliczne, a kupno broni automatycznej czy obrzyna bywa często całkowicie zgodne z prawem.

W latach 1920. władze federalne uczyniły niewiele w kwestii regulacji przepisów związanych z posługiwaniem się bronią palną (poza zabronieniem w roku 1927 przesyłania pistoletów pocztą). Władze lokalne wydawały jednak własne prawa. Użycie broni palnej bez wyraźnego uzasadnienia na terenie osady czy w granicach miasta zazwyczaj jest zabronione. Inne restrykcje różnią się znacznie. W dawno zasiedlonych stanach wschodnich, a szczególnie wzdłuż wybrzeża, istnieją największe ograniczenia. Noszenie ukrytej broni palnej jest zazwyczaj uznawane za przestępstwo. Na prowincji prawo bywa z reguły mniej surowe, gdyż broń palną rzadziej wykorzystuje się w niecznych celach. Dotyczy to szczególnie wiejskich terenów na Środkowym Zachodzie i Południu, gdzie przepisy są zazwyczaj mniej restrykcyjne niż na Wschodzie. W niektórych miejscach na Zachodzie osoby prywatne i korporacje gromadzą arsenały, w których można znaleźć karabiny maszynowe i inną ciężką broń. W Teksasie, Oklahomie, Arizonie czy Nowym Meksyku publiczne noszenie broni u pasa nie jest niczym niezwykłym.

Inaczej ma się sprawa z bronią ukrytą. Przepisy dotyczące jej noszenia są zazwyczaj dokładnie uregulowane. Władze większości miejscowości są skłonne udzielić pewnym osobom pozwolenia na posiadanie takiej broni. Zazwyczaj dotyczy to zawodowców, którzy używają jej jako narzędzia pracy (detektywi, ochroniarze itp.), lub osób, które na co dzień mają styczność z kosztownościami (bankierzy, jubilerzy, właściciele sklepów). Jeśli ubiegający się o licencję pomyślnie przejdzie kontrolę (wymagającą zazwyczaj posiadania czystej kartoteki, czyli niekaralności), po pobraniu małej opłaty dokument jest wydawany. Właściciel broni musi nosić pozwolenie na broń zawsze, gdy ją przy sobie posiada. Łatwość nabycia licencji zależy od standardów przyjmowanych w danej miejscowości.

(szable, miecze, pałasze i bułaty). Podczas walki bronią kłutą można dokonać przebicia, lecz do zadawanych przez postać obrażeń nie dolicza się ich modyfikatorów. Ponieważ trudno się nią skutecznie posługiwać, podstawowa szansa trafienia lub sparowania ciosu wynosi 10%. Umiejętność *broń kłuta* można zastosować do każdego oręża tej klasy. Odwrotnie, podczas walki większością broni siecznych nie dokonuje się przebicia, natomiast dolicza modyfikatory obrażeń. Ponieważ koncepcja walki tym orężem jest prostsza, podstawowa szansa trafienia lub sparowania nim ciosu wynosi 25%. Znajomość zasad walki poszczególnymi brońmi siecznymi należy nabywać oddzielnie, ponieważ są to indywidualne umiejętności.

BROŃ KŁUTA

Floret szermierczy: 10%, 1k6+1 plus przebicie. Te charakterystyki zakładają, że głównia jest na końcu zaostzona i nie zabezpieczona. Florety nie są w stanie przebić ciała żadnego przeciwnika, który ma na sobie pancerz o WT 2 lub więcej (cienkie ostrze jedynie się wygnie). Skonstruowano je jako broń sportową, dlatego nie są szczególnie skuteczne.

Laska ze szpadą: 10%, 1k6 plus przebicie. Szpada skonstruowana w taki sposób, by pasowała do wnętrza niewinnie wyglądającej laski. Przeznaczona do samoobrony na ulicach. Ponieważ cała broń jest źle wyważona, potencjalne obrażenia są mniejsze.

Rapier: 10%, 1k6+1 plus przebicie. Ciężka broń kłująca, o trójkątnym przekroju głównej. Została skonstruowana jako broń bojowa i we wprawnych rękach jest bardzo niebezpieczna.

BROŃ SIECZNA

Maczeta: 25%, 1k8+mo. Oręż o ciężkiej głównej, stosowany w Ameryce Południowej do wycinania ścieżek przez dżunglę. Chociaż maczeta formalnie jest zaliczana do noży, używa się jej prawie w ten sam sposób jak ciężkiej broni siecznej.

Szabla kawaleryjska: 25%, 1k8+1 plus mo. Bardzo ciężka, jednoręczna broń sieczna z zaostzoną z jednej strony, trochę zakrzywioną głównią. Chociaż nie jest już używana przez większość armii, stanowi standardowy dodatek do wielu mundurów.

Niezwykłe rodzaje broni

Opisana poniżej broń jest rzadko spotykana, jednak Badacze mogli ją otrzymać w spadku, kolekcjonować jako antyki czy natknąć się na nią podczas różnych wypraw.

Bolas: 10%, 1k4 plus oplątanie; podstawowy zasięg wynosi S x2 metrów, a maksymalny S x6 metrów. Zazwyczaj są to trzy ciężkie kulki połączone razem skórzanymi rzemieniami. Gdy się je rozkręci nad głową i celnie rzuci, broń owija się wokół nóg biegnącej ofiary, przewracając ją. Broni tej używają m.in. gauchos na argentyńskich pampasach. Krytycznie nieudany rzut powoduje bolesne obrażenia.

Bumerang bojowy lub myśliwski: 10%, 1k8; podstawowy zasięg wynosi S x5 metrów, a maksymalny S x10 metrów. Podane charakterystyki zakładają, że broń to bumerang bojowy lub myśliwski wielkości około metra. Większe wersje – mające do 2 metrów – używane przez australijskich aborygenów zadają obrażenia równe 1k10+2 WT. Chociaż również latają zakrzywionym torem, nie są tak skonstruowane, by wracać do rzucającego.

Długi bat: 5%, 1k3 lub oplątanie, zasięg 3 metry. Postać próbująca użyć bata, by oplątać swą ofiarę, musi wskazać w co chce trafić: w nogi, ręce, broń, głowę lub krtań itd. Jeśli uderzenie będzie celne, porównaj Siły walczących i zastosuj zasady *chwytu*. Chybieńie oznacza brak obrażeń.

Dmuchawka: 25%, 1 WT plus przebicie; podstawowy zasięg 15 metrów. Prymitywna broń składająca się z wydrążonej rury, z której podmuch powietrza wyrzuca strzałki, umoczone zazwyczaj w truciźnie lub środku usypiającym. Typowe dmuchawki mają prawie trzy metry długości. Czasami można spotkać też krótsze wersje, posiadające proporcjonalnie mniejszy zasięg ataku.

Garota: 15%, duszenie. Warunkiem użycia tej śmiertelnej broni jest podejście z tyłu do ofiary, która nie spodziewa się ataku. Jeśli atak będzie udany, zastosuj zasady dotyczące tonięcia.

Kusari: 20%, 1k2 plus przebicie; podstawowy zasięg wynosi S x2 metrów, a maksymalny S x4 metrów. Kusari, broń pochodzenia azjatyckiego, to rzucane, płaskie gwiazdki zrobione z metalu, posiadające rozmaite szpice, zadziory i ostre krawędzie. Można je nasączyć (przez zamoczenie) truciźnami lub narkotykami.

Nunchaku: 5%, 1k4 (x2). Nunchaku to broń azjatyckiego pochodzenia, która zazwyczaj składa się z pary pałek połączonych krótkim łańcuchem. Trudno się nią posługiwać, a krytyczne niepowodzenie zawsze powoduje jakieś mniejsze obrażenia.

Quoit: 25%, 1k6+1; podstawowy zasięg wynosi S x3 metrów, a maksymalny S x5 metrów. Płaskie, metalowe pierścienie używane jako broń w Indiach. Ich krawędzie są zaostrome, by powodować maksymalne obrażenia.

Pistolety

Pistolety to ulubiona broń wielu ludzi. Są śmiertelnie niebezpieczne na bliskie odległości, niedrogie, łatwe do zdobycia i nietrudne do ukrycia, a w razie konieczności szybko można się ich pozbyć.

Chociaż derringery oraz niektóre inne modele to jednostrzałowce, większość pistoletów jest bronią półautomatyczną. Wprawdzie pistolety półautomatyczne są bardziej delikatne i stąd częściej się zacinają, ale ich zaletą są magazynki wkładane bezpośrednio w rękojeść, pozwalające na szybsze ładowanie (np. w porównaniu z rewolwerami). Po wystrzeleniu amunicji większość rewolwerów trzeba otworzyć, następnie ręcznie wyrzucić łuski i potem jeden po drugim wsunąć naboje do oddzielnych komór. Pistolety półautomatyczne prawie zawsze posiadają jakieś zabezpieczenia, których rewolwerom nieodmiennie brakuje.

Większość krótkolufowych pistoletów półautomatycznych można nosić w naramiennej kaburze, dobrze ukrytej pod marynarką czy płaszczem. Długolufowa broń dużych gabarytów (np. kalibru .45) schowana w ten sposób zawsze pozostawia zauważalne wyrzuszenie materiału. Dlatego też rozsądną alternatywą wydaje się wetknięcie takiej broni z przodu czy z tyłu za pasek. Do małych pistoletów można używać również kabur na kostkę, ale nie zawsze bywa to wygodne.

Pistolety i rewolwery

Marka/Model	Kraj	Rok	Kaliber	Mechanizm	Ładowanie	Poj.	WT	Cena
Astra M1921	Hiszpania	1921	9 mm Largo	półautomat.	magaz.	8	8	\$30
Beretta M1915	Włochy	1915	.32 ACP/9 mm Glisenti	półautomat.	magaz.	7	8	\$25/\$30
Beretta M1918 (M 418)	Włochy	1919	.25 ACP	półautomat.	magaz.	8	6	\$20
Browning (FN) M1910	Belgia	1910	.32 ACP/.380 ACP	półautomat.	magaz.	7	8	\$25/\$30
Campo-Giro M1913-16	Hiszpania	1913	9 mm Largo	półautomat.	magaz.	8	8	\$30
Colt M1873 Rewolwer Armii	USA	1872	wiele rodzajów	obrot. – 1	bocz. ład.	6	10	\$30
Colt M1877 „Lightning”	USA	1877	.38 Colt	obrot.	bocz. ład.	6	10	\$25
Colt M1877 „Thunderer”	USA	1877	.41 Colt	obrot.	bocz. ład.	6	10	\$28
Colt Nowy Rew. Armii i Marynarki	USA	1892	.38 Colt/.41 Colt	obrot.	przes. bęb.	6	10	\$25/\$28
Colt Nowy Rew. Prokur. Okręg.	USA	1898	.38 Colt	obrot.	przes. bęb.	6	10	\$25
Colt Rewolwer Policyjny	USA	1905	.32 Colt Long/.38 S&W	obrot.	przes. bęb.	6	10	\$15/\$25
Colt M1908 Bezkurkowy	USA	1908	.25 ACP/.380 ACP	półautomat.	magaz.	6/7	6	\$20/\$30
Colt M1911 Pistolet	USA	1911	.45 ACP	półautomat.	magaz.	7	8	\$40
Colt M1917 Rewolwer U.S. Army	USA	1917	.45 Colt/.45 ACP	obrot.	przes. bęb./ład.	6	10	\$30
CZ Model 24	Czechosł.	1924	.380 ACP	półautomat.	magaz.	8	8	\$30
CZ Model 27	Czechosł.	1917	.32 ACP	półautomat.	magaz.	8	8	\$25
Enfield .38 No. 2 Mark I	Wlk. Bryt.	1927	.38 Webley	obrot.	otw. lufy	6	10	\$30
Japanese Type 26 Rewolwer	Japonia	1893	9 mm Type 26	obrot.	otw. lufy	6	10	\$25
Japanese M1904 Nambu	Japonia	1904	8 mm M1904	półautomat.	magaz.	8	8	\$25
Luger PO8 Pistolet	Niemcy	1908	9 mm Parabellum	półautomat.	magaz.	8	8	\$30
Mannlicher M1905	Argentyna	1905	7.65 mm Mann.	półautomat.	ładow.	8	8	\$25
Mauser „Broomhandle” M1912	Niemcy	1896	7.63 mm Mauser/9 mm	półautomat.	ładow.	10	8	\$25/\$30
Mauser M1910	Niemcy	1910	.25 ACP/.32 ACP	półautomat.	magaz.	9/8	8	\$20/\$25
Nagant M1895 Rewolwer	Rosja	1895	7.62 mm M95	obrot.	bocz. ład.	7	10	\$25
Remington Derringer (M95) Dwuluf.	USA	1866	.41 rimfire	dwustrzał.	otw. lufy	2	5	\$15
Savage M1907 Aut. Pist. Kieszonk.	USA	1907	.32 ACP	półautomat.	magaz.	8	8	\$25
Savage M1917 Pistolet	USA	1920	.32 ACP/.380 ACP	półautomat.	magaz.	10/9	8	\$15/\$25
Smith & Wesson .38 D.A. 2nd Model	USA	1880	.38 S&W	obrot.	otw. lufy	5	10	\$25
Smith & Wesson M1917 Rew. Armii	USA	1917	.45 Colt/.45 ACP	obrot.	przes. bęb./ład.	6	10	\$30
Smith & Wesson M1926 Rew. Wojsk.	USA	1926	.44 Special	obrot.	przes. bęb.	6	10	\$30
Star M1919 Pist. Kieszonkowy	Hiszpania	1919	.25 ACP	półautomat.	magaz.	8	6	\$20
Star Model A	Hiszpania	1924	9 mm Largo	półautomat.	magaz.	8	8	\$30
Walther Model 1	Niemcy	1908	.25 ACP	półautomat.	magaz.	6	6	\$20
Walther Model PP	Niemcy	1929	.32 ACP	półautomat.	magaz.	8	8	\$25
Webley Mark I	Wlk. Bryt.	1887	.455 Webley	obrot.	otw. lufy	6	10	\$30
Webley Mark II Model Policyj.	Wlk. Bryt.	1897	.38 S&W	obrot.	otw. lufy	6	10	\$25
Webley-Fosbery Rew. Automat.	Wlk. Bryt.	1901	.38 Colt Auto/.455 Webley	półautomat.	otw. lufy	8/6	10	\$50
Webley Automatic M1913	Wlk. Bryt.	1912	.455 Webley Auto	półautomat.	magaz.	7	10	\$40

Wszystkie pistolety i rewolwery w powyższej tabeli przedstawione są w porządku alfabetycznym wg Marki/Modelu. W kolejnych rubrykach zawarte są następujące informacje: kraj, w którym broń wyprodukowano; rok rozpoczęcia produkcji; kaliber broni; mechanizm działania; system ładowania; pojemność magazynka; wytrzymałość broni; przybliżona cena nowego egzemplarza. Należy nadmienić, że podstawowy zasięg ataku, szybkostrzelność, czas ładowania broni i jej zawodność różnią się w zależności od typu broni i używanej amunicji, o czym piszemy na str. 112-113.

KALIBER WYRAŻONY MIARĄ DŁUGOŚCI

Odnosi się do rozmiaru (i typu) amunicji wprowadzanej do komory naboowej określonej broni palnej (dla strzelb patrz **Kaliber wyrażony wagomiarem pocisku ołowianego kulistego**). Kaliber przedstawia się wartościami liczbowymi. Pierwsza z nich określa najmniejszą średnicę przewodu lufy, w której porusza się pocisk, i jest wyrażona w calach lub milimetrach. Druga liczba (występująca czasami i zazwyczaj oddzielona łącznikiem od pierwszej) pozwala zidentyfikować określony wzór, oznaczając czasami ładunek prochu czy nawet rok, w którym nabój pojawił się po raz pierwszy. Należy zwrócić uwagę, że większość broni palnych strzela amunicją tylko jednego typu. Na przykład, istnieją rozmaite naboje 9 milimetrów, ale każdy z nich jest inny i twoja

broń może strzelać tylko tymi, dla których została zaprojektowana. Przy niektórych broniach podanych w tabeli widnieje więcej niż jeden kaliber. Oznacza to tylko, że ten określony model został wyprodukowany w kilku różnych kalibrach, a nie, że może strzelać pociskami wszystkich wymienionych kalibrów. Próba użycia nieodpowiednich naboju może doprowadzić do tego, że broń zatnie się, zepsuje czy nawet eksploduje.

Wyjątkiem od powyższej reguły są pociski kalibru .22. Wiele karabinów i pistoletów tego kalibru może strzelać wszystkimi trzema powszechnie stosowanymi nabojami: *short*, *long* i *long rifle*.

KALIBER WYRAŻONY WAGOMIAREM POCISKU OŁOWIANEGO KULISTEGO

Stosowany dla oznaczenia kalibru strzelb (w USA nazywany *gauge*, w Anglii *bore*). Określa się go za pomocą wagomiaru wskazującego liczbę pocisków kulistych, które można wykonać z jednego funta angielskiego czystego ołowiu tak, aby każdy pocisk dokładnie pasował do danej lufy. Stąd im mniejsza liczba opisująca kaliber, tym większa i potężniejsza broń.

MECHANIZM

Typ mechanizmu napinającego: dźwigniowy, obrotowy, półautomatyczny itd. Warto zwrócić uwagę, że niektóre mechanizmy są szybsze od innych, które z kolei – choć wolniejsze – często bywają bardziej niezawodne.

AUTOMATYCZNY (AUTOMAT.): Znaczący „w pełni automatyczny”. Po naciśnięciu i przytrzymaniu języka spustowego broń strzela nieprzerwanie, aż zostanie on zwolniony lub wyczerpie się magazynek. Warto wiedzieć, że wiele karabinów i strzelb, a szczególnie pistoletów, jest nazywana „automatycznymi”, gdy w rzeczywistości są tylko półautomatyczne (patrz niżej). Z nielicznymi wyjątkami większość w pełni zautomatyzowanych broni tej dekady to karabiny maszynowe lub pistolety maszynowe.

ŁOKOWO-OBROTOWY (ŁOK.-OBROT.): Zazwyczaj spotykany w karabinach i niektórych strzelbach. Prosty i niezawodny, wymaga od strzelca wykonywania jedynie nieznacznych ruchów.

DWULUFOWY (DWULUF.): Broń dwulufowa, zazwyczaj strzelba. Działa podobnie do broni jednostrzałowej.

DŹWIGNIOWY (DŹWIGN.): Najczęściej spotykany w karabinach oraz w niektórych strzelbach. Mechanizm ten wymaga od strzelającego wykonywania znacznych ruchów.

BŁOKOWO-ŚLIZGOWY (BŁOK.-ŚLIZG.): Ten mechanizm, zwany czasami także ślizgowym, stanowi pierwsze rozwiązanie techniczne, jakie wprowadzono po wcześniejszych dźwigniowych konstrukcjach i jest powszechnie spotykany w karabinach i strzelbach. Nowe pociski są wsuwane do komory poprzez przesunięcia chwytu, który biegnie wzdłuż spodu lufy.

OBROTOWY (OBROT.): Mechanizm powszechnie stosowany w rewolwerach. Ruchomy bęben, który mieści 6 lub więcej komór z nabojami, obracając się ustawia kolejną komorę na osi lufy. Wśród rewolwerów możemy wyróżnić nowoczesne rewolwery samonapinające (obrot.) i starsze – pojedynczego działania (obrot.-1). Rewolwer pojedynczego działania jest prostszą konstrukcją, strzelającą wolniej. Wystrzał powoduje obrót bębna, ustawiając nowy nabój na pozycji do strzału, ale kurek trzeba naciągać ręcznie, zazwyczaj wznosząc go kciukiem. W rewolwerach samonapinających, oprócz automatycznego obrotu bębna, także wzniesienie i opuszczanie kurka następuje samoczynnie. Pozwala to użytkownikowi strzelać tak szybko, jak tylko potrafi naciskać spust, który w tego typu broni jest zwykle trochę „twardszy”.

PRZEŁĄCZNIK (PRZEŁĄCZ.): Wskazuje, że broń posiada przełącznik, który pozwala wybrać tryb pracy: w pełni automatyczny lub półautomatyczny.

PÓŁAUTOMATYCZNY (PÓŁAUTOMAT.): Odnosi się do broni, która mechanicznie lub dzięki ciśnieniu gazów prochowych zostaje przygotowana do następnego wystrzału (wyrzuca zużyte naboje, wprowadza nowe do komory i samoczynnie się napina) w taki sposób, że od strzelca wymaga się jedynie ponownego naciśnięcia spustu przy każdym strzale. Prawie wszystkie pistolety „automatyczne” są w rzeczywistości półautomatycznymi.

JEDNOSTRZAŁOWY (JEDNOSTRZ.): Konstrukcja najprostszego typu. Pojedynczy pocisk jest ładowany, a później wystrzeliwany. Przed oddaniem ponownego strzału należy usunąć zużyty nabój i włożyć nowy. Trzeba zaznaczyć, że większość dwulufowych strzelb to zasadniczo dwie jednostrzałowe bronie zainstalowane na jednym łożu.

ŁADOWANIE

Niemal każda broń jest ładowana w inny sposób. Niektóre metody są szybsze, inne oferują prostotę i niezawodność.

STANDARDOWA TAŚMA Z NABOJAMI (ST. TAŚMA): Taśmy – stosowane wyłącznie w broni automatycznej – są wykonane z mocnego, parcianego materiału lub metalowych ogniw z gniazdami na naboje. Zakładane do karabinów maszynowych umożliwiają prowadzenie ognia przez dłuższy czas. Stare taśmy z czasem ulegają zniszczeniu i wskutek tego broń może się zaciąć.

OTWIERANIE LUFY (OTW. LUFY): Stosuje się najczęściej w rewolwerach i strzelbach. Zamkniętą broń „przełamuje się w pół” na zawiasach. Lufa(y) przechyla się na dół, ukazując

komorę(y). Usuwa się puste łuski i na ich miejsce ręcznie wprowadza nowe naboje. Niektóre modele broni automatycznej wyrzucają zużyte łuski po otwarciu.

ŁADOWNIK (ŁADOW.): Te małe, metalowe zasobniki łączą po kilka naboji. Różnią się od magazynków, z którymi są często mylone. Ponieważ zapewniają szybką możliwość przeładowania nie nabitej broni, używa się ich najczęściej w półautomatycznych pistoletach i niektórych karabinach. Chociaż ładowniki są integralną częścią konstrukcji danej broni, nie są niezbędne, by z niej wystrzelić. Pojedyncze naboje można także załadować bezpośrednio do komory i posługiwać się całością jak jednostrzałówką.

MAGAZYNEK BĘBNOWY (BĘB.): Jest to magazynek (patrz niżej) w kształcie bębna, mieszczący większą liczbę naboików.

MAGAZYNEK (MAGAZ.): W tym przypadku magazynek można zdefiniować jako mały, metalowy zasobnik (w kształcie pudełka), w którym ulokowana jest amunicja, wkładany do danej broni. W przeciwieństwie do broni strzelającej nabojami umieszczonymi w ładownikach, broń strzelająca amunicją pobieraną z magazynków posiada zazwyczaj automatyczne zabezpieczenie, które uniemożliwia wystrzał, gdy w jej wnętrzu nie ma magazynka. W efekcie nie da się wypalić nawet z broni z nabojem w komorze, ale pozbawionej magazynka. Podobnie jak w przypadku ładowników, można zaopatrzyć się w kilka zapasowych magazynków i nosić je przy sobie. Pozwala to na szybkie uzupełnienie amunicji w razie potrzeby. Magazynki pistoletowe zazwyczaj wsuwa się w kolbę broni.

Wiele karabinów, strzelb i innych broni posiada niewymienne magazyny. Tego typu broń strzelecka została określona w zestawieniach jako z „ładowaniem bocznym”. Jedynie posługiwanie się bronią strzelającą magazynkami wymiennymi – oznaczoną symbolem „magaz.” – umożliwia wykorzystanie szybkiego ładowania.

BOCZNE ŁADOWANIE (BOCZ. ŁAD.): Jest to wolniejsza metoda, która wymaga wkładania naboiki jeden po drugim w mały otwór znajdujący się z boku broni. Chociaż większość karabinów i strzelb ładowanych tym sposobem automatycznie wyrzuca łuski, w rewolwerach o ładowaniu bocznym trzeba je usuwać ręcznie.

KRÓTKA TAŚMA Z NABOJAMI (KR. TAŚMA): Do karabinów maszynowych. Używa się ich czasem zamiast taśm standardowych. Krótkie taśmy łatwiej zamocować w karabinie, a ponieważ zawierają mniej pocisków, broń rzadziej się zacina.

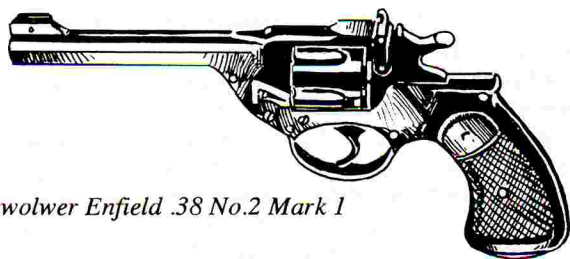
PRZESUNIĘCIE BĘBNA (PRZES. BĘB.): Rozwiązanie konstrukcyjne spotykane tylko w rewolwerach, umożliwiające przesuwanie całego bębna na zawiasach. Pozwala to szybko wyrzucić na zewnątrz zużyte łuski, a puste komory załadować kolejno świeżymi nabojami.

POJEMNOŚĆ

Maksymalna liczba naboiki, którą normalnie mieści w sobie dana broń palna. Warto wspomnieć, że dla bezpieczeństwa rewolwery powinno się nosić w taki sposób, by komora znajdująca się pod iglicą była pusta. Zmniejsza to ryzyko wypadku, ale redukuje zarazem pojemność broni o jeden nabój. Konstrukcja większości innych broni (z wyjątkiem jednostrzałówek) pozwala na włożenie do komory dodatkowego naboiki i tym samym zwiększenie pojemności broni. Nie jest to jednak bezpieczne.

WYTRZYMAŁOŚĆ

Jest to wskaźnik trwałości danej broni. Broń doznaje uszkodzeń (mierzonych Wytrzymałością) zazwyczaj tylko wtedy, gdy używa się jej jako pałki lub blokuje się nią jakieś potężne uderzenie. Jeśli uszkodzenia przekroczą jej Wytrzymałość, to zależnie od sytuacji broń może ulec zniszczeniu lub stać się bezużyteczna do czasu wykonania odpowiednich napraw.

Revolver Enfield .38 No.2 Mark 1

SPECJALNA AMUNICJA

Pociski z wydrążonym wierzchołkiem – zwane także dum-dum – są stosowane obecnie w myślistwie i szczególnie nadają się do pistoletów. Po uderzeniu w cel kula deformuje się, powodując obrażenia ciała większe o +2 WT. Przy trafieniu w cel opancerzony wydrążony wierzchołek rozpada się jednak, dzięki czemu rzeczywiste obrażenia są równe jedynie połowie wylosowanej liczby. Choć użycie amunicji tego typu do celów wojskowych zostało zakazane na mocy Konwencji Genewskiej, myśliwi i agencje detektywistyczne nadal darzą ją względami.

Istnieje również amunicja, w której stosuje się pocisk ze ściętym wierzchołkiem. Tępy czubek takiego naboju powoduje powstanie obrażeń większych o +2 WT. Ponieważ jednak jego kształt jest balistycznie niestabilny, zasadniczo zmniejsza to o połowę podstawowy zasięg strzału.

OPCJE

Niektóre pistolety wojskowe są tak skonstruowane, że można do nich dołączyć kolbę, przekształcając je w „półkarabin”. W ten sposób podwaja się ich podstawowy zasięg ataku, ale strzelec, by trafić w cel, musi używać umiejętności *karabin*.

Chociaż istnieją już tłumiki – zarówno produkowane na sprzedaż, jak i domowej roboty – to jednak większość z nich ma prymitywną konstrukcję. Są one nieskuteczne w przypadku broni strzelającej pociskami z prędkością początkową przekraczającą 300 m/s, a także rewolwerów, w których przy oddawaniu strzałów hałasuje obracający się bęben. Najbardziej nadają się do wykorzystania w pistoletach półautomatycznych kalibru nie większego niż .45. Broń z tłumikiem nie jest jednak tak cicha, jak niektórzy myślą, a dźwięk wydobywający się z „wytłumionej” .45, z której strzelano w drugim pokoju, brzmi „jakby ktoś rzucił słownik na blat biurka”. Tłumiki zmniejszają podstawowy zasięg strzału o połowę i powodują szybkie zanieczyszczenie lufy gromadzącym się w niej wypalonym prochem. Poza tym raczej szybko tracą swe właściwości sprawiając, że hałas z każdym strzałem staje się głośniejszy. Większość jest bezużyteczna już po 25+1k10 strzałach.

Wybrane pistolety

ASTRA M1921

M1921, którego konstrukcja bazuje na modelu Camp-Giro M1913-16, jest wyjątkowy, ponieważ jego komorę nabojo-wą przystosowano do strzelania amunicją pistoletową 9 milimetrów Browning Long, 9 milimetrów Glisenti, 9 milimetrów Largo i 9 milimetrów Parabellum oraz nabojami .38 Super Auto (pociski Glisenti i Parabellum blokują się od czasu do czasu w zużytych egzemplarzach). Od 1921 roku Astry stają się standardową bronią boczną hiszpańskiej armii.

Wersja Model M, która pojawiła się w latach 30. była przystosowana do amunicji .45 ACP i posiadała przełącznik pozwalający używać jej jako broni w pełni automatycznej. Duży odrzut prawie uniemożliwia jej kontrolowanie.

COLT .45 AUTOMATIC M1911

Ten popularny pistolet wprowadzony do produkcji w roku 1911 jest dostępny w wersjach M1911 oraz M1911A1, różniących się jedynie tym, że druga z nich posiada bezpiecznik. Na całym świecie wyprodukowano miliony egzemplarzy tej broni. Używano ich w licznych wojnach, służyły siłom stojącym na straży prawa, a także osobom cywilnym. Wykorzystując potężną amunicję .45 ACP, pistolet ten ma doskonałą siłę rażenia. Posiada magazynek na siedem nabo-umieszczony w kolbie. Jest nadzwyczaj niezawodny – nawet w niesprzyjających warunkach

REWOLWER SAMONAPINAJĄCY COLT M1877

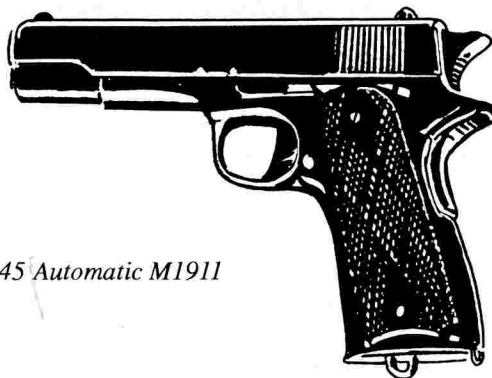
W latach 1877-1909 wyprodukowano ten model w liczbie ponad 165 000 egzemplarzy. Wytwarzano go w dwóch wersjach: .38 Lightning (Błyskawica) oraz .41 Thunderer (Gromowładca). Większość posiadała kratkowany, palisandrowy chwyt niebieskawego koloru, chociaż niektóre były niklowane. Długość lufy sięgała od 4 do 25 centymetrów. Pomimo popularności, jaką cieszyła się ta broń, mechanizm samonapinający, który w niej zainstalowano, był nadmiernie skomplikowany i zawodny, a czasami psuł się do tego stopnia, że rewolwer strzelał tak jakby był skonstruowany z systemem pojedynczego działania.

WOJSKOWY REWOLWER POJEDYNCZEGO DZIAŁANIA COLT M1873

Ten rewolwer z mechanizmem pojedynczego działania, znany także jako „Peacemaker” (Rozjemca) czy „Frontier Six-Shooter” (Graniczny Sześciostrzałowiec), to klasyczna broń Dzikiego Zachodu. Typowym kalibrem był .45, ale rewolwer produkowano także w innych wersjach, do nabo-ów .22 rimfire i większych. W modelach cywilnych najpowszechniej stosowano lufę o długości 12 centymetrów, w kawaleryjskich o długości 19 centymetrów, zaś słynny model „Buntline Special” odznaczał się robioną na zamówienie lufą długości 30 centymetrów. Rewolwer M1873 produkowano do 1940 roku. Był powszechnie używaną bronią boczną w wojsku, w instytucjach strzegących poszanowania prawa oraz w sektorach cywilnych.

PISTOLET MAUSER „BROOMHANDLE”

Półautomatyczny „Broomhandle” (kij od miotły), który był jednym z najbardziej charakterystycznych pistoletów, jakie kiedykolwiek wyprodukowano, wziął swoją nazwę od

Colt .45 Automatic M1911

*Pistolet Mauser
„Broomhandle”*

wąskiego, drewnianego chwytu, jaki posiadał. Pojawił się na rynku w roku 1896 i od tego czasu był stale udoskonalany. Ponieważ produkowano go w kilku różnych krajach, strzelał różną amunicją, włącznie z 9 milimetrów Parabellum i .45 ACP (wersja chińska). Wersję hiszpańską tej broni – Astra M900 – wprowadzono do obrotu w roku 1928. Większość egzemplarzy posiada kolbę, którą można oprzeć o ramię podczas oddawania strzału.

Ponieważ smukły chwyt jest zbyt mały, by pomieścić magazynek, zainstalowano go z przodu osłony języka spustowego. „Broomhandle” okazał się drogi i niewygodny w obsłudze, dlatego jeszcze przed rozpoczęciem I wojny światowej przeszedł na wyposażenie wojsk pomocniczych. W latach 1920. używają go głównie przedstawiciele instytucji strzegące poszanowania prawa i oddziały ochrony.

PISTOLET P08 LUGER

Tego słynnego półautomatycznego pistoletu kalibru 9 milimetrów Niemcy używali w czasie I wojny światowej. Zastąpił on Mausera „Broomhandle” i pozostawał w służbie zarówno w tej, jak i w następnej dekadzie. Jedyną wadą tej wygodnej broni była wrażliwość na zabrudzenia, do jakich często dochodziło na polu bitwy.

Pistolet wyprodukowano w wielu wersjach, z lufą długości od 10 do 30 centymetrów. W modelach o dłuższej lufie, zamiast standardowego magazynka o pojemności 8 naboji, instalowano „ślimakowy” bęben na 32 naboje. Wiele lugerów posiadało również kolby do opierania broni o ramię podczas oddawania strzału.

DWULUFOWY REMINGTON DERRINGER M95

W latach 1866-1935 wyprodukowano ponad 150 000 egzemplarzy tej klasycznej dwulufowej broni. M95 posiada parę gładkich luf ułożonych jedna nad drugą, a każda z nich strzela amunicją .41 rimfire short round. Chociaż, niestety, nie da się wypalić z obydwu równocześnie, oba strzały można z łatwością oddać w czasie jednej rundy. Jest to broń raczej mało celna, o podstawowym zasięgu równym 3 metry.

Pierwszego derringera skonstruował około roku 1850 rusznikarz z Filadelfii Henry Deringer. Projekt skopiowało wielu wytwórców, którzy z troszczyli się także o zachowanie nazwy, by uniknąć potem trudności ze znakiem handlowym.

REWOLWER AUTOMATYCZNY WEBLEY-FOSBERY

Ten model Webleya jest bronią unikatową, ponieważ do obracania bębna wykorzystuje siłę własnego odrzutu, co czyni go jedynym półautomatycznym rewolwerem na rynku. Mimo że projekt odrzuciła brytyjska armia, broń produkowano do roku 1939, w kalibrach .38 i .455. Webley-Fosbery lubi się zacinąć, jeśli nie jest należycie czyszczony. W przeciwieństwie do większości rewolwerów, posiada bezpiecznik.

Karabiny

Karabiny są zazwyczaj bronią potężniejszą od pistoletów. Mają większą siłę rażenia oraz lepszy zasięg, a kolba zapewnia pewniejsze celowanie. Ich kaliber sięga od .22 do .45, a nawet więcej. Wiele karabinów produkowanych jest w mniejszych wersjach (konstruowanych pierwotnie dla kawalerii), zwanych karabinkami, które charakteryzują się krótszą lufą oraz mniejszą kolbą i pojemnością magazynka. Podstawowy zasięg karabinka wynosi zazwyczaj 3/4 zasięgu normalnego karabinu. Oprócz prostych modeli jednostrzałowych istnieją karabiny o różnych mechanizmach napinających, ładowane w rozmaity sposób. Konstrukcje dźwigniowe pojawiają się po raz pierwszy w połowie XIX wieku; blokowo-ślizgowe są późniejszą odmianą, pozwalającą na pewniejsze celowanie podczas napinania. Kolejny stopień rozwoju techniki stanowią karabiny tłokowo-obrotowe używane przez wojsko w tym stuleciu. Są wytrzymałe, a ich obsługa wymaga od strzelca wykonywania jedynie nieznacznych ruchów. Na początku XX wieku pojawiają się także karabiny półautomatyczne. Pozwalają one na szybsze prowadzenie ognia, ale ich mechanizmy są bardziej wrażliwe na zabrudzenia i łatwiej się zacinają.

Większość karabinów skonstruowano dla potrzeb wojska i dopiero później pojawiły się na rynku ich wersje myśliwskie lub sportowe. Wyjątek stanowią karabiny kalibru .22, które można zaliczyć do dwóch kategorii: niedrogich ekonomicznych karabinów dla początkujących oraz krańcowo drogich karabinów snajperskich, zazwyczaj jednostrzałowych i daleko bardziej kosztownych niż wiele skomplikowanych konstrukcji.

SPECJALNA AMUNICJA

Amunicja z wydrążonym albo ściętym wierzchołkiem – podobna do tej, którą stosuje się w pistoletach – jest dostępna tylko dla mniejszych karabinów o kalibrze nie przekraczającym .30. Jej przydatność dla potężniejszej broni jest nikła na skutek dużej prędkości, jaką osiągają pociski. Amunicja z wydrążonym wierzchołkiem powoduje obrażenia większe o +2 WT, ale przy uderzeniu w opancerzony cel wynoszą one jedynie połowę wartości ustalonej w wyniku testu. Uszkodzenia ciała przy trafieniu pociskiem ze ściętym czubkiem również są większe o +2 WT, ale podstawowy zasięg strzału zmniejsza się o połowę.

OPCJE

Większość wojskowej broni palnej jest fabrycznie wyposażona w uchwyt do zamocowania bagnetu. Efektywne posługiwanie się bagnetem wymaga posiadania umiejętności *włóczenia* (wartość początkowa 15%), przy czym atak i parowanie są traktowane jako oddzielne umiejętności, które można później niezależnie zwiększać. Obrażenia zadawane przez bagnety wynoszą 1k8+1+mo (istnieje możliwość przebicia). Niektóre bagnety są na tyle małe, że można je odłączyć i wykorzystać w walce jako noże.

Karabin Winchester

Zastosowanie celownika teleskopowego pozwala na precyzyjniejsze celowanie, podwajając podstawowy zasięg ataku. Wykorzystując tę opcję można jednak oddać tylko jeden strzał w rundzie. Oparcie karabinu o konar drzewa czy inny stabilny przedmiot także podwaja zasięg. Połączenie obu powyższych opcji zwiększa zasięg czterokrotnie. Należy dodać, że celowniki teleskopowe są delikatne i ich ustawienie może się łatwo zmienić.

Niektóre powszechnie używane karabiny

KARABIN LEE-ENFIELD MARK III

Ten brytyjski karabin zastąpił przestarzałą serię Lee-Metford. Strzela się z niego nabojami .303 British. Podobnie jak mauser, charakteryzuje się sprawnie działającym mechanizmem tłokowo-obrotowym, ale przewyższa je pojemnością magazynka, mieszczącego 10 naboji. Podczas I wojny światowej Mark III był najczęściej używanym karabinem firmy Lee-Enfield.

KARABIN MAUSER M1898

Ten karabin był następcą modelu M1888 i stał się niedoścignutym wzorem konstrukcji tłokowo-obrotowych. Produkowano go w dwóch wersjach, jako karabin i karabinek. Wykorzystywał potężną amunicję kalibru 7,92 milimetra Mauser. Przechowywano ją w ładownikach po 5 pocisków, co umożliwiało szybkie przeładowywanie broni. Można było na niego nasadzić bagnet jakiegokolwiek typu, włącznie ze słynnym „rzeźnickim nożem”.

Karabin ten produkowano w olbrzymich ilościach i okazał się tak samo skuteczny w polowaniach na grubego zwierzę, jak i w działaniach zbrojnych podczas wojny. Podstawowy projekt Mausera skopiowano w wielu krajach.

Lee-Enfield Mark I

RUSZNICA MAUSER T-GEWEHR

Rusznica ta, znana także jako M1918, była jednostrzałową kalibru 13 milimetrów, wyposażoną w mechanizm tłokowo-obrotowy. Stanowiła większą odmianę standardowego karabinu Mausera w wersji wojskowej. Była pierwszą bronią tego typu. Wystrzelony z niej pocisk potrafił przebić pancerz czołgowy stosowany w tamtych czasach (grubość 25 i więcej milimetrów).

KARABINY MONDRAGON M1908 I M1915

Mondragon jest jednym z pierwszych karabinów półautomatycznych, który znalazł praktyczne zastosowanie. Skonstruował go meksykański rusznikarz Manuel Mondragon, jednak pierwsze egzemplarze wyprodukowały szwajcarskie zakłady SIG. Karabin był wykorzystywany w armii meksykańskiej (wersja wykorzystująca amunicję kalibru 7 mm Mauser) i niemieckiej (wersja przystosowana do amunicji 7,5 mm M11).

Z M1915 można było prowadzić ogień selekcyjny, bo broń ta mogła strzelać jako karabin w pełni automatyczny bądź półautomatyczny. Wersje stosowane w lotnictwie wyposażano w bęben z 30 nabojami. Lżejsza odmiana tej broni, zaopatrzona w magazynek z 20 nabojami, na polu bitwy okazała się jednak zbyt delikatna i podatna na uszkodzenia.

KARABIN REMINGTON ROLLING BLOCK

Rolling Block (broń z obracającym blokiem, wyprodukowana po raz pierwszy w roku 1867) był prostym, wytrzymałym, niezawodnym jednostrzałowym karabinem. W rozmaitych

Karabiny

Marka/Model	Kraj	Rok	Kaliber	Mechan.	Ładow.	Pojemn.	WT	Cena
Franc. M1916 Karabin/Karabinek	Francja	1916	8 mm Lebel	tłok.-obrot.	ładow.	5	12/11	\$50
Japoń. Type 38 Arisaka Kar./Karabinek	Japonia	1905	6,5 mm Type 38	tłok.-obrot.	ładow.	5	12/11	\$50
Lee-Enfield Mark III Karabin	Wlk. Bryt.	1907	.303 British	tłok.-obrot.	magaz.	10	12	\$50
Lee-Metford Mark I Kar./Karabinek	Wlk. Bryt.	1888	.303 Metford	tłok.-obrot.	magaz.	8/6	12/11	\$50
Mannlicher Carcano M1891 Kar./Karab.	Włochy	1891	6,5 mm M91-95	tłok.-obrot.	ładow.	6	12/11	\$50
Marlin M1893 Kar./Karab. dźwigniowy	USA	1893	.30-30	dźwign.	bocz. ład.	10/7	9/8	\$50
Mauser M1893 Karabin/Karabinek	Hiszpania	1893	7 mm Mauser	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Mauser M1898 Karabin/Karabinek	Niemcy	1898	7,92 mm Mauser	tłok.-obrot.	ładow.	5	12/11	\$50
Mauser M1903	Turcja	1903	7,65 mm Mauser	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Mauser M1909 Karabin	Argentyna	1909	7,65 mm Mauser	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Mauser M1912	Meksyk	1912	7 mm Mauser	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Mauser Standard Model 99	Niemcy	1920	7 mm/7.92 Mauser	tłok.-obrot.	bocz. ład.	5	12	\$50
Mauser T-Gewehr M1918 Rusznica	Niemcy	1918	13 mm	tłok.-obrot.	bocz. ład..	1	13	\$100
Mondragon M1908 Karabin	Meksyk	1908	7 mm Mau/7,5 mm M11	przełęcz.	ładow/magaz/bęb.8/20/30	11		\$75
Mosin Nagant M1891 Kar./Dragoon (Karab.)	Rosja	1891	7,62 mm Spitzer	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Remington Rolling Block Karabin	USA	1867	różne	jednostrz.	bocz. ład.	1	12	\$15-\$20
Remington Model 14A Blok-ślizg. karabin	USA	1912	.25/.30/.32 Remington	blok.-ślizg.	bocz. ład.	5	10	\$35
Repetier M95 Karabin/Karabinek	Austria	1895	8 mm M95	tłok.-obrot.	ładow.	5	12/11	\$50
Savage Model 99A Dźwign. Karabin	USA	1899	.30-30/inne	dźwign.	bocz. ład.	5	8	\$50
Springfield M1903 Karabin	USA	1903	.30-06	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Schmidt Rubin M1911 Kbn./Kbnk.	Szwajcaria	1911	7,5 mm M11	tłok.-obrot.	magaz.	6	12/11	\$50
U.S. M1917 Mag „Enfield” Karabin	USA	1917	.30-06	tłok.-obrot.	ładow.	5	12	\$50
Winchester M1894 Karabin/Karabinek	USA	1894	.30-30	dźwign.	bocz. ład.	6/4	9/8	\$50
Winchester M1895 Karabin	USA	1895	.30-06/. 303 British	dźwign.	bocz. ład.	4/5	9	\$50
Winchester Model 54 Karabin	USA	1925	.30-06	tłok.-obrot.	bocz. ład.	5	12	\$50

kalibrach wytwarzano go aż do roku 1934. Broń ta (wyprodukowano jej miliony) znalazła się na standardowym wyposażeniu armii Danii, Szwecji, Norwegii, Egiptu, Hiszpanii i Argentyny. Była dostępna jako karabin i karabinek. W wersji wojskowej można zainstalować bagnet. Z Rolling Bloc-ka można strzelać amunicją bezdymną .22 albo .303 British. Na bazie tego modelu Remington produkował też strzelby kalibru 16 i 20.

KARABIN M1903 „SPRINGFIELD”

Ten wytrzymały karabin łukowo-obrotowy, będący na stałym wyposażeniu oddziałów amerykańskich walczących podczas I wojny światowej, był dokładną kopią Mausera M1898. Po 1906 roku standardową amunicją do „Springfielda” stały się naboje kalibru .30-06, umieszczane w ładownikach po 5 sztuk. Broń ta posiada krótką lufę, która ma tylko 61 centymetrów długości. Karabiny „Springfield” wciąż są w cenie wśród strzelców wyborowych.

KARABIN WINCHESTER M1895

Ten popularny model produkowano w latach 1895-1931. Jeden z jego egzemplarzy znalazł się m.in. wśród rozlicznych winchesterów, jakie na polowanie do Afryki zabrał ze sobą prezydent USA Theodore Roosevelt. Od innych konstrukcji dźwigniowych M1895 różni się tym, że zamiast zwyczajowego wymiennego cylindrycznego magazynka umieszczonego poniżej lufy, umieszczono w nim magazyn przesunięty w stronę osłony języka spustowego. Zmniejsza to pojemność karabinu do 4 naboń (lub pięciu w wersji strzelającej amunicją kalibru .303 British). Podczas pierwszej wojny światowej broń tę produkowano także dla władz rosyjskich (kaliber 7,62 Spitzer) i była to jedyna jej odmiana, która wykorzystywała ładowniki zamiast bocznego ładowania.

M1895 miał lufę w standardowych długościach 76 centymetrów, 71 centymetrów i 61 centymetrów, choć istniały też modele wyposażone w niewygodną lufę długości 91,5 centymetra (wersja o dalekim zasięgu) i w lufę długości 56 centymetrów (karabinek). Karabinki są przystosowane jedynie do strzelania amunicją kalibru .30-30, .30-06 albo .303 British. Większość wersji wojskowych Winchestera M1895 posiada uchwyt na dwudziestocentymetrowy bagnet.

Karabin Springfield M1903

Strzelby

Strzelby są sukcesorami prymitywnych śrutówek i nie były traktowane jako broń wojskowa do czasu, gdy na przełomie wieków armia USA wykorzystywała je podczas działań zbrojnych w filipińskiej dżungli. Broń ta jest dostępna w wersjach sportowych, wojskowych i policyjnych.

Strzelba ma daleko mniejszy zasięg niż karabin, za to strzela raczej ładunkiem ołowianego śrutu niż pojedynczą kulą. Jest szczególnie groźna na małą odległość. Dwulufowe strzelby mogą strzelać dwoma ładunkami równocześnie, zadając w ten sposób podwójne obrażenia. Broń z krótszą

lufą ma tendencję do rozrzutu, co zwiększa jej skuteczność na małe odległości, ale zmniejsza, gdy cel jest daleko.

Strzelba jest jedno- lub dwulufową bronią, otwieraną na zawiasach w celu ponownego naładowania. Modele dźwigniowe i blokowo-ślizgowe mogą pomieścić więcej ładunków, ale częściej się zacinają. Istnieją także wersje półautomatyczne, które do wystrzału, wyrzucenia zużytej łuski i wprowadzenia nowego pocisku do komory wymagają jedynie naciśnięcia spustu. Kaliber strzelb określa się częściej wagomiarem pocisku ołowianego kulistego niż miarą długości. Dlatego też im mniejszy kaliber, tym większa i potężniejsza strzelba.

Browning Automatic

SPECJALNA AMUNICJA

Można używać różnych typów śrutu, począwszy od ciężkiego grubego śrutu 00, do drobnego śrutu na ptaki, przypominającego proch. Lite kule – zwiększające podstawowy zasięg broni – także są dostępne. Podając w tabelach obrażenia, jakie zadają strzelby, przyjęto założenie, że broń jest naładowana najcięższym śrutem (zazwyczaj 00). Polując na ptactwo strzela się śrutem lżejszym. Taki lekki śrut powoduje jedynie połowę obrażeń zadawanych normalnie. Śrut średniej wielkości zadaje trzy czwarte normalnych obrażeń.

Amunicję z soli kamiennej preferują ci, którzy chcą, żeby postrzał był bolesny, ale nie śmiertelny. Tego typu ładunek powoduje jedynie połowę obrażeń, jakie normalnie zadaje określona broń, zaś trafiony musi wykonać test KON x5 lub będzie niezdolny do działania na skutek dotkliwych oparzeń. Warto zwrócić uwagę, że tekturowe łuski normalnie stosowanych nabojów lubią pęcznieć pod wpływem wilgoci i dlatego powtarzalne modele strzelb mogą się zacinać. Istnieją też pociski z metalowymi łuskami, są jednak cięższe, droższe i stają się dostępne dopiero od końca wojny amerykańsko-hispańskiej.

OPCJE

Wiele popularnych strzelb produkuje się w wersjach tzw. „riot” (organów ścigania) i „trench” (frontowej). Wersje „riot” mają zazwyczaj kaliber 12 i krótkie lufy długości 46-51 centymetrów. Z reguły są to konstrukcje blokowo-ślizgowe, chociaż w tej wersji można nabyć również dźwigniowy Winchester M1901 i półautomatyczny Remington 11A.

Wersje „trench” powstały w USA przed wybuchem pierwszej wojny światowej. Do pierwszych modeli tej klasy należały Winchester M1897 i M1912, będące strzelbami blokowo-ślizgowymi kalibru 12. Wyposażono je w 50-centymetrowe lufy oraz uchwyt na bagnet. W publicznym obrocie są dostępne od 1918 roku. Obrzyny domowej roboty mogą mieć nawet jeszcze krótsze lufy, co bardziej zwiększa rozrzut. Chcąc łatwiej ukryć broń pod połami płaszcza, czasem usuwa się także kolby. Zasięg strzału oraz szanse trafienia ze strzelby o krótkiej lufie są inne niż dla broni o lufie standardowej. Dla wersji typu „riot” i „trench” o 50-centymetrowych lufach zmniejsz podstawowy zasięg ataku o jedną trzecią i zwiększ szansę trafienia o 5 punktów. Jeszcze krótsze lufy mogą redukować zasięg do połowy i poprawiać trafienie o 10 punktów.

Strzelby

Marka/Model	Kraj	Rok	Kaliber	Mechanizm	Ładowanie	Poj.	WT	Cena
Browning Automatic Strzelba	USA	1900	12/16	półautomat.	bocz. ład.	4	10	\$55
Greener Far-Killer Model	USA	1893	8/10/12	dwuluf.	otw. lufy	2	12	\$40-\$45
Ithaca Auto and Burglar Strzelba	USA	1921	20	dwuluf.	otw. lufy	2	10	\$35
Remington M1894 Dubeltówka	USA	1894	10/12/16	dwuluf.	otw. lufy	2	12	\$40-\$45
Remington M1889 Dubeltówka	USA	1889	10/12/16	dwuluf.	otw. lufy	2	12	\$40-\$45
Remington Model 11A	USA	1905	12/16/20	półautomat.	bocz. ład.	5	10	\$60
Remington Model 10A	USA	1907	12	blok.-ślizg.	bocz. ład.	5	10	\$45
Savage Model 620 Blok-ślizg.	USA	1927	12/16/20/410	blok.-ślizg.	bocz. ład.	5	10	\$45
Savage Model 720 Autoloader Strzelba	USA	1930	12/16	półautomat.	bocz. ład.	4	10	\$60
Winchester M1887 Dźwigniowy	USA	1887	10/12	dźwign.	bocz. ład.	5	8	\$50
Winchester M1897 Blok-ślizg.	USA	1897	12/16	blok.-ślizg.	bocz. ład.	5	10	\$45
Winchester M1901 Dźwign.	USA	1901	12	dźwign.	bocz. ład.	5	8	\$50
Winchester M1911 Półautomat.	USA	1911	12	półautomat.	bocz. ład.	5	10	\$60
Winchester M1912 Blok-ślizg.	USA	1912	12/16/20/28	blok.-ślizg.	bocz. ład.	5	10	\$70

Wybrane strzelby

REMINGTON M1889

Ostatni model z serii, którą zapoczątkował M1883. Ta dwulufowa strzelba z wystającymi kurkami jest dostępna w wersjach o kalibrze 10, 12 i 16, z lufą o długości 81 i 71 centymetrów. Do 1909 roku, kiedy to zaprzestano produkcji, wyprodukowano ponad 37 500 egzemplarzy tej broni.

STRZELBA WINCHESTER M1887 I M1901

Ta charakterystyczna kurkowa strzelba z mechanizmem dźwigniowym była popularna pomimo jej dziwnego, a nawet brzydkiego wyglądu. Wyprodukowano dwa modele – M1887 o kalibrze 10 i 12 na proch czarny oraz M1901 o kalibrze 10 na proch bezdymny; oba posiadają cylindryczne pięciostrzałowe magazyny. W 1898 strzelby te stały się dostępne również w wersji „riot” o krótkiej lufie. Lufy normalnej broni miały długość 81 i 76 centymetrów. Do chwili zaprzestania produkcji w roku 1920 wyprodukowano 75 000 sztuk obu modeli. Były to jedyne odmiany winchesterów kalibru 10, jakie kiedykolwiek skonstruowano.

STRZELBA WINCHESTER M1897

Ta konstrukcja miała zastąpić pełen usterek M1893 i osiągnęła olbrzymi sukces rynkowy. Tę blokowo-ślizgową strzelbę z wystającym kurkiem wyprodukowano w latach 1897-1957 w ponad milionie egzemplarzy. Jako popularna broń myśliwska znalazła rozliczne zastosowania w sektorze cywilnym. Tysiące sztuk wersji „trench” używało wojsko, zaś liczne egzemplarze „riot” sprzedano agencjom stojącym na straży prawa. Wersje myśliwskie posiadają lufę o długości wahającej się w przedziale pomiędzy 66 a 76 centymetrów, podczas gdy „riot” i „trench” mają lufy 50-centymetrowe. Wersja „trench” charakteryzuje się wentylacyjną osłoną lufy oraz uchwytem na bagnet. Wszystkie odmiany M1897 posiadają pod lufą cylindryczne magazyny, mogące pomieścić 5 nabojów, i mają kaliber 12 i 16.

STRZELBA WINCHESTER M1912

Ta powszechnie stosowana broń (dźwigniowa, bezkurkowa) była budowana w odmianach o kalibrze 12, 16 i 20 (28 w 1934 roku). Wersje „riot” i „trench” wyprodukowano po

raz pierwszy w roku 1918. Po zakończeniu wojny wersja „riot” jest dość często spotykana, natomiast „trench” należy specjalnie zamówić. M1912 produkowano do 1980 roku.

Pistolety maszynowe

Skonstruowanie pistoletu maszynowego – w pełni automatycznej broni ręcznej – w znacznym stopniu wymusiła wojna. Broń ta wykorzystywała amunicję pistoletową, a wiele modeli posiadało przełączniki umożliwiające strzelanie w trybie półautomatycznym lub w pełni automatycznym. W 1915 roku pojawił się włoski Villar Perosa kaliber 9 milimetrów. Pierwsze niemieckie Bergmanny zaczęto wykorzystywać dopiero pod koniec wojny. Słynny Thompson kaliber .45 po raz pierwszy trafił na rynek w roku 1921.

Duża szybkostrzelność pistoletu maszynowego wymagała konstrukcji o zwiększonej pojemności amunicji. Stosowano zwykle magazynki lub magazynki bębnowe rozmaitej wielkości. Niektóre mogły pomieścić 50, a nawet 100 naboji – większe bębny są wyjątkowo ciężkie i niewygodne.

Przepisy federalne dotyczące używania broni w pełni automatycznych zostały uregulowane dopiero w 1934 roku. Agencje strzegące prawa i wielu prywatnych ochroniarzy często korzystało z Thompsonów, które były także ulubioną bronią gangsterów oraz przemytników alkoholu. Ogłoszenia w czasopismach dotyczące broni pokazywały kowboja w skórzanych legginsach, jadącego konno z groźnym czarnym Thompsonem na podorędziu, gotowego powstrzymać każdego potencjalnego koniokrada.

Niektóre pistolety maszynowe

BERGMANN MP181

Broń tę skonstruowano pod koniec pierwszej wojny światowej, jednak zbyt późno, by mogła wywrzeć wpływ na jej rezultat. Model MP181, przystosowany do amunicji kaliber 9 milimetrów Parabellum, strzelał z 20-nabojowego magazynka bębnowego tylko w trybie w pełni automatycznym. Jego szybkostrzelność teoretyczna wynosiła 350-400 pocisków na minutę. Późniejszą wersję – MP28II – skonstruowano w tajemnicy, gdyż stanowiło to pogwałcenie warunków kapitulacji, jaką podpisały Niemcy. Odnacza się

Winchester M1897

ona drobnymi wewnętrznymi modyfikacjami, lepszym celownikiem i możliwością wyboru magazynków: pudełkowych, zawierających 20 lub 30 naboń, albo bębnowego, o pojemności 32 naboń. Zainstalowany przełącznik pozwala wybrać, czy broń będzie strzelać w trybie półautomatycznym, czy też w pełni automatycznym.

THOMPSON M1921

M1921 jest zmodyfikowaną wersją pierwszego modelu, który pojawił się na rynku w roku 1919. Broń ta – nazywana też „Tommy gun” (Artyleria szeregowca) – została przystosowana do strzelania amunicją .45 ACP i wykorzystuje magazynki pudełkowe o pojemności 20 lub 30 naboń albo mniej wygodne magazynki bębnowe o pojemności 50 lub 100 naboń. Jej szybkostrzelność teoretyczna wynosi 800 strzałów na minutę. Model 1928 charakteryzuje się poziomym przednim chwytem (w miejscu oryginalnego chwytu pistoletowego) i mniejszą szybkostrzelnością teoretyczną – 650 strzałów na minutę.

Thompson M1938

Karabiny maszynowe

Pierwszy naprawdę automatyczny karabin maszynowy opracował w 1884 roku Hiram Maxim. Chociaż istniały już karabiny Gatlinga oraz inne konstrukcje, Maxim jako pierwszy stworzył broń, w której następujące po sobie przeładowania i odpalenia następują automatycznie dzięki wykorzystaniu energii wytwarzanej w broni w trakcie oddawania kolejnych strzałów. W 1895 roku amerykański wynalazca John A. Browning sprzedał U.S. Army model karabinu własnej konstrukcji, opartego na pomysłach, zgodnie z którym kolejne przeładowania i odpalenia następowały automatycznie dzięki wykorzystaniu ciśnienia gazów prochowych pobranych z lufy. Na bazie dwóch przedstawionych powyżej rozwiązań technicznych działają wszystkie modele broni automatycznej i półautomatycznej.

Karabiny maszynowe można z grubsza podzielić na trzy grupy. Ciężkie karabiny maszynowe montowane są na specjalnej podstawie (przeważnie na stałe) albo na pojazdach. Zazwyczaj

Lekki karabin maszynowy
Browning M1919

mają kaliber .50 lub większy. Średnie karabiny maszynowe także posiadają podstawę, ale są przenośne. Wąż w granicach pomiędzy 10 a 25 kilogramów. Do ich przeniesienia i rozstawienia potrzeba z reguły dwóch ludzi. Do strzelania wystarczy jedna osoba, ale jeżeli druga będzie pomagać, przytrzymując taśmę z nabojami, zmniejsza się szansa, że broń ulegnie zacięciu. Chociaż jest to broń przenośna, zazwyczaj wykorzystuje się ją w celach obronnych. Lekkie karabiny maszynowe ważą pomiędzy 7 a 13 kilogramów i są na tyle małe, że wystarczy jeden człowiek, by je rozstawić i przenieść. Browning Automatic Rifle (BAR – karabin automatyczny Browning) oraz British Lewis Gun (karabin Lewis) należą do tej grupy.

Niektóre karabiny maszynowe są chłodzone wodą (CW), ale większość późniejszych konstrukcji wykorzystuje chłodzenie powietrzem (CP). Chłodzenie wodą wymaga specjalnego skraplacza oraz pojemnika na wodę, podłączonego do broni giętymi przewodami. Zbyt słabo chłodzony karabin może w dowolnej chwili nie wypalić lub się zaciąć. Jeżeli do tego dodatkowego wyposażenia, utrudniającego obsłudze przemieszczanie się, dodamy jeszcze taśmy zawierające kilkadziesiąt sztuk amunicji, łatwiej zrozumieć, dlaczego broń ta pełni zazwyczaj zadania obronne.

Wybrane karabiny maszynowe

KARABIN MASZYNOWY BROWNING M1917 KALIBER .30

Ta broń – mająca zastąpić stary model Colt-Browning 1895 – strzela nabojami kalibru .30-06 z taśmy liczącej 250 sztuk amunicji, osiągając szybkostrzelność teoretyczną rzędu 450-600 strzałów na minutę. Karabin jest chłodzony wodą, posiada chwyt pistoletowy i konwencjonalny spust. Późniejszą, chłodzoną powietrzem wersję, oznaczoną symbolem M1919, często instalowano w samolotach.

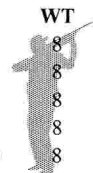
KARABIN AUTOMATYCZNY BROWNING M1918

Słynny BAR (skrót od Browning Automatic Rifle) zadebiutował w roku 1918. Jest przystosowany do amunicji kalibru .30-06. Waży dobre 7 kilogramów, lecz mimo to można strzelać z niego w pozycji stojącej (gdy jest zawieszony na pasku). Zainstalowany w nim przełącznik pozwala prowadzić ogień pojedynczy albo seryjny. Karabin jest wyposażony w magazynek pudełkowy o pojemności 20 naboń. Wersja produkowana od 1928 roku w Polsce strzela amunicją 7,92 milimetra Mauser.

Pistolety maszynowe

Marka/Model	Kraj	Rok	Kaliber	Mechanizm	Ładowanie	Pojemn.	WT
Bergmann MP18I	Niemcy	1918	9 mm Parabellum	automat.	bęb.	32	8
Bergmann MP28II	Niemcy	1928	9 mm Parabellum	przełęcz.	magaz.	32	8
Beretta M1918	Włochy	1918	9 mm Glisenti	przełęcz.	magaz.	25	8
Steyr Solothurn	Austria	1930	9 mm Mauser lub Steyr	automat.	magaz.	32	8
Thompson M1921	USA	1921	.45 ACP	przełęcz.	magaz./ bęb.	20,30/50,100	8

Tabele broni palnej

Niniejsze tabele dostarczają wszystkich niezbędnych informacji potrzebnych do stworzenia pełnych statystyk każdej broni palnej uwzględnionej w zestawieniach, które pojawiają się na stronach 104-114 niniejszej książki. Ponadto dane tu przedstawione można wykorzystać do oszacowania charakterystyk broni nie wymienionych w zestawieniach.

Tabele obrażeń

Obrażenia, jakie zadaje wystrzelona kula, zależą od jej kalibru oraz typu użytej broni. Krótsze lufy pistoletów oraz pistoletów maszynowych przyczyniają się do zmniejszenia prędkości początkowej pocisku, dzięki czemu powoduje on mniejsze uszkodzenia ciała niż amunicja do karabinów i karabinów maszynowych tego samego kalibru. Podajemy oddzielne tabele dla pistoletów i pistoletów maszynowych, karabinów i karabinów maszynowych, a także osobną tabelę dla strzelb.

PISTOLETY I PISTOLETY MASZYNOWE

Kaliber	Obrażenia
Mały kaliber	
.22 short	1k4
.22 long	1k6
.22 long rifle	1k6+1
.25 ACP	1k6
Średni kaliber	
.32 ACP; Colt Long; rimfire; S&W Long; S&W Short	1k8
.38 Colt; Colt Auto; Super Auto; S&W; Special; Webley	1k10
.380 ACP	1k10
.41 rimfire short	1k10
7,62 mm M95; Type P	1k8
7,63 mm Mauser	1k8
7,65 Long; Mannlicher; Mauser	1k8
8 mm M1904	1k8
9 mm Browning Long; Glisenti; Largo; Mauser; Parabellum; Steyr; Type 26	1k10

Duży kaliber	
.41 Colt; rimfire	1k10+1
.357 Magnum	1k8+1k4
.44 Special	1k10+2
.45 ACP; Colt	1k10+2
.455 Webley; Webley Auto	1k10+2

KARABINY I KARABINY MASZYNOWE

Kaliber	Obrażenia
Mały kaliber	
.22 short	1k4
.22 long	1k6
.22 long rifle	1k6+1
.25 Remington	1k6+1
.25-20	2k6
Duży kaliber	
.30 Remington	2k6+3
.30-30	2k6+3
.30-06	2k6+4
.303 British; Metford	2k6+4
.32 Remington; Special	2k6+3
.35 Remington	2k6+3
.50 M2 (karabin maszynowy)	2k10+4
6,5 mm M91-91; Type 38	2k6+3
7 mm Mauser M93	2k6+4
7,5 mm M11; Rimless	2k6+4
7,62 mm Spitzer	2k6+4
7,65 mm Mauser	2k6+2
7,7 mm Type 99	2k6+4
7,92 mm Mauser	2k6+4
8 mm Lebel; M35; M95	2k6+4
11 mm M71	2k6+4
13 mm Mauser (rusznica)	2k10+4

Podstawowy zasięg ataku

PISTOLETY: Standardowy podstawowy zasięg strzału wynosi 10 metrów dla pistoletów małego kalibru i 15 metrów dla broni średniego i dużego kalibru. Założono, że lufa standardowego pistoletu ma długość mniej więcej od 11 do 13 centymetrów. Przy broni o dłuższej lufie – powiedzmy 19 centymetrów – podstawowy zasięg strzału powinien się zwiększyć o 5 metrów (takie pistolety trudno ukryć). Podobnie krótsza lufa zmniejsza podstawowy zasięg – 7,5-centymetrowa lufa do 10 metrów; czterocentymetrowa do 5 metrów (modele tego rodzaju można bardzo łatwo ukryć). Derringery oraz inne pistolety kieszonekowe mają podstawowy zasięg strzału równy 3 metrom.

KARABINY: Standardowy podstawowy zasięg strzału wynosi 40 metrów dla karabinów małego kalibru oraz 120 metrów dla broni dużego kalibru. Jeżeli chcesz, możesz rozszerzyć zasięg karabinów małego kalibru: .22 short – 30 metrów; .22 long – 40 metrów; .22 long rifle oraz .25 – 50 metrów; .25-20 – 80 metrów. Powyższe dane przedstawiono przy założeniu, że strzelanie odbywa się z karabinu o pełnej długości. Zasięg karabinków, które mają krótsze lufy (46-56 centymetrów), wynosi jedynie 3/4 normalnego.

STRZELBY: Patrz tabela obrażenia zadawane ze strzelb oraz podstawowy zasięg strzelb.

PISTOLETY MASZYNOWE: Pistolety maszynowe strzelają amunicją pistoletową. Ich zazwyczaj dłuższe lufy dają tym broiom podstawowy zasięg strzału równy 20 metrom.

KARABINY MASZYNOWE: Większość lekkich i średnich karabinów maszynowych używa amunicji karabinowej i w konsekwencji ma podstawowy zasięg strzału równy 110 metrów. Dla karabinów maszynowych kalibru .50 wynosi on 200 metrów. Prezentując te dane przyjęto założenie, że broń jest odpowiednio, zgodnie z wymaganiami, zamontowana na dwójnogu lub trójnogu.

Obrażenia zadawane ze strzelb oraz podstawowy zasięg strzelb

Strzelby można naładować normalnym śrutem albo kulami karabinowymi. Tylko kule zdolne są dokonać przebiccia. Tabełaryczne dane na temat zasięgu przedstawiono przy założeniu, że broń posiada lufę normalnej długości. Zasięg wersji „riot” i „trench” należy zredukować o jedną trzecią, a obrzynów o połowę lub więcej. Zwiększ szanse trafienia odpowiednio o 5 („riot” i „trench”) i 10 punktów (obrzyny). Starsze typy broni używające czarnego prochu mają zasięg w przybliżeniu równy 3/4 normalnego.

Obrażenia zadane śrutem maleją tym bardziej, im strzał oddany jest z większej odległości. By to odzwierciedlić, przy każdej broni, która nim strzela, podano kilka liczb określających owe obrażenia. Liczby takie jak: 2k6/10 metrów, 1k6/20 metrów, 1k3/50 metrów oznaczają, że dana broń zadaje obrażenia równe 2k6 WT z odległości do 10 metrów włącznie, 1k6 WT z odległości do 20 metrów i 1k3 z odległości do 50 metrów. Jeśli odległość wynosi powyżej 50 metrów, obrażenia są minimalne – na dystansie do 100 metrów wynoszą one odpowiednio 1 lub 1k2 WT dla pocisków małego i dużego kalibru.

Kaliber	Obrażenia	Podstawowy zasięg
Mały kaliber		
.410 kula	1k10+2	40 metrów
.410 ciężki śrut	1k10	10 metrów
	1k4	20 metrów
	1k4	50 metrów
kaliber 28 kula	1k10+3	35 metrów
kaliber 28 gruby śrut	1k6+1k3	10 metrów
	1k4	20 metrów
	1k2	50 metrów
kaliber 20 kula	1k10+4	30 metrów
kaliber 20 gruby śrut	2k6	10 metrów
	1k6	20 metrów
	1k3	50 metrów

Duży kaliber

kaliber 16 kula	1k10+5	15 metrów
kaliber 16 gruby śrut	2k6+2	10 metrów
	1k6+1	20 metrów
	1k4	50 metrów
kaliber 12 kula	1k10+6	30 metrów
kaliber 12 gruby śrut	4k6	10 metrów
	2k6	20 metrów
	1k6	50 metrów
kaliber 10 kula	1k10+7	25 metrów
kaliber 10 gruby śrut	4k6+2	10 metrów
	2k6+1	20 metrów
	1k8	50 metrów
kaliber 8 kula	1k10+8	25 metrów
kaliber 8 gruby śrut	4k6+6	10 metrów
	2k6+4	20 metrów
	1k10	50 metrów

Szybkostrzelność

Szybkostrzelność – lub liczba ataków w rundzie – to liczba prawidłowo wycelowanych strzałów, jakie można oddać z danej broni podczas jednej rundy walki. Na szybkostrzelność wpływają rozmaite czynniki: należą do nich odrzut i związanie z nim czas, po jakim można znowu oddać pewny strzał (zależne od kalibru danej broni jest on mały, średni lub duży), oraz czas, jaki zajmuje ponowne wprowadzenie naboju do komory oraz napięcie zamka (uzależnione od mechanizmu działania broni).

Z broni jednostrzałowej można wystrzelić tylko raz na rundę, gdyż później trzeba ją naładować. Jeśli chodzi o broń dwulufową, w rundzie można wypalić z obydwu luf jednocześnie albo kolejno z każdej. W pełni automatyczna broń może podczas jednej rundy wyrzucić z siebie 20 pocisków. Liczby oddzielone kreską – np. 3/2 – należy odczytać jako 3 strzały oddawane w ciągu dwóch rund itd.

Dla każdego typu broni podane są dwie wartości liczbowe. Pierwsza z nich oznacza liczbę strzałów w rundzie, jaką jest w stanie oddać przeciętny strzelec. Jeśli Strażnik wyrazi zgodę, lepsi strzelcy – tzn. umiejący posługiwać się daną bronią na poziomie 75% lub wyższym – mogą osiągać wyższą szybkostrzelność, podaną w nawiasach.

PISTOLETY I PISTOLETY MASZYNOWE

Mechanizm/Kaliber	Szybkostrzelność
Rewolwer pojedynczego działania	
Mały kaliber	3/2 (2)
Średni kaliber	1 (1)
Duży kaliber	1 (1)
Rewolwer samonapinający	
Mały kaliber	2 (3)
Średni kaliber	3/2 (2)
Duży kaliber	3/2 (2)
Półautomatyczny	
Mały kaliber	3 (4)
Średni kaliber	2 (3)
Duży kaliber	1 (2)
KARABINY	
Mechanizm/Kaliber	Liczba strzałów na rundę
Tłokowo-obrotowy	
Mały kaliber	1 (3/2)
Duży kaliber	1/2 (1)
Dźwigniowy	
Mały kaliber	2 (2)
Duży kaliber	1 (3/2)
Blokowo-ślizgowy	
Mały kaliber	2 (3)
Duży kaliber	1 (2)
Półautomatyczny	
Mały kaliber	2 (3)
Duży kaliber	1 (2)

STRZELBY

Mechanizm/Kaliber	Liczba strzałów na rundę
Tłokowo-obrotowy	
Mały kaliber	1/2 (1)
Duży kaliber	1/2 (1)
Dźwigniowy	
Mały kaliber	1 (3/2)
Duży kaliber	1 (3/2)
Blokowo-ślizgowy	
Mały kaliber	2 (3)
Duży kaliber	1 (3/2)
Półautomatyczny	
Mały kaliber	2 (3)
Duży kaliber	1 (3/2)

Czas ładowania

Niektóre systemy ładowania są szybsze od innych. Czas ładowania broni ładownikami, magazynkami bębnowymi, magazynkami, taśmami standardowymi i krótkimi podano przy założeniu, że są one pełne naboji. W razie konieczności można wkładać do pustego ładownika czy magazynka nowe naboje w tempie 2 sztuki amunicji w rundzie. Warto zauważyć, że większość broni palnych nie musi być naładowana do pełna, żeby oddać strzał – jeden czy dwa naboje mogą wystarczyć.

Boczne ładowanie	2 naboje/na rundę
Ładownik	Jedna runda
Magazynek	Jedna runda
Magazynek bębnowy	Jedna runda
Otwieranie lufy	2 naboje/na rundę
Przesunięcie bębna	2 naboje/na rundę
Taśma krótka	Jedna runda
Taśma standardowa	Dwie rundy

Tabela zawodności

Ta tabela dostarcza ogólnych wskazówek dotyczących zawodności broni palnej, przedstawionych zależnie od mechanizmu, w oparciu o który działa dana broń, oraz stanu, w jakim jest utrzymywana. Pierwsza liczba wymieniona w rzędzie odnosi się do broni odpowiednio czyszczonej; druga – do zaniedbanej; a trzecia – do bardzo zabrudzonej, czyli takiej, która właśnie wpadła do błotnistej kałuży. Ostatnią liczbę można zmieniać zależnie od panujących warunków. Zawodność broni wyposażonej w przełącznik określa się w zależności od tego, w jaki sposób jest w danej chwili używana.

W większości przypadków wynik testu równy „00” oznacza niewypał. Jakikolwiek inny rezultat wskazujący na to, że broń zawiodła, oznacza zablokowanie zamka. O ile niewypały nie stwarzają większego problemu w przypadku rewolwerów lub innych broni powtarzalnych, o tyle broń automatyczną czy półautomatyczną mogą unieruchomić na dobre. Aby w bezpieczny sposób odblokować zamek, należy przeprowadzić udany test umiejętności *broń palna*. Niewypał można usunąć w ciągu jednej rundy bez wykonywania testów.

	Broń czysta	Broń zaniedbana	Broń zabrudzona
Mechanizm			
Automatyczny	98	95	70
Tłokowo-obrotowy	00	00	90
Dźwigniowy	99	98	85
Blokowo-ślizgowy	99	98	85
Obrotowy	00	00	96
Półautomatyczny	99	97	75
Jednostrzałowy	00	00	95

KARABIN MASZYNOWY BROWNING M1921 KALIBER .50

Ważący 38 kilogramów (plus trójnog o wadze 20 kg) i mierzący 165 centymetrów wysokości Browning strzela nabojami z taśmy o pojemności 250 sztuk, osiągając szybkostrzelność teoretyczną 450-575 strzałów na minutę. Prędkość początkowa pocisków wynosi 885 m/s. Do tej broni istnieje także amunicja przeciwpancerna. Jego późniejsza wersja – nazywana M2HB – jest chłodzona powietrzem.

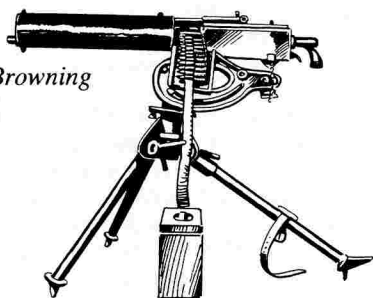
KARABIN MARK I LEWIS

Karabin Lewis trafił najpierw do arsenałów Anglii, Stanów Zjednoczonych i Japonii, a w roku 1913 zadebiutował w Belgii. Ta w pełni automatyczna broń przystosowana jest do amunicji .303 British lub .30-06. Pobiera pociski z okrągłego bębna zawierającego 47 naboji, zamontowanego na górze karabinu. Mark I Lewis posiada kolbę, która jest pomocna przy oddawaniu strzałów na stojąco, ale całość wraz z amunicją waży ponad 12 kilogramów, co skłania raczej do strzelania z pozycji leżącej, z broni osadzonej na dwójnogu. Karabiny Lewisa są często montowane na szynie obrotowej w samolotach, stanowiąc broń strzelców pokładowych. Te wersje zazwyczaj obywają się bez kolby i posiadają większe bębnowe magazynki o pojemności 97 naboji. Karabiny Lewisa mają szybkostrzelność teoretyczną 450-500 strzałów na minutę i zacinają się szczególnie często.

KARABIN MASZYNOWY VICKERS KALIBER .303

Brytyjski Vickers pojawił się po raz pierwszy w roku 1912. Karabin jest montowany na ciężkim trójnogu. Amunicję pobiera z taśmy z nabojami. Strzela pociskami kalibru .303, a jego szybkostrzelność teoretyczna wynosi 450-500 strzałów na minutę. We wczesnych modelach chłodzonych wodą istniał problem z parą unoszącą się wokół lufy, przesłaniającą strzelcowi pole widzenia, lecz w późniejszych wersjach broni skorygowano ten problem. Cechą charakterystyczną tego karabinu są dwa uchwyty umieszczone na końcu łoża, przy których znajduje się język spustowy wciśnięty za pomocą kciuków. Specjalną wersję chłodzoną powietrzem instaluje się tylko w samolotach.

Średni km Browning
M1917

Amunicja i akcesoria

Amunicję częściej stosowanych kalibrów amerykańskich łatwo nabyć w sklepach z artykułami żelaznymi czy też w sklepach wielotowarowych – tzw. „general stores”. Nawet w dużych sklepach posiadających wydodrębnione działy istnieją stoiska myśliwskie. Można też składać zamówienia pocztą, korzystając z katalogu Sears, Roebuck and Co.

Amunicję pistoletową i karabinową sprzedaje się zazwyczaj w pudełkach po 50 lub 100 naboji. Przykładowe ceny za 100 sztuk wynoszą: .22 rimfire – 50 centów; .32 – 2,59 dolara; .30-30 – 5,28 dolara; .45 Auto – 8,60 dolara. Ceny 100 naboji myśliwskich (w tekturowych łuskach) są następujące: kaliber 20 – 3,08 dolara; kaliber 16 – 3,16 dolara; kaliber 12 – 3,48 dolara; kaliber 10 – 3,72 dolara. Naboje myśliwskie z metalowymi łuskami są jakieś trzy razy droższe niż ich tekturowe odpowiedniki.

Dodatkową amunicję można nosić na wiele różnych sposobów. Bandolierzy to wykonane ze skóry lub tkaniny pasy przewieszane przez tors, mogące pomieścić 50 lub 60 zapasowych naboji. Pasy z nabojami różnią się od nich tylko tym, że nosi się je w talii i można do nich przyczepić kaburę pistoletu. Cena jednych i drugich sięga od 79 centów do 1,79 dolara. Kamizelka koloru khaki z szlufkami na naboje kosztuje 1,08 dolara. Można nabyć też woreczki mieszczące od 1 do 3 magazynków i zawiesić je u pasa czy też na pasku mocującym naramienną kaburę. Do przechowywania amunicji przydatne bywają również proste płócienne torby noszone na kształt fartucha.

Zasadniczą sprawą jest należyte czyszczenie broni. Specjalne zestawy narzędzi do tego przeznaczonych można nabyć za dolara lub mniej. Nieprzemakalne pokrowce na karabiny i strzelby kosztują 1-2 dolary. Ceny bardziej ekstrawaganckich, wzmocnionych, skórzanych futerałów z mosiężnymi okuciami dochodzą do 6,59 dolara. Za wysokiej jakości gąbczaste gumowe poduszki mające chronić ramię przed skutkami odrzutu trzeba zapłacić 2,75 dolara.

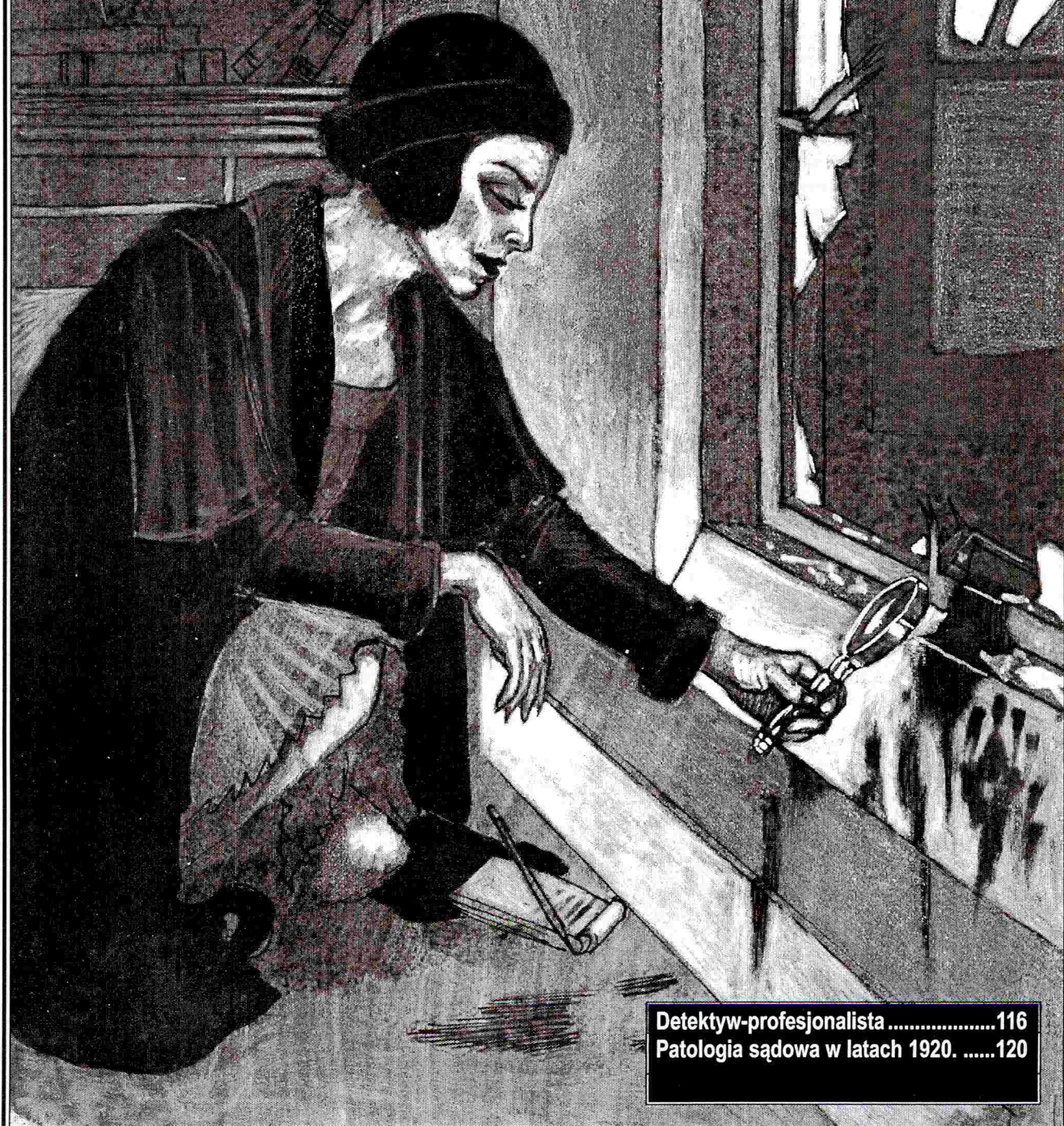
Rzetelny strzelec, zdecydowany podnosić swe umiejętności na strzelnicy, może podjąć decyzję regenerowania zużytych naboji. Jest to ekonomiczny sposób strzelania, który tłumaczy zarazem ceny wyposażenia. Regenerowanie zużytych naboji pozwala na eksperymenty strzeleckie.

Karabiny maszynowe

Marka/Model	Kraj	Rok	Kaliber	Mechanizm	Ładowanie	Pojemn.	WT
Browning M1917A1 (CW-CP)	USA	1917	.30-06	automat.	st. taśma	250	12
Browning M1918 Karab. aut. (CP)	USA	1918	.30-06	przełęcz.	magaz.	20	11
Browning M1921 Kal .50 (CW-CP)	USA	1921	.50	automat.	st. taśma	250	14
Hotchkiss M1914 (CP)	Francja	1914	8 mm Lebel	automat.	kr. taśma/ st. taśma	24/30/250	12
Japanese Type 3(CP)	Japonia	1914	6,5 mm Type 38	automat.	kr. taśma	30	12
Lewis Mark I Karabin (CP)	Wlk. Bryt.	1912	.303 British	automat.	magaz. bęb.	47/97	12
Maxim MG08/15 (CW)	Niemcy	1915	7,92 Mauser	automat.	st. taśma	50/100/250	12
Revvelli M1912 (CW)	Włochy	1914	6,5 mm M91-95	przełęcz.	magaz.	50	12
Vickers (CW)	Wlk. Bryt.	1912	.303 British	automat.	st. taśma	250	12

CARLIS

Trochę wiedzy

Detektyw-profesjonalista116
Patologia sądowa w latach 1920.120

DETEKTYW PROFESJONALISTA

Jak wznieść się powyżej rangi amatora.

Uzyskanie licencji. Sztuka prowadzenia dochodzeń.

Zbiór porad od profesjonalisty.

Jedyną rzeczą odróżniającą zawodowego prywatnego detektywa od amatora jest kopia licencji, którą posiadacz może przedstawić w razie potrzeby. Symbolizuje ona legalność działania i profesjonalizm jej właściciela. Prywatny detektyw może prowadzić sprawę w taki sam sposób, w jaki robi to policja. Jeżeli wynajęła cię klientka, żebyś sprawdził czy zdradza ją mąż, masz prawo zrobić obciążające go fotografie, nie narażając się na oskarżenie o naruszenie prywatności. Jeżeli podpisała umowę i płaci ci własnymi ciężko zarobionymi pieniędzmi, zdjęcia te są legalne. Gdyby natomiast wykonał je jakiś wścibski reporter, pewnie zostałby oskarżony o zniesławienie i najprawdopodobniej przegrałby proces. Prywatny detektyw ma prawo przesłuchiwać ludzi, którzy przebywają na wolności i nie naraża się z ich strony na większe szyskany niż policja. Co prawda nikt nie ma obowiązku z nim rozmawiać, ale z drugiej strony to samo odnosi się do organów ścigania.

Wszystko, co robi zawodowy detektyw, co dotyczy jego klienta czy prowadzonej sprawy, jest legalne, o ile pozostaje w zgodzie z etyką zawodu. Jest ona bardzo ważna – prywatny detektyw żyje i umiera według niej. Często w związku z owym niepisanym kodeksem popada w różne kłopoty. Jeżeli włamie się gdzieś, nawet w imieniu swego klienta, popełnia czyn nie zgodny z prawem i jeśli zostanie złapany, będzie musiał wyciągnąć licencję tak szybkim ruchem, że zdoła się spocić (nie mówiąc już o tym, że może trafić do więzienia). Z drugiej strony kodeks etyczny jest także tarczą, która go chroni. Uprzywilejowany charakter stosunków pomiędzy detektywem a jego klientem pozwala wywiadowcy zachować w sekrecie wszelkie informacje, które zebrał w imieniu swego zleceniodawcy. Chociaż miejscowej policji może się to nie podobać, nie może ona nic na to poradzić, chyba że potrafi udowodnić detektywowi ukrywanie dowodów istotnych dla śledztwa. Etyka zawodowa ma więc swoje pozytywne i negatywne strony.

Uzyskanie licencji

Bez licencji nie możesz się legalnie reklamować, ani też w jakikolwiek inny sposób podawać za prywatnego detektywa. Licencjonowanie jest obowiązkiem poszczególnych stanów. Każdy z nich ma jednak inne wymagania i uznaje odmienne standardy etyczne, według których detektyw jest osądzany. Podstawowe reguły są jednak wszędzie prawie takie same.

Każdy obywatel ubiegający się o licencję musi przedstawić dowody, że posiada doświadczenie detektywistyczne. Może to być dziesięć lat pracy w wydziale policji, pięć lat pracy w roli detektywa ubezpieczeniowego, długa praktyka

u innego licencjonowanego detektywa czy też w agencji. Faktyczna suma wymaganego doświadczenia różni się w poszczególnych stanach, jednak trzy lata stanowią bezpieczne minimum. To wcześniejsze przygotowanie pokazuje, że kandydat nie tylko wie, jak poprowadzić odpowiednie dochodzenie, lecz zna także prawne zawiłości profesji. Innymi wymaganymi dokumentami mogą też być listy polecające czy pisemne oświadczenie na temat posiadanego doświadczenia, złożone pod przysięgą.

Następnie ubiegający się o licencję musi znaleźć jakąś powszechnie znaną osobę, która poręczy za niego sumą przynajmniej 500 dolarów. Jest to prawne zabezpieczenie kandydata, asekuracja na wypadek zaskarżenia, oraz część jego wiarygodności. Aspirant musi także wykazać, że nie ma kłopotów finansowych. Niektóre stany przed wydaniem licencji wymagają od kandydata, by miał już siedzibę dla swojej firmy; biuro z adresem i ewentualnie telefon powinny wystarczyć. Jest to zabezpieczenie dla stanu – zarząd nie chce udzielać licencji firmom, które nie są godne zaufania.

Później kandydat przechodzi kolejne testy. Powinien wykazać się dobrym zdrowiem psychicznym i względnie czystą kartoteką – mordercy i szantażyści nie mają szans na licencję. Detektywi zatrudnieni przez władze stanowe mogą również zasięgnąć u krewnych i przyjaciół kandydata opinii na jego temat, a także zbadać stan finansów aspiranta.

Na koniec przyszły detektyw musi zdać pisemny egzamin, a w niektórych stanach również ustny. Daje on obraz ogólnych zdolności, inteligencji i wiedzy kandydata oraz jego znajomości prawa i technik detektywistycznych. W większości stanów aspirant może podchodzić do egzaminu dowolną liczbę razy, lecz każdorazowo musi za niego płacić. Gdy w końcu zdoła uzyskać licencję, musi ją okresowo odnawiać, ale jest to już dosyć prosta sprawa. Zarząd wydający zezwolenia może czasowo zawiesić lub odebrać detektywowi licencję, jeżeli nie wywiązuje się on ze swych obowiązków zgodnie z przyjętymi standardami.

Ważna licencja prywatnego detektywa nie jest tożsama z prawem do noszenia ukrytej broni. Jego uzyskanie to oddzielna sprawa. Zdobycie pozwolenia może wymagać kolejnego sprawdzenia danej osoby i potrwale nawet do sześciu miesięcy. Każdy ubiegający się o pozwolenie do noszenia ukrytej broni musi przedstawić dostateczny powód, dla którego się o nie stara. Chociaż bycie prywatnym detektywem to poważny argument, nie gwarantuje to jeszcze, że pozwolenie zostanie wydane.

Detektyw i prawo

Jeśli twoje dochodzenie ma jakiś związek ze śledztwem prowadzonym przez policję, może dojść do tarć – szczególnie wtedy, gdy twój klient jest podejrzanym lub gdy

funkcjonariusze mają powód sądzić, że ukrywasz jakieś fakty. Według prawa, wszelkie dowody związane z policyjnym śledztwem muszą zostać jej niezwłocznie przekazane. Relacja klient-detektyw nie pozwala detektywowi uniknąć tej odpowiedzialności. Przeważnie policja zostawia prywatnych wywiadowców w spokoju, a mądrzy detektywi robią to samo z organami prawa. Jeżeli któryś z nich natknie się na coś jawnie nielegalnego – np. popełnianie przestępstwo – jako obywatel zobowiązany jest zameldować o tym policji. Jego licencja nie wymaga jednak, by angażował się w sprawę w zakresie wykraczającym ponad prowadzone przez niego dochodzenie. Nie ma również wymogu, by detektyw walczył z przestępczością na każdym kroku. Jeżeli jednak jest świadkiem przestępstwa, to jak każdy obywatel ma prawo zatrzymać sprawcę.

Jako licencjonowana firma prywatny detektyw jest zobowiązany przechowywać sprawozdania podatkowe oraz opłacać ubezpieczenie i zasiłki dla swoich pracowników. W konsekwencji, by uniknąć problemów związanych z doddawaniem agentów do własnej listy płac, wielu detektywów korzysta w razie potrzeby z pomocy innych agencji. Prywatny detektyw powinien podpisać umowę na każdą sprawę, której się podejmuje, określającą jego obowiązki oraz wysokość honorarium. Mogą się w niej znaleźć klauzule o rozwiązaniu umowy w przypadku popełnienia zaniedbań lub nadużycia zaufania.

Sztuka prowadzenia dochodzeń

Najważniejszą rzeczą podczas badania przestępstwa jest określenie, czy rzeczywiście zostało ono popełnione. „Kradzież” może okazać się zgubą, zaś pozabawione głowy ciało ofiarą wypadku samochodowego. Jeżeli zaś na zwłokach znajdziemy oznaki walki – powiedzmy krew i włosy pod paznokciami – można być prawie pewnym, że było to morderstwo. Teraz już mamy zbrodnię, warto więc zapoznać się z opisanymi dalej zasadami.

Zabezpieczenie miejsca przestępstwa

Po pierwsze należy zabezpieczyć miejsce przestępstwa. Oznacza to, że nikt nie może niczego dotykać, dopóki nie przyjadą odpowiednie władze. Wszystkich ludzi, którzy byli obecni na miejscu zbrodni w chwili, gdy ją popełniano, należy przynajmniej pobieżnie przesłuchać. Prosta przesłanka mówi, że ostatnia osoba, z którą odbędzie się taką rozmowę, to najprawdopodobniej sprawca. Na miejscu przestępstwa nie należy niczego dotykać ani ruszać do czasu, aż odpowiednie służby zabezpieczą wszystkie ślady. Ich przedstawicielami, zależnie od sytuacji, mogą być różne osoby, poczynając od policjanta z miejscowego rewiru, a na naczelnym lekarzu śledczym i jego współpracownikach kończąc.

ZATRZYMANIE ŚWIADKÓW

Po drugie należy odszukać świadków przestępstwa i zatrzymać ich do czasu, aż złożą zeznania. Może to sprawić

więcej kłopotów niż jest warte, ponieważ nie wiesz, co kto słyszał lub widział. Świadkowie mają zasadnicze znaczenie na każdym procesie, ale wiąże się z nimi pewne ryzyko: nigdy nie możesz być pewien, czy między któryś z nich a jego sąsiadem nie istnieje zatarg, na skutek którego złożą fałszywe zeznania.

Policja zazwyczaj zgarnia wszystkie podejrzane osoby napotkane na miejscu przestępstwa. Prywatny detektyw nie może tego zrobić. Może natomiast poprosić obecnych o podanie nazwisk i adresów w celu przesłuchania ich w późniejszym terminie.

POWIADOMIENIE WŁADZ

Po trzecie wzywa się odpowiednie służby: policję, przedstawicieli koronera itd. W przypadku morderstwa nie wolno niczego dotykać dopóki nie przybędzie funkcjonariusz, któremu przydzielono sprawę. Kiedy to tylko możliwe, robi się zdjęcia, a detektywi wykonują własne szkice miejsca przestępstwa w notatnikach.

Zbadanie miejsca zbrodni

Bada się wszystko. Niektórzy detektywi, zanim obejrzą samą scenę zbrodni, rozglądają się najpierw po całym domu czy mieszkaniu, próbując uzyskać wyobrażenie o życiu ofiary. Co znajduje się w kuchni? Jeśli jest pora lunchu, a pojemnik na śmieci wypełniają skórki od pomarańczy, możesz się zorientować, co jadły osoby, które tu przebywały. Pamiętaj, by zapytać o to podczas autopsji i sprawdzić, czy pomarańcze znajdowały się w treści żołądka ofiary.

Które drzwi i okna są otwarte? Czy któryś z zamków wyważono lub otworzono wytrychem? Dokonanie tego bez pozostawiania śladów jest niemal niemożliwe. Czy drzwi lub okien nie sforsowano siłą? Czy jest to dzielnica o złej reputacji? Jeśli tak, to drzwi powinny być zamknięte, prawda? Jeżeli nie ma żadnych śladów włamania, to sprawca zapewne został wpuszczony do wnętrza dobrowolnie. Może miał klucz lub znał kogoś z rodziny? Co zginęło? But w szafce nie ma drugiego do pary? Jest kubek mydła do golenia, ale nie można znaleźć brzytwy?

Nie należy niczego dotykać, lecz trzeba pozdejmnować odciski palców. Chociaż rzadko zdarza się znaleźć wyraźny odcisk, identyczny z którymś z policyjnej kartoteki – powiedzmy w najlepszym razie w 10% przypadków – to zawsze daje nam to jednak 10% szans oprócz wszystkich innych możliwości.

Detektyw stara się zrekonstruować na miejscu przebieg wydarzeń. Zwłoki z odstrzelonym tyłem głowy i „czterdziestką piątką” u ich stóp mogą wskazywać na samobójstwo lub morderstwo. Jeżeli są poparzenia od prochu wokół ust i na dłoni ofiary, trajektoria lotu pocisku biegnie do góry, a ślady rozpryskującej się krwi podążają w stronę wylotu rany, raczej bez obaw można nazwać to samobójstwem. Sprawdź jednak czy na broni nie ma odcisków palców i poszukaj kuli – na wypadek, gdyby trzeba było przeprowadzić badania balistyczne.

Dowody rzeczowe mają decydujące znaczenie dla każdej sprawy. Może to być popiół z papierosa na dywanie (jeśli ofiara nie paliła) lub znajdujący się pod oknem odcisk buta, z którego można wykonać gipsowy odlew i na jego podstawie

zidentyfikować obuwie. Głębokość odcisku albo długość kroku (jeżeli znajdziesz dwa ślady) mogą dać ci wskazówkę o wzroście i wadze sprawcy. Sposób, w jaki dokonano włamania, jest również dowodem rzeczowym. Czy drzwi i okno zostały wyważone? Czy przestępcę wpuszczono do środka? Wszystko to jest *modus operandi*. Pamiętaj też, że policja przechowuje kartoteki bandytów. Jeżeli Zręczny Jerry lubił wyważać drzwi kopnięciem, a później rozbijać wszystkie okna na miejscu przestępstwa, może to on jest sprawcą?

Zapisy rozmów telefonicznych są również uważane za dowody rzeczowe i nie wolno ich przeoczyć. Wiadomość o ostatnim rozmówcy ofiary może naprowadzić na ślad sprawcy zbrodni. Telefonistki z centrali zazwyczaj bardzo chętnie pomagają policji czy detektywom w wyjaśnieniu zagadki.

Przesłuchiwanie świadków

Zawsze sporządź sobie wcześniej listę zagadnień, o które chcesz zapytać. Nie ma nic bardziej krępującego niż rozpocząć przesłuchanie i – nie mając żadnej koncepcji – po zadaniu jednego czy dwóch pytań tylko gapić się na świadka. Zawsze – jeśli to możliwe – rozpracuj najpierw przesłuchiwanego i bądź gotów podążyć za odpowiedziami, które otrzymasz na pierwsze pytania. Im ważniejsze są one dla twojego dochodzenia, tym lepiej będziesz musiał się przygotować. Jeśli przesłuchiwana osoba była świadkiem popełnienia zbrodni, przyjrzyj się najpierw miejscu przestępstwa, później dowiedz się o niej co się da z bibliotek, archiwów publicznych czy gazetowych, a nawet z worków z brudną bielizną czy koszy na śmieci. Porozmawiaj z ludźmi, którzy ją znają – współpracownikami, gazeciarzami, sąsiadami czy innymi osobami. Zdobądź wiadomości o jej statusie społecznym, życiu prywatnym, interesach i prezentowanych postawach. Ludzie chętniej ujawniają informacje o kimś, kogo znają, szczególnie gdy myślą, że pomagają tej osobie. Naucz się być dyskretny.

Niech twoje wypowiedzi będą krótkie i rzeczowe. Pamiętaj, że ludzie reagują instynktownie na szybkie rozkazy. Rzuć komuś dymiący rewolwer i krzyknij: „Łap!”, a przekonasz się, że w dziewięciu przypadkach na dziesięć zrobi to. Bądź pewien tego, co mówisz. Zanim powiesz coś nie miłego, wczuj się w psychikę przesłuchiwanego i pomyśl jak ty byś zareagował na jego miejscu.

Jeżeli chcesz coś od kogoś uzyskać, nie dopuść do tego, by pomyślał, że to jedyna rzecz, jaką jesteś zainteresowany. Ludzie mają własne problemy i choć zapewne nie są tak ważne jak twoje, utwierdź ich w przekonaniu, że to nieprawda. Spytaj, jak się miewają, rzuć jakiś szybki żart i poprowadź rozmowę w ten sposób, by zaczęli się z tobą zgadzać. Nie formułuj pytań w taki sposób, by wymagały negatywnych odpowiedzi. Przytakuj. Dzięki temu oni również zaczęną to robić.

Prywatny detektyw: „Ciężki dzień, co?”

Urzędnik: „Ano”.

Prywatny detektyw: „Szef daje w kość?”

Urzędnik: „Zgadłeś”.

Prywatny detektyw: „Powiedz, wyświadczył, byś mi drobną przysługę?”

Urzędnik: „Jasne”.

PSYCHOLOGIA ŚWIADKA

Większość ludzi nie lubi kłamać, i to okazuje. Niechęć do kłamstwa jest podświadomą reakcją, którą można na jakiś czas ukryć, jednak w końcu postawa obronna organizmu traci na sile i emocje zaczynają się ujawniać. Po pocie na górnej wardze rozmówcy, dłoniach czy czole możesz zorientować się, że kłamie. Ludzie często zaczynają się denerwować, gdy zmuszeni są do łgarstwa przez długi czas: zakładają ręce, dotykają nosa lub uszu, stukają stopą o podłogę, przebiegają nerwowo palcami bądź rozglądają się wokół wyraźnie znudzonym wzrokiem. Mogą podnosić głos, intensywnie zaprzeczać („Przysięgam! Nie miałem z tym nic wspólnego”), prowokować cię („Co pana to wszystko obchodzi?”) lub unikać istoty rzeczy („Nie mam najmniejszego pojęcia o czym pan mówi”). Gdy o przestępstwo zostanie oskarżony niewinny człowiek, zazwyczaj składa (mimo praw wynikających z Piątej Poprawki do Konstytucji) szczegółowe zeznania. Stara się mówić przekonująco i koncentruje się raczej na faktach, zamiast zaprzeczać.

I przy okazji: chociaż elektryczne wykrywacze kłamstw okazały się przydatne, dowody zdobyte z ich pomocą nie są uznawane w sądzie.

Na zakończenie

Wielka tajemnica tkwi nie w samej zbrodni, ale w rozwiązaniu zagadki. Detektyw musi nauczyć się zadawać pytania na temat wszystkiego, co dostrzeże. I muszą to być odpowiednie pytania. Dlaczego drzwi nie były zamknięte? Gdzie zniknęła książeczka czekowa? Co bym zrobił, gdyby...? Każde pytanie daje oddzielną odpowiedź, a każda odpowiedź posuwa dochodzenie ku końcowi – rozstrzygnięciu ostatecznej kwestii, wyjaśniającej tajemnicę.

ANGAŻOWANIE SIĘ

I ostatnia rzecz: *nigdy* nie angażuj się emocjonalnie w sprawę. Jeśli poczujesz litość dla ckliwych historii, których wysłuchujesz, stracisz nad wszystkim kontrolę, a to może cię nawet kosztować życie. Pamiętaj, że to tylko praca i wiecznie pokrzywdzeni ludzie – ich problemy nie oznaczają końca świata.

Porady od profesjonalisty

PODSTAWY

Każdy fachowiec potrzebuje narzędzi do pracy, i nie inaczej jest z prywatnym detektywem. Jednak większość „sprzętu”, jakim posługuje się detektyw, wykorzystuje się w jednym celu – do zbierania informacji.

Dla ciebie najważniejsze znaczenie będą mieć kontakty – ludzie, których znasz. Właśnie one określają, jak dobrym jesteś detektywem, więc nawiąż ich jak najwięcej. Chodzi o ludzi, do których można się zwrócić po radę, informację czy ekspertyzę: lekarzy, prawników, barmanów, taksówkarzy, śmieciarzy (zawsze sprawdzaj śmieci podejrzanego), a nawet bibliotekarzy. Znajomości wśród urzędników miejskiego ratusza czy w policji są nawet przydatniejsze. Bardzo korzystna jest znajomość kogoś wysoko postawionego we władzach miejskich. Policja nie należy do twoich wrogów, dlatego poznaj kilku funkcjonariuszy (najlepiej sierżanta miejscowego posterunku). Dziel się z nimi drobnymi informacjami, za które mogą ci się zrewanżować. Dobrze mieć również kontakty w świecie przestępczym, na wypadek gdybyś się komuś naraził. Nigdy nie obrażaj gangsterów, ponieważ oni tego nie zapominają.

Twoim podstawowym narzędziem pracy, a zarazem najpotężniejszą bronią, jest telefon. Nie każdy go posiada, ale detektyw powinien. Będziesz potrzebował także egzemplarza książki telefonicznej i dobrych stosunków z telefonistkami z miejscowej centrali. I – nawiasem mówiąc – niech nazwa twojej firmy zaczyna się na literę „A”. Większość ludzi dzwoni pod pierwszy numer, jaki zobaczy w książce.

Kilka wykonanych telefonów nieraz pozwoli ci rozwiązać sprawę. Jednak prywatnych detektywów nie zawsze wynajmuje się do prostych zadań, musisz więc mieć wygodną parę butów na wypadek, gdybyś musiał pochodzić i popytać. W ogóle czeka cię wiele spacerów. Jeśli będziesz odpowiednio wyglądał, to uda ci się wejść praktycznie wszędzie, dlatego zbieraj różną garderobę. Proste eleganckie ubrania są najlepsze. Ze względu na duże kieszenie przydają się także szerokie płaszcze, a czasami również ubranie robocze. Przeglądanie robotników nie oznacza jednak, że trzeba się gorzej ubrać – poważny wygląd nigdy nie zaszkodzi.

Jeśli ktoś da ci wizytówkę, zachowaj ją (najlepsze są wizytówki akwizytorów). Zawsze przyda się jakaś fałszywa tożsamość. Będziesz także potrzebował papierosów. Nadają się na łapówki i pomagają przełamać pierwsze lody, stanowią dobrą wymówkę, by poprosić o ogień, a pudełko po nich jest nieocenione do przechowywania dowodów.

Mówiąc o łapówkach pamiętaj, że większość spraw idzie łatwiej, jeśli okaże się szacunek za okazaną grzeczność. Niektórzy ludzie stają się niespokojni na samą myśl o łapówce, dlatego pamiętaj, że towary, przysługi i informacje są dobrą alternatywą dla pieniędzy.

BROŃ PALNA

Możesz nie przepadać za bronią palną, ale ja z niej korzystam – bardziej dla jej siły perswazji niż zdolności zabijania. Właśnie dlatego lubię .32. Jest lekka, a poza tym wolę oddać szybko wiele strzałów pewien, że trafię kogoś w rękę, niż jeden, który albo urwie komuś głowę, albo nie osiągnie celu. Trzy ważne rzeczy do zapamiętania: 1) Nigdy nie myśl, że aby kogoś zastraszyć, trzeba wyciągnąć broń. 2) Nigdy nie wyciągaj broni, chyba że ktoś grozi użyciem przemocy. 3) Jeśli zaczniesz do kogoś strzelać, spodziewaj się, że ty też staniesz się jego celem.

Generalnie unikaj strzelanin. Jeśli musisz już kogoś uszkodzić, polegaj raczej na dobrym sierpowym: jest dużo mniej prawdopodobne, że zabijesz przeciwnika, a policja bywa przewrażliwiona na punkcie morderstw. Co gorsza, balistyka w Stanach

Zjednoczonych (a w Nowym Jorku w szczególności) jest bardziej zaawansowana niż w jakimkolwiek innym miejscu na świecie. Tropem broni użytej podczas przestępstwa można z reguły dotrzeć do jej właściciela, który staje się wówczas głównym podejrzanym.

ZAPAMIĘTYWANIE LUDZI

Najstarsza metoda zapamiętywania ludzi znana jest jako *portrait parle* i polega na określeniu cech charakterystycznych budowy ciała jednostki. Wciąż bywa skuteczna, jeśli zostanie użyta dyskretnie. Technika obejmuje sklasyfikowanie elementów twarzy i części ciała. Chodzi tu nie tylko o te oczywiste jak pleć, oczy, włosy, wzrost czy waga, ale także o kształt nosa, ust, brwi, dłoni itd. Zwróć uwagę na jakiegokolwiek cechy charakterystyczne, które mogły powstać w wyniku wykonywania zawodu – plamy od atramentu, blizny czy zgrubienia skóry.

Przysłuchaj się głosowi obserwowanej osoby – może ma on jakąś szczególną modulację? Zwróć uwagę, czy lustrzana postać nie używa jakichś niezwykłych powiedzonek. Kiedy ktoś ci się przedstawi, zapamiętaj nazwisko i zapisz je później razem z krótkim *portrait parle*. Kiedy mówisz, patrz zawsze rozmówcy prosto w oczy. Przypuszczalnie w którymś momencie odwróci on wzrok, co da ci sposobność przyjrzenia mu się (chyba że jest to akwizytor). Zobacz jak obserwowana osoba się porusza, jak się zachowuje i jak jest ubrana. Buty mogą stanowić szczególnie dobrą wskazówkę o jej zamożności, a zatem klasie społecznej, do której należy. Dobrze o tym wszystkim wiedzieć.

PRAWO

Do tej pory zajmowaliśmy się standardowymi sposobami gromadzenia danych. Kiedyś może się jednak okazać, że w celu zdobycia potrzebnej informacji będziesz musiał złamać prawo. Nie mam tu na myśli jakiegoś drobnego wykroczenia, lecz popełnienie prawdziwego przestępstwa.

Najczęściej spotykanym przestępstwem, którego dokonują detektywi, jest włamanie. Jeśli chcesz dotrzeć do głęboko ukrytych faktów, a wszystko inne zawiedzie, możesz zdać się na dobry łom. Oczywiście nie mogę o wszystkim napisać, ale pamiętaj – zawsze noś rękawiczki!

Aby popełnić przestępstwo tak, by nie wyszło na jaw, należy zminimalizować ryzyko. Jednak rozważ na wstępie, czy ten czyn jest w ogóle konieczny. Przestępstwo nigdy nie będzie pierwszą rzeczą, na jaką się zdecydujesz – to ostateczność. Nagminne łamanie prawa jest złe. W tej profesji nie ma sensu podejmować niepotrzebnego ryzyka.

Jeśli już musisz to zrobić, starannie wybierz czas i miejsce. Generalnie, jeżeli nikt nie odkryje, że przestępstwo zostało popełnione, to go nie było. Dlatego najlepiej dokonywać ich w jakichś ustronnych miejscach – na odludziu. Ponieważ jednak popełniasz wykroczenie w celu zdobycia potrzebnej informacji, musisz to zrobić tam, gdzie możesz ją znaleźć, czyli np. w biurze. Pamiętaj, że do wielu miejsc łatwiej się dostać, jeśli nie zwracasz niczyjej uwagi i zachowujesz się pewnie. Korzystaj z tej wskazówki w razie konieczności.

Jeśli rozpracowujesz kogoś, kto ma na sumieniu nielegalne sprawy, trudno mu będzie sprowadzić ci na kark organy ścigania. Jeżeli ukradniesz coś przemytnikowi broni, raczej nie pobiegnie on na policję. Wszystko jest O.K., dopóki masz szczęście, ale pamiętaj o tym, co wcześniej mówiłem o gangsterach.

Przestępstw najlepiej dokonywać szybko, więc najrozsądniej robić to w pojedynkę. Jednak wspólnik na czatach to wartościowa pomoc, o ile znasz kogoś, komu mógłbyś powierzyć swoje życie, dlatego wybieraj go/ich starannie.

Przestępstwa to życiowa rzeczywistość, więc nie przejmuj się nimi za bardzo. Należą do twojej pracy.

PATOLOGIA SĄDOWA

Super Visum Corporis.

Patologia sądowa w latach 1890. i 1920... biuro koronera i wygląd zwłok.

Patologia sądowa, zwana także medycyną sądową, to dział medycyny związany z prawem. Jako pierwsi stosowali ją już Grecy, którzy w 500 roku p.n.e. uznali, iż tylko lekarz, a nie laik, może ustalić przyczynę śmierci. Od tego czasu medyczne ekspertyzy były stosowane w wielu wypadkach, ale dopiero w XIX wieku rozwój techniki i medycyny sprawił, że patologia sądowa stała się nieodzownym elementem śledztwa, szczególnie w razie nagłej śmierci.

Pierwszy okres: Lata 1890-1900

W tych latach wyobraźnię Zachodu rozpalali Kuba Rozpruwacz i Sherlock Holmes. Z tym samym entuzjazmem czytelnicy pożerali liczne historie o zbrodniach (szczególnie morderstwach), które naprawdę miały miejsce, jak i detektywistyczne powieści. Byli bardzo ciekawi, jakich umiejętności śledczych i medycznej wiedzy użyją policjanci, aby złapać nikczemnych morderców. Zwykli lekarze, właściciele sklepów z bronią i kolekcjonerzy owadów potrafili cieszyć się przez całą noc, kiedy policja poprosiła ich o pomoc w rozwikłaniu tajemnicy. To samo może się przydarzyć Badaczom Mitów Cthulhu, dzięki czemu zostaną oni wpłątani w śledztwo.

W końcu XIX wieku badania nad medycyną sądową rozwijały się bardzo dobrze. Tak naprawdę nie było jeszcze lekarzy sądowych, ale istnieli dobrze znający anatomię doktorzy, którzy żyli z „anatomii patologicznej”. W tamtych czasach prawdziwy specjalista potrafił określić, czy śmierć nastąpiła z przyczyn naturalnych, podczas wypadku, czy była samobójstwem lub morderstwem. Często dawało się ustalić niektóre przyczyny zgonu w tygodnie, czy nawet miesiące po śmierci.

Odkrywczy Tajemnic mogą nie dbać o szczegóły, ale Strażnik z pewnością powinien (według dworskiej mody tamtych czasów). Jeśli na przykład ofiara zmarła szybko na skutek ran kłutych, obrońca może twierdzić, że została zabita w samoobronie. Jeżeli jednak bystry lekarz zdoła udowodnić, że ранego pozostawiono, by wykrwawił się na śmierć, to najpewniej zapadnie wyrok stwierdzający, iż morderstwa dokonano z rozmysłem. Jeśli ciało było świeże (od chwili zgonu nie upłynął 1 dzień), to moment śmierci dawało się ustalić z dokładnością do godziny lub dwóch. Jeżeli ciało było starsze (powiedzmy tygodniowe), to czas śmierci można było określić z dokładnością co do dnia. Na ciele znajdowano i inne ślady – na przykład odcisk ręki zabójcy (szczególnie w przypadku uduszenia). To dawało patologom ogólne wyobrażenie o tym, jak duży mógł być morderca.

Możliwe było również ustalenie czy zabójca był lewo-, czy praworęczny. Badający rany patologowie potrafili ustalić to z dosyć dużą dokładnością, szczególnie gdy użyto noża lub innej broni tego rodzaju. Na ciele ofiary można było znaleźć fragmenty włosów zabójcy, krew, kawałki skóry czy skrawki

ubrania – przede wszystkim pod paznokciami i pomiędzy zębami. W końcu ciało (lub ubranie) mogło nosić ślady, jak chociażby otarcia wywołane wleczeniem, dzięki czemu udawało się ustalić, co morderca robił po zabójstwie (czasem z tych działań można było wywnioskować jego intencje).

Tak naprawdę w ostatnich latach XIX wieku medycyna sądowa osiągnęła taki poziom, na jaki pozwalało nie uzbromione oko. Do dalszego rozwoju potrzebny był mikroskop, spektroskop i badania immunologiczne. Jednak na posterunkach cały czas nie było lekarza sądowego i policjanci musieli prosić o rady zwykłych doktorów. Niewielu koronerów posiadało medyczne przeszkolenie. Nieliczni, którzy przez nie przeszli, znali się na patologii klinicznej (leczeniu żywych osób), a nie anatomii patologicznej. Ich ustalenia w sprawach zabójstw wynikały raczej z pomysłowości niż z wiedzy. Koronerzy często prosili lekarzy o wydanie opinii. Polegali również na radach specjalistów z dziedziny toksykologii, entomologii i innych nauk.

Kreowani przez graczy Odkrywczy Tajemnic mogą zostać wpłątani w sprawę zabójstwa szczególnie wtedy, gdy dobrze znają się na biologii, chemii, medycynie, historii naturalnej czy farmacji. Znajomość chemii, medycyny i farmacji może się na przykład przydać w celu identyfikacji trucizn. Spirytyści, frenolodzy i inni szarlatani mogą się również wykazać swą „wiedzą”, urządzając w salach sądowych istny cyrk.

SYSTEM ANTROPOMETRYCZNY

System antropometryczny to wiktoriański sposób na przechowywanie danych kryminalnych, wprowadzony przez Alphonse'a Bertillona w 1882 roku. Obejmował on dokładny opis (pisemny lub ustny) kryminalisty: jego wygląd, zachowanie, blizny i inne znaki szczególne. Mierzono również starannie te części ciała, które nie zmieniają się: długość poszczególnych palców, wielkość szczęki, średnica głowy itd. W końcu, jeśli to było możliwe, kryminalista był fotografowany na tle siatki lub innej skali, co stanowiło potwierdzenie zapisanych liczb.

Niestety, w 1891 roku okazało się, że ten trzystopniowy system jest niezbyt wygodny. Z powodu dużej liczby najróżniejszych pomiarów i terminów używanych przy opisach, aby zachować porządek, którego wymagał system, potrzeba było przynajmniej 30 oddzielnych, w pełni zindeksowanych rejestrów. Tylko kilka posterunków mogło się podjąć takiego wyzwania. Porównanie przestępcy z danymi na jego temat również nie należało do łatwych, ponieważ potrzebny był świadek przestępstwa, który na dodatek potrafiłby opisać sprawcę z istic naukową dokładnością. Niewiele ofiar potrafi na przykład podać średnicę głowy napastnika. Dlatego też od roku 1895 policja poszukiwała lepszego systemu, jednakże fotografie przestępcy na tle siatki okazały się przydatne, i są używane do dziś.

KREW I GRUPY KRWI

W latach 90. XIX wieku nie znano grup krwi. Patologowie mieli dostęp do benzydynowego testu, który można było przeprowadzić na podejrzenie wyglądających plamach. Pozytywna reakcja (pojawiał się niebieskozielony kolor) oznaczała, że badana ciecz jest krwią. Kilka innych substancji również wywoływało pozytywną reakcję, ale było ich tak niewiele, że w większości śledztw pomijano je. Do wykonania testu potrzebna była jedynie drobna ilość krwi; mogła być nawet skrzepła, pod warunkiem, że nie była stara lub zanieczyszczona. W 1895 roku test został ulepszony i odtąd otrzymywano mniej błędnych wyników; można go było z powodzeniem wykorzystywać nawet na częściowo wycieczonych plamach krwi. Benzydynowy test był łatwy do przeprowadzenia i każdy Badacz Tajemnic z umiejętnością *chemia* większą niż 25% będzie potrafił go wykonać.

Kiedy krwi było więcej, można ją było zebrać i poddać testowi na wytrącanie. Procedura ta, która wywodziła się z badań nad immunologią przeprowadzanych w latach 1880., wymagała, by przez pewien okres wstrzykiwano królikom lub innym małym zwierzętom ludzką krew i ekstrakty z niej. Wywoływało to w zwierzętach reakcję na krew. Następnie dodawano podejrzaną substancję do ekstraktu z krwi królika. Jeśli była to ludzka krew, to pomiędzy dwiema cieczami, w przeciągu 20 minut, pojawiała się szara bariera wywołana przez wytrącanie. Test był droższy i miał poważniejsze ograniczenia: wymagał więcej krwi, która, mimo że mogła być zakrzepła, musiała być stosunkowo świeża. Granicę stanowiło 48 godzin, gdyż starsza krew nie mogła zostać rzetelnie sprawdzona. Ponadto krew niektórych małych wywoływała taką samą, pozytywną reakcję. Jednakże małe rzadko kiedy miały związek z morderstwami, więc test ten był uznawany w sądzie za dobry dowód.

Badacze Tajemnic nie będą mogli przeprowadzać tego testu zbyt często – nie dlatego, że jest trudny, ale dlatego że wymaga sterylnych narzędzi i królików, którym wcześniej wstrzyknięto krew.

ODCISKI PALCÓW

W końcu XIX wieku odciski palców nie były zbyt często używane, choć Juan Vetchich stworzył pierwszy tego rodzaju spis w 1891 roku. W jego systemie odciski palców były podzielone na cztery grupy: wewnętrzne pętłe, zewnętrzne pętłe, spirale i łuki. Nietypowe elementy zaznaczano oddzielnie. Znowu problemem stało się spisywanie i późniejsze odnajdywanie danych. Aby zidentyfikować kryminalistę, należało porównać odciski zebrane z miejsca zbrodni ze wszystkimi odciskami znajdującymi się w tej samej grupie. Można było tego dokonać za pomocą imponujących przeźroczy rzucanych przez dwie „magiczne” latarnie, ale częściej zajmowała się tym setka ludzi ze szklami powiększającymi.

Zazwyczaj w ogóle nie porównywano w ten sposób odcisków palców, chyba że w ostateczności, gdyż łatwiej było w razie potrzeby zebrać wszystkich podejrzanych i wziąć ich odciski. Pojęcie „wszyscy podejrzani” miało szerokie znaczenie. Na przykład, w przypadku morderstwa obejmowano nim kieszonkowców, prostytutki, chorych psychicznie, bezdomnych oraz osobników, którzy zostali wcześniej aresztowani za nielegalne posiadanie broni, zakłócanie spokoju lub podejrzaną zachowanie (Strażnik powinien zwrócić na to uwagę).

Działania polegające na zebraniu odcisków od podejrzanych miały różną skuteczność, jednak jeśli znalazło się odpowiednią osobę, udowodnienie winy nie było trudne. W połowie dekady każdy większy posterunek policji gromadził odciski palców.

FOTOGRAFIA

Policja, szczególnie w Stanach Zjednoczonych, fotografowała miejsca zbrodni. Słaba jakość tych zdjęć sugeruje, że funkcjonariusze mieli więcej entuzjazmu niż umiejętności – szczególnie w wykorzystywaniu magnezji do fleszy. Ale niepotrzebne były zdolności artystyczne, gdyż nawet zła fotografia mogła zakończyć dyskusję nad ważnymi sprawami, takimi jak położenie broni w stosunku do ciała. Większe posterunki bardzo szybko nauczyły się, że warto jest płacić za zatrudnienie zawodowego fotografa. Wzywano go, gdy okoliczności były sprzyjające: oto punkt zaczepienia dla prowadzonego przez gracza Odkrywcy Tajemnic, który umie obchodzić się z aparatem.

INNE DOWODY

Pod koniec XIX wieku badania nad balistyką były bardzo ograniczone. Badając pocisk, specjalista mógł określić kaliber broni, a nawet podać jej producenta. Oglądając położenie rany i obecność (lub brak) śladów prochu można było zorientować się, gdzie w chwili strzału znajdował się zabójca, a gdzie ofiara. Zazwyczaj ustalał to zwykły lekarz, ponieważ specjalistów od balistyki spotykało się nawet rzadziej niż lekarzy sądowych.

Dowody w postaci ludzkich włosów ułatwiły uzyskanie kilku wyroków skazujących, ale nie korzystano z nich zbyt często podczas śledztwa. Nawet najlepszy lekarz mógł powiedzieć jedynie to, że jeden włos jest bardzo podobny do drugiego (jeśli oba nie różniły się zbyt długością i kolorem). W sądzie włosy uznawano to za dobry dowód, ale jego wykorzystanie zależało od okoliczności. Jedyną zaletą włosów jest to, że bardzo dobrze przyczepiają się do naturalnych materiałów, takich jak wełna i bawełna, i często pozostają na nich nawet po praniu.

Badania dentystyczne były bardzo przypadkowe, o ile w ogóle je stosowano. O wiele bardziej przydatne podczas identyfikowania ofiary (czasem także mordercy) okazywały się oznaczenia, które wykorzystywały pralnie.

Drugi okres: Lata 1920-1930

Lekarze sądowi z lat 1920. mieli dużo wspólnego ze swymi poprzednikami z lat 1890. – dalej spędzali wiele godzin na nieprzyjemnej i trudnej pracy, i wciąż byli nie najlepiej opłacani. Posiadali jednak lepsze narzędzia. Udoskonalony mikroskop umożliwiał dokładniejsze zbadanie większej liczby szczegółów. Spektroskop, który w końcu XIX wieku był tylko prototypem, pozwalał na zidentyfikowanie gatunku prochu lub innych dziwnych substancji. Używane do testowania chemikalia były lepiej wyekstrahowane i mniej wrażliwe na zanieczyszczenia. W tych czasach patolodzy, mając wątpliwości, mogli poradzić się dobrze wykształconych specjalistów. Lekarze sądowi nie musieli korzystać z wiedzy opartej na własnych badaniach: mieli współpracowników, a czasem i studentów.

W tych czasach działało również wielu szanowanych patologów – wolnych strzelców. Może to być dobry zawód dla Badacza Tajemnic, który jest lekarzem.

Policja miała lepiej wyszkolonych funkcjonariuszy. Trudno było zostać policjantem, a jeszcze trudniej detektywem. Miejski detektyw zwykle musiał przejść dodatkowe przeszkolenia np. z psychologii, przesłuchiwanie, dyktowania, fotografowanie i pierwszej pomocy. Policja była również lepiej uzbrojona, ponieważ wiele krajów, włączając w to Wielką Brytanię i Stany Zjednoczone, ogarnęła fala przestępstw, która nastąpiła po I wojnie światowej. Była to typowa reakcja społeczeństw, które przetrwały wielką wojnę.

W USA fala przestępstw wzmożła się z powodu zorganizowanej przestępczości, wynikłej z prohibicji. Przestępcy zaczęli używać pistoletów i samochodów, więc policjanci musieli zrobić to samo. Większość policyjnych samochodów i broni pochodziła z demobilu, a wielu żołnierzy zostało stróżami prawa. Zdanie: „Stój, w imieniu prawa!” zastąpiło zwrotem: „Stój, bo strzelam!”.

BALISTYKA

Charles E. Waite z Biura Urzędu Prokuratora stanu Nowy Jork jako pierwszy porównał dane balistyczne broni krajowej i zagranicznej. Jego badania umożliwiły identyfikację broni, z której oddano strzał, na podstawie kul i zużytych naboików. Konsekwencją prac Waite'a było utworzenie w roku 1922 New York Bureau of Forensic Ballistics (Nowojorskie Laboratorium Balistyczne). To tutaj Phillip Gravelle przystosował mikroskop porównawczy do zastosowania w balistyce, a John Fisher wynalazł mikrometr do pomiaru kąta pochYLENIA linii śrubowej, używany do badania wnętrza lufy.

Dokładna identyfikacja broni zależy od stanu odzyskanej kuli. Zazwyczaj można ustalić kaliber pocisku określając jego rozmiar i wagę. Dzięki mikroskopijnym rowkom, jakie podczas wystrzału pozostawia na kuli gwint lufy, możliwa staje się nawet identyfikacja konkretnej marki. Niektóre pociski są jednak tak zniszczone, że nawet dokładne określenie kalibru może przysporzyć kłopotów.

Należy zwrócić uwagę, że kula czy śrut wystrzelony ze strzelby nie mają podobnych wyżłobień, za to łuski po nich mogą nosić ślady działania mechanizmu odpalającego czy opróżniającego, i właśnie ta cecha umożliwia ich identyfikację.

W przypadku śmierci na skutek postrzału dowody znalezione w pobliżu rany mogą pomóc określić odległość, z której wystrzelono, i przyczynić się do ustalenia czy miało miejsce samobójstwo, czy morderstwo. Jeżeli wokół rany skóra jest rozerwana na kształt gwiazdy, wskazuje to, że podczas wystrzału wylot lufy opierał się bezpośrednio o ciało. Na łatwo

ścieralne resztki sadzy można natrafić zazwyczaj wtedy, gdy broń wypaliła z odległości mniejszej niż 30 centymetrów od celu. Przy strzałach z większej odległości, niekiedy do 90 centymetrów, skóra ofiary zostaje „wytatuowana” drobnymi śladami prochu, których nie da się łatwo usunąć. Czasami analizując te ślady można określić producenta broni.

ODKRYCIE GRUP KRWI

W 1901 roku Karl Landsteiner podczas badania reakcji organizmu w czasie transfuzji odkrył cztery podstawowe grupy krwi: A, B, AB i 0.

Podobnie jak w przypadku testu na wytrącanie, test ustalający grupy krwi opierał się na reakcjach między nimi. Krew grupy A reagowała na krew grupy B tworząc skrzepy – i na odwrót. Krew grupy AB nie reagowała na żadną z grup, ale wszystkie reagowały na nią. Krew grupy 0 reagowała na wszystkie grupy, ale żadna nie reagowała na nią. Próbkę krwi musiała zostać poddana dwóm testom (z grupą A oraz B). Aby się upewnić, testy często powtarzano dwa lub trzy razy, więc potrzeba było dużo krwi. W latach 1920. znano tylko te cztery grupy krwi. Do 1940 roku nie znano podziału na podgrupy Rh (plus i minus).

Wiedzę na temat grup krwi zaczęto wykorzystywać podczas śledztw dopiero w roku 1923, kiedy to Włoch Latte opracował łatwy sposób ich określania, który wymagał pobrania jedynie minimalnych próbek. Gdy nowa metoda przyczyniła się do rozwiązania kilku trudnych spraw, w 1926 roku uznano ją oficjalnie podczas odbywającej się w Niemczech konferencji.

W 1925 roku japońscy badacze odkryli, że grupę krwi u większości ludzi można określić na podstawie próbek innych płynów organicznych, włącznie ze śliną i nasieniem. W 1928 roku w oparciu o to *novum* rozwiązano w Japonii zagadkę pewnego morderstwa. Należy zwrócić uwagę, że aby otrzymać wiarygodne rezultaty, pobrane próbki płynów muszą być świeże.

W Ameryce pierwsze większe policyjne laboratorium chemiczne i toksykologiczne powstało dopiero w 1934 roku w Nowym Jorku, a laboratorium serologiczne zdolne badać próbki krwi w sposób opracowany przez europejskich pionierów kryminologii założono w roku 1938.

W pewnym stopniu wciąż korzysta się z rozlicznych ilustracji przedstawiających, w jaki sposób rozpryskuje się krew, opracowanych przez Francuzów Florence'a i Fricon. Karty te pokazują m.in. jak bryzga krew z przeciętej arterii, czy też jakie ślady krwi pozostają po użyciu broni różnego typu.

REJESTR ODCISKÓW PALCÓW

W 1901 roku Edward Henry został zastępcą komisarza departamentu dochodzeń Scotland Yardu. Nie tracąc czasu wprowadził system rejestrowania odcisków palców, który wymyślił w Indiach, gdzie służył jako generalny inspektor policji. Był on podobny do systemu Vetchicha, choć różnił się pod jednym ważnym względem: Henry opisywał każdy odcisk za pomocą liczb. Tak jest – każdy z czterech rodzajów odcisków miał swój numer. Kolejna liczba określała ilość linii, następna odległość pomiędzy nimi, a jeszcze jedna rodzaj i położenie blizn lub innych znaków szczególnych itd. Tak więc każdy odcisk był opisany przez długą formułę i mógł zostać zapisany numerycznie. Jeśli na miejscu zbrodni

Bibliografia

Black, Henry C., „*Black's Law Dictionary*” 4th ed. St. Paul: West Publishing, Inc., 1968

Encyclopedia Britannica. 1962 ed. S. v. „Blood, Human”, „Coroner”, „Investigation, Criminal”, „Spectroscopy”

O'Hara, Charles E. „*Fundamentals of Criminal Investigation*”. 5th ed. Springfield: Charles C. Thomas, 1980

Runbelow, Donald. „*The Complete Jack the Ripper*”. Boston: The New York Graphic Society, 1975

Simpson, Keith. „*Forty Years of Murder*”. London: Panther Books, 1984

Tullet, Tom. „*Murder Squad*”. London: Grenada Books, 1979

znaleziono odciski palców, bardzo szybko można było zapisać formułę, a następnie porównać ze znanymi odciskami, które miały takie same lub podobne liczby – mogło być ich dziesięć lub piętnaście pośród tysięcy zarejestrowanych.

Podczas pierwszego roku używania systemu Edwarda Henry'ego zidentyfikowano dzięki niemu 1700 kryminalistów – trzy razy więcej niż stosując metodę Bertillona. W 1920 roku systemu Henry'ego używał cały świat, a korzystanie ze sposobu Bertillona zarzucono – przetrwały jedynie przydatne fotografie na tle skali. Policjanci zbierali odciski palców od wszystkich osób, które aresztowali, nawet przy okazji najbardziej trywialnego przestępstwa – mogły się bowiem przydać później. Badacze Tajemnic, którzy zostaną aresztowani (niekoniecznie nawet skazani), muszą uważać w każdej sytuacji: policja może zdjąć odciski palców ze wszystkich znalezionych na starym cmentarzu kilofów i strzelb.

FOTOGRAFIA

Fotografia okazała się jeszcze bardziej pomocna w pracy policji. Detektywów lepiej szkolono w używaniu aparatów, które były teraz lżejsze, wytrzymalsze i bardziej niezawodne. Fotografowie eksperymentowali w ciemni z nowatorskimi technikami, które pozwoliłyby uzyskać ze zdjęcia więcej informacji. Można było wzmocnić kontrast pomiędzy niewyraźnymi szczegółami, na przykład pomiędzy cieniem a plamą krwi na poduszce, albo powiększyć fragmenty fotografii, by dokładnie ukazać twarz.

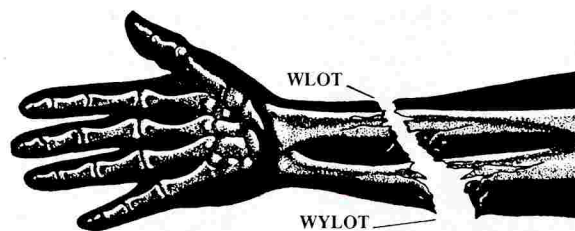
Fotografia stosująca promienie X (radiologia) i światło ultrafioletowe (fluoroscopia) uzupełniała zdjęcia robione w widzialnym świetle: substancje, które wydają się być takie same w zwykłym świetle, mogą zupełnie inaczej reagować na światło o różnej długości fali. Na przykład, detektywi natrafili na dwa z pozoru takie same dokumenty: jeden prawdziwy, a drugi podrobiony. Jeden z papierów może w ultrafiolecie jasno świecić, podczas gdy drugi nie. Metal używany we współczesnych atramentach zatrzymuje promienie X; naturalny atrament nie. Na dodatek rentgena można użyć do zbadania zawartości podejrzanych paczek lub rozkładających się zwłok. W ultrafiolecie widać wyschnięte plamy krwi, nasienia czy uryny. Nawet sprana krew, której nie da się wykryć żadną inną metodą, może zostać zauważona w świetle ultrafioletowym.

Na niektórych posterunkach policji używano trójwymiarowych aparatów, które stosowano podczas I wojny światowej do dokładnego ustalenia położenia fabryk lub innych instalacji. Zdjęcia, które wykonano tą metodą, były czasem stosowane w medycynie sądowej. Dokładne zbadanie i pomiarzenie obrazów z podwójnej kamery kończyło wszystkie spory na temat wielkości, odległości czy położenia. Niestety, wykorzystanie fotografii trójwymiarowej powodowało problemy techniczne i nie zyskała ona popularności.

DOWODY INNEGO RODZAJU

Ludzki włos nadal był problematycznym dowodem. Zdarzało się jednak, że włos podobny do włosa ofiary znajdowano na podejrzanym i na odwrót. Uważano to za nadzwyczaj przekonujący materiał dowodowy, a szczególnie obciążające było znalezienie włosa łonowego.

W Anglii skazano pewnego mordercę na podstawie próbek ziemi zdjętych z jego butów i dopasowanych później do podłoża z miejsca zbrodni. Raport ze śledztwa

Ślad po kuli w prawym przedramieniu

nakreślający zarysy metod identyfikacji gruntu opublikowano w roku 1918.

We Francji morderca przyznał się do winy w obliczu dowodów pochodzących z analizy kurzu na jego ubraniu. Przed rokiem 1920 w Berkeley w Kalifornii do zbierania mikroskopijnych dowodów używano odkurzacza.

W celu zidentyfikowania ofiary stosowano badania dentystyczne, ale nigdy nie opierano się tylko na nich. Nie zdarzyło się jednak, by użyto ich do ustalenia tożsamości mordercy. Znaki pralni – nie dające się zatrzeć szyfry na wewnętrznych stronach płaszczy itp., których wiele firm wciąż używało do oznaczenia właścicieli ubrań – były przydatne podczas identyfikowania ofiar. Ponieważ klienci nie przepadali za tym, by ich rzeczy były tu i ówdzie poznaczane, niektóre pralnie zaczęły stosować atrament widziany jedynie w świetle ultrafioletowym.

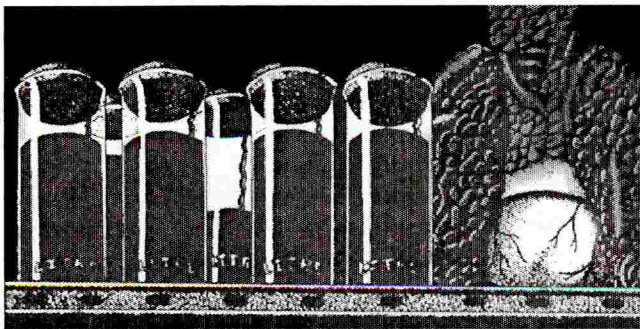
W latach 1920. obszernie badano również ręczne pismo. Specjalista potrafił stwierdzić, czy dwa różne dokumenty pisała ta sama osoba, nawet jeśli pismo było zmienione. Mógł również ustalić wykształcenie piszącego i jego stan psychiczny.

Posterunki policji na całym świecie poznały znaczenie tajnych agentów i informatorów – pionierem tych metod był już w końcu XIX wieku Scotland Yard. Badacze, którzy znają sztukę charakteryzacji, bądź też obce języki, mogą w niektórych sytuacjach zostać poproszeni o pomoc. Jest to sposób, by drobne przestępstwa, których dokonał Odkrywca Tajemnic, zostały zapomniane. To normalna praktyka: współpraca w zamian za wycofanie oskarżenia.

Odwolywanie się do pomocy społeczeństwa zawsze przynosiło sukces, szczególnie gdy za udzielenie informacji proponowano nagrodę. Kina sprawiły, że to działanie stało się o wiele bardziej efektywne. Wraz z zapowiedziami premier i nowymi filmami widzów straszono zdjęciem ofiary morderstwa i proszono o pomoc w jej zidentyfikowaniu. Strażnicy mogą zastosować tę niezawodną metodę do wciągnięcia w sprawę leniwych Badaczy Tajemnic.

O koronerze

Urząd koronera to angielski wynalazek, o którym po raz pierwszy wspomniano w „Articles of Eyre” (rok 1194), choć najprawdopodobniej ustanowiono go wcześniej. Koroner w imieniu Korony przeprowadzał śledztwa w przypadkach zgonów, szczególnie nagłych. Jego obowiązkiem było ustalenie czy nie popełniono przestępstwa i przypilnowanie rozdziału majątku zmarłego. Miało to zagwarantować, że lokalni szeryfowie nie będą zabijać lojalnych poddanych Korony i zagarniać ich ziemi.

W ciele człowieka krąży około pięciu i pół litra krwi.

Ten przydatny urząd przeżył system feudalny, w którym został stworzony. „The Coroner’s Act” (z roku 1887) zmienił obowiązki brytyjskiego koronera, aby odpowiadały one nowym potrzebom. Na tej podstawie prawnej oparto urząd koronera w Stanach Zjednoczonych.

W teorii obowiązkiem koronera jest ustalenie przyczyn każdej śmierci, która nastąpiła na jego terenie. W praktyce przeprowadza on śledztwo tylko w przypadku nagłego zgonu, włączając w to typowe przypadki, takie jak wypadek samochodowy, pożar itp. W takich sytuacjach jego raport pozwala przede wszystkim ustalić winnych. Przeprowadza również śledztwa w wypadku śmierci, która może być samobójstwem lub morderstwem. Jeśli lekarz odmówi z jakiegoś powodu wypisania świadectwa zgonu, koroner bada sprawę. W jego gestii leży również wyjaśnianie zgonów nieznanymi osobami i tych, które nastąpiły w więzieniu.

Procedury śledcze

Śledztwo w pewnym sensie przypomina proces sądowy. Powołuje się dwunastu przysięgłych (mogą to być Odkrywczy Tajemnic), a koroner staje się kimś w rodzaju sędziego – z tą różnicą, że może instruować przysięgłych w sprawach prawa i faktów. Jeśli chodzi o ciało, to śledztwo powinno być prowadzone *super visum corporis*. Najpierw oznaczało to, że wszyscy przysięgli musieli brać udział w autopsji. Dla prawnika, który nie przeszedł medycznego przeszkolenia, oglądanie sekcji zwłok było niezbyt przyjemnym czy budującym przeżyciem. Niektórzy przysięgli odmawiali uczestnictwa w tej części śledztwa. W związku z tym angielska „Coroner’s Amendment Act” (1926 rok) zmieniła to prawo – od tego czasu tylko koroner musi uczestniczyć w autopsji, a przysięgli tylko zapoznają się z wynikami sekcji.

Pełna autopsja obejmuje: identyfikację i oznakowanie ciała, jego mierzenie i ważenie; zewnętrzne oględziny z odnotowaniem wszystkich ran oraz innych śladów; sekcję zwłok i badanie organów wewnętrznych; toksykologiczną analizę płynów organicznych oraz narządów; badanie treści żołądka.

Zeznania składa się pod przysięgą; w tym czasie obowiązują również niektóre prawa trybunału sądowego (dotyczące chociażby krzywoprzysięstwa). Procedury nie są zbyt formalne, ponieważ prawa podejrzanego rzadko kiedy dotyczą postępowania, którego zadaniem jest ustalenie przyczyn śmierci (czy były one naturalne, spowodowane przez chorobę, wypadek, samobójstwo czy morderstwo).

Koroner ma prawo postawić podejrzanego w stan oskarżenia, ale nie robi tego zbyt często. Jeśli podejrzanym zostanie aresztowany, koroner przerywa śledztwo aż do przesłuchania go w sądzie, jednak autopsję przeprowadza się tak szybko, jak to jest możliwe.

„Coroner’s Amendment Act” stwierdza, że koronerem może być tylko adwokat, doradca prawny lub lekarz. Podobnie jest w Stanach Zjednoczonych. Czasami zdarza się, że koronerem jest fryzjer, hycel czy stolarz, ale najczęściej zostaje nim jednak lekarz lub prawnik. Inne obowiązki koronera zmieniają się wraz z dystryktami: na przykład w miastach portowych zajmuje się on ustaleniem do kogo należały dobra pochodzące ze statku, który uległ katastrofie, i decyduje, jak je rozdzielić. „The London Fire Act” (1888 rok) precyzuje, że podobne postanowienia musi podjąć koroner londyński w przypadkach śmierci podczas pożaru. W większości stanów koroner przejmuje obowiązki naczelnika policji, jeśli ten nie jest w stanie ich wykonywać. W żadnym wypadku nie może być związany z prokuratorem lub adwokatem, może też wydać rozkaz dokonania autopsji lub ekshumacji na terenie całego kraju.

Urząd koronera

Koronera można znaleźć jedynie w anglojęzycznych krajach i to nie we wszystkich. W Szkocji urząd ten istnieje pod nazwą doradcy prokuratora. W Niemczech obowiązki koronera są rozdzielone pomiędzy urzędnika zajmującego się stroną prawną a lekarza, odpowiedzialnego za zagadnienia medyczne. We Francji co roku wybiera się dwunastu przysięgłych – specjalistów w medycynie i prawie – i w praktyce mamy tu do czynienia z dwunastoma koronerami.

W Stanach Zjednoczonych z urzędem koronera zawsze wiązały się jakieś trudności, włączając w to oskarżenia o korupcję, opieszałość, niekompetencję i niezajomość prawa. Najwięcej problemów sprawiał jednak fakt, że koronerami często zostawali ludzie nie znający się na medycynie, którzy, jeśli uznawali, że sytuacja tego wymaga, konsultowali się ze specjalistami. Oznaczało to oczywiście, że czasem pomijano fakty, które patologowi wydałyby się podejrzanym.

W niektórych stanach urząd koronera został zastąpiony przez naczelnego lekarza śledczego, którego zadaniem jest ustalenie przyczyn śmierci (typowo medyczny urząd). Gdzie indziej placówka ta istnieje w wielu różnych postaciach. W niektórych stanach pozostawiono nazwę urząd koronera, choć jego zadania są takie same jak naczelnego lekarza śledczego. W innych koroner musi być dobrym lekarzem, który ponadto zobowiązany jest wykazywać się praktyczną znajomością prawa. W niektórych okolicach wystarczy, że kandydat na ten urząd złoży deklarację, że nie był skazany za jakieś przestępstwo; wreszcie część stanów wybiera swoich koronerów, a część ich mianuje.

Strażnik ma wolną rękę w tworzeniu koronerów – bohaterów niezależnych. Jeśli ogarną go jakieś wątpliwości, niech sprawi, że będzie to lekarz (jest taka moda).

Nie należy mylić koronera z lekarzem sądowym. Oba urzędy są podobne, ale mimo to różnią się od siebie. Koroner jest przedstawicielem prawa, który zna się na medycynie, a z kolei patolog to lekarz, który orientuje się w prawie.

Po śmierci

Dorosły mężczyzna, ważący 75-80 kilogramów, ma w organizmie około pięciu litrów krwi. Ciało umarłego nie krwawi, a schnie. Gdy tylko ustanie akcja serca, krew zaczyna spływać do niżej położonych części ciała. W ciągu godziny czy dwóch zaczyna krzepnąć, co powoduje zmianę koloru skóry (dzięki temu lekarze sądowi mogą ustalić, czy ciało było niesione). Ta zmiana zwana jest zsinieniem pośmiertnym i nie należy jej mylić z siniakami, które mogły powstać przed lub po śmierci. Aby sprawdzić z jakiego powodu kolor powłok uległ zmianie, należy nacisnąć fragment skóry. Jeśli ze zniszczonego naczynia popłynie krew, to jest to siniak, a jej ilość pozwala ustalić patologom na jak długo powstał przed lub po śmierci.

Żywy człowiek ma temperaturę ciała 36,6°C. Ochładza się ono do temperatury otoczenia przez około 24 godziny. Jeśli jest bardzo zimno, proces ten przebiega szybciej. Jeżeli ciało jest ubrane lub ma dużo tłuszczu – ochładza się wolniej. Najlepiej przyjąć, że temperatura zwłok spada o 1/3 stopnia na godzinę. Natychmiast po śmierci ciało staje się bardzo miękkie i rozluźnione.

Pośmiertne sztywnienie może nastąpić zarówno po 15 minutach od śmierci, jak i po 14 godzinach, a zazwyczaj występuje po pięciu, sześciu godzinach. Sztywnienie obejmuje najpierw górne części ciała, a po sześciu godzinach całe. Zaczyna mijać po około 30 godzinach, znów najpierw w górnych częściach. Po 36-40 godzinach od śmierci generalnie ustępuje w całym ciele. Sztywnienie jest często zniekształcające przez trupie spazmy, czyli natychmiastowe usztywnienie ciała wywołane wielkim napięciem w chwili śmierci. Właśnie to sprawia, że samobójcy ściskają w dłoni broń. Trupie spazmy mogą zostać wywołane również przez szok układu nerwowego, bądź też uderzenie delikwenta w głowę.

Muchy mogą złożyć w ciele jaja w ciągu 10 minut, a robaki zacząć się nim żywić po 24 godzinach od chwili zgonu. Jaja składane są najpierw w wilgotnych miejscach – w ustach, pod powiekami. Insekty mogą pojawić się w ciągu

24 godzin, czyli wtedy, gdy temperatura ciała jest wyższa od 12-15°C. Gnicie zaczyna się w 3-5 dni po śmierci, a wysoka temperatura i wilgoć przyspieszają ten proces – w tropiku gnicie zaczyna się w przeciągu 24 godzin. Całkowity rozkład ciała następuje zazwyczaj w 5-9 tygodni po śmierci. Krew gnieje prawie trzy razy szybciej niż ciało, ale kości mogą przetrwać całe dziesięciolecie. W bardzo suchych klimatach zwłoki nierzadko ulegają z mumifikowaniu.

Po około tygodniu ciało może zostać rozdęte przez gaz, który przez kilka dni będzie się z niego wydostawał, a później tkanki zapadną się i zaczną śmierzdzieć. Czasem na skórze pojawiają się pęcherze wypełnione płynem lub gazem. Uniesione lub zawieszone członki w przeciągu tygodnia ciemnieją i schną. Skóra, która pokrywa organy brzuszne, zielenieje. W niektórych przypadkach całe ciało zaczyna fosforyzować.

SAMOBÓJSTWA

Popelniając samobójstwo kobiety najczęściej używają brzytwy czy trucizn albo wieszają się, natomiast mężczyźni wolą noże i pistolety. Cięcia na gardle i nadgarstkach noszą „ślady zawahania”. Używający pistoletu samobójca zazwyczaj usuwa ubranie, tak by lufa mogła dotknąć skóry. Kobiety rzadko strzelają sobie w twarz, zaś mężczyźni robią to.

Nie można udusić się własnymi rękami. Samobójca może natomiast powiesić się lub zażyć dużą ilość leków i położyć na krawędzi stołu. Bardzo rzadko zdarza się, aby morderca powiesił swoją ofiarę.

TRUCIZNY

Trucizny nie są tak subtelne, jak mogłoby się wydawać. Na przykład strychnina wywołuje kilkugodzinne konwulsje, przerywane okresami całkowitego paraliżu. Strażnik może przeczytać kilka informacji źródłowych na ten temat, dzięki czemu jego opisy otruc staną się straszliwsze i bardziej realistyczne. Różne trucizny były popularne w różnych okresach, a to dlatego, że mordercy uważali te substancje za niewykrywalne. Pochodne opium były popularne w latach 1890., szczególnie w wypadku samobójstw. W latach 1920. używano trutek. Sprawdzonym środkiem jest arszenik, stosowany w obu dekadach.

INDEKS ZAWODÓW

Główny wykaz zawodów

Kategorie zawodów

Biznes	19
Duchowieństwo i kler	24
Dziennikarstwo	26
Polityka	28
Praca poza miastem	29
Praca w mieście	30
Profesje medyczne	32
Profesje prawnicze	34
Przedstawiciele prawa	35
Przestępcy	38
Sportowcy i profesje związane ze sportem	42
Śmiałkowie i poszukiwacze przygód	44
Wojsko	47
Zawody artystyczne mające charakter kreatywny	49
Zawody artystyczne mające charakter odtwórczy	51
Zawody naukowe	53
Zawody różne	56
Zdrowie psychiczne	55

A

Agenci federalni	35
Agent	27
Akrobata	42
Aktor teatralny	51
Aktywista związkowy	30
Akwizytor	19
Alpinista	44
Ambasador	28
Antykwarium	56
Architekt	49
Artysta estradowy	51
Autor rubryki	38
Autor tekstu	38

B

Badacz	45
Badacz naukowy	54
Badacz terenu	54
Barman	30
Bibliotekarz	56
Bokser/Zapaśnik	42
Boss	28
Bukmacher	38

C

Charyzmatyczny przywódca kultu	24
Chirurg plastyczny	32
Chirurg zakładu medycyny	

sądowej	32
Chuligan	38
Członek ekipy filmowej	51
Członek władz organizacji/ dyrektor/kierownik	19

D

Dentysta	32
Detektyw prywatny	36
Detektyw policyjny	36
Detektyw z agencji	36
Diakon/Starszy	24
Drwal	29

F

Falszercz	38
Farmaceuta	32
Farmer/Pracownik farmy	30
Filharmonik	52
Fotograf	49
Fotoreporter	26
Fryzjer	22

G

Gangster	38
Golfista zawodowy	42
Górnik	30
Gwiazda filmowa	52

H

Handlarz antykami	57
Hazardzista	39

K

Kapitan łodzi czarterowej	45
Kaskader	52
Kelnerka z tajnego baru	31
Kierowca autobusu/Motorniczy tramwaju	31
Kierowca wyścigowy	45
Kieszonkowiec	39
Komunista/Radykał	28
Korespondent zagraniczny	26
Kowboj/Pracownik rancza	30
Ksiądz katolicki	24
Księgowy	22
Księgowy świata przestępczego/ Prawnik świata przestępczego	39
Kustosze muzeum	57

L

Lekarz	33
Lekkoatleta	43
Lichwiarz	39

Ł

Łowca grubego zwierza	45
Łowca nagród	36
Łowca skarbów	46

M

Makler giełdowy	22
Malarz/Rzeźbiarz	50
Marynarz	47
Marynarz floty handlowej	57
Mierniczy	57
Misjonarz	25
Muzyk jazzowy	52

N

Najemnik	48
Naukowiec	54
Nurek zawodowy	46

O

Oficer wojskowy	48
Ogrodnik/Grabarz	57
Okultysta	57
Opiekun zwierząt	58
Oszust	39

P

Paser	40
Parapsycholog	58
Pielęgniarka	33
Pilot	46
Pisarz	50
Płatny zabójca	40
Pływak/Nurek	43
Podłotek	58
Poręczyciel	34
Poszukiwacz	47
Pracownik domu dla obłąkanych	55
Pracownik sceniczny	52
Pracownik wykwalifikowany/ Mechanik	31
Prawnik	34
Prezenter radiowy	26
Profesor/Nauczyciel	54
Projektant	51
Prokurator	34
Prostytutka	40
Protestancki pastor	25
Przedsiębiorca pogrzebowy	59
Przemysłowiec	40
Przemysłowiec alkoholu/Bandyta	40
Psychiatra	55
Psycholog	56

R

Rabin	25
Rabusi banków	41
Redaktor pisma	26
Redaktor rubryki	27
Redaktor tekstu	27
Reporter	27
Robotnik	31

S

Sanitariusz	33
Sekretarz/Sekretarka	22
Sędzia	34
Sportowiec zawodowy	43
Sprzedawca Biblii	25
Strażnik prawa na „Dzikim Zachodzie”	37
Strażak	59
Student/Stażysta	55
Sybaryta	59
Szpieg	41

T

Taksówkarz	31
Technik medyczny	34
Technik kryminalistyczny	37
Telefonistka z centrali	23
Tenisista zawodowy	43
Trener	43
Trener/Manager	44

U

Umundurowany funkcjonariusz policji	37
Urzędnik	23
Urzędnik na stanowisku	29

W

Wędrowny kaznodzieja	25
Wędrowny sprzedawca	23
Włamywacz	41
Właściciel małej firmy	23
Właściciel sklepu	24
Włóczęga	59

Ż

Żołnierz/Żołnierz piechoty morskiej	48
--	----

Informacje osobiste

Imię Badacza _____

Miejsce zamieszkania _____

Rysopis _____

Rodzina i przyjaciele _____

Przypadki obłądu _____

Rany i obrażenia _____

Znaki szczególne i blizny _____

Historia Badacza

Dochody i oszczędności

Dochody _____

Gotówka _____

Oszczędności _____

Rzeczy osobiste _____

Nieruchomości _____

Wypożyczenie i ekwipunek

Przeczytane książki Mitów

Napotkane istoty

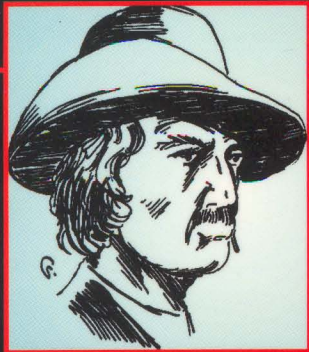

Magiczne przedmioty i znane czary

Przedmioty _____ Czary _____

DO GRY
ZE
CTHULHU
1920

Podręcznik Badacza Tajemnic

Stając twarzą w twarz z okropieństwami Mitów Cthulhu,
Badacze będą potrzebować wszelkiej pomocy,
jaką tylko zdołają uzyskać.
Ta książka jest im więc niezbędna.

Podręcznik Badacza Tajemnic podzielony został na cztery części.

- ◆ „Szalone lata dwudzieste” podają szczegóły na temat życia z tamtego okresu, poczynając od ogólnego przeglądu historycznego, kończąc zaś na spisie popularnych piosenek, książek i filmów.
- ◆ Część „Tworzenie postaci Badacza Tajemnic” przedstawia w zarysie jak dokonać tej niełatwej sztuki, oferuje 140 różnych zawodów i zawiera komentarze, dotyczące wykorzystywania umiejętności w latach 1920.
- ◆ Rozdział „Narzędzia do wykonywania zawodu” prezentuje przedmioty, jakich Odkrywcy mogą użyć w swoich badaniach, opisuje różne formy transportu i przewozów, a także kataloguje inne wyposażenie oraz broń.
- ◆ „Trochę wiedzy” to kilka porad na zakończenie.

To właśnie w tym podręczniku po raz pierwszy zgromadzono w jednym miejscu wszystkie informacje, jakich potrzebuje Odkrywca, działający w latach 1920.

ISBN 83-86572-98-1

The 1920s Investigator's Companion is copyright © 1996.

1998 by Chaosium Inc.

All rights reserved.

Polish edition of Call of Cthulhu Role Playing Game
is licensed from Chaosium Inc.

Polskie wydanie gry Zew Cthulhu na podstawie licencji firmy
Chaosium Inc.

#ZCPBT

